

Onze eigen krant

INHOUD :

1 De Kongo.	5 Voordracht : 'Molentje'
met beschrijving.
2 De grootste wildtuin
ter wereld.	6 Hersengymnastiek!
3 Camera Obscura.	7 Naar Capri.
4 Waar zitten de meeste
garnalen.	8 Ons werkhoekje.
	9 Vervolgverhaal :
'Een zomer vol zon',

Smid

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Jan Blok.

Wat had de bevolking van de Kongo zich er veel van voorgesteld! En wat liep het allemaal anders!

Ze verwachtten vreugde, geluk en rijkdom en er kwam werkloosheid, ellende, moord en doodslag.

Op 30 juni 1960 zou de Kongo immers onafhankelijk worden, dan zouden de Belgen het bestuur over dit grote en rijke land overdragen aan de Kongolezen. Vrij en onafhankelijk zouden ze zijn. Wat dit laatste woord precies betekende, dat wist de eenvoudige negerbevolking niet, maar ze stelden zich er heel wat van voor. Ze zouden het goed hebben, hadden hun leiders hen wijs-gemaakt. Misschien behoeften ze nooit meer belasting te betalen en konden ze gratis reizen met de trein of met de bus. Inplaats van de blanken zouden zij de baas zijn. Werken zou voor hen niet meer nodig zijn, nee, de blanken zouden nu op hun beurt voor hen moeten werken. Zij zouden rijk worden, in de mooie huizen van de blanken mogen wonen, in prachtige auto's gaan rijden, en de blanke vrouwen zouden onder de negers verdeeld worden.

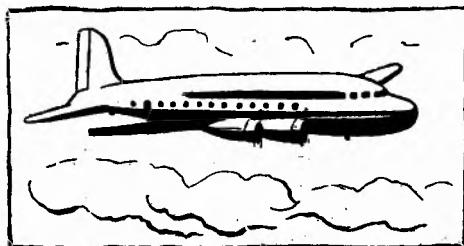
Zo kwam er enige tijd vóór de souvereiniteitsoverdracht een neger bij de blanke eigenaar van een mooie villa in Leopoldstad. Hij vroeg, of hij het huis eens even mocht bekijken, want als de

Belgen vertrokken waren, zou dit huis van hem worden. En als toekomstige eigenaar wilde hij toch wel eens zien, hoe het huis er van binnen uitzag!

Auto's, huizen en zelfs blanke vrouwen werden bij voorbaat al bij opbod verkocht!

Julie vinden dat natuurlijk allemaal dom en belachelijk, maar 't was de negers volle ernst!

Bang voor wat er gebeuren ging, waren heel veel blanken zo verstandig, om vóór 30 juni hun vrouwen en kinderen naar België terug te sturen. Zelf bleven ze nog eerst om de kat uit de

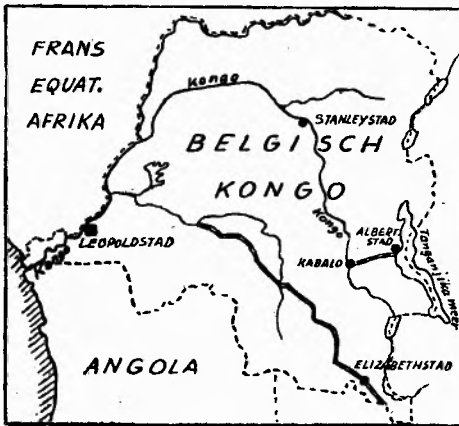
boom te kijken. Of ook om hun bezittingen van de hand te doen of naar het buitenland te zenden. Maar omdat zoveel blanken hun huizen en auto's wilden verkopen, kreeg men er bijna niets

voor. 't Meeste moest voor een appel en een ei verkocht worden.

Alle passagiersvliegtuigen, die uit Leopoldstad naar Brussel vlogen waren volgeboekt, zoveel aanvragen waren er voor een plaatsje in de vliegtuigen, dat men weken op de wachtlijst stond voor men aan de beurt was. Deze blanken hadden geen enkele hoop meer, dat er toekomst voor hen zou zijn in de Kongo. En zij kregen, jammer genoeg, gelijk.

Nu vragen jullie als vanzelf: „Maar wat was er dan aan de hand? Hoe kwam dat allemaal?”

Om die vragen te beantwoorden, moeten we eerst iets over Belgisch Kongo vertellen. 't Is een reusachtig land in

het hart van Afrika, wel 74 keer zo groot als Nederland met ongeveer 13 miljoen inwoners. De meeste bewoners zijn negers. Men schat het aantal blanken op 113.000, meest Belgen.

De Kongo is een echt tropisch land met bijna ontoegankelijke wouden. In veel streken is nog zelden of nooit een blanke geweest. Daar leven de negers nog net als honderden jaren geleden in stamverband met nog dezelfde zeden en gewoonten als hun voorouders.

Jaren achtereen heeft België dit gebied bestuurd en tot ontwikkeling gebracht. De Belgen verdeelden Kongo in 6 provincies. Vooral de zuidoostelijke provincie, Katanga, is rijk aan delfstoffen. Men vindt er bijv. koper, tin, goud en vooral uranium, de grondstof voor de atoomenergie. In deze mijnen werken bijna uitsluitend negers.

In de meest westelijke provincie ligt de

hoofdstad Leopoldstad. Deze stad bestaat uit 'n binnenstad, waar blanken wonen. Rondom deze binnenstad liggen in 'n grote kring de voorsteden en woonwijken, die door negers bewoond worden. Tot diep in de oerwouden was het tot de negerbevolking doorgedrongen, dat hun rasgenoten in de stad veel geld verdienden en een heerlijk leven hadden.

Elke dag kwamen er dan ook negers de Kongorivier afzakken in de hoop in Leopoldstad werk te vinden en rijk te

worden. Soms lukte dat, maar ook heel vaak niet. En dan kroop men bij elkaar in bittere armoede in de ellendige hokken en barakken. Tussen de verschillende stammen in het oerwoud heerste vanaf oude tijden een hevige vijandschap. En als de leden van zulke stammen elkaar in de stad ontmoetten, was er maar weinig voor nodig om elkaar in de haren te vliegen. De eerste onlusten begonnen dan ook in Leopoldstad, nu ongeveer 1½ jaar geleden. En vanaf die tijd is het onrustig gebleven in de Kongo.

Toen kwam de roep om onafhankelijkheid ook overwaaien naar dit gebied. Enige ontwikkelde negers (en dat zijn er maar weinige in de Kongo) wierpen zich op als leiders van de onafhankelijkheidsbeweging. Zij zweepten de eenvoudige negerbevolking op met mooie leuzen en beloften, waardoor deze onontwikkelde mensen zich de wonderlijkste denkbeelden vormden van onafhankelijkheid, zoals jullie in 't begin van dit artikel hebben kunnen lezen.

Twee van deze leiders traden nogal

op de voorgrond. In Leopoldstad was dat Kasavoeboe, volgens hemzelf een afstammeling van een vroeger machtig vorstengeslacht.

In de Oostprovincie (hoofdstad Stanleystad) werd Loemoemba de voornaamste leider van de onafhankelijkheidsbeweging. Hij had wat gestudeerd en was in betrekking geweest op een postkantoor, waar hij eens f 10.000 verduisterde en daarvoor veroordeeld werd tot dwangarbeid.

't Zou te veel tijd en ruimte vragen om jullie nu eens haarfijn te vertellen, wat er in 't afgelopen jaar allemaal gebeurd is en hoe er geconfereerd is over Kongo's onafhankelijkheid. 't Liep eindelijk hierop uit, dat de belgische regering besloot Kongo onafhankelijkheid te schenken op 30 juni 1960.

Velen hielden hun hart vast. Vooral de Belgen in de Kongo, die de toestanden in het land kenden. Hoe zou dat aflopen? Zij wisten het wel: Een Kongolees volk bestaat nog niet. De bevolking is samengesteld uit 125 stammen, met grote onderlinge verschillen, talen en dialecten.

De zogenaamde leiders hadden 't volk opgezweept tot haat voor alle blanken. Als die blanken wegvielen, wie moesten dan het land besturen? De meeste negers konden niet lezen of schrijven. In het hele land waren maar 16 negers, die een hogeschool hadden doorlopen. Wie zou er voor zorgen, dat de oude stamoorlogen niet weer oplaaiden, als het belgische leger vertrokken was? Wie zou de blanken in het land, die op de plantages of in de mijnen of fabrieken leiding gaven, beschermen tegen de haat van de opgehitste negers? En als die blanken vluchtten of verjaagd werden, wie moesten dan de bedrijven gaande houden? Kundige negers waren er eenvoudig niet voor. 't Zou een chaos worden in 't hele land. Kongo was niet rijp voor onafhankelijkheid. 't Kon nog niet op eigen benen staan. Eén ding was er gelukkig, wat velen nog wat moed gaf. Er was namelijk een kongolees leger-tje van 24.000 zwarte soldaten onder leiding van belgische officieren, dat erg betrouwbaar leek en veel onheil zou kunnen voorkomen.

Zo werd het 30 juni. En de Kongo werd onafhankelijk. Na veel geharrewar was er een regering gevormd. Loemoemba werd minister-president of premier en Kasavoeboe werd president van de Kongo. 37 ministers kwamen er. Die waren tevreden, maar toch waren er nog veel ontevreden negers, die zich zelf ook erg geschikt vonden voor zo'n baantje.....

Dat er flink feest gevierd werd op die 30ste juni spreekt vanzelf. De negers waren uitgelaten van blijdschap. Nu werd het allemaal rozegeur en manschijn. Nu kregen ze 'hun heerlijk leventje.....

Ruim één week later kwam het begin van een lange rij van narigheden. En dat begin kwam, vanwaar niemand het had verwacht, van het „betrouwbare" leger. De zwarte soldaten meenden, dat zij nu ook wel meer konden verdienen. En waarom stonden er blanke officieren boven hen? Zij zouden zelf het commando wel in handen nemen. Zo kwamen ze in opstand. De belgische officieren werden gevangen genomen en opgesloten. Premier Loemoemba wilde graag het leger op zijn hand houden en beloofde haastig meer soldij en gaf toestemming aan de soldaten om hun eigen officieren te kiezen.

Blij en verbaasd, dat het zo gemakkelijk ging, waren de soldaten nu niet meer te houden. Ze namen overal de macht in handen. Nu kwam, waarvoor de blanken gevreesd hadden. De negers plunderden de huizen der blanken, mishandelden mannen en vrouwen, ieder, die blank was en oefenden een ware terreur

uit. De zwarte regeringsleiders stonden machteloos. Uit alle delen van het land kwamen ontstellende berichten en dringende verzoeken om hulp van blanken, die in levensgevaar verkeerden. Met achterlaten van bijna al hun bezittingen probeerden de blanken 't land uit te vluchten. In Leopoldstad gelukte het nog aan duizenden om met grote veerboten over de rivier te komen naar Brazzaville, de hoofdstad van het vroegere franse Kongoland. De blanken in Elizabethstad, de hoofdstad van de provincie Katanga, trachtten Noord-Rhodesië te bereiken.

Weer anderen zochten een goed heenkomen naar het portugese Angola.

Maar er waren ook honderden, die nergens meer heen konden en overgeleverd waren aan de willekeur van de negers.

Dag en nacht vlogen de toestellen van de belgische luchtvaartmaatschappij Sabena om nog zoveel mogelijk mensen uit de grote steden van Kongo te redden. Ook de vluchtelingen die naar Brazzaville en Rhodesië enz. waren gevlucht, moesten opgehaald worden. Ook buitenlandse vliegtuigen kwamen te hulp om de slachtoffers van de terreur naar België te brengen.

Hoewel de belgische regering niets meer te zeggen had in Kongo, besloot ze toch om leven en eigendom van haar

parachutistentroepen en gaf haar soldaten last om de orde te herstellen en de Europeanen te beschermen. In de grote steden werd de toestand toen spoedig iets beter. Maar de belgische soldaten kunnen niet overal tegelijk zijn. Wat er met de blanken in het binnenland gebeurd is, kan men slechts gissen. Daar waren bovendien de verbitterde stammenoorlogen weer opgelaaid en hoeveel negers daar het leven bij hebben verloren, zal wel nooit bekend worden.....

In Kongo werd het één grote chaos. De rijke provincie Katanga scheidde zich af, wilde met Kasavoeboe en Loemoemba niets meer te maken hebben. Bijna nergens werd meer gewerkt. Mijnen, fabrieken, plantages kwamen zonder leiding door het wegvallen van de blanken en 't werk kwam stil te liggen. Daarmee hielden ook de verdiensten van de negerarbeiders op. Er kwam armoe, gebrek aan voedsel, er kwam ziekte en gebrek aan medicijnen.

De Verenigde Naties moesten zich met de zaak bemoeien. Uit verschillende landen, vooral afrikaanse, werden troepen gezonden om de orde te herstellen, de taak van de blanke belgische soldaten over te nemen.

Er werd voedsel, er werden medicijnen gestuurd. Maar Kongo is zo groot..... Vóór dat voedsel overal gelijkmatig is verdeeld, vóór de rust en de orde in heel het land zijn hersteld, zal er nog heel wat ellende worden doorgemaakt, zowel bij de negers als bij de nog achtergebleven blanken.

Kasavoeboe en Loemoemba met hun ministers zijn niet te benijden. Kongo bleek nog niet rijp voor onafhankelijkheid, kon nog niet op eigen benen staan. 't Zal nog lang duren voor het rustige leven daar zijn gewone gang zal hebben teruggevonden.

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Ned. taal :

a. Mooie uitdrukkingen : (om over te nemen en met eigen woorden de betekenis te zeggen).

De kat uit de boom kijken.

Voor een appel en een ei.

Elkaar in de haren vliegen.

Zijn hart vasthouden.

Op eigen benen staan.

Alles is rozegeur en maneschijn.

Mensen op zijn hand hebben.

belgische onderdanen in bescherming te nemen. Ze stuurde per vliegtuig nieuwe

De vakantie is weer voorbij. Velen van jullie zijn in die vakantie wel eens op bezoek geweest in een dierentuin. Je ziet dan op één dag wel een paar honderd verschillende soorten beesten. Leuk hè, die lenige apen, die zulke rare grimassen maken!

En die olifanten! Wat zijn me dat knapen!

Waren de leeuwen en tijgers net wat lui en lagen ze maar te slapen? Dat is dan jammer. Je moet ze eens zien, als ze gevoerd worden! Dan zijn ze echt zo lui niet!

Maar in zo'n dierentuin zijn die beesten ook niet in hun gewone doen. Ze zitten gevangen en ze missen hun vrijheid, hun natuurlijke omgeving.

Als je vossen, wilde varkens, herten, roofvogels en zulke dieren meer in hun natuurlijke omgeving wilt zien, moet je bijvoorbeeld eens naar „De Hoge Veluwe” gaan. Dat is een natuurreservaat, waar de dieren beschermd worden. Daar mag niet gejaagd worden en zo wordt voorkomen, dat sommige inheemse diersoorten door de jacht zouden uitsterven.

Zulke wildparken zijn er meer in de

wereld. Je vindt ze ook in Amerika, maar de grootste wildtuin is het Krüger

National Park, of om het in onze eigen taal te zeggen: Het Nationale Krüger-

De macht in handen nemen.
Een goed heenkomen zoeken.

b. Schrijf nu de vreemde woorden op met hun betekenis.

Aardrijkskunde:

- 1 Kongo is een tropisch land, dat wil zeggen
- 2 De hoofdstad is
- 3 De rijkste provincie is met de hoofdstad Enige delfstoffen zijn
- 4 De grootste rivier is de
- 5 Buurlanden zijn
- 6 Kongo is keer zo groot als Nederland en heeft inwoners, meest
- 7 Plak nu het kaartje in.

Inhoud van de les:

Op werd Kongo onafhankelijk. Premier

werd en minister-president De onontwikkelde negers verwachtten een tijd van als de vertrokken waren. Veel belgische vrouwen en kinderen waren vóór de s.....overdracht per vliegtuig vertrokken. De ellende begon, toen het ... in opstand kwam. De negers de huizen en blanke mannen en vrouwen. Uit Leopoldstad vluchtten duizenden met over de rivier naar Br...., uit Elizabethstad naar Rh...., anderen naar A.... De luchtvaartmaatschappij S... haalde duizenden vluchtelingen op.

De belgische regering stuurde p.... 't Werk in de .., ... en ... kwam stil te liggen. Er kwam armoe en Soldaten van de V... N... kwamen de belgische troepen vervangen. Vliegtuigen brachten ... en ...

In Kongo was het een ch.....

park. 't Is genoemd naar President Krüger van Zuid-Afrika en 't ligt in 't noorden van Transvaal. Zoek het maar eens op in je atlas.

Hoe groot het wel is? Om precies te zijn: 12872 km². Misschien kun je je de grootte nog beter voorstellen, als je weet, dat het ongeveer overeen komt met de oppervlakte van onze provincies Groningen, Friesland, Drente, Overijssel, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland samen.

Wat een lap grond hè?

Paul Krüger was bang, dat het grote wild, zoals leeuwen, olifanten, giraffen enz. door een te groot aantal jagers zou worden uitgeroeid. Daarom kwam bij hem het plan op om een groot gebied voor de jacht te verbieden. Dit plan werd wel niet direct uitgevoerd, maar jaren later was het dan toch voor elkaar. Een groot hek sluit de wildtuin van de omgeving af, maar de dieren hebben door de reusachtige oppervlakte

echt niet het idee, dat ze opgesloten zitten. Ze leven in vrijheid, er zijn geen tralies en geen kooien, geen oppassers en geen verzorgers. Alleen maar een

natuurlijke omgeving, bossen, steppen heuvels enz.

Welke dieren daar nu leven? Dat is

haast te veel om op te noemen. Je vindt er grote roofdieren zoals leeuwen, luipaarden, hyena's en jakhalzen. Maar ook gnoe's, zebra's en giraffen. Ook zijn er olifanten, neushoorn dieren, antilopen, apen, slangen, krokodillen en ga maar door.

In dat Krügerpark kun je dus die beesten in hun gewone doen zien. Nu moet je ook weer niet denken, dat de mensen daar eens een hele dag gaan rondstappen in de hoop, dat ze veel dieren te zien zullen krijgen! Dat is natuurlijk veel te gevaarlijk!

Men mag er alleen in in een volledig afgesloten personenauto. Met een motor, een bus of een vrachtauto word je niet toegelaten. 't Is verboden in het park uit de auto te gaan. Dit mag alleen bij één van de 15 rustkampen in het park. Dat zijn stenen huisjes met een rieten dak, waar men kan logeren.

In alle richtingen lopen de zandwegen door het park. In de natte tijd zijn die wegen slecht en de rivieren vol. Men kan dan ook alleen een bezoek brengen van half mei tot half oktober. Harder rijden dan 40 km per uur mag niet. Trouwens, dat zou ook slecht gaan, want met opzet heeft men die wegen sterk kronkelend gemaakt.

Bij zo'n autotocht kun je vreemde dingen beleven en 't komt er vooral op aan rustig te blijven.

Plotseling steekt er bijv. een kudde antilopen de weg over. Of even onverwachts komt uit het woud een reusachtige olifant te voorschijn. 't Zou voor zo'n krachtpatser een kleinigheid zijn om de auto omver te gooien en..... fijn te stampen. Maar dat is in het Krügerpark nog nooit gebeurd. Wel wordt er voor gewaarschuwd om olifanten niet voorbij te rijden, vooral geen olifanten met jongen. Liever maar rustig blijven staan of omkeren.

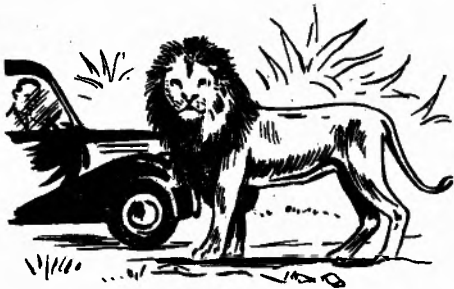
Alle toeristen, die het park bezoeken, hopen een leeuw te zien. Heel vaak lukt dit wel. Dan komt er in eens een koninklijke leeuw uit het hoge gras de weg op. De auto stopt. De leeuw komt

er naar toe, besnuffelt de banden, zet z'n klauw er eens op en loopt eens om de auto heen. Misschien ruikt hij ook nog eens aan de benzinetank.

Eng en griezelig, hè?

Maar als je rustig blijft zitten en vooral geen raampje omlaag draait, gebeurt er niets. Mijnheer Leeuw gaat dan even rustig weer weg als hij gekomen is.

Maar als je onvoorzichtig bent.....

Er was eens een toerist, die een mooie foto van een leeuw wilde maken. Hij stapte uit z'n auto, maar de slapende leeuw had blijkbaar geen zin om mooi op de foto te komen en bleef rustig liggen.

De toerist werd ongeduldig en gooi- de van 10 m afstand een lege fles naar het roofdier. Toen sprong het beest grommend op. De man schrok zich naar en rende naar zijn auto. Waarschijnlijk omdat de leeuw zich pas dik en rond

gegeten had, sprong hij niet op de fotograaf af. Gemakkelijk zou hij anders de roekeloze hebben kunnen grijpen en verscheuren.

Toen het reservaat geopend werd voor het publiek, durfde nog maar een enkele automobilist een tochtje door het park te wagen en dan nog maar alleen met het geweer in aanslag. 't Was een avontuur!

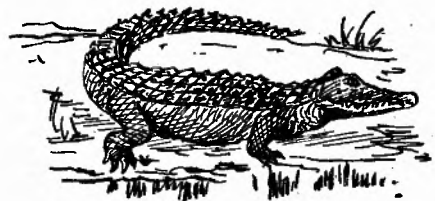
Maar tegenwoordig komen er tienduizenden per jaar! Wie zich niet aan de voorschriften houdt, wordt gestraft. Onnodig de auto verlaten, kost je f 20. Na zonsondergang een kamp binnenkomen f 10. En op plagen, jagen of doden van dieren staan nog zwaardere straffen!

Vooraf tegen stropers, die de wildtuin met minder goede bedoelingen binnendringen, wordt heel streng opgetreden.

Ik las ergens :

„In dit reusachtige reservaat zijn de dieren heer en meester en mag de mens slechts op bezoek komen. Het zijn de dieren, die zich er vrij mogen bewegen, maar de mensen moeten zich aan de voorschriften houden”.

In dit grote park wordt zo een onge-rept stukje natuur in stand gehouden, waarin men de grootheid en wijsheid van de Schepper kan bewonderen in de natuur en in de dierenwereld en waar de dieren der wildernis voor uitroeiing worden behoed.

VRAGEN :

- 1 De grootste wildtuin in de wereld is het ...
- 2 Het ligt in ... en is ... km² groot.
- 3 Daar leven roofdieren zoals
- 4 Noem nog maar eens 10 soorten dieren die er voorkomen.
- 5 In het park mag men alleen komen met ...
- 6 De bezoektijd is van ... tot
- 7 's Avonds kan men uitstappen bij een
- 8 Noem eens een paar dingen, die in de wildtuin verboden zijn.
- 9 Het doel van het Krügerpark en van andere natuurreservaten is om de dieren voor ... te

CAMERA OBSCURA

Dit is de titel van een boek, dat in de vorige eeuw geschreven werd door een zeker mijnheer Hildebrand. Zo heet hij niet echt hoor! Z'n feitelijke naam was Ds. Nicolaas Beets.

De Camera Obscura is 'n pracht boek! En geestig! Om je krom te lachen! Een vreemde naam vind je niet? Er staat eigenlijk: donkere kamer, dat is het belangrijkste onderdeel van een fototoestel!

Allerlei beelden uit het dagelijks leven vallen door de lens van de donkere kamer op de gevoelige plaat. En deze opnamen zijn de korte verhalen, die je in dit boek vindt. Het zijn dus allemaal „moment-opnamen” van de fotograafschrijver Hildebrand.

Bij een tijdopname moet je een korte of langere tijd stilzitten; een momentopname daarentegen duurt een seconde

of een gedeelte er van; een 500ste-, of zelfs een 1000ste deel!

Mijnheer Hildebrand moest het eens beleefd hebben, hoe de fotografie met reuzesprongen is vooruitgegaan. Hij zou verstomd hebben gestaan. 't Is ook bijna niet te geloven. Wat met de moderne camera's obscura te fotograferen valt.

Als ik zeg: alles, overdrijf ik niet. Je hebt natuurlijk wel gehoord van het incident met de U-2? Korte tijd geleden werd dit geheime verkenningsvliegtuig van de Amerikanen boven Rusland neergeschoten.

Wat moest dit vliegtuig boven russisch grondgebied? Dat kun je natuurlijk wel raden! Foto's maken van berijpte fabrieken, opslagplaatsen, knoop-

punten van het verkeer, militaire doelen enz. Een écht spionnagevliegtuig hoor! Tussen twee haakjes, andersom gebeurt het nóóit! Stel je voor dat een russisch toestel boven buitenlands grondgebied zou spionneren! Foei, zo iets lelijks te denken!

Maar denk je dan dat een vliegtuig, laat me 'es zeggen, van 10.000 meter hoogte nog goede foto's van de aarde kan maken? Wij zien het vliegtuig met ons blote oog niet meer, maar de spionpiloot heeft camera's bij zich, waarmee hij razend scherpe foto's weet te maken. Van 10.000 m hoogte? Ach, de Amerikaanse U-2 kan tot 30.000 m hoogte komen.

Op foto's, die van 15000 m genomen waren, kan men, na vergroting, de veters in de schoenen van de voetgangers ontdekken. De kop van een krant, die ergens op een bank gelezen werd, was op een foto van 15 km hoogte genomen, duidelijk leesbaar. Dat zijn nog 'es camera's. Wij staan, met Hildebrand, verbaasd.

WAAR ZITTEN DE MEESTE GARNALEN

Het is niet onmogelijk, dat binnenkort garnalenvissers, die de haven uitvaren, een thermometer aan boord hebben.

„Op zichzelf niets bijzonders”, zeg je.

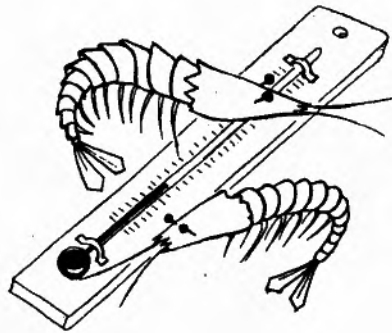
Maar de thermometer dient niet om de temperatuur van de kajuit op te nemen, —want daar maakt de visser zich niet druk om— maar wèl de warmte van het water.

Er is n.l. in IJmuiden een bioloog, die heel veel van garnalen weet. In het laboratorium aan de Haringkade is hij al geruime tijd bezig om een onderzoek in te stellen naar de invloed van de temperatuur op garnalen.

Na veel geduld heeft hij ontdekt, dat de garnaal het liefst zich ophoudt in

water van 16 gr. C.

Als nu de garnalenvisser met behulp van z'n thermometer die plaats weet te vinden is hij er zeker van daar de meeste garnalen te kunnen verschalken.

Doch er is nog meer!

Op foto's van 25000 m hoogte genomen, is het verschil te zien tussen een voetganger en een wielrijder, tussen levend- en dood gebladerte. Het leger maakt immers veel gebruik van camouflage-netten, die ze b.v. over tanks of geschut uitspreiden en met takken opvullen. Het scherpe oog van de nieuwste camera's wijst ze echter wel aan! Wat dit betekent voor de oorlogsvoering is duidelijk genoeg.

En het nieuwste snuffje is, dat auto's, tanks, geschut e.d., die er niet meer staan, gefotografeerd kunnen worden.

Geen wonder, dat je mij nu uitlacht. En toch heb ik je niet bij de benen.

Er zijn n.l. films gemaakt, die gevoelig zijn voor een klein verschil in warmte. De plaats waar auto's, tanks enz. gestaan hebben, verschilt in warmte van de grond daar omheen. Een wonder van techniek! Binnen een uur, nadat de auto's of tanks zijn weggereden, komt op de gevoelige film natuurlijk niet de au-

to of tank zelf te staan, maar een donkere omtreklijn.

Fotograferen was vroeger een kunst, tegenwoordig niet meer. Als je veel geld hebt, koop je een duur toestel waarin tijd en afstand en lensopening allemaal ingesteld kunnen worden. Je knipt en de foto kán niet mislukken. Een klein kind kan het wel doen.

Zo ook met de U-2. De piloot zit op z'n stoeltje. De zoeker, die met de grote beeldzoeker verbonden is, zit vlak voor zijn neus. Hij zoekt, stelt de camera of camera's in en fotografeert. En vlug! Nee maar! In 3 uur tijds kan hij een gebied, dat 80 maal zo groot is als Nederland, dat is plm. $2\frac{1}{2}$ miljoen km², op de film vastleggen. Kilometers lange filmstroken heeft hij aan boord en dan niet te vergeten ontzaglijk veel benzine.

Deze spionagevliegtuigen, die je wel vliegende fototoestellen kunt noemen, „nemen” alles; scherper en van groter afstand dan Hildebrand ze nam.

Maar ook anders!

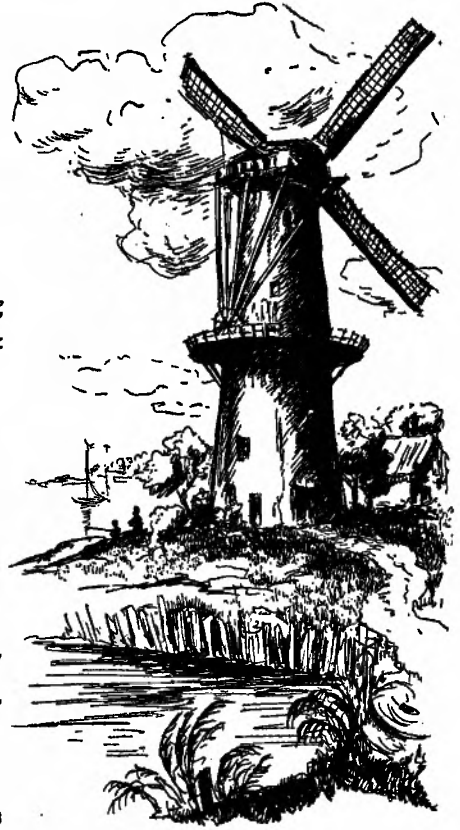
. . . Molentje . . .

Het molentje, molentje Hoog-in-de-Wind
Wat sta je weer dapper te draaien.
I Je doet of je 't uiterst noodzakelijk vindt,
het licht van de zomer te maaien.

Je kijkt naar de zon en je denkt:
[„Wat een schat,
II Wat een schat, - laat ik daadlijk beginnen!”
De zon is van goud, maar het licht is te glad:
Je haalt er geen hallem van binnen.

De wieken bewegen
en vliegen en vegen
III hun schaduwen tegen de grond, -
de stenen die steunen
en draaien en dreunen
en komen al kreunende rond.

Maal verder, maal verder, maal stevig
[en straf,
IV Je werken blijft toch onbegonnen.
Het licht van de zomer, dat maai je niet af,
het licht van de zomerse zonne.

Jan Prins. (C. L. Schep) 1876—1948

BESCHRIJVING :

Dit gedicht is van Christiaan Louis Schep. Zijn pseudoniem is Jan Prins en onder die schuilnaam is hij algemeen bekend.

Lees eerst het vers een paar maal over en daarna overluid. Wat je zelf hierbij hebt gezien, gehoord, gedacht en gevoeld, vergelijk je met wat ik er van schrijf. Want je moet wel willen leren van een ander, maar je moet nooit nà-praten.

Jan Prins werd geboren in Rotterdam op 5 februari 1876. Hij overleed op 9 febr. 1948. Hij was zeeofficier; toen hij in 1924 de dienst verliet, bekleedde hij een hoge rang bij de marine. Aan een vriend, die scheepsarts was, schreef hij :

„Wij zwervers van het wijde vlak”.

Door alle landen heeft hij gezworven
en vele landen gezien :

Ik heb van ieder land, ik heb van alle
De wonderen gekend. (kusten

Hij is geen bleke kniezer, die tobberig de schaduwkanten van het leven opzoekt, nee, hij is de rondborstige sterke zeeman, die stormen heeft doorstaan, die de zon ziet en van het blijde leven geniet.

„O door het bloeiende leven te lopen
dankbaar om ieder ding”.

Hij zingt van de zon en de zee, van de branding op het strand en de ingeslapen duinen, van de kortgeknotte wilgen aan de plassen en de madeliefjes in het gras, van de ooievaar en de zwaluw,

van de merels en de meeuwen, die „vechten, vleugels hol en hangen aan de wind”; van de luchten boven Holland, de wolkenvelden en de sterren in het uitspansel. Ook voor hem gaat er een spraak uit van de schepping. Veel mensen horen die spraak niet (Ps. 19 : 9 „hun stem wordt door hen niet vernomen”). Maar overal zijn hoorders, ook onder de kinderen. En een dichter kan dat wat hij voelt, vorm geven in een gedicht. Denk maar eens aan Guido Gezelle. „Het Schrijverke”.

Jan Prins voelt met de natuur mee. De natuur vertelt hem iets.

Hij heeft een sterke verbeelding. Ook de dingen : de schepen en de bruggen, de bloemenschuiten in de schutsluis, de torens en de molens leven voor hem ; zó sterk, dat hij ze ziet als beziëld, als personen. Dat heb je al gezien in ons gedicht ; de molen is voor hem een persoon ; we noemen dat een personificatie. Het geheim van Jan Prins is, dat hij de natuur en de dingen lief heeft : „Ik houd zo van die lage palissaden Die van de kust de grote zee ingaan Alsof veel mensen van den oever traden En tot hun schouders in het water (staan”.

Dit : „ik houd zo” klinkt door al zijn denken en dichten. Hij houdt van de volle heerlijkheid van Hollands buiten. Hij houdt ook van Rotterdam :

Te Rotterdam ben ik geboren

Onder de adem van de Maas.

Een prachtedicht dat elke Rotterdammer enthousiast maakt.

Hij houdt van het Oranjehuis en heeft zo echt hartelijk meegeleefd in lief en leed. Toen onze koningin —toen nog Prinses Juliana en Prins Bernhard aantekenden heeft het hem getroffen, dat dit zo eenvoudig toe ging, als gold het een gewoon bruidspaar.

„Zonder gevolg zijt Ge ten ondertrouw gereden,

Door lijfwacht noch heraut, door niemand begeleid,

En dat behoefde ook niet, Prinses en Prins : Ge zijt

Omstuwd door heel een volk, zijn liefde en zijn gebeden.

Die eenvoud trok hem. Hij is zelf eenvoudig. Zijn gedichten zijn helder en klaar als water, blij als een bloem en ge-

makkelijk te begrijpen.

Beroemd is „De Bruid”. Het is eigenlijk een vertelling ; het slot luidt : De Bruigom is de Lentezón en Holland is de Bruid. Het is een loflied op Holland in de Lente. Hij is de meest hollandsche dichter. Misschien juist, omdat hij in de verre landen met zoveel liefde en heimwee aan Holland dacht. Ik heb voor jullie zo'n echt hollands gedicht gekozen. Want wat is Holland zonder molens?

—Molentje moet je hier niet opvatten als een verkleinwoord. Het is meer een „lief naampje” zoals een vrouw van een heel grote kerel kan zeggen : Mijn lief mannetje. Want zo'n windmolen is groot, soms wel 33 meter hoog, dat is evenhoog als een huis met 10 étages. Als het flink waait en de machtige wieken zwaaien in het rond is de molen een grootse verschijning in het landschap en als je er binnen in bent, kraken de binten en kreunen de molenstenen, die het graan vermalen tot meel. Je komt onder de indruk van het grote geweld van de sidderende molen.

De dichter heeft al die bewegingen méé gevoeld en die laten weerkaatsen in het ritme van zijn vers. Vooral de laatste drie regels van III zijn prachtig ; 't is of je die grote molenstenen hoort steunen en kreunen en dat moet je 'bij 't zeggen uit laten komen. De machtige zwaai van de wieken in I, II en III moet je uitbeelden in het ritme. Maar denk er om, dat het geen dreun wordt ! Dus niet : --- --- ---

Hier betekent - een onbetoonde lettergreep en — een lettergreep die de klemtoon heeft. Je moet telkens andere klemtonen vinden b.v. in de 2e regel : --- --- --- (Als je mijn boekje „Wat zal ik voordragen?” hebt kun je hierover uitvoerig lezen op blz. 10, 11)

Zodra het over de molenstenen gaat, wordt de vaart geremd. Dat bereikt de dichter door het beginrijm (alliteratie) in stenen, steunen ; draaien, dreunen ; komen, kreunen, die je met nadruk zegt, terwijl je iets langzamer spreekt.

Maar wat het gedicht echt leuk maakt, dat is de spottende toon, waarop Jan Prins de molen aanspreekt. De dichter ziet de gloeiend gouden zomerzon achter de molen. En telkens zwiepen de wieken er langs. En in zijn verbeelding

lijkt het of zij het gouden licht van de zon willen maaien. Toe maar, zegt hij, maal maar verder stevig en straf. Het lukt je toch lekker niet!

Toch maalt de molen goud! Ja, want de molenaar verdient er geld mee. In 1200 werden de eerste molens gebouwd. In 1580 werd de draaibare kap uitgevonden, waardoor men bij elke wind kon malen. De wind- en watermolens (met schepraderen) hebben toen veel welvaart gebracht. Later kwam de stoommachine en de electro-motor. Veel molens zijn toen gesloopt. Jammer! Toch zijn er nu nog 2000 molens en ze vormen een prachtige versiering in het landschap. Een molen moest altijd een naam hebben en die moest duidelijk zichtbaar zijn. Zo heette de molen van Rembrandt's vader: de Rijn. Daarvan heeft de beroemde schilder zijn achternaam gekregen: Rembrandt van Rijn. Jan Prins heeft zijn molen genoemd: Hoog-in-de-Wind. Aan de hoofdletters zie je dat het een naam is!

Gebaren zou ik niet maken. Iedereen weet heus wel, dat de wieken en stenen draaien; het vegen (III,2) hoef je ook

niet aan te geven. Het leidt maar af van de tekst en het wordt zo gauw een beetje gek. Je moet alles met je stem doen en met je mimiek. Met het gezicht dus en vooral met de ogen. Bij I, II en III spreek je wat luchtig en kijk je wat spottend omhoog naar de molen. Je spreekt immers tegen de molen. Bij III wordt de stem wat lager en zwaarder en kijk je omlaag. Je spreekt langzamer en met veel nadruk. En aan je mimiek moet je zien, dat de molenstenen het héél moeilijk hebben. Sommigen van jullie gaan nu voor het eerst voordragen. Zeg nu niet: Dat is vechten tegen windmolens d.w.z. alle werk, wat ik daarvoor doe is toch tevergeefs. Dat is niet waar! Er zijn veel kinderen, die het hoe langer hoe beter doen. Je moet niet lui zijn en het gedicht precies en heel goed uit je hoofd leren. Het zou „koren op mijn molen” zijn, als vele honderden kinderen in ons land mooi leerden voordragen.

Ik hoop, dat je na de gratis wind en regen van juli nu in augustus kunt genieten van de zomerse zonne!

Rotterdam

Frans C. van Dorp

Eerst de antwoorden op de vragen no. 51—60.

51 J. S. Bach, G. F. Händel, A. W. Mozart. 52 1650-1672 en 1702-1747. 53 de Israëlieten hielden veel vee en het land Gosen was een weidegebied. 54 Saul naar Endor en Achab in de oorlog tegen de Arameeërs. 55 Twee egyptische tovenaars. 56 Twee egyptische vroedvrouwen. 57 Solingen. 58 Friedrich und Abraham Herder. 59 Duitser, een Engelse, een Zweed. 60 Zuid-Frankrijk (Rivièra). Een stuwdam bezweek hier.

De nieuwe vragen zijn:

1 Noem eens 2 grote steden in Chili.

2 Da Costa was een dichter; wat was

Jozef Israëls en wat prof. Kamerlingh-Onnes?

3 Wie waren Jabal en Jubal? Noem eens uit de bijbel een tentenmaker, een herder, een schapenfokker.

5 In de vad. gesch. is een stadhouder Willem II en een koning Willem II. Geef de jaartallen eens.

6 Ik noem een plaats; jullie zeggen waardoor die plaats bekend is: Pernis, Alkmaar, Leerdam, Maastricht.

7 Waar staat het Effatha-instituut?

8 En waar het Bartimeüs-instituut?

9 Waar is de Karel Doorman op het ogenblik?

10 Wat is de Boroc-Boedoer?

We stappen in Napels op de boot. Na twee uur varen bereiken we het eilandje Capri. In de buurt van Capri stappen we over in een klein roeibootje. Onze gonderlier is Roberto. Hij is een jonge visser, die ons graag als gids wil dienen. Roberto is een echte Italiaan: gebruind, prachtige tanden, levendig in zijn spreken en gebaren.

Capri bezit een prachtige grot, n.l. de beroemde „Blauwe grot”.

Het zeewater heeft in de loop van de jaren de kalksteen opgelost, zodat de „Grotta Azzura” is ontstaan.

Roberto wrikt z'n schuitje naar de ingang van de grot. De opening is slechts 1 meter hoog. Onze gids vraagt ons plat op de rug in het bootje te gaan liggen. Hij grijpt een ketting en trekt daarmee de boot de grot binnen.

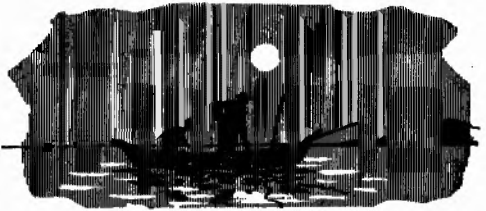
Eerst zien we niets, de ogen moeten gewennen. Maar dan zien we de pracht van de blauwe grot. De wanden hebben 'n hemelsblauwe kleur. Het water blinkt als zilver. De golfjes, die de boot maakt, zijn precies reepjes zilverpapier.

Gelukkig blijft de zee kalm. Anders

kon het gebeuren, dat we een poos bleven opgesloten.

Na een poosje varen we weer over het spiegelgladde water van de Middellandse zee, rondom Capri.

De vriendelijke Roberto vertelt veel over zijn eiland. Zijn eigenlijke werk is: vissen. Niet op sardines, maar op inktvissen. 't Is zijn mooiste werk. Als dremes van vier jaar ging hij al met zijn vader mee in de boot, ook 's nachts bij

maanlicht. Geen wonder dat hij precies weet, waar de inktvis op de rotsachtige bodem van de zee te vinden is. De inktvis verradt zijn hol door de restjes van de schalen van krabben, die hij heeft opgegeten. Roberto's radde tong heeft ons zijn mooie werk zo geschilderd, dat we graag eens met hem meegaan.

We behoeven niet lang te wachten, want in een minimum van tijd heeft de jonge visser zijn gereedschappen van het eiland gehaald: een snoer met ronde angel, waaraan een stukje dode inktvis zit en een eenvoudige kijker.

We houden de kant van de rotsen. In het doorzichtige blauwe water zien we grote scholen sardines zwemmen.

Dan ineens houdt Roberto stil, duwt ons het kijkglas in de hand en zegt: „Let nu op!”

Met een snelle beweging gooit hij de lijn buiten boord. We turen gespannen door de kijker in het doorschijnende water.

Plotseling maakt zich van de rotsachtige bodem een grauwbrown, achtarmig monster los. Het schiet pijlsnel op het

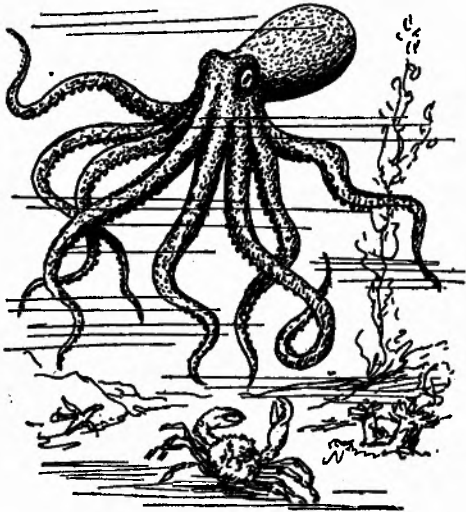

witte aas af en sluit begerig er zijn grijp-armen omheen.

Roberto begint de lijn in te halen. De inktvis vecht wat hij kan, om zijn prooi te behouden, en..... slaat zich in de angel vast.

Het beest begint nu van kleur te verschieten. Van bruin verandert het in zwart tot donkerrood en fel-purper. Woedend spuit het wolken zwarte inkt om zich heen, maar het helpt niet, want al vechtende komt het hoger en hoger. Roberto haalt de lijn langzaam maar zeker in. Even later buigt hij zich buiten boord en steekt zijn handen in het water: Het beest valt aan en slaat zijn vangarmen om Roberto's arm. Met honderden zuignappen zuigt het zich vast. Maar de jonge, sterke visser rukt het dier met kracht los. Het maakt een krassend geluid en op de arm blijven rode striemen achter.

Lachend pakt hij het beest met beide handen beet: de acht poten in de ene — en de kop in de andere hand. Dan..... met twee beten, bijt hij met zijn sterke

tanden de spieren achter de kop door. Plotseling is dan het leven uit de inktvis verdwenen en het woedende mon-

ster van zopas, is een grauwblesk, slijmerig hoopje vis geworden.

Met smaak likt Roberto zijn lippen af. Niets smaakt zo lekker dan rauwe inktvis vindt hij. Met grote ogen hebben we naar dit tafereel gekeken. We vinden het wel wat griezelig.

Roberto weet ons veel meer over de inktvissen te vertellen. Overdag ligt deze soort inktvis stil op de bodem van de zee. Alleen zijn ogen gluren uit het hol. 's Nachts gaat hij op prooi uit. Een kleine inktvis eet met gemak een kreeft van 2 kg. Hij grijpt hem vast bij de kop, waardoor de kreeft machteloos wordt. Heel langzaam eet hij hem op. Eigenaardig is het, dat de inktvis daardoor zelf de smaak van kreeft krijgt.

Een ander soort inktvis is kleiner dan 't gevangen exemplaar. Deze zwemt aan de oppervlakte van het water en wordt 's nachts met licht gevangen.

„Kunnen inktvissen gevaarlijk zijn?” vragen we aan Roberto.

We hebben geen betere vraag kunnen stellen! Want nu kan onze gids zijn verhaal vertellen over zijn gevecht met een paar inktvissen, waarvan het mannetje 12 kg en het vrouwtje 9 kg woog.

Toen hij het vrouwtje binnenboord trok, was het woedende mannetje aan de andere kant tegen de boot opgeklommen om zijn vrouwtje te helpen. In een hevig gevecht slingerden beide monsters zich om zijn armen. Het zou hem het leven gekost hebben, als het hem niet gelukt was zijn mes te grijpen en het mannetje de kop af te snijden.

De grootste inktvissen proberen hun prooi onder water te trekken, in hun vangarmen te verstrikken en zo te verhinderen boven water te komen.

Een paar uur hebben we nu al rondgevoerd en Roberto heeft ondertussen veertien inktvissen op de bodem van de boot liggen. Hij is in zijn nopjes over de vangst en wij over het tochtje dat we met hem hebben gemaakt.

Ons Werkhoekje

Beste jongens en meisjes,

Julie moeten met alle dingen eerst wat op gang komen, geloof ik.

Ook met puzzelen! Daarom heb ik deze eerste keer in de nieuwe jaargang een eenvoudig kettingraadsel geplaatst.

De pijltjes geven duidelijk de richting aan. De laatste 2 letters van elk woord

DOOR H. STURM

Herinneringen aan jeugdijaren, doorgebracht voor een gedeelte, in een oud stadje. Weldra zal het stadje aan dood water liggen. Het zal geen ebbe en vloed meer kennen en de drukte in de vissershaven zal verdwenen zijn. Want in de verte groeien twee stukken van een machtige dam naar elkaar toe. Binnen niet vele jaren zal deze dam het mooiste van onze jeugdijaren afsnoeren, de jeugd zal nooit het leven daar, kennen en proeven zoals de ouderen het deden. Maar de herinnering blijft.

I

Op de zolder van het oude huis hing nog de hitte van de dag. Frans en Bert lagen in bed en ze zweetten. Anders sliepen ze al lang om deze tijd, maar nu.....! Oef, of het zweeten enkel kwam door de warmte of ook door het ingespannen luisteren, ze wisten het niet. Hoor, er kwam toch wat wind. Even hoorde je het water in de haven klotsen en in 't want van een hoogaars piepte een blok. Zouden ze even door 't dakraam uitkijken? Buiten wier het nu vast wat koeler. Nee, als vader eens hoorde dat ze nog niet sliepen. Hij kon ongenadig boos worden en zijn schoenmakershanden, mee de diep ingedrongen pek-

naden, waren bar hard. Frans zuchtte diep. „Zou 'ie nog komen?”

„Misschien vindt hij het te ver. En hij is al oud ook”.

„Hij was anders woedend genoeg.... Hoor! Er naderde een klompenstap langs de stille kaai. Naderde. Naderde! De jongens doken dieper onder de broeihete deken, het water liep langs ulder wezen.

Nader de voetstap. Nader! Hield in. Stop-te? Nee, toch niet! Hoor het klompgeklos wier zachter, stierf weg langs de huizenkant.

„We moesten het maar verteld hebben aan vader”, zuchtte Bert. Hij stak zijn bolle hoofd boven de deken en zocht vergeefs naar zijn neusdoek in het doorwoelde bed.

„Goeie morgen! En de spanriem dan?”

„Zo is 't toch ook niks”. Een nieuwe zucht, het leek alsof Bert het huilen dichterbij was dan het lachen. „Hadden we maar niet.....!” Wat kon je als jongen toch in de nesten raken! Bar!

Ze hadden vrij gehad die middag. 't Was laag water. In de haven stond enkel in 't midden een geul water, af en toe was er de zilveren flits van een visje. De reddingsboot lag met haar buik in de modder en een paar oude mannetjes zaten op de bank tegenover

zijn de eerste van het volgend woord.

Het eerste woord bestaat dus uit 5 letters; de 4de en 5de letter zijn de 1ste en 2de van het nieuwe woord. Duidelijk genoeg?

Je behoeft niets in te zenden.

Hier volgen de gegevens:

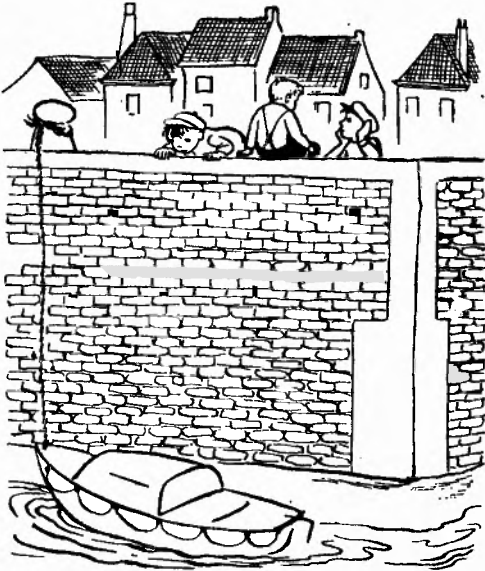
- 1 een jaargetijde.
- 2 In Rotterdam staat een standbeeld van deze geleerde.
- 3 vreemd woord voor gewoonte.
- 4 onbepaald voornaamwoord.
- 5 naam van de vroegere russische keizer.
- 6 eilandenrijk.
- 7 lichaamsdeel.
- 8 zintuigen.
- 9 kunstvezel (draad).
- 10 voorzetsel.
- 11 uitbouw aan huis.
- 12 veldbloem.
- 13 frisse versnapering.
- 14 vreemd woord voor samenwerking.
- 15 loofboom.
- 16 plaats in Gelderland.
- 17 wortel.
- 18 hier woonde een tovenaars (oude test.).
- 19 zeldzame plant.
- 20 bep. rangtelwoord.
- 21 draadbericht.
- 22 hoofdstad van Nederland.
- 23 een van

de vorsten, die Lot wegvoerde. 24 een van de koningen van Israël.

1		2		→	3	
		10		→		12
			19		→	
	↑	18	S	T	E	R
9		↑	M		→	23
		17	22			M
8		16		24		←
		15			←	21
					←	
						14
			7			
						6

het depot van de betonning.

Frans Meerman was weg gelinkerd eer vader hem aan 't werk kon zetten. Later kwam Bert hem na, hijgend van het lopen. En nu zaten ze op de stenen muur van 't havenhoofd. Die muur was wel een meter breed en anderhalve meter hoog. Er zaten een paar beugels ingemetseld. Bert keek voor-

zichtig over de rand. Moest je zien, hoe diep ! De grote jongens van 't stadje doken hier soms af, als 't water hoog was. Boe, dat zou hij nooit durven. Maar van de kaaimuur durfde hij wel, hij deed het eigenlijk beter dan Frans.

Een stuitje nadien kwam Hannes van buurman Flierenburg bij hen. Hij had zijn vlieger meegenomen, de grote klos touw stak tussen zijn broekriem.

„Vader heeft 'em pas gemaakt. Ik moet er zuinig op zijn”.

Flier zo als hij afgekort heette, woonde in 't straatje dat afliep van de kaai naar de weg, die het eiland in slingerde. Hij had kauwen, welke hij praten leerde, hij kocht pijlstaartroggen van de vissers en won een verbazend stinkende olie uit de levers van die beesten. Altijd hingen wel hier of daar aan de oude tuinmuur wat levers, die ulder stinkend vocht in een schoteltje lieten druipen. Trage druppels, die Flier zorgvuldig verzamelde in flesjes. Later ging hij er de boer mee op, de olie was goed om mee te masseren bij verstuikingen, je kon er van innemen als er iets van binnen niet in orde was en de boer kon er zijn waterlaarzen prachtig zacht mee houden. Nee, die olie was goed, men zou er aan 't luchtje dat er af kwam niet zeggen. De kauwen heetten altoos Jan Nadat ze afgericht waren kon je mee een beetje fantasie verstaan dat ze „Kom Jan” riepen, of „V'rekt”. Vrouw Flier bakte erg lekkere babbelaars, zag er een beetje ongewassen uit en was het vriendelijkste en gulste

vrouwtje, dat de jongens kenden. Voorts was er de kater Pier, die blond kon welvaart en het hondje Miete, dat het onderste stukje van een voorpoot miste en dus eeuwig op drie benen liep. Er was geen mooier speekterrein dan tussen de oude muren, in de verwaarloosde tuin van Flier.

De jongens keurden de vlieger, vader Flier had hem knap gemaakt en Hannes toonde het touw. Hij had van vader een nieuw bolletje erbij mogen kopen, er zat vast wel driehonderd meter op het haspel, pochte hij.

„Nou, driehonderd...!” twijfelde Bert.

„Tweehonderdvijftig dan”, minderde Hannes de lengte.

Frans tuurde uit over het water. De lucht was heilig boven de Zandkreek. Zoetjesaan begon de vloed te lopen, rond de bakens trokken rimpels en kolkjes van het opzettende water. Mee de hand boven de ogen tuurde hij. Straks kwamen de vissers opdagen aan de horizon. De bruine zeilen van de hoog-aarzen en de zwarte rompen van de loggers. Maar nu was er nog niks te zien. De trage golfjes glinsterden in het schelle zonlicht. Gunter, ver achter de doom, die opsteeg boven zee, lagen de zeeuwse verten. Een dijk, recht als een lineaal, een toef homen en 't rode dak van een schuur er bovenuit. Meer naar achteren, hoge duinen, grillig bobbelend tegen de lucht. Ze hadden donkere schaduw en aan de zijden, daar groeiden de taaie droge duindoorens. Soms waren er onverwacht helle lichtplekken waar de zon het witte zand bestraalde.

„Ko van Belzen van de-38 zal wel weer de eerste zijn”, zei hij. Maar de anderen hoorden hem niet, zij waren het nog lang niet eens over het aantal meters vliegertouw. Zij merkten zelfs niet dat de wind uit het oosten langzaam toenam in kracht.

.....Frans zuchtte, wentelde voor de zoveelste keer om in het doorwoelde bed. Waren ze maar op de muur blijven zitten. Of, of.... Als de wind niet zo aangewakkerd was, wie weet waren ze blijven zitten tot de vissers binnenkwamen. Dan konden ze nu lekker slapen en hoefden niet te liggen luisteren of Vermeulen er soms aankwam !

Boe, wat was het heet.....!

Hij stelde zelf aan de jongens voor, te gaan vliegeren. Er kwam meer wind, voelden ze wel? Zijn broer kwam ineens in actie.

„Dan ga ik onze vlieger ha.....! Oh nee, vader....” viel hij zichzelf in de rede.

„Och jong, vader ging ommers de kanarie-kooien schoonmaken”, zei Frans losjes. Zelf wilde hij liefst niet naar huis. Moest je vader per ongeluk tegenkomen en aan 't schoenenbezorgen gezet worden. Dat moest Bert opknappen, al wilde hijzelf ook wel graag ulder eigen vlieger meenemen. En Bert ging, gewillig als altijd.

Voorzichtig stak hij zijn bolle hoofd om 't hoekje van het raam. Nee, vader was blijkbaar al aan zijn kanariehobby bezig, gelukkig maar. De deur piepte als immer

en de lucht van schoenen en vers gelooid zooleer was even bekend. Toch voelde Bert zich niet op zijn gemak, haastig snapte hij de vlieger uit de hoekkast weg. Even bleef de vlieger haken, scheurde er wat. Toen was hij weg.

Drie paar klompen roefelden gehaast het stadje uit. Het klokkenspel in de hoge, naald-

fijne stadhuisstoren strooide hen een zilveren vertelsel van klokketonen na. Een afgesleten melodie, uit oude tijden. Dicht bij de witte molen op de wal, probeerden ze voor de eerste keer ultiem vliegers. Maar de wind wier daar teveel onderschept en ook kwam een boer hen weggagen. Verderop aan het wege-ling naar Vermeulen de melkrijder, ging het beter. Hier blies de wind stevig over de vlakke. Ze roken vers gemaaid hooi en er kwam niemand om hen weg te jagen.

De vlieger van Hannes ging keurig de hoogte in maar die van de Meermannetjes vertikte het. O, hij ging best naar boven, maar als hij eenmaal een beetje hoogte had en de straffe wind voelde, ging hij draaien en zoeven dat het touw haast uit je handen glipte. In het heftig draaien hoorde je een zoemend geluid, hoei, hoei.

„Z'n staart is niet zwaar genoeg, jong”, zei Hannes, „je moet er 't een of ander aan vastbinden”.

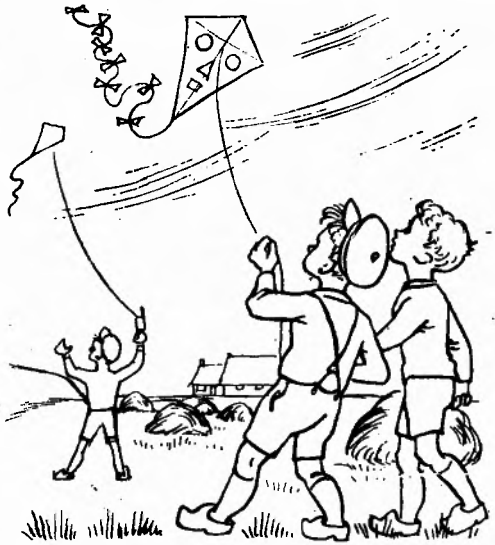
Ze plukten een bos gras toen de vlieger heelhuids geland was. Nou, 't scheelde een haartje of hij hoorde zich op de kop in de grond.

Bert dacht ineens aan het scheurend geluid dat hij hoorde toen hij de vlieger uit de kast trok. Niks zeggen, Frans vitte toch al genoeg op hem.

Ze bonden een stevige dot gras aan de staart. Toen de vlieger opging leek het net een koeienstaart die nijdig naar de vliegen sloeg. 't Wier martelen met dat ding. Ze plukten hem weer uit de lucht, bonden er een grotere bos hooi aan en lieten hem weer

op. Nog niks, dan een stomp hout er aan, dat Bert uit de sloot viste. Dat was alweer teveel, door heel hard te lopen steeg de vlieger wat, maar hield je dan op, dan zakte het ding moedeloos omhoog.

Hannes bond het touw vast aan een damhek, z'n vlieger stond rustig, hoog tegen de blauwe hemel te wiegen en te wenden. Even lagen ze op ultiem rug er naar te kijken, dan holden ze elkaar achterna de wei door. Ze probeerden stekeltjes te vangen, mee de hand ging dat echter niet mooi. Langs de kant van het wege-ling had Vermeulen het kanthooi gemaaid, ze rolden en rommelden er doorheen, dat de plakken overal stoven. 't Was maar goed dat Vermeulen nog op pad was mee de bodewagen. Hij bracht zeker om deze tijd de lege melkbussen naar zijn klanten. Rond hen lag het eiland in de zomerpracht. Hier en daar en overal vond de zon rode daken en maakte ze blij van rood. De uitgebloeide meidorens waren donker van blad, in ultiem schaduw schuilde zwart-wit

vee tegen de ergste zonnebrand. Ver weg zwaaide een molen zijn wickenkruis en ultiem eigen molen, wit en hoog op de wallen, zwaaide een groot terug. Leeuweriken stegen voor ultiem roffelende voeten uit het gras en trilden omhoog, waar ze zingend verdwenen in het strakke blauw van de lucht.

(Wordt vervolgd)

U.B. *onze eigen krant*

INHOUD :

1 Het laatste veen.	7 Verwarming.
2 Prinsjesdag.	8 Hersengymnastiek.
3 Europoort met de zee
verbonden.	9 Voordracht :
„De conducteur”, met
beschrijving.
4 Nieuwe staten.	10 Ons werkhoekje.
5 Iets over tunnels.	11 Vervolgverhaal.
6 Een lekkernij op mest.	

16e jaargang no. 2 — sept. 1960

Verschijnt de 20ste van elke maand

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Red.: L. Meijer, H.d.S. Bedum, J. Bulthuis, ond.B.L.O. Veenendaal, Tj. Schaafsma, H.d.S. Kampen.
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES” DELFZIJL — Telef 05961-3547, postrek. 839559.

Het laatste veen

In heel oude tijden lagen in de noordelijke provincies uitgestrekte venen, begroeid met heide. 't Waren onherbergzame woeste wildernissen.

Aan de rand van deze gebieden woonde volksstammen, die zich kleedden met dierenhuiden. Van heideplaggen bouwden

ling. Een kreet van doodsangst verwaaid in de wind, het moeras sloot zich over de ongelukkige en eeuwen later stuitte men bij het afgraven op een „veenlijk”, dat door het moeras was geconserveerd. (In het museum te Assen zijn enkele veenlijken te zien).

De Romeinen legden door deze streken enkele „wegen” aan. Het waren eigenlijk bruggen van naast elkaar gelegde boomstammen. Langs deze wegen konden ze hun legioenen sneller verplaatsen. Geelten van deze wegen zijn bij het ontginnen blootgelegd. Een enkele keer stootte de schop van een veenarbeider op de rest van een speer of helm van een romeins soldaat.

Later ging men het natte bovenveen droogleggen door het graven van greppels. Vroeg in het voorjaar werden de heidevelden in brand gestoken. De bovenste veenlaag, het moer, verbrandde tot as. In de as strooide men boekweitzaad. 's Zomers wiegden witte boekweitbloemen in de wildernis.

Het was een hard en zwaar bestaan voor deze „boekweit-bouwers”.

Elk jaar moesten ze nieuwe stukken veen verbranden, want hun bouw was roofofbouw. Telkens trokken ze verder, bouwden ellendige hutten en strompelden voort op plankjes, om niet weg te zinken

ze primitieve hutten. Veenkluiten droogden ze in de zon, om zich 's winters te kunnen warmen.

Diep in de moerassen waagden ze zich niet! Die gronden waren zeer verraderlijk! Soms verdwaalde er een vreemde-

in de moerassige gronden.

Toch werd van hen nog gezegd: „Gelukkig is het land, waar 't volk zijn moer verbrandt”.

Toen er gebrek kwam aan brandstof voor woningen, bakkers en steenfabrikanten, begon omstreeks het jaar 1600 de grote aanval op de groninger- en drentse venen.

De turfwinning bracht nieuwe bedrijvigheid in het oude landschap. Liniaalrechte kanalen werden gegraven. Dwars op de kanalen groef men zijkanalen of monden.

Aan de oevers van de kanalen en monden vestigden zich de turfgravers in plaggenhutten, wrakke woonschuiten of tochtige houten keten. Spoedig kwamen in deze nederzettingen ook bakkers, winkeliers en timmerlui... en kroegen!

Het was een zeer armoedig bestaan langs de steeds verder doordringende kanalen.

Hoog opgetaste turfschepen vervoerden het werk van zoveel handen. Mannen, vrouwen en kinderen, allen werkten op het veen. De allerkleinsten gingen ook mee, maar mochten nog spelen.

De werkdag duurde van zonsopgang tot het donker. Schamel was het loon en eentonig het leven.

Op de blootgekomen zandgronden, die vermengd werden met de bonkaarde (bovenste laag onbruikbaar veen), ontstonden de dalgronden.

Op de dalgronden kwam de landbouw tot ontwikkeling.

De Groninger W. A. Scholten, slaagde er in op deze gronden een nieuwe industrie in het leven te roepen. Hij wist in een eenvoudig fabriekje van de verbouwde aardappelen aardappelmeel te bereiden.

De naam Scholten bleef bewaard in de naam van een der kanalen. Klazienaveen werd genoemd naar zijn vrouw.

Grote aardappelmeelfabrieken zijn nu in Veendam en Wildervank.

De simpele woningen van de pioniers verdwenen stuk voor stuk. Langs de kanalen verrezen goede huizen. De veenkoloniën groeiden uit tot langgerekte dorpen met veel industrie.

De dalgronden werden vruchtbaar gemaakt met straatmest of compost. De onvruchtbare grond werd gedwongen,

door noeste arbeid, onder Gods zegen, steeds betere gewassen te leveren. De boerderijen op de dalgronden kunnen nu wedijveren met die van de klei.

Geert Thijs, de kenner van het groninger dialect, zegt:

Kiek nou dat paradies ais!

Woar is nou haaide of zaand?

Doar wagelt een zee ja van zulver¹,

Doar golft van gold² over 't laand.

Wie moakte van haaide klaaigrond?

En waaide van 't moeras?

Dat wazzen dei rooie boadjes³,

Dei onderboksems⁴ in blauw!

Dei roege, stoere kerels

Mit schoppen en gedou!

Mit ielt⁵ aan vingers en voesten,

Dei kerels mit knoesten!

1) zilver — de witte bloesems van de boekweitbloem. 2) goud — het goudgele koren. 3) roodhemden. 4) onderbroeken. De veenarbeiders trokken bij het zware werk de bovenkleden uit. 5) eelt.

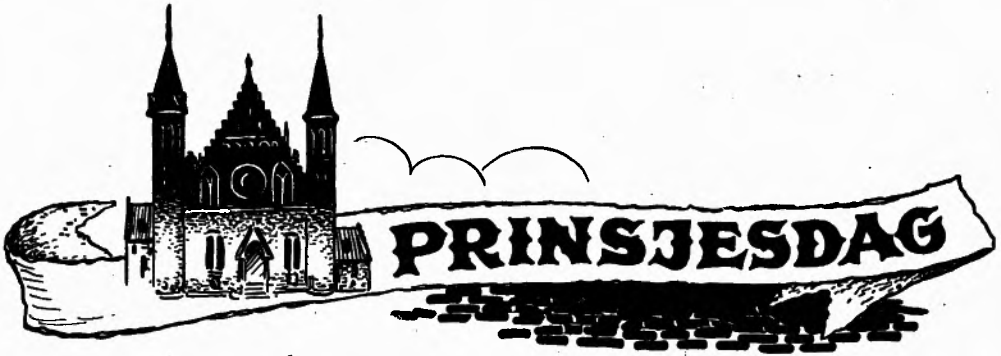
De kaart van Drente vertelt ons, dat nog een klein stukje hoogveen ten zuiden van Klazienaveen is overgebleven. Hier

zien we nog het landschap zo als het vroeger was.

Nog grommen in dit veenbedrijf de machines. Honderden mannen werken in het drukst van het seizoen in de turf. De machines hebben veel handenarbeid weggenomen.

Over een twintigtal jaren zal de laatste turf gestoken zijn. Daarom is de omscholing van veenarbeiders tot werkers in de industrie al jaren in volle gang.

Koningin Juliana regeert over het Koninkrijk der Nederlanden. Dit gebied omvat: Nederland, Suriname, de Antillen en Nieuw-Guinea.

De ministers helpen de koningin bij het regeren. Zij vormen samen de ministerraad of het kabinet. De minister-president leidt de vergaderingen.

De ministers maken plannen voor verschillende wetten en besluiten. Over deze plannen gaan ze spreken met het volk. Je begrijpt, dat dit moeilijk gaat met elf miljoen mensen en mensjes! Het volk kiest daarom mannen en vrouwen waarmee de regering kan overleggen. Zij vormen de volksvertegenwoordiging. Het zijn de Tweede Kamer met 150 leden en de Eerste Kamer met 75 leden. Samen heten de beide Kamers de Staten-Generaal.

Probeer nu goed te onthouden: Koningin en ministers regeren en spreken met het volk door de volksvertegenwoordiging.

Elk jaar, op de derde dinsdag van september, begint voor de regering en volksvertegenwoordiging een nieuw werkjaar. De ministers en de Staten-Generaal komen op die dag samen in de Ridderzaal te Den Haag. De koningin komt in deze vergadering en leest het werkprogramma van het komende jaar voor. Dat programma heet de „Troonrede“.

Duizenden mensen zijn op de been, om op „Prinsjesdag“ het schouwspel van gouden koets en schitterende uniformen te zien. Er zijn mensen, die de gehele nacht er voor over hebben om een mooi plaatsje te bemachtigen!

De koningin, de prins en de oudste prinsessen rijden in de gouden koets van het paleis naar het Binnenhof.

Als ze het paleis verlaten worden ze toegejuicht door duizenden mensen.

De muziek speelt het Wilhelmus en elke minuut davert van het Malieveld een kanonschot.

Naast de gouden koets lopen lakeien.

De industrie breidt zich uit. Een voorbeeld ervan is het snelgroeiende Emmen (Enkalon).

Eén van de nieuwste bedrijven is het puritbedrijf te Klazienaveen. Miljoenen turven worden verwerkt tot koolstof. Deze koolstof of purit heeft een zuiverende werking en wordt gebruikt in de levensmiddelenproductie en de drinkwatervoorziening.

Binnen afzienbare tijd wordt de belangrijke periode van de turf in Drente afgesloten.

VERWERKING :

- 1 Moeilijke woorden :
 primitieve = zeer eenvoudige
 goconserveerd = verduurzaamd
 enz.

2 Korte inhoud :

De oudste bewoners woonden aan de ... van de venen. Ze klee... zich met; de hutten waren gebou... van, die 'swinters werden verwarm... door
 Oudheidkundige vondsten uit die tijden zijn :

....,
 De „bruggen“ zijn dus ongeveer jaren oud. Het rijmpje : Gelukkig..., herinnert aan de teelt van de Dit was bouw. De turfwinning begon plm. Enkele veenkoloniën zijn De eerste aardappelmeelfabriek was van Nu zijn er grote fabrieken te ... en De dalgronden bestaan uit een mengsel van en Ze werden vruchtbaar door

Plaatsen met nieuwe industrie zijn : Het laatste veen ligt ten van Al jaren worden veenarbeiders tot werkers in de industrie.

3 Teken een veenkolonie.

4 Teken een boom met als vruchten de producten van aardappelmeel.

Europoort

met de zee verbonden

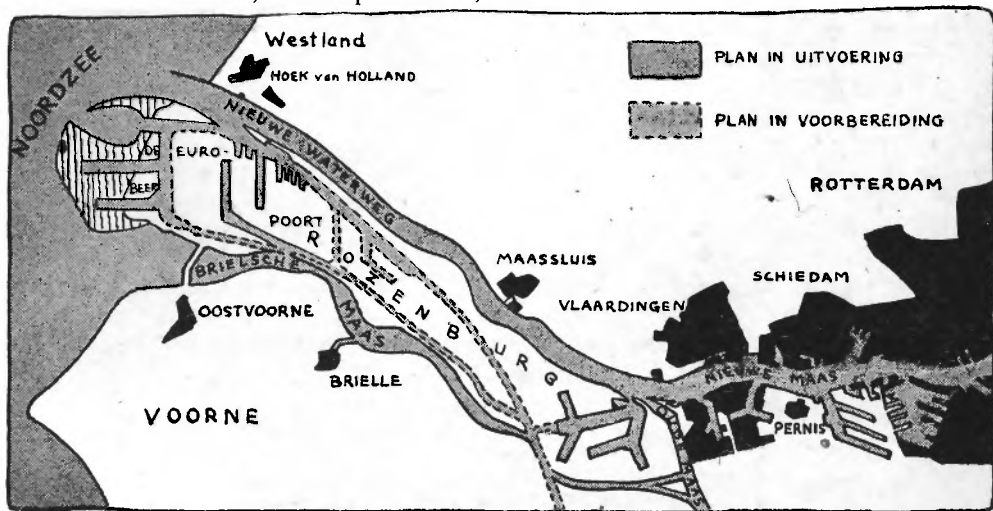
Op 31 augustus j.l. heeft de cutterzui-ger „Sliedrecht” de grondlaag weggezo-gen, die de havenbekkens van het Euro-poort gebied nog scheidde van het water van de zee.

Vanuit 't nieuwe zeehavenbassin kwam ook een doorgang tot stand naar de Nieuwe Waterweg. Hiermee is de nieu-we vaargeul nog lang niet klaar! Er moeten nog eventjes twee miljoen ku-bieke meters zand worden weggebaggerd, voor de geul de vereiste afmetingen heeft. Is dit karwei klaar, dan kan Euro-poort tankers tot 70.000 ton ontvangen. De 100.000 tonners, de supertankers,

kunnen er pas binnenlopen, wanneer de verbinding door het noordelijk deel van „de Beer” tot stand is gekomen.

De nieuwe industrieën ten westen van Pernis hebben er groot belang bij dat de uitvoering van Europort in een zo snel mogelijk tempo plaats vindt.

Van de terreinen in Europort hebben Shell, Caltex en Esso reeds gedeelten ge-huurd. Nu de pijpleiding Rotterdam-Ruhr gereed is gekomen, kunnen de tanks in Europort worden gevuld! Er zit al 80.000 ton olie in, zodat Europort eigenlijik al in gebruik is genomen.

Langs de korte route is het een schitterend militair vertoon. Het is net een sprookje!

Op het binnenhof klinken korte, scherpe bevelen. Stram staan de militairen in de houding met gepresenteerd geweer. De mooiste uniformen doen vandaag dienst!

In de Ridderzaal leest de koningin de troonrede voor, die met een „leve de koningin” wordt beantwoord.

Dit jaar valt Prinsjesdag op de 20ste september. Dan verschijnt juist dit no.

van O.E.K. Ik kan dus nu niet vertellen hoe de dag is geweest. Lezen jullie dit maar in de kranten. Misschien vind je nog een aardige foto, die je kunt gebruiken voor je cahier.

VERWERKING :

De moeilijke woorden zijn : kabinet enz.
Het Koninkrijk der Nederlanden omvat :
Ons land wordt geregeerd door De Staten-Generaal bestaat uit de en de, respectievelijk met en leden. Ze is onze v...
Op de is het prinsjesdag. Dan spreekt de koningin de uit in de

NIEUWE STATEN

Als je nog eens een oude atlas in handen krijgt, waar je vader en moeder vroeger aardrijkskunde uit geleerd hebben, dan zul je zien, dat er sinds die tijd heel wat veranderd is in de wereld.

De vijf werelddelen bestaan nog altijd. Zeeën en meren, gebergten en rivieren zijn niet noemenswaard veranderd en dragen ook nog dezelfde namen als 20, 50 of 100 jaar geleden.

Maar de grenzen van verschillende landen lopen heel anders dan toen, vooral in Europa. De beide wereldoorlogen hebben hier heel wat wijzigingen in gebracht.

En dan is er nog iets, dat opvalt. Als je vroeger de kaart van Azië of Afrika bekeek, zag je bij de namen van verschillende landen tussen haakjes een bijvoeging, zoals (Br.) of (Eng.), (Fr.), (Port.), (Sp.), (Belg.), (V.S.) of (Ned.) Dat betekende, dat het betreffende land aan Engeland, Frankrijk, Portugal, Spanje, België, de Verenigde Staten of Nederland behoorde. Soms was op zo'n kaart aan de kleur te zien, welk land zo'n gebied bestuurde.

Vooraf Engeland had over heel de wereld veel koloniën. Nederland bezat bijv. Nederlands-Oost-Indië en in Amerika West-Indië.

Van dat alles is weinig meer over. De ene kolonie (of bezitting of hoe je 't noemen mag) na de andere werd onafhankelijk. Soms ging dat in goede samenwerking met het moederland, soms kwam die onafhankelijkheid door revolutie en opstand. Een enkele van die vroegere koloniën is nu zelfs een belangrijk land geworden. Denk b.v. maar eens aan India.

Dat onafhankelijk worden van verschillende landen is tegenwoordig niet

van de lucht. En het betreft dan vooral gebieden in Afrika.

In het vorig nummer van O.E.K. stond te lezen, hoe de Kongo onafhankelijk werd. Daar ging het niet, zoals men gehoopt had. 't Werd een grote chaos. En nog altijd is de rust niet weergekeerd. Misschien zal er in onze krant nog wel eens over geschreven worden.

't Is, of heel zwart Afrika in een staat van gisting en beroering is. Een onafhankelijkheidsbeweging, die overslaat van 't ene gebied naar 't andere, heeft heel de afrikaanse negerbevolking aangegrepen. 't Gaat zo snel, dat je 't nauwelijks bij kunt houden.

Welk land is nu onafhankelijk, welke gebieden zullen 't gauw worden en blijft er nog europees gebied over?

De meeste mensen lezen nu namen van landen in de krant, waar ze nog nooit van gehoord hadden.

Van de onafhankelijke landen kenden velen wel Marokko, Thunesië, Libye,

SOEDAN-NEGER

Egypte, Abessinië en de Unie van Zuid-Afrika. Minder bekend waren Soedan, Guinee, Liberia, Ghana en Eritrea. En dan werden of worden in 1960 nog zelfstandig een hele rij grotere en kleinere landjes. Wil je graag weten, wie dat allemaal zijn? 't Is vermoedelijk niet

nodig, dat je ze allemaal uit je hoofd kent, maar voor de aardigheid komt hier een lijstje :

Kongo (vroeger belgisch), nog 'n Kongo (vroeger frans), Somaliland vroeger brits), nog eens Somaliland (vroeger italiaans). De twee laatste hebben zich aaneengesloten tot één land: Somalia. Verder noemen we nog Mali, Madagascar (het grote eiland in de Indische Oceaan), Ivoorkust, Volta, Dahomey, Niger, Tsjaad, Midden-Afrika, Gabon, Nigeria en Togoland.

Wat een rij hè? Om duizelig van te worden. 't Zou wel aardig zijn, om nu van al die landen en landjes wat te vertellen. Maar misschien duizelt het ons dan nog meer.

Zoveel is wel zeker, dat er maar weinig gebieden overblijven, die na 1960 niet zelfstandig zijn.

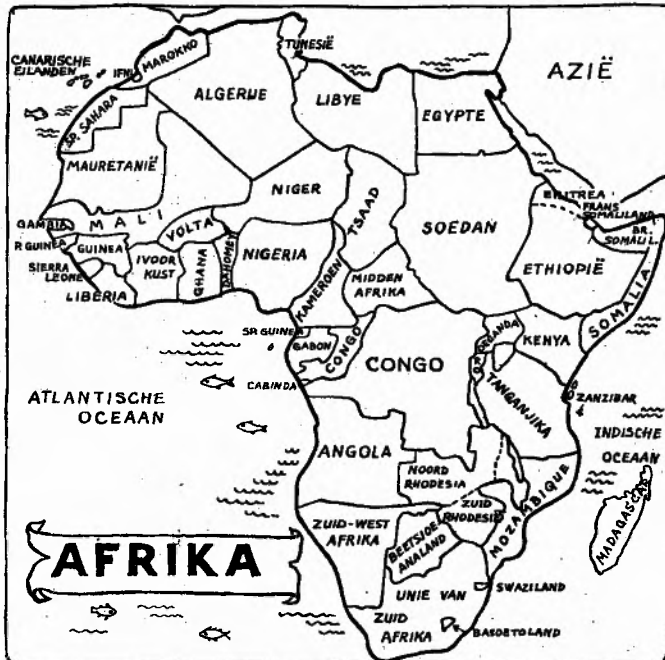
't Is de vraag, of al die nieuwe landen er gelukkiger door zullen worden. Vermoedelijk zijn die landen er het best aan toe, die nog een band met het moederland aanhouden. Die niet het voorbeeld van Kongo volgen om alle blanken het land uit te jagen. 't Is vooral te hopen, dat men de zendelingen in hun werk niet belemmert, want hoe zal ook een neger echt gelukkig kunnen zijn, als hij niet allereerst bevrijd wordt van zijn angst voor geesten en afgoden en

zich leert buigen voor Hem, Die ook de redder, de Heiland voor negers wil zijn?

OPGAVEN

- 1 Noem eens enkele europese landen, die vroeger (of nog) koloniën in andere werelddelen hadden.
- 2 De meeste van die vroegere koloniën zijn nu on....
- 3 In de werd het een chaos na 't vertrek van de
- 4 Zes bekende onafhankelijke staten in Afrika zijn ..., ..., ..., ..., en
- 5 Schrijf van de andere landen de namen op, die je onderwijzer belangrijk vindt.
- 6 Probeer eens, welke landen je van de genoemde in je atlas kunt vinden.
- 7 Plak het kaartje enz. weer in.

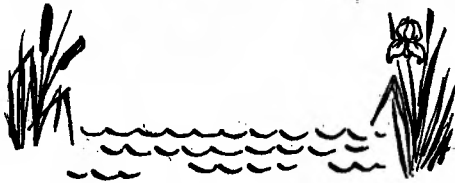

Let's over

TUNNELS

Ons land is een waterland. Bijna overal vind je sloten, vijvers, meren, kanalen of rivieren.

Als jongens over een sloot willen, ne-

men ze een aanloop en springen er over of..... er in!

Grote mensen lopen liever even om of maken gebruik van een bruggetje.

Ja, bruggen zijn er in ons land erg veel. Behalve die kleine bruggetjes over de sloten, telt ons land veel bruggen over kanalen en rivieren.

Er zijn gewone verkeersbruggen voor auto's, motoren, fietsen enz., maar ook grote spoorwegbruggen, waar de sneltreinen over heen razen. Zo ondervindt het verkeer van de kanalen en rivieren weinig last.

De schippers hebben het echter niet erg begrepen op al die bruggen. Als deze maar hoog genoeg boven het water liggen, kunnen de schepen er onder door varen, maar aan draaibruggen of ophaalbruggen hebben de schippers een hekel.

Bruggen zijn duur en kunnen vooral over drukke waterwegen lastig zijn voor de scheepvaart. Neem in ons land nu maar eens het Noordzeekanaal, waar per jaar duizenden kleine en grote sche-

pen moeten passeren. Daar liever maar geen enkele brug!

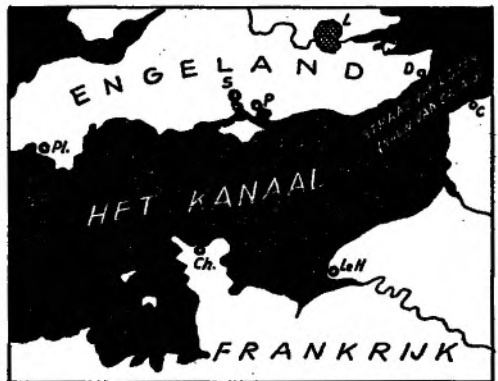
Maar... 't wegverkeer vindt dat Noordzeekanaal maar lastig. Dagelijks moeten er veel mensen 'dat Noordzeekanaal over. Voor hen zouden een paar flinke bruggen erg gemakkelijk zijn. Voor de grote oceaanschepen, die van en naar Amsterdam gaan, zouden die bruggen natuurlijk een grote sta-in-de-weg zijn.

Daarom wordt het wegverkeer overgezet met ponten. Als 't wat druk is (en dat is het daar meestal) staat er vaak een hele rij bussen, auto's, motoren enz. te wachten om een plaatsje op de pont te kunnen krijgen.

Om nu èn de scheepvaart èn het wegverkeer te helpen heeft men een paar jaar geleden een tunnel aangelegd onder het Noordzeekanaal door. Die tunnel in Velsen is een grote verbetering voor het verkeer.

In Amsterdam heeft men plannen voor een paar tunnels en Rotterdam heeft al jaren zijn Maastunnel.

Nu is er nog een Kanaal (met een hoofdletter!) waarvoor een tunnelplan is opgesteld. 't Is voor Het Kanaal tus-

sen Engeland en Frankrijk. 't Is natuurlijk lang geen kleinigheid om hier een tunnel onder door te graven!

Het Nauw van Calais (of de Straat van

Dover, zoals de Engelsen het noemen) is maar (!) 35 km breed.

Voor al in onze tijd met zijn moderne machines is het natuurlijk wel mogelijk om hier een tunnel aan te leggen. Maar ook in vroegere tijden heeft men wel plannen gehad voor een ondergrondse verbinding tussen Frankrijk en Engeland.

In 1802 kwam een frans ingenieur bij Napoleon met het eerste tunnelplan. 't Zou een tunnel worden voor het verkeer met postkoetsen tussen Calais en Dover. Voor de verlichting zouden er grote olie-

lampen aangebracht worden en voor de ventilatie wilde men schachten bouwen met gemetselde schoorstenen, die 30 m boven de zee zouden uitsteken. Halverwege Calais en Dover zou een kunstmatig eiland worden aangelegd. Hier konden de postkoetsen dan even naar boven komen om de reizigers gelegenheid te geven even een luchtje te scheppen!

't Plan ging niet door, omdat er tussen Frankrijk en Engeland oorlog uitbrak.

Dertig jaar later kwam er een nieuw tunnelplan. Hier werd jaren over gepraat tussen beide landen. 't Duurde tot 1870 vóór er begonnen werd met boringen. Koningin Victoria, die toen over Engeland regeerde, was een groot voorstandster van tunnelbouw. Zij had n.l. een prachtige villa aan de Riviéra in Zuid-Frankrijk en daar ging ze elk jaar een tijdje naar toe. Maar zij kon slecht tegen het reizen over zee. Elke keer werd ze zeeziek. Als er nu een tunnel was, dan hoefde ze niet meer over zee!

En werkelijk, men begon met de bouw. Aan de engelse kant werd een gang gegraven van bijna twee kilometer. Die gang is er nog, maar staat nu vol water!

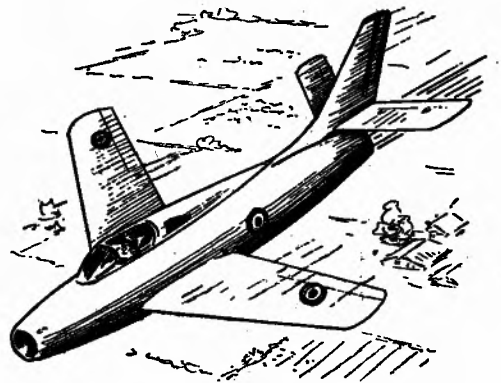
Ook aan de franse kant begon men te werken. En toch is dit plan op niets

uitgelopen. Dat kwam, omdat het engelse Lagerhuis (te vergelijken met onze

VICTORIA

Tweede Kamer) besloot, de tunnelbouw stop te zetten. Je vraagt misschien, waarom men dat besluit nam? Wel men zei eenvoudig: „Nu is Engeland een eiland. Een vijand kan niet anders dan met een vloot ons aanvallen. En de engelse vloot is de machtigste ter wereld. In 1588 probeerde Filips II ons land te veroveren, maar de Onoverwinnelijke Vloot werd vernield. Ook Napoleon, die bijna heel Europa veroverde, kon Engeland niet de baas. Maar als er nu een tunnel komt, dan kunnen de vijandelijke soldaten door die tunnel Engeland binnenkomen. Daar kan onze vloot niets tegen doen! Daarom willen we geen tunnel, want dat is gevaar voor onze veiligheid”.

JACHTVLIEGTOEG „THUNDERSTREAK”

Dat was in die tijd natuurlijk waar. Maar nu niet meer! Want een vijand

komt nu heus niet meer direkt met een sterke vloot. Jachtvliegtuigen, bommenwerpers, parachutisten en raketten trekken zich van 35 km zee niets meer aan. Het bezwaar voor Englands veiligheid is dus grotendeels vervallen.

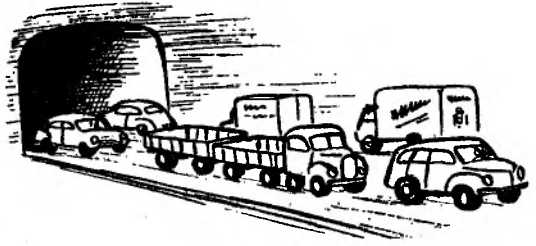
En daartegenover zijn er heel wat voordelen verbonden aan een tunnel onder Het Kanaal.

Zo zou de engelse handel met West-Europa veel drukker worden. Er zouden veel meer toeristen hun vakantie in Engeland doorbrengen. Door de tunnel zou men ook een elektriciteitskabel en een oliëleiding kunnen leggen. En bovenal: de reis van Calais naar Dover zou door de tunnel aanmerkelijk bekort worden. 30.000 mensen en 30.000 ton goederen zouden per dag door de tunnel vervoerd kunnen worden. En dat vervoer zou veel goedkoper zijn dan per schip.

Heel veel voordelen dus.

Nu zijn er ook mensen, die beweren, dat een grote brug tussen Engeland en

weg te werken. Voor elektrische treinen heeft men zo'n installatie niet nodig.

De auto's zouden per trein vervoerd worden en de eigenaars zouden aan 't eind van de tunnelreis weer in hun wagen kunnen stappen en wegrijden!

De bootdiensten tussen Dover en Calais zouden stopgezet kunnen worden, evenals die tussen Folkestone en Boulogne. Gebrek aan passagiers en vracht zou er niet zijn, want in 1959 reisden er wel 7 miljoen mensen Het Kanaal over en werden er 300.000 auto's overgezet.

't Gaat er nu op lijken, dat binnen niet al te lange tijd Engeland met het vasteland verbonden zal worden.

OPGAVEN :

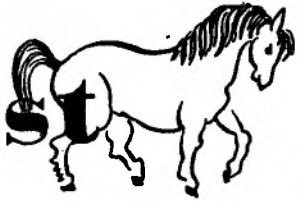
- 1 In ons land vindt men tunnels te : en te
- 2 Het Kanaal tussen Calais en Dover is ... km breed.
- 3 De Fransen noemen de zeeëngte ... en de Engelsen
- 4 Het eerste plan voor een tunnel onder Het Kanaal werd gemaakt ten tijde van Voor verlichting wilde men ... gebruiken en voor de ventilatie dacht men men ... te bouwen, die boven zee uitstaken. 't Vervoer zou plaats hebben met
- 5 't Volgende plan werd gesteund door koningin ... omdat zij op reis naar Frankrijk last had van
- 6 Het engelse L.... wees de tunnelbouw af, omdat een tunnel gevaarlijk zou zijn voor Englands
- 7 Dat bezwaar geldt nu niet meer, omdat een vijand zal aanvallen met
- 8 Voordelen van de tunnel :
 - a. De ... van Engeland met West-Europa zou drukker worden.
 - b. Er zouden meer ... met vakantie naar Engeland gaan.
 - c. Er zou een ... kabel en een ... leiding aangelegd kunnen worden.
 - d. De reis van Calais naar Dover zou ... worden.
 - e. Het vervoer zou ... worden.
- 9 De tunnel zou f 1 miljard kosten, dat is ... gulden.
- 10 Plak de afbeeldingen bij je aantekeningen.

Frankrijk nog beter zou zijn dan een tunnel. Maar men heeft al berekend dat het bouwen van zo'n geweldige brug twee maal zo duur komt als het aanleggen van een tunnel. En zo'n tunnel zou al ongeveer een miljard (1000.000.000) gulden kosten!

Als de engelse en franse regeringen nu toestemming geven, kan met de tunnelbouw worden begonnen. Het plan is dan, om een lange spoorwegtunnel met dubbel spoor te bouwen. Er zal alleen spoorwegverkeer komen. Zou de tunnel ook voor auto's geschikt gemaakt worden, dan werd zo'n tunnel nog veel duurder, want dan moest er een dure installatie komen voor luchtverversing om de uitlaatgassen van al die auto's

een lekkernij op **mest**

Wat een tomaat is, behoef ik je niet te vertellen. Toch was deze vrucht zo'n 40 jaar geleden in Nederland totaal onbekend.

Met de asperge en de champignon is dit nog meer het geval. Dat zijn helemaal nieuwelingen voor ons! Tot voor enkele jaren konden alleen mensen met een goedgevulde beurs champignons bestellen. Doch dit is veranderd. Kijk maar 'es op een menukaart in een gewoon restaurant. Onder de soepen staat ook champignonsoep. Voor een gewone beurs.

Een champignon is een veldzwam. Er zijn nogal wat soorten zwammen. Ver-

giftige en goede, eetbare dus! In grote hoeveelheden komt de eetbare veldzwam op de markt. Niet dat ze veel meer dan vroeger gevonden worden, maar ze worden gekweekt. Eerst in bunkers. Later in grotten van de St. Pietersberg. Maar door de beperkte ruimte, moest naar andere plaatsen uitgezien worden. Toen werd in Mook een goed idee geboren.

Voor een jaar of drie bouwden enkele kwekers hier een champignonhuis, waarin ze door middel van centrale verwarming en goede ventilatie de temperatuur helemaal in eigen hand hebben. Op schragen boven elkaar brengen ze bedden aan van..... paardemest, waarop

de champignons worden uitgezet. Op dit heerlijk broeiig-warme bed gedijt de veldzwam buitengewoon goed. Je griezelt toch niet, als je straks champignonsoep eet?

Enfin! Het bijzondere is, dat de kweker het gehele groeiproces in de hand heeft. Hij kan dus zijn eigen oogst naar believen op de markt brengen.

Heel wat kwekers hebben het voorbeeld van hun mookse collega's nagevolgd en langs de Maas zijn er nu ongeveer 400 kwekerijen die een jaarlijkse opbrengst hebben van 2500 ton.

Dat is nogal wat!

En de Nederlander is nou helemaal niet wat je noemt een liefhebber van champignons; per hoofd wordt hier ongeveer 60 gram gegeten. De Belgen lusten ze wel. Daar wordt per hoofd 2 1/2 ons gegeten. In Frankrijk en Engeland wonen de smullers; zelfs 4 ons per hoofd.

Je begrijpt het nu al! De champignons gaan onze grenzen over. Er worden hoge prijzen gemaakt. De kwekers langs de Maas hebben het niet slecht bekeken.

Toch kun je tegenwoordig al in goede groentewinkels een ons van de fijnste champignonsoorten kopen voor enkele kwartjes.

Nog enkele jaren en ieder eet voor een paar centen 's middags een bordje champignonsoep!

OPGAVE:

Een champignon is een Ze werd gekweekt in In werd eenhuis gebouwd. Het gebouw heeft verwarming, goede en de kan worden geregeld. De champignon gedijt het best op een bed van We vinden de teelt hoofdzakelijk langs de

Verwarming

En nu, in deze maand, gaan praten over verwarming?

Wees maar rustig, Jullie zullen er niet de minste last van hebben.

Maar je moet begrijpen, ergens in Belfast, dat is in..... heeft men huizen gemaakt zonder schoorsteen en zonder buizen. Er kan dus geen haard en geen centrale verwarming in die huizen geplaatst worden.

Ik kan me voorstellen, dat je niet graag in zo'n huis zou willen wonen. Maar dat is toch een vergissing, want het zijn niet huizen zonder verwarming. Nee, er komt een heel bijzondere verwarming in.

Een engelse firma legt n.l. in deze huizen betonnen vloeren, waarin elektrische verwarmingselementen zijn ingebouwd.

De belangstelling voor deze vinding is groot. Er zitten eerlijk gezegd ook

heel wat mooie kanten aan. Je krijgt geen rookontwikkeling — denk 'es aan de beruchte „smog” in Londen. Er is geen kans op gasvorming meer. — hoe vaak lees je van kolendampvergiftiging. Moeder heeft minder werk. Dat is toch ook wat waard. En omdat er geen schoorstenen en schoorsteenmantels nodig zijn, wordt de vloeroppervlakte groter. Bovendien is de verdeling van het stroomverbruik beter te regelen, want de electr. verwarmingselementen kunnen 's nachts opgeladen worden.

Wat een gemakken zeg. Een tijdschakelaar en een kamerthermostaat zijn de enige instrumenten, die je regelmatig in 't oog moet houden.

Het lijkt mij ideaal.....

OPGAVE :

Belfast ligt op het eiland

Voordelen van deze verwarming zijn :

Hersengymnastiek

Om te beginnen de antwoorden van het eerste tiental :

1 Santiago en Valparaiso. 2 een schilder, een natuurkundige. 3 Jabal is vader van hen die in tenten wonen ; Jubal is vader van allen, die citer en fluit bespelen. 4 Paulus was een tentenmaker. David een herder. Amos een schapenfokker. 5 stadhouder Willem II van 1647-1650 en koning Willem II van 1840-1849. 6 olieraffinaderijen, kaasmarkt, sierglasindustrie, aardewerkindustrie of E.N.C.I. 7 Voorburg. 8 Zeist. 9 In de wateren rond Nieuw-Guinea. 10 een grote tempel in Midden-Java.

Dan komen de nieuwe vragen :

11 Hoe heet de koning van België? En

de koning en koningin van Griekenland?

12 Wie was Nimrod?

13 Waar kun je voor landbouwkundig ingenieur studeren?

14 Welke 2 europese landen leveren veel aardolie?

15 Welke 2 mannen ontmoetten elkaar in de spelonk van Engedi?

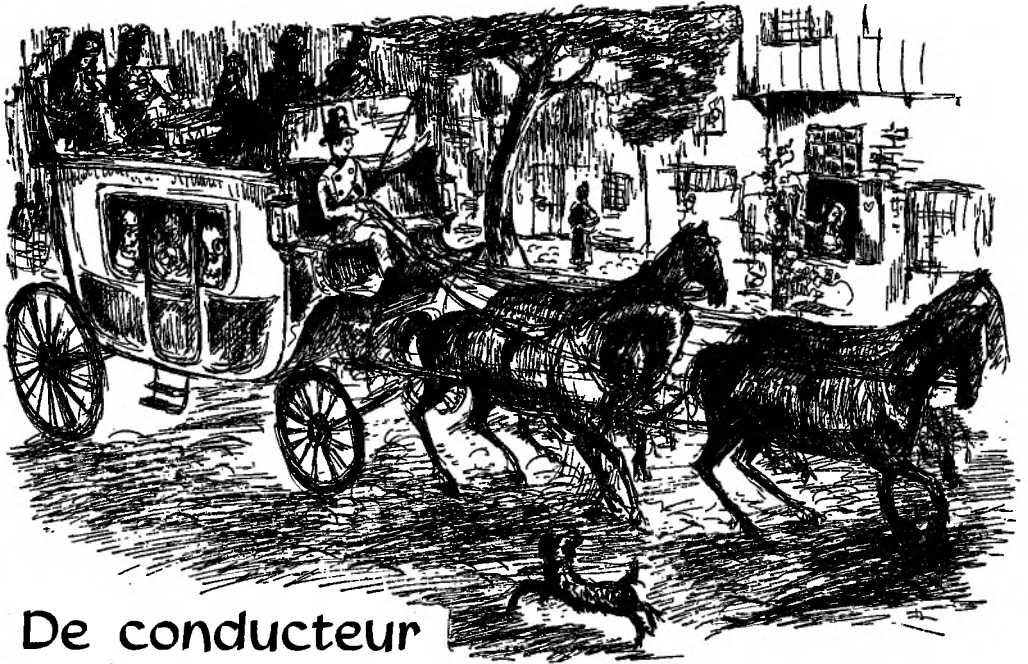
16 In welke plaats vind je de industrie van Lips? En van Bruynzeel?

17 Hoe heet die Nederlander, die in Ierland en in Zuid-Amerika grote scheepswerven heeft?

18 Noem 'es 5 parallelcirkels met name.

19 Hoe heette het land waar Jakob met zijn familie in Egypte mocht gaan wonen?

20 Noem in West-Europa 3 riviernamen, die met een S beginnen.

De conducteur

I De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij droeg een zwartfluwelen pak
Met koopren knopen, en hij stak
De horen tussenbeiden.

II De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij had een zilvren plaat op 't hart ;
Zijn wang was bruin, zijn haar was
Zijn oog zo tussenbeiden. (zwart,

III De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij reed met krasse blessen voor,
Halfweg voorbij en Haarlem door,
En zuchtte tussenbeiden.

IV De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij reed, met maal en horen om,
Door Bennebroek en Hillegom,
En lachte tussenbeiden.

V De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij reed de lomm'rige eikendreef
Van Hillegom tot Lis, en wreef
Zijn handen tussenbeiden.

VI De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
In Sassem zag hij elke dag
Een meisje dat uit 't venster lag,
En groette tussenbeiden.

VII De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Op 't laatst het koele groeten moe,
Wierp hij 't lief kind een lonkje toe,
Een zoehand tussenbeiden.

VIII De conducteur zat op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden,
Hij had nu al zo lang geknikt,
Geglimlacht en verliefd geblikt ;
't Verdroot hem tussenbeiden.

IX Eens zat een ander op de bok,
Van Amsterdam naar Leiden.
Maar op het Rechthuis heeft de Schout
Aan 't Sassem's meisje hem getrouwd,
En heil gewenst aan beiden.

X Nog zit hij daaglijks op de bok
Van Amsterdam naar Leiden.
Maar 's morgens, eer hij 't rit begint,
Zegt hij goëndag aan vrouw en kind,
En geeft een zoen aan beiden.

Nicolaas Beets (1814—1903)

BESCHRIJVING :

De vorige week (13 september) was het 146 jaar geleden, dat Nicolaas Beets te Haarlem geboren werd. Hij is 'n beroemd man geworden. Toen hij nog student in Leiden was, kwamen zelfs de hoogleraren van de universiteit naar hem luisteren, als hij zijn grote gedichten voordroeg. Toen hij in 1884 in Utrecht, waar hij professor was, zijn zeventigste verjaardag vierde, vlagde de hele stad. Hij heeft heel veel geschreven. 't Meeste daarvan wordt niet meer gewaardeerd. 't Is wel eigenaardig, dat juist dat, wat hij als spèl beschouwde, n.l. de Camera Obscura nog springlevend is. Een cantera obscura (donkere kamer) van toen, verschilde in zoverre van een fototoestel van nú, dat je de invallende beelden (huizen, bomen, mensen) zelf moest tekenen. Het was dus je eigen hand, die de tekenstift bestuurde. Hildebrand (want dat was zijn pseudoniem, zijn schuilnaam, die hij na zijn studententijd nooit meer gebruikte) gaf dus zijn eigen persoonlijke kijk op mensen en dingen.

Van zijn boek is nu al de 54ste druk verschenen. Het is in bijna alle europese talen vertaald. Je kunt zelfs een pocket kopen: Verhalen uit de Camera. Iedere Nederlander boven de 14 jaar moet dit boek gelezen hebben, anders tel je niet mee. Hildebrand was een humorist en hij tekende zijn figuren zó origineel, zó goed en geestig, dat je zijn typen als Neef Nurks met zijn hatelijkheidsjes, of de stijve, verlegen, maar eigenwijze boekenwurm Pieter Stastok Jr. en de goedge maar protserige parvenu Jan Adam Kegge overal in je leven zult tegenkomen, al lopen ze nu in een ander pakje en reizen ze niet meer in een trekschuit, zoals Beets van Haarlem naar Leiden en hobbelen ze niet langer in een diligence van Amsterdam naar Groningen, waar ze maar eventjes 42 uur over deden!

—Over zo'n postkoets en zijn postiljon gaat ons gedicht. Met Beets' gedichten is het net zo gegaan als met zijn proza. Wij vinden thans maar enkele stukjes goed. b.v. De Moerbeitoppen ruisten en een paar leuke versjes als: Het Breistertje, het Boertje van Heemstede en het gedicht dat nu voor je ligt. Als je het een paar maal hebt overgelezen, kijk je naar de tekening van de postkoets.

Zijn jullie op de Floriade in Rotterdam geweest? Daar staat nog zo'n oud geval. Op 30 maart van dit jaar is deze koets, getrokken door vier paarden uit Istanboel in Turkije vertrokken naar Leiden en Rotterdam, waar hij op 6 mei aankwam na een rit van 38 dagen, waarin 3404 km werd afgelegd. Net als 400 jaar geleden werden ook nu tulpenbollen uit Turkije naar de Hortus in Leiden gebracht. Grote vrachtauto's gingen mee; elke dag werden de paarden (in totaal 10) verwisseld. 'n Groep mannen waaronder 'n hoefsmid en wagenmaker verzorgden alles. Op de bok zat ook een echte postiljon, die op zijn horen blies en een postzak (maal) meebracht. — Deze koets heeft in 1860 nog

gereden tussen Meppel en Steenwijk.

Maar nu gaat het over ónze conducteur en het meisje in Sassem (Sassenheim). Toen we dit gedicht eens leerden, zei een jongen: „Ik zou die vrouw niet moeten hebben. Het is een luie meid ze hangt alsmaar uit het raam!” Maar de leuke conducteur was heus geen sufferd! Hij wist wel beter. Het voorbijkomen van de diligence (met post!) één keer per dag, was een gebeurtenis, waar ieder naar uitkeek en zijn werk even voor liet liggen.

De liefdesgeschiedenis gaat niet bepaald met een sneltreinvvaart, zo van in 2½ uur van Amsterdam naar Groningen! 't Is echt iets voor de postkoets. Eerst een groot (VI) en dat nog wel zo nu en dan („tussenbeiden”); dan een lonkje en een zoehand (VII). Maar het schoot niet op. Het kon toch niet blijven bij een glimlach en een verliefde blik (VIII). Nu komt er een pauze. Wat er allemaal tussen VIII en IX is gebeurd, vermeldt de historie niet. Maar de bruiloft wordt gevierd in Sassem en de Schout (toen rechter en burgemeester) heeft in het Rechthuis (in die tijd rechtbank en gemeentehuis) het paartje getrouwd. Ze gaan wonen in Amsterdam (geen woningnood!) De tekenares heeft ook uitgebeeld, wat er gebeurt vóór de rit begint. De dichter zegt: 't rit, met het oog op de maat.

Julie maakt van 't rit dus één woord. Zeg vooral niet ut rit.

Nu begint het van buiten Ieren. Sommige jongens en meisjes doen dat zó: heel snel, al mummelend met diepe inadamingen. Maar dat is fout! Je gaat langzaam en duidelijk hardop lezen. Je merkt dan direct wat een leuk ritme er in zit. Het is alsof je zèlf in die rijdende postkoets zit en de paardenhoeven hoort kletteren tegen de keien. Nu moet je voor één ding oppassen. Sommigen gaan zó lezen: De con duc teur zat op de bok enz. Ze zeggen: zo is de maat. En eigenlijk hebben ze nog gelijk ook. Maar op die

Ons Werkhoekje

Ik veronderstel dat je door het kettingraadsel uit het vorig nummer de smaak van het puzzelen enigszins te pakken gekregen hebt. Puzzelen is mooi werk, maar je moet soms veel geduld hebben en meestal heel goed nadenken.

Voordat we verder gaan, geef ik eerst even de woorden, die in het kettingraadsel voorkwamen.

1 zomer. 2 Erasmus. 3 usantie. 4 iets. 5 tsaar. 6 archipel. 7 elleboog. 8 ogen. 9 enkalon. 10 onder. 11 erker. 12 ereprijs. 13 ijsco. 14 coöperatie. 15 iep. 16 Epe. 17 peen. 18 Endor. 19 orchidee. 20 eerste. 21 telegram. 22 Amsterdam. 23 Amrafel. 24 Eljakim.

En nu gaan we gauw beginnen met de nieuwe wedstrijd-puzzel.

Als je alle woorden goed gevonden en keurig afgewerkt de oplossing op tijd inzendt, heb je kans op een mooie prijs: een foto-étuïtje, een vulpotlood of iets dergelijks.

Verder moet je er op letten, dat je 1 je voornaam (niet voorletter) en je volledige achternaam duidelijk op de achterkant van je papier zet.

2 je brief, voldoende gefrankeerd, vóór de 5de oktober hebt verzonden.

3 de oplossing stuurt naar:

Tj. Schaafsma, Uit. de Miststraat 10,
KAMPEN

manier wordt het een dreun!

In ritme zit wel maat, maar het is veel méér. Ritme is als de stroom die voortstuwt en waarvan de golven en golfjes nooit aan elkaar gelijk zijn. Er is altijd variatie. De 16 paardenhoeven komen ook niet gelijk op en neer! Met die levende telkens veranderende klemtoon moet je ook voordragen. Hier dus b.v. De conducteur zat op de bok van Amsterdam naar Leiden. Als je het ritme van het eerste couplet te pakken hebt, lees je het hele gedicht telkens overluid.

Om je geheugen te helpen moet je op verschillende dingen letten. De beginregels 1 en 2 komen 8 keer voor. In IX heb je: Eens zat een ander en in X: Nu zit hij daaglijks. De eerste 8 verzen eindigen alle op: tussenbeiden. Let op de verschillen! In I stak (hij blies op) de horen, en II zijn oog; in III en zuchtte, IV en lachte, V (en wreef) zijn handen, VI en groette; VII een zoenhand; VIII 't verdroot. In IX is het dan: en heil gewenst aan beiden en X en geeft een zoen aan beiden.

Als je op de kaart de route bekijkt, helpt

Oplossing:

De woorden 1 t.e.m. 10, die naar het midden wijzen, bestaan alle uit 9 letters en beginnen ook alle met dezelfde letter, n.l. de S.

Zo weet je dus al iets heel belangrijks. Heb je deze „vertikale” woorden, dan vind je heel gemakkelijk de horizontale (alle uit 5 letters bestaande), omdat je van de horizontale woorden de middelste letter al hebt.

En nu aan de slag. Veel succes.

Vertikaal.

1 de naam van een maand. 2 viervoetig dier met harde rug. 3 hiermee maakt moeder haar wasgoed mooi glad. 4 een heel zwaar ding, dat men b.v. bij wegenaanleg gebruikt. 5 vrouwelijke hofmeester. 6 rond ding, van samengedrukte bevroren-waterdamp gemaakt. 7 plafondmaker. 8 fijn „meel” van een plant. 9 heilige handeling in de kerk. 10 blaasinstrument.

Horizontaal.

11 rij. 12 hier kun je water of melk of iets dergelijks in doen. 13 een kruid. 14 van was of stearine gemaakt. 15 vloeistof. 16 wapen uit de Middeleeuwen om mee te werpen. 17 beker. 18 eer, lof. 19 doe je op je boterham. 20 stok, roe. 21 plaat, afdruk. 22 ring van bloemen of bladeren. 23 marterachtig roofdier. 24 giftslang. 25 niet ziende. 26 kleine rozijn. 27 deel van een jaar. 28 altijd. 29 draagt een vorst. 30 het laatste.

je dat ook bij het leren en bij het voordragen. In III: Halfweg en Haarlem, IV Bennebroek en Hillegom. Dan door de lommerrijke dreef (schaduwrijke laan) van Hillegom tot Lisse. En nu komt Sassem! Levendig en met plezier in je stem draag je de eerste 3 coupletten voor. De hoorders weten dan hoe de conducteur er uit ziet. De tekening helpt je; je ziet de horen; de zilveren plaat zit er er achter.

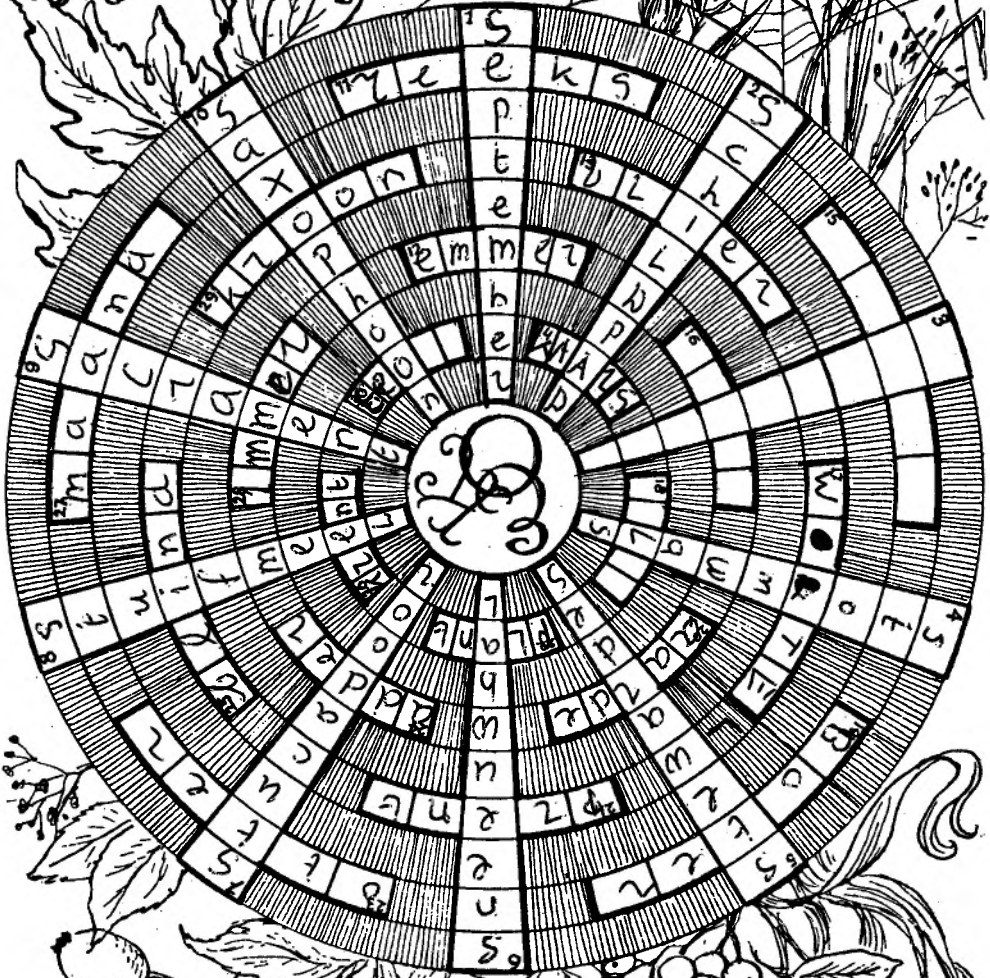
De zwartharige paarden, alle vier met een grote witte plek op het „voorhoofd”, een bles zijn flinke „bleszen”. Als je echt in het gebeuren mééleeft, zeg je het allicht goed. Dan is de stem en het gezicht (mimiek) anders bij: hij zuchtte (III) dan bij: hij lachte (IV).

Toen dit aardige gedicht eens in een klas op goede toon, leuk en gezellig, luchtig en vrolijk was voorgedragen, bleef het even stil. En in de stilte klonk de stem van een meisje (ze schrok er zelf van!) „En ze leefden lang en gelukkig”. Dat wens ik jullie ook toe!

Rotterdam

Frans C. van Dorp.

OPK

..... Frans zuchtte opnieuw, droogde zijn zweet aan een punt van het klamme laken. Hoor, beneden las vader hardop uit de krant. Nu zat moeder te breien en kreeg ze het nieuws te horen.

„Heu, slaap je al?”

„Nee, natuurlijk niet. Weet jij.....”.

Nee, de ander wist ook geen gaatje. En warm dat het was! Boe.....!

Was het Hannes die de vlieger nog eens wilde proberen? Of Bert misschien? En dan helemaal zonder last aan de staart. Het ging vroeger ook, zou het dan nu niet kunnen? Daar ging hij dan! En 't ding deed het, zonder mankeren steeg hij op. Tot.....! Bert keek angstig om, het touw sneed in zijn hand. Hoog in de wind kwamen de zotte kuren ineens weerom, ai wat trok dat ding. Bert wist niet beter te doen dan maar te lopen en de vlieger tegen de wind in omhoog te trekken. Weer klonk dat zoemend en snijdend hoesi, hoesi, de vlieger rukte aan het touw. Maar het hield, het was sterk genoeg. Frans kwam aanrennen, pakte het touw. Noeg. Frans kwam aanrennen, pakte naar het touw.

„Laat los, ik kan hem beter baas. Hij

Bert wilde wel tegenspartelen en zeggen dat hij ook best de vlieger beneden kon krijgen, zonder stukken te maken. Maar hij dacht aan het afgescheurde stuk, als het ding kapot ging zou het zijn schuld zijn. En wanneer kregen ze dan een nieuwe vlieger? Vader zou hen zien aankomen. Latjes, papier en touw kostten geld en centjes had vader niet veel. En als Frans in de gaten zou krijgen dat hij een stuk van de staart verspeeld had, kreeg hij misschien weer op zijn baadje. En Frans was sterker. Nou ja, hij was ook bijna twee jaar ouder.

Bert merkte niet eens dat een heel stuk tong uit de hoek van zijn mond stak. Dat wier een moeilijke landing voor ulder vlieger. Toch leek het nog goed te zullen gaan, even hield de wind de adem in. Maar dan kwam hij terug, stuwde de vlieger in razende cirkels. Frans holde wat hij kon, trok, trok! Hoesi, Hoesi! Dan sloeg mee een klap de kop de grond in, de latjes klapten, het sterke papier scheurde tot een hoop flarden in elkaar.

„Noodlanding”, zei Hannes bedrukt.

„Steek dat rommeltje maar in de brand”.

Hannes moest dat niet gezegd hebben van dat branden. Want toen ze over het verlies heen waren, stookten ze er werkelijk een vuurtje van. Hannes had lucifers op zak.

Bij Flier was het een klein kunstje een doosje mee te pikken. En later.....! Wat hen bezielde....! Opeens waren ze bezig het moeizaam gemaaide kanthooi van Vermeulen in brand te steken. De wind joeg de brand voort, als het niet vlug genoeg ging, hield er een een dot hooi in het vuur en als het vlam vatte, droeg hij het een eind verder. Dat wier een vuur, jongens, een dol feest van vlam-

men en rook. De zwartgeblakerde slootkant wier langer en langer. Ze dansten en zongen en schreeuwden.

Dan waren daar ineens rennende voeten. Vader en zoon Vermeulen kwamen er aan! Nog nooit hadden ze zo hard gelopen. Hannes was de achterste. Hij wilde zijn vlieger redderen maar eer hij er bij was, hadden grote klompvoeten hem al vertrapt. Ploffende voeten achter hen, grijpende handen, bijna om hun nek! De vader bleef al gauw achter, zijn woedende stem joeg dreigende woorden achter de zonen van diaken Meerman aan. De zoon naderde angstig dicht, de jongens hijgden door ulder droge keel, de adem piepte. Toen moest de grote kerel het opgeven, zijn ploffende voeten bleven achter, weldra stond hij stil. Oh, als die hen te pakken had gekregen.....!

Bert ging het eerst stappen, de anderen draafden nog een eind, wachten dan op hem. Berts dikke toet blonk van het zweet en hij zag rood als een gekookte krabbe.

„Maar ons touw heb ik toch nog”. wees hij trots naar z'n broekband.

Hannes stond ineens bots stil, tuurde terug de weg langs.

„Ik ga vanavond weerom”, zei hij zuchtend. „Die vlieger is niet erg, maar het touw...! Als vader het in de gaten krijgt”.

’t Was geen opgewekt stel dat het stadje binnentrok. Toch hielpen ze nog wat bij Ko van Belzen op de -38. Manden hijsen mee de dubbele blok, manden vol glanzende vis. Boven aan de kaai grepen sterke mannenhanden de zware mand en droegen hem weg. En ze kregen nog een bakkertje van Ko ook. Elk vijf mooie botjes. Ze deden er groots mee, bij moeder. Maar van binnen zat een onrustig kloppertje.....

„Volluk....., Volluk.....!” De jongens schokten ineens helder wakker. Hadden ze nu toch geslapen? Ineens was daar die stem welke ze uit duizenden zouden herkennen. Ze doken onder de broeiwarde deken, voelden het zweet stromen.

„Daar is ie! Vermeulen.....!”

Doodstil lagen ze. Vader kwam de kamer uit. Zijn stem was verwonderd. Zo laat nog een klant? Een harde stem had Vermeulen, zijn klompen stommelden woedend in moeders schone gang.

„Haal die mooie zoontjes van je maar eens te voorschijn! Ik zal ze...! Ik...! Al m’n kostelijke hooi verbrand! De smeerlapen! Ik moest ze de benen breken! Waar zijn de apen?”

Bert snikte zachtjes, hij schokte mee z’n schoulers. Straks kwam die man naar boven. En dan.....!

Vaders stem murmelde kalmerend. Dan verhief zich Vermeulens stem tot snijdende hoogte.

„Mooie jongen ben jij. En dat noemt zich nog al diaken van de kerk. Nooit kom ik er meer, nooit, versta je? Ik moet die jongens hier....!”

„Als er te straffen valt, zal ik het doen”, kwam vaders stem. „Jij blijft van mijn jongens af, begrepen?”

„Daar zal wat van straffen komen als jij het moet doen. Wat femelen en preken zeker? Nog al beste jongens om tegen te praten. Breng ze maar eens hier, dan zal ik ze zo’n pak op de broek verkopen dat ze een week lang niet zitten kunnen. Nou, komt er nog wat van?”

Toen hoorden de jongens de buitendeur opengaan. Vaders stem..... „Ga er uit”.

Het klonk zo effen en afgemeten. Nu was vader gevaarlijk, wisten de jongens. Als Vermeulen nu niet ging.....! Vader kon ongenadig kwaad worden soms. De vreemde kon maar beter..... Hoor, hij ging. Gelukkig maar.

„Wil jij een oude man soms nog slaan ook? Mooie diaken! Ik ga naar de politie, hoor je? Dat hooi zul je betalen tot de laatste cent. En in die kerk zie je me nooit meer. Zo’n stelletje vromen....!”

Er was een zware bons van de deur. Het stengeluid buiten klonk doffer. Moede klompen sjokten de kaai af. Maar in huis was er geluid, de deur naar de werkplaats liet zijn bekende piepje horen, sloeg dan mee een bons dicht en woedende voeten stommelden de trap op. Oh, nu kregen ze....! Tegelijk begonnen ze te huilen. Tweestemmig. Vader, vader mee de spanriem! De dubbele riem waarmee hij de schoenen over zijn knie spande. Een harde hand greep de schamele deken, smet hem in een hoek.

„Vader! Nee vader, niet doen! Ik zal Ik....! Ik zal nooit.....!”

Vermeulen kon tevreden zijn. Ze kregen ulder portie, ruimschoots zelfs. Toen de jongens dachten het niet meer uit te kunnen houden, hield het slaan ineens op. Een kaarslichtje flikkerde op de dakplanken, een hand lei zich op vaders harde arm.

„Noe is ’t genoeg vader”.

Bert draaide zijn natte wezen opzij, loerde door één oog. Moeder! Moeder mee een lichtje. Nu was ’t ineens glad niet zo erg meer. Moeder was daar. Opgelucht snikte hij verder.

„Nou, ga dan maar mee”, bromde vader. Hij smet de riem de trap af, even later hoorden de jongens hem weggaan. Moeders hand spreidde de deken terug over hen, even streelde een hand.

„Noe, gae noe maar slapen, ee”.

En toen konden ze ineens wel slapen. ’t Leek niet meer zo heet op de zolder, ze hoorden het water in de spuiikom van de haven klotsen en in de verte, over het water van de Zandkreek, klonk gedempt het loeien van een brulboei.

„Vader had tranen in zijn ogen. Vader hilde ook”, dacht Bert. Maar toen losten zijn gedachten zich op in de goede slaap.

Frans lag nog een stuitje wakker. Waar vader hem het best had geraakt, gloeide het nog na. Maar niet dat alleen hield hem uit de slaap. Hij stiet Bert nijdig in de rug toen deze wat begon te snurken. Hou op, akelig jong!

Was hij het niet die de meeste klappen kreeg? Vader had Bert weer gespaard en hem.....! Het was ommers altijd zo! Bert was de lieveling. Bert lachte maar eens en de mensen mochten hem. Moest je dat jong van Verlinde zien. Hij hing aan Bert en hem keek ie niet aan. De flemerd. De zoete jongen. Maar hij zou het hem inpeperen! Hem vergaten ze, verwaarloosden ze.....!

O, wat verduurde hij zichzelf, de tranen kwamen er haast van weerom.

Ten leste sukkelde hij toch ook in slaap.

(wordt vervolgd)

OKTOBER 1960

16e jaargang, no. 3

65
34
97

Onze eigen krant

J.B.

Martini Lutheri
et sequarum

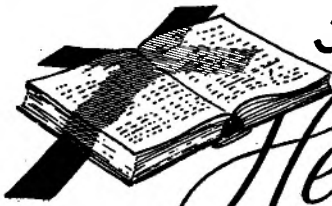

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

31 OKTOBER

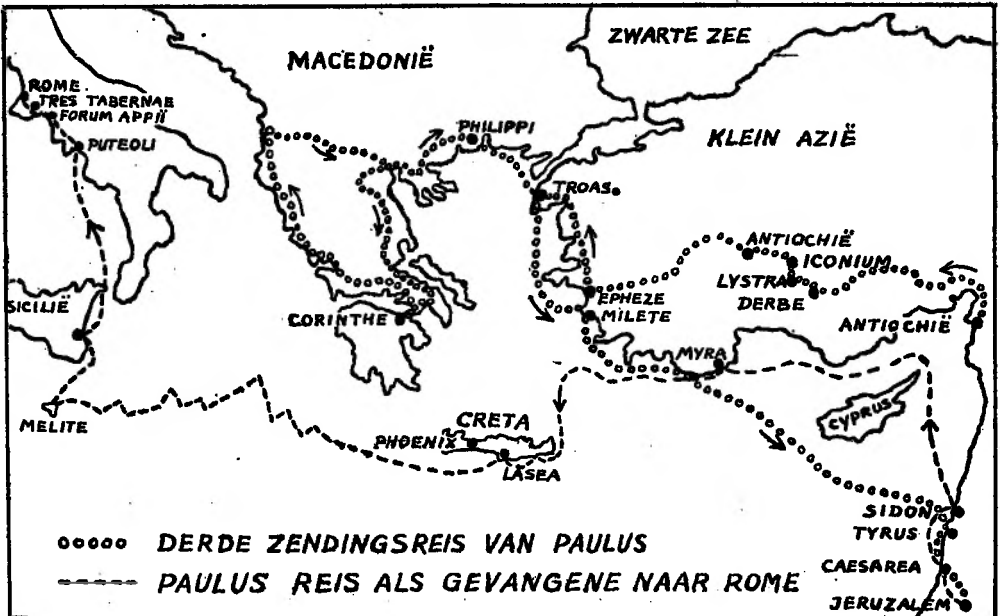
Hervormingsdag

Ong. 1900 jaar geleden leefde geheel Europa in de duisternis van 't heidendom.

Na de uitstorting van de Heilige Geest, op het pinksterfeest, moest de blijde boodschap worden gebracht aan alle landen en alle volken. Ook Europa zou die boodschap, van vrede en verlossing horen! Om Europa te overwinnen trokken slechts twee mensen van Jeruzalem naar Rome. Het waren Paulus en een helper, die voet aan wel zetten in Macedonië.

Enkele jaren later reisde Paulus als gevangene naar Rome. Satan, de grote vijand van Christus Kerk, wilde de gang van het evangelie verhinderen. Hij liet Paulus niet zómaar naar Rome gaan! Maar door storm en schipbreuk kwam de apostel er toch! Beschermd door de romeinse macht predikte hij het evangelie in de hoofdstad van het wereldrijk.

Vanuit Rome loopt de weg van de zendingen later naar de lage landen bij de zee!

Onder keizer Nero in (± 60) begon te Rome de vervolging van de christenen. Paulus werd onthoofd, Petrus gekruisigd. Maar in de catacomben onder Rome vierden de christenen in alle stilte het heilig avondmaal.

Nero

Door een opvolger van keizer Nero werd de apostel Johannes verbannen naar het eiland Patmos. Daar zat de oude man in grote zorg over de kerken in Klein-Azië. Toen kwam op een zondag de Here Jezus zelf bij hem op het eenzame eiland. Johannes mocht in wondere gezichten zien hoe Christus' Kerk wel hevig zal worden vervolgd, maar dat Jezus, de Koning, Zijn Kerk door alle lijden en verdriet toch doet overwinnen. De apostel heeft gezien de schare, die niemand kan tellen, voor de troon van God. Hij heeft gehoord de machtige lofzang, het vreugdelied van alle zaligen.

Ongeveer het jaar 900 hielden onder keizer Constantijn de Grote de vervolgingen op. De kerk kwam in eer. De verdrukkingen hadden de kerk niet kleiner gemaakt doch groter. Men zegt wel: „Het bloed der martelaren was het zaad der kerk”.

De kerk werd groot en machtig. Prachtige kerkgebouwen verrezen. Toen kwam de strijd in de kerk zelf over de vraag of Jezus wel echt God en echt mens is. Mannen zoals Athanasius en Augustinus en veel anderen hebben de kerk geleerd zoals de bijbel het zegt.

De kerk werd in de middeleeuwen de Roomse kerk met een paus, kardinalen, aartsbisschoppen, priesters en monniken. Ze hield zich niet aan Gods Woord, maar leerde allerlei dwalingen, woorden van mensen!

Wel stonden in verschillende landen mannen op, die hier tegen gingen preken en schrijven. Het waren de voorlopers van de hervorming, die de kerk weer terug wilden brengen naar de bij-

bel. In Engeland was het John Wiclif. In Bohemen Johannes Huss. In Italië Savonarola. In ons land kunnen we Geert Grote noemen.

De Roomse kerk wilde de dwalingen niet erkennen en de voorlopers van de hervorming werden vervolgd en zelfs naar de brandstapel verwezen.

Veel vromen van die dagen waren bedroefd over het verval in de kerk en het verlangen naar hervorming, **reformatie**, werd steeds groter.

— : —

In Duitsland werd op 10 november 1483 te Eisleben Maarten Luther geboren. Zijn ouders hadden het niet breed en het gezin was groot. In hun opvoeding waren ze streng. Dat was niet erg, maar wel erg was het dat ze de kleine Maarten alleen vertelden van God, die heel boos is over de zonde en niet dat God onze zonden, om Jezus' wil, graag vergeeft. Daardoor durfde Maarten niet aan God te denken, zonder grote angst. Zijn ouders deden dit niet met opzet, want zelf wisten ze ook niet beter.

Die angst voor God als een toornig rechter maakte Maarten Luther zo neerslachtig, dat zijn jeugd zonder echte blijdschap voorbij ging. Tot aan het ogenblik, waarop God zijn ogen opende voor de vergeving van de zonden, heeft hij onder die angst geleefd.

Vader Luther raakte in beter doen zodat Maarten verder kon leren. Geld mocht de studie niet kosten, het was al mooi dat Maarten niet mee ging verdienen. Door zingen en bedelen moest hij als „brokkenjager” aan de kost zien te komen. Daardoor ging het eerst op de school te Maagdenburg niet schitterend!

De goedgehartige mevrouw Cotta had de bleke student vaak horen zingen. En zingen kon Maarten prachtig! Deze mevrouw nodigde Maarten Luther uit eens te komen praten. Dat deed hij. Sprakeloos van verbazing hoorde hij toen het voorstel van mevrouw Cotta. Hij mocht in het huis van de rijke koopman wonen en studeren!

In deze omgeving bleken Maartens grote gaven. Hij werkte hard en vlug en kon daardoor spoedig naar de hogeschool te Erfurt. Zelf wilde hij voor

priester studeren, om daardoor vrede voor zijn onrustig hart te vinden. Zijn vader had een hekel aan priesters en monniken en wilde hem in de rechten laten studeren. Dit gebeurde. Spoedig was hij een ijverig en knap student.

En toch..... plotseling overviel hem soms tussen de vrolijke studenten die dodelijke angst: wat moet ik doen om verzoend met God te zijn?

Bij een vechtpartij tussen de studenten werd zijn vriend gedood. Luther was ontzet en vroeg zichzelf af: „O, als ik zo plotseling voor God kom te staan?”

Enkele maanden later keerde hij terug van een bezoek aan zijn vader. Dicht bij Erfurt werd hij door een hevig onweer overvallen. De bliksem sloeg vlak voor hem in. De angst voor de dood deed hem uitroepen: „Help, lieve St. Anna, ik zal een monnik worden!”

Zijn vader en vrienden probeerden hem van deze stap terug te houden. Het gelukte hen niet. Maarten Luther ging naar het Augustijner klooster te Erfurt.

— : —

Achter de dikke kloostermuren, in de eenzame, kille cel, zocht Luther vrede met God te vinden. Hij deed het geringste werk als bedelmonnik. Hij kastijdde zichzelf, hij vastte en bad..... nergens zag hij uitkomst bij al zijn „doen”.

Een lichtstraaltje viel in zijn ziel door de woorden van Von Staupitz, de overste van het klooster: „Broeder Maarten, ik geloof in de vergeving der zonden”.

Op aanraden van de overste begon Luther de bijbel te lezen.

In 1507 werd hij tot priester gewijd. Van het klooster mocht hij verder studeren aan de universiteit van Wittenberg. Eens mocht Luther voor het klooster naar Rome, om een strijd, die in de orde was ontstaan, beslecht te krijgen. Hij verwachtte veel van deze reis. In Rome zag hij de weelde van de paus, het slechte leven van hogere- en lagere geestelijken. Hij staarde op het doek van Veronica om de gelaatstrekken van de Heiland te zien. Beklom de Pilatustrap om vrede te vinden. Vergeefs! Toch bleef hij goed Rooms, al ergerde hij zich aan veel dingen.

De monnik van het Augusteiner klooster werd benoemd tot professor te Wit-

tenberg. Hij, die de studenten moest leren, had zelf geen vrede in het hart!

Eens, in de winter van 1512 op 1513 ging Luther naar zijn klein torenkamertje om alleen te zijn en de bijbel te lezen. Zoals Jakob bij het worstelen met God te Pniël vrede vond, zo viel Luther de blinddoek van de ogen bij het lezen van de woorden: „..... mijn rechtvaardige zal door het geloof leven”. (Hebr. 10 : 38).

Maarten Luther

Een grote blijdschap kwam in zijn hart en hij jubelde: „Gij, Jezus, zijt mijn gerechtigheid voor God!”

Zijn onderwijs aan de studenten werd vol gloed en warmte. En in de kerk gingen de mensen aan zijn lippen. Zo gingen enkele jaren voorbij. Aan een breken met de kerk dacht Luther niet. Hij wilde de Roomse kerk terugbrengen naar het eenvoudige woord van God.

En toch kwam de botsing!

— : —

In die tijd maakte de paus brieven waarin hij vergeving van zonden beloofde aan ieder die betaalde! Ja, men kon zelfs brieven of aflaten kopen voor mensen die al waren gestorven. De Roomse kerk leerde, dat de gestorvenen eerst een tijd in het vagevuur moesten doorbrennen, om van hun zonden bevrijd te worden.

Een zekere Tetzal reisde als aflat-handelaar door het land. Onbeschaamd

bracht hij zijn koopwaar aan de man. Hij verkondigde: „Zodra het geld in deze kist klinkt, springt de ziel uit het vagevuur in de hemel!”

Luther preekte tegen de verfoeilijke aflaathandel. Op 31 oktober 1517 ging hij naar de deur van de kerk te Wittenberg en spijkerde er een groot pa-

was! Spoedig wist hij beter. Toen stuurde hij geleerde mannen om met Luther te strijden over de waarheid van de stellingen. Bij die gesprekken ging Luther steeds met de woorden van de bijbel hen bestrijden. Alleen door Gods Woord wilde hij zich laten overtuigen. Dat konden de geleerde mannen niet. Zij klaagden hem aan bij de paus als een verstokte ketter.

Luthers boeken moesten worden verbrand en hij kreeg de gelegenheid om te zeggen, dat al wat hij geschreven had fout was. Deed hij dit niet, dan zou hij door de paus met de ban worden getroffen. Er zou geen plaats voor hem in de hemel zijn! Door geheel Duitsland werd dit bevel aangeplakt. De mensen namen er niet veel notitie van, of ze verscheurden en bekladden het papier.

Luther greep naar de pen en schreef drie grote boeken.

Toen sprak de paus de kerkelijke ban over hem uit. Buiten de poort van Wittenberg gooide Luther de banbul in een vuur. Zijn studenten keken toe.

De laatste band met Rome was nu verbroken.

— : —

In 1521 moest Luther op de Rijksdag te Worms verschijnen. De jonge keizer

pier aan. In 95 punten of stellingen bestreed hij de leer van de Roomse kerk. De stellingen gingen hoofdzakelijk tegen de aflaat, b.v. stelling 6: „De paus kan geen schuld vergeven, dan in zover hij bevestigt, wat door God vergeven is”. Stelling 7: „God vergeeft aan niemand schuld, die zich niet tevoren verootmoedigt”.

Met deze stellingen wilde Luther een gesprek uitlokken over de waarheid er van. In korte tijd waren de stellingen wijd en zijd verbreid. Niemand kwam echter om met Luther te redetwisten. Alleen Tetzelschreef 106 stellingen er tegen.

Door de daad van 31 oktober stelde Luther zich lijnrecht tegenover de leer van de Roomse kerk van die dagen. Het was het begin van de kerkhervorming of reformatie.

De paus dacht eerst dat het een onbetekenende twist van een monnikje

KAREL V

Karel V, die ook heer der Nederlanden en koning van Spanje was, beloofde hem vrijgeleide. Zijn vrienden wilden Luther

overreden niet te gaan, maar hij luisterde niet naar hen.

Op deze grote vergadering moest Luther kort en goed beslissen zijn geschriften te willen herroepen of niet. Na een lange rede sprak hij toen de geveugelde woorden: „Ik kan niet anders, hier sta ik, God help me, Amen”.

Toen de machthebbers in de Roomse kerk aandrongen om Luther toch gevangen te nemen, moet Karel V hebben gezegd: „Ik wil niet blozen als Sigismund!” (Sigismund nam Huss gevangen, ondanks de belofte van vrijgeleide).

Op de terugweg ontvoerde een „roversbende” Luther. Dit was het werk van zijn vriend Frederik de Wijze. Zo werd Luther gered uit de handen van zijn vijanden en naar de Wartburg gebracht. Als jonker George woonde hij op het slot. Niemand wist waar hij was. Dat hij nog leefde bewezen zijn brieven, die werden verzonden uit: „het land der vogelen”.

Op de Wartburg heeft hij de bijbel in het Duits vertaald, zodat ook de eenvoudige mensen zelf het Woord van God konden lezen.

Duizenden mensen hielden het met de „nije lere”. Ook in onze landen verlieten velen de Roomse kerk om troost te vinden door het lezen van de Bijbel.

Toen begon de vervolging van de „kettters”. Karel V liet telkens de plakaten verscherpen. Dat kon hij als heer der Nederlanden gemakkelijker doen dan als keizer van Duitsland. Na de Wartburg kon Luther in Duitsland ongestoord preken!

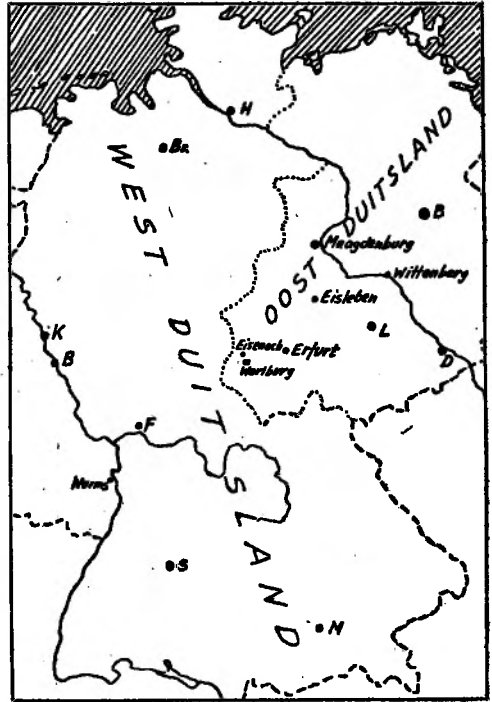
Luther trouwde in 1525 met een gevluchte non, Catharina van Bora. Zijn gezin is een zeer gelukkig gezin geweest.

De daad van de hervorming wilde de kerk wakker schudden en terugvoeren naar de leer van de bijbel. Als antwoord vervolgde de Roomse kerk de vromen. Men protesteerde tegen deze vervolging. Zo ontstond de naam Protestanten.

In 1546 maakte de grote reformator een reis om een twist te beslechten tussen de graven van Mansfeld. Onderweg werd hij ziek in zijn geboorteplaats Eisleben. Een vriend vroeg hem nog: „Eer-

waarde vader, wilt gij aan Christus en aan de leer, welke gij gepredikt hebt, vasthouden?”

Van de stervende lippen klonk een heel zeker: „Ja”.

Opgaven:

1. Plak het kaartje van Paulus' zendingsreizen in Europa in je schrift en schrijf de voornaamste plaatsen met de gebeurtenis er onder (Bijbeltje!) b.v.: Philippi - Lydia, gevangenbewaarder. Thessalonica - tegenstand van de joden. enz.
2. Lees uit je boekje voor kerkgeschiedenis de lessen over de vervolgingen van Nero tot Constantijn de Grote. Schrijf dan de namen van bekende martelaren op.
3. Probeer nu, met je krantje er bij, een korte inhoud te maken van 1483—1546. Plak kaartje en „koppen” bij je schrijfwerk.
4. Noteer de moeilijke woorden.

Yets over de U.N.O.

Die drie letters: U.N.O. zijn een afkorting van „United Nations Organisation”. Deze engelse woorden betekenen: Organisatie van de Verenigde Volken. Wat dat nu eigenlijk is?

't Is te ingewikkeld, om dat in één paar regels duidelijk te maken, tenminste als je het naadje van de kous zou willen weten. Maar 't is niet zo moeilijk om 't voornaamste er van te begripen.

Na de eerste wereldoorlog (1914-1918) zeiden de mensen tot elkaar: „Wat is de oorlog toch vreselijk. Het heeft nu wel meer dan 11 miljoen mensenlevens gekost. Dat mag niet weer gebeuren. Er mag nu nooit meer oorlog komen”.

Daarom richtte men in 1920 de Volkenbond op. Maar die Volkenbond bleek niet in staat een tweede wereldbrand te voorkomen.

Na die tweede wereldoorlog werd dan de Uno gesticht. Die oprichting vond plaats in 1945 te San Francisco. Bijna 100 landen zijn nu lid van deze Uno. Het voornaamste doel van de Uno is, om een nieuwe oorlog te voorkomen, om te zorgen voor vrede en veiligheid op heel de wereld.

Een van de belangrijkste organen van de Uno is de Veiligheidsraad. Je zou kunnen zeggen: dat is het bestuur van de vereniging. Die Veiligheidsraad moet er dus vooral voor zorgen, dat er vrede en veiligheid op de wereld blijft. In de Veiligheidsraad hebben elf landen zitting. Maar..... de groten hebben er meer te zeggen dan de kleinen. De Grote Vijf, dat waren de grootste overwinnaars uit de laatste oorlog: Amerika, Engeland, Frankrijk, Rusland en China. Deze landen kregen het recht van veto. Wat dat betekent?

Wel, veto wil zeggen: ik verbied.

Als er in die Veiligheidsraad iets voorgesteld wordt, dan wordt dat voorstel besproken en er wordt over gestemd. Nu zou je denken, dat het voorstel aangenomen werd, als de meeste

leden er voor zijn. Maar zo is 't niet.

Al waren alle andere leden er voor, maar bijv. Rusland niet, dan spreekt de russische afgevaardigde zijn veto uit. Dat is dan zoveel als: „Ik verbied het”, en 't voorstel is van de baan.

Amerika, Engeland, Frankrijk en China gebruiken hun veto-recht maar zelden. Rusland daarentegen heeft al wel 90 keer zijn „veto” laten horen.

Je begrijpt, dat er zo van samenwerking heel weinig terecht komt. Zolang Rusland niet met de anderen op kan schieten, kan het telkens zijn veto uitspreken over elk voorstel van de anderen.

De veiligheidsraad komt nogal vaak in vergadering bijeen. Je zou dat dus „bestuursvergaderingen” kunnen noemen.

In de Algemene Vergadering zijn alle leden vertegenwoordigd. Als alles normaal is, komt zij maar één maal per jaar in de herfst bijeen. Afgevaardigden uit bijna alle landen ter wereld komen dan bijeen in New York. Over allerlei onderwerpen wordt dan gepraat.

't Is meestal niet de gewoonte, dat regeringshoofden er zelf naar toe gaan, maar dit jaar zijn bijv. Kroestsjef uit

Kroestsjef

Rusland, Nasser uit Egypte, Soekarno uit Indonesië, Tito uit Joego-Slavië en Nehroe uit India wel naar de Algemene Vergadering gereisd.

Denemarken is een land, dat in veel dingen op Nederland lijkt. Er zijn daar evenmin hoge bergen als in ons land. Maar water is er des te meer, net als bij ons.

In beide landen is veel landbouw en veeteelt. En de deense boeren zijn lang niet achterlijk! Zij weten ook van landbouwmachines en goede zuivelfabrieken. De deense boter heeft in Engeland bijv.

een even goede naam als de nederlandse. Beide landen doen dan ook hun best zoveel mogelijk boter tegen een zo laag mogelijke prijs aan de Engelsen te verkopen.

Wat dat betreft zijn Nederland en Denemarken dus elkaars concurrenten.

Als je de kaart van Denemarken bekijkt, zie je een schiereiland, dat Jutland heet en verder een heleboel ei-

Nu weet je dus iets van de Veiligheidsraad en van de Alg. Vergadering.

Een belangrijk man in de Uno is de secretaris-generaal. Hij kan elke zaak die naar zijn mening de vrede in gevaar brengt, onder de aandacht van de Veiligheidsraad brengen. Ook wordt hij vaak aangewezen als bemiddelaar tussen landen, die ergens een geschil over hebben. Zo heeft de tegenwoordige secretaris-generaal Hammar skjöld (een

verricht. Maar weet je, wat nu zo jammer is?

Dit, dat de mogendheden bij de opbouw van de Uno geen rekening hielden met God. Zij bouwden in eigen kracht. Zij gaan er nog van uit, dat de mens van nature goed is en het goede wil. Onze catechismus zegt van de mens, dat hij onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad.

't Is goed, dat de Uno voor de vrede wil waken, maar wij mogen ons betrouwen er niet op stellen.

De Israëlieten hadden ook hun wachters, maar de gelovigen wisten toch: „Zo de Here de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter!”

Voor je aantekenschrift:

1. U.N.O. betekent
2. De Uno werd opgericht in 19..... te
3. 't Doel is om te voorkomen.
4. De V..... is zoveel als het bestuur van de Uno.
5. De Grote Vijf hebben het recht van
6. Veto betekent
7. De Algemene Vergadering vergadert ... maal per jaar in
8. De tegenwoordige secretaris-generaal heet
9. Bijna landen zijn lid van de Uno.

Hammarskjöld

Zweed) onlangs geprobeerd de rust in Kongo te herstellen. Helaas tevergeefs. Troepen van de Verenigde Naties zijn daar nu bezig de orde te handhaven.

De Uno heeft al veel goede dingen

landen en eilandjes. De grootste zijn Fünen, Seeland, Laaland, Langeland en Bornholm. Tussen dit schiereiland en al die eilanden heb je vaak erg brede zee-straten. Zoek ze maar eens op: Kleine Belt, Grote Belt en de Sont.

Of die zeestraten erg belangrijk zijn, vraag je?

Dat zijn ze zeker, want 't zijn de toegangspoorten voor de Oostzee. Er is zelfs wel eens oorlog om geweest, waar Nederland zich ook nog mee heeft bemoeit! Onze handelsvloot voer in de Gouden Eeuw namelijk door de Sont naar de Oostzee, zo drie of vier keer per jaar. We haalden koren uit Danzig en dreven handel met Rusland.

De Denen lieten alle schepen, die door de Sont voeren, tol betalen. Maar omstreeks 1658 leek het er op, dat Zweden Denemarken zou veroveren. Als dat gebeurde, zou Zweden de Sont wel eens helemaal kunnen sluiten, of veel meer tol kunnen vragen. Daarom heeft Jan de Witt onze vloot er naar toe gestuurd om Denemarken te helpen tegen Zweden. De Ruyter, onze admiraal, verdreef de Zweden en werd in Kopenhagen als een redder in nood geëerd.

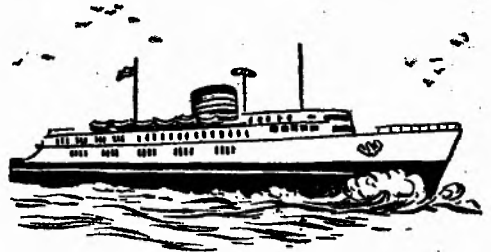

MICHEL DE RUYTER

Die brede waterwegen zijn dus zeker wel belangrijk. Maar 't wegverkeer vindt ze maar lastig. Dat bleek wel in de afgelopen zomermaanden bij de Grote Belt. 't Verkeer tussen Fünen en Seeland moet gebruik maken van veerpon-ten. Onlangs was er in Duitsland zo'n nieuwe veerboot gebouwd. 't Was de 2000 ton grote „Tina Scarlett”, die ge-

bruikt zou worden voor het vervoer over de Sont. 't Zou via Rotterdam naar Denemarken gesleept worden. Maar op de Rijn bij Lobith kwam het gevaarte in botsing met een belgische tankboot, die 800 ton vliegtuigbenzine en dieselolie vervoerde. Spoedig daarop was de Rijn één vuurzee, door de wegstromende benzine. Met enige andere schepen raakte ook de nieuwe veerboot in brand. Wat er van overbleef, was niet meer dan een wrak. Hij was verloren, vóór hij op de plaats van bestemming was!

Nu er telkens meer auto's komen, kunnen de veren al dat verkeer bijna niet meer verwerken. In de vakantie vooral stonden er lange rijen auto's te wachten op hun beurt om overgezet te worden. 't Kwam meer dan eens

voor, dat men 5 tot 8 uur moest wachten, of nog erger, soms een hele nacht.

Geen wonder, dat zulke mensen gingen mopperen. Toch deden de veren hun uiterste best. Dit jaar werden er al meer dan 900.000 auto's overgezet. Maar 't aantal wagens neemt elk jaar toe! 't Is lastig voor de vakantiegangers, maar ook voor 't goederenvervoer. Kopenhagen, de hoofdstad, is Denemarken's grootste haven. Maar breng nu eens handelswaar van Fünen bijv., naar Kopenhagen. Of haal ingevoerde goederen uit Kopenhagen naar Jutland. Dan heb je telkens te maken met die lastige Grote Belt! Vooral de mensen op Fünen en Jutland maken liever gebruik van de grote haven Hamburg dan van Kopenhagen. Kustvaarders varen af en aan tussen Hamburg en Esbjerg, de haven aan de kust van Jutland. Dat is natuurlijk een schadepost voor Kopenhagen!

De Denen begrijpen dan ook wel, dat er verbetering moet komen. Al vaak heeft men er over gedacht een enorme brug te bouwen over de Grote Belt. Nu is dat natuurlijk geen kleinigheid,

want 't is geen klein slootje, waar de brug over moet! Zo'n brug bouwen kost miljoenen.

Maar ligt hij er, dan zijn de onderhoudskosten veel lager dan die van de veerdiensten.

En wat zouden veel mensen een plezier hebben van zo'n brug. Vakantie-gangers, reizigers, kooplui, import en export, allen en alles zou er gebruik van maken en Kopenhagen zou het veel drukker krijgen. Veel voordelen dus.

Men dringt er dan ook steeds meer op aan om nu maar spoedig te beginnen. Eerst moeten er heel wat tekeningen gemaakt worden, alles moet precies berekend worden, men moet de juiste ligging bepalen, er moeten veel knappe mensen aan te pas komen vóór men met bouwen kan beginnen. En 't bouwen zelf zal ook zeker een paar jaar in beslag nemen.

Al zou men dus dit jaar met de voorbereidingen beginnen, dan mogen de Denen nog blij zijn als er in 1970 een brug over hun Grote Belt ligt!

Vragen en opgaven:

1. Noem eens het verschil tussen een schiereiland en een eiland.
2. 't Deense schiereiland heet
De voornaamste eilanden zijn ..., ..., en
3. Voorname zeewegen zijn ...,
en
4. 't Zijn toegangspoorten tot de
5. Vroeger moesten de schepen door de Sont betalen.

6. In de Gouden Eeuw haalden onze schepen koren uit en dreven o.a. handel met
7. Vooral de Grote Belt is lastig voor het verkeer.
8. Alles moet overgezet worden met
9. Veel van de handel loopt over de duitse haven
10. De grootste haven van Denemarken is
11. Een voorname haven op Jutland is
12. Voor de reizigers en voor de handel dringt men aan op een over de Grote Belt.
13. Neem het kaartje over.

HERSENGYMNASTIEK.

Eerst maar de antwoorden op de vorige vragen.
11. Koning Boudewijn, Koning Paul en Koningin Fedouwa van Griekenland. 12. Een geweldig jager voor het aangezicht des Heren (zie Gen. 10:9). 13. In Wageningen. 14. Rusland en Roemenië. 15. David en koning Saul. 16. Lips in Dordrecht en Bruynzeel in de Zaanstreek. 17. Mijnh. C. Verolme. 18. Evenaar of equator, Noorderkeerkring of Kreeftskreekring, Noordpoolcirkel, Zouderkeerkring of Steenbokskeerkring en Zuidpoolcirkel. 19. Gosen. 20. Seine, Schelde, Sambre.

En nu de nieuwe:

21. Wie was Zeruja? En hoe heetten haar zonen?
22. Ik noem enkele bekende fabrieken en zeggen jullie maar vlot in welke plaats ze zijn: Talens inkt, Nootgedagt schaatsen, Stork en HEEMAF.
23. Hoeveel ogen heeft een dobbelsteen?
24. Noem 'es een paar steltlopers.
25. Ken je wel eigennamen, die van voren naar achteren en andersom gelijk geschreven worden?
26. Wat betekent het woordje: ampel? En wat: amper?
27. Waardoor is Aarle-Rixtel bekend, zelfs buiten onze grenzen?
28. Tussen een oever en een eilandje lag een brug. De brug is nú weg. Hoe kom je, zonder dat je een vaartuig gebruikt, op het eiland?
29. Wat is een veenmol?
30. Noem 'es 3 dieren, die speciaal in Afrika voor komen.

Laet U licht schijnen onder de menschen.

I.

Vrienden, het sijn nutte saecken,
 Dat 'er aen het dorre strant
 Staet een hoogh, een vierigh baken,
 Dat geheele nachten brant,
 Want als iemant komt gevaren
 Midden uyt de woeste zee,
 Midden uyt de stoute baren,
 't Wijst het schip een goede ree.

II.

Dit is recht het eygen wesen
 Van een vroom en achtbaer man,
 Die ten Hemel-waert geresen
 Voor ten Baken strecken kan,
 Laet u licht, ô Christen, rijsen,
 Laet het schijnen over al,
 Ghij moet aen de werelt wijsen,
 Hoe en waer men varen sal.

Jacob Cats 1577-1660

Beschrijving:

LAET U LICHT SCHIJNEN ONDER DE MENSCHEN.

Op 12 sept. j.l. werd de 300-jarige
 sterfdag van Jacob Cats herdacht. Veel

bladen hebben de laatste weken over
 hem geschreven. Er was een tentoon-
 stelling van al zijn werken, van platen
 uit die oude tijd, in het buiten „Sorgh-
 vliet” in den Haag, dat eenmaal Cats’

eigendom was en waar hij de laatste levensjaren nog steeds dichtte; er werden bloemen gelegd op zijn graf in de Kloosterkerk, kortom: men heeft de dichter, die 100 jaar geleden opeens door enkelen zo werd verguisd, weer de eer gegeven, die hem toekomt.

Jacob Cats werd in 1577 te Brouwershaven geboren. Hij behaalde de doctorstitel in het Romeinse Recht, was o. a. pensionaris = (stadsadvocaat) in Middelburg en Dordrecht en werd Raadspensionaris van de Staten van Holland, één van de hoogste posten in het land, later door Jan de Wit bekleed. Bekijk eens het fijne portret!

Ons gedicht heb ik overgeschreven uit: „Alle de Wercken van Jacob Cats”, een boek, even groot en dik en zwaar als een oude Statenbijbel met koperen sloten. In bijna elk gezin las men naast de Bijbel, „Vader Cats”. Men sprak zelfs van: „De tweede Bijbel”. Van zijn tijdgenoten Hooft, Breeroo, Revius en Vondel, die stuk voor stuk groter dichters waren, was hij de populairste, de meest gelezene. Tot in onze eeuw zijn zijn werken herdrukt. Het Nederlandse volk erkende de geleerde, maar gemoedelijke man als zijn gids, zijn leidsman. Ook de eenvoudige begreep hem.

Bekijk nu eens de tekening en lees het gedicht over. Het gedicht staat in de spelling van die oude tijd (± 340

jaar geleden) en ook de prent is door de tekenares met een kleine wijziging nagetekend uit hetzelfde oude boek.

Deze prent is een embleem, een zinnebeeld, d.w.z. het beeld heeft een zin, een diëpere betekenis; het toont een waarheid, die je dóór de werkelijkheid heen moet zien. In de Bijbel staan ook veel emblemata. Denk maar eens aan het mooie hoofdstuk Hand. 10, waar Petrus het linnen laken met de reine en onreine dieren zag. Ja, toen Petrus bij de heidense hoofdman Cornelius kwam, toen begreep hij de diepere zin van het zinnebeeld. Hoe dikwijls worden in de Heilige Schrift niet dieren en dingen op de mens toegepast, (ezel, os, ooievaar, zuurdeeg, kaars, lamp enz.).

Al het vergankelijke is zinnebeeld van een hógere waarheid. Hier is nu de vuurtoren, het vuurbaken, dat het schip wijst naar een veilige ree (= ankerplaats) het embleem. In Matth. 5:15 spreekt Jezus van een lamp op de kandelaar en Hij zegt: „Laat zó uw licht schijnen onder de mensen!” Cats, die graag onderwijst en opvoedt zegt nu: „De Christen moet door zijn vrome wandel, de mensen van de wereld wijzen, hoe ook zij de veilige haven (Gods hart!) kunnen bereiken. Zo horen prent en gedicht, beeld en betekende zaak bij elkaar. Cats zei: Het vers is sprekende schilderij en de tekening zwijgende poëzie. Adriaen van de Venne, de tekenaar in Cats' boeken en de dichter begrepen elkaar uitstekend. Een halve eeuw lang hebben ze samen gewerkt.

Cats spreekt van een baken. Je ziet ook wel hoe primitief het is als je denkt aan de Scheveningse vuurtoren, die een elektrisch licht van 4000.000 kaarsen uitzendt, dat 33 km. ver te zien is.

Hier is het maar een bak met ijzeren repen, waarin een kolenvuur brandt en dat neergelaten kan worden, om het 's avonds weer opnieuw te vullen, aan te steken en „te laten rijzen” (II r. 5)

— Het gedicht vraagt een rustige voordracht, met flinke stem en duidelijke uitspraak. De s van saecken (I, 1) van wesen en geresen (II 1 en 3) enz. spreek je natuurlijk als een z uit. Nut (I, 1) = nuttig; vierigh (I, 3) = vurig. U (II, 5) = uw; laet = laat.

— Bij „woeste zee” en „stoute baren”

ONS WERKHOEKJE.

Na de puzzle, die jullie gemaakt hebben, komt er elke keer een puzzle voor mij achter aan. Deze puzzle, dat ik de gelukkige jongens en meisjes moet aanwijzen die een prijs krijgen. 'k Zou niets liever doen dan alle inzenders iets te geven voor het werk, dat ze gedaan hebben. En ik stel me voor, dat niemand van jullie hier iets op tegen zou hebben. Maar dit kan nu eenmaal niet.

O, wat werd er deze keer weer mooi werk ingezonden. Een fijn blauw, groen en rood kleurtje in de figuur er om heen en 't geheel gaf een fleurige aanblik. Van harte feliciteer ik die jongens en meisjes, die hier genoemd worden.

1. Greetje van der Wijst, Rotterdam 21
2. Sjoerdje Veenstra, Rottavalle
3. C. E. H. Lo-a-njoe, Utrecht
4. Rita Kiers, Hollandscheveld (Dr.)
5. Dries Kasper, Kampen
6. Bouwina Douma, Lutjegast
7. Teus van Vliet, Kamerik
8. Ary Koppenaal, Ten Post
9. Ilpe Hoogendijk, Rijssen
10. Wilhelmina M. Verwey, Leusden
11. Rike Sikkema, Veenwouden
12. Margreet Corputty, Pesse
13. Ina Keuper, Bredenbroek
14. Theo Lammers, Warnsveld
15. Inge van der Zweth, Rotterdam

En kijk nu nog maar even de oplossing na. Misschien valt het je wel op, dat je een fout hebt gemaakt, zoals o.a. bij st u wardes, of voor 30. droes.

De 10 „verticale” woorden zijn:

1. september. 2. schildpad. 3. strijkijzer. 4. stoomwals. 5. stewardes. 6. sneeuwbal. 7. stucadoor. 8. stuifmeel.

De overige „horizontale” woorden zijn:

11. reeks. 12. emmer. 13. heide, eri-

ca, vlier. 14. kaars. 15. water. 16. blijde. 17. kroes. 18. hulde. 19. boter. 20. garde. 21. prent. 22. krans. 23. otter. 24. adder. 25. blind. 26. krent. 27. maand. 28. immer. 29. kroon. 30. einde, avond.

—:—

Dan heb ik deze keer een invulraadsel voor jullie. Samen maar uitzoeken en invullen. Maar je hoeft niets in te zenden.

Ieder woord bestaat uit zoveel letters als je stippen en ringen telt.

De letters, die je op de ringen zet, moet je bewaren. Deze vormen n.l. in dezelfde volgorde, een bekend gezegde. Om het iets te vergemakkelijken, geef ik je even die letters en lettergroepen in alfabetische volgorde. Daar moet je ze telkens dus maar uitstrepen.

Hier heb je ze:

am, de, de, ed, g, ha, he, ho, in, ko, la, m, me, me, nd, nd, nd, oor, se, t, t, t.

En nu het invulraadsel:

1	oo	8	watervogel
2	..o	7	soort riet v. handenar-
3	...oo . . .	6	omdijkt stuk land [beid
4	oo . . .	8	heel hard indisch hout
5	..oo	7	een loop om het snelst
6	..oo	7	valse eed
7	...oo . . .	7	wat je erft
8	oo . . .	8	tuingereedschap
9	oo . . .	9	waarborg
10	oo	5	plant met sterk smar-
11	..o	6	schaduw [kende zaden
12	...o	8	smalle zaag
13	oo	9	komt uit de meeldraden
14	oo . . .	9	harde wind
15	ooo	7	vuurpot (antiek)
16	oo	10	waar men herten in
17	..o	8	oudgediende [houdt
18	...oo . . .	6	loods voor vliegtuigen
19	oo . . .	7	berm
20	oo	7	jaargetijde
21	..oo	7	werkplaats van een
22	oo	6	kameraad [slager

In het december-nummer hopen we weer een echte wedstrijd-puzzle te plaatsen.

(I, 5 en 6) laat je de stem opkomen en spreek je de medeklinkers (st) met nadruk uit, om daarna de laatste regel met „goede ree” in grote rust te zeggen. In het tweede couplet betekent recht = echt. Heb je er op gelet, dat in I baken staat met een kleine en in II met een hoofdletter? In I is de werkelijkheid, in II de figuurlijke betekenis. Nu is **Baken** een mens, een christen, waarvan de mensen zeggen: „Ja, aan hem kon je nu zien, dat hij Jezus lief-

had; hij was een licht, dat mij de weg gewezen heeft. Hij was een „leesbare brief” van Christus. Nu weet ik, hoe ook ik in de stormen van dit leven, de veilige haven bereiken kan en ik zal mijn God verheerlijken, om wat hij „gedaan heeft aan mijn ziel”.

— Met volle overtuiging zeg je langzaam en nadrukkelijk:

Ghij moet aan de werelt wysen
Hòe en wàer men varen sal.

Rotterdam. Frans C. van Dorp.

DIERENTUIN-VARIA.

Ontsnappingen in Artis.

Hierover vertelde „de Groene” het onderstaande.

„De prairie-marmotten, die Artis vorig jaar als geschenk van de bevriende Bronx Zoo in New York ontving, zien nog steeds kans uitstapjes in de tuin te maken. Werd kortgeleden een van de grappige knagertjes in het nabijgelegen wolvenpark aangetroffen — de ontmoeting tussen de wolven en de prairie-marmot liep gelukkig zonder ongelukken af — dezer dagen zocht een van de kleine diertjes het wat verder weg. Enkele dagen dwaalde de prairiedog door de tuin — men zag hem niet, maar aan de gaten die hij groef wist men, dat een van de rakkers weer was ontsnapt

— tot men plotseling van iemand hoorde, „dat er zo'n raar beest op de Plantage Doklaan — een straat langs Artis — liep”.

Vanzelfsprekend ging ogenblikkelijk 'n troepje Artis-mensen kijken wat er aan de hand was en daar zagen zij de kleine vluchteling. Na een fikse kloppjacht werd de prairiemarmot „ingerekend”.

In Artis stond men aanvankelijk voor een raadsel hoe deze diertjes nu weer uit hun verblijf wisten te ontsnappen. Zich er uitgraven, zoals enkele maanden geleden verschillende malen gebeurde, was niet mogelijk, omdat een betonnen vloer in het perk was aangelegd. Pas nadat men de diertjes geruime tijd had geobserveerd, constateerde men hoe zij er toch in slaagden hun perk te verlaten. Enorme gravers als zij zijn, werkten zij de grond in een bepaald deel van hun verblijf bij toeval zover omhoog,

dat zij van de ontstane mogelijkheid gebruik maakten over het muurtje te klimmen, dat de afscheiding van hun perk vormt. En zo zal men in Artis ook voor deze ontvluchtingsmogelijkheid een oplossing moeten vinden, daar anders straks geen prairie-marmot op de plaats zit, waar hij rechtens zijn naambordje behoort te zitten.....”.

— : —

ZWART TEGEN WIT.

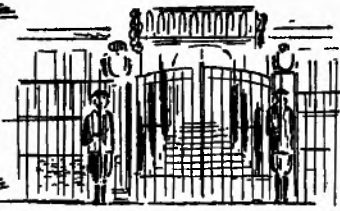
Twee zwarthalszwanen in Ouwehands Dierenpark, héél kostbare exemplaren, waren laatst uitgebroken en hadden een verkenningstocht gemaakt over het uitgestrekte park. Zij ontdekten, dat er naast hun eigen vijver aan de andere kant van de dierentuin nóg zo'n prachtig verblijf was, voorzien van fontein en mooie gazons. Daarin leven echter twee witte zwanen, een mannetje en een vrouwtje. Zij duldden hun aanwezigheid daar kennelijk niet, want er ontstond een enorme vechtpartij, die tenslotte uitliep op de vlucht van de mannelijke witte zwaan.

Hoewel deze bij de oppassers als zeer agressief bekend staat, deinsden de zwarte broeders er dus kennelijk niet voor terug. Het witte vrouwtje werd geduld en zo drijven er op het spiegelgladde water thans twee zwarte en één witte zwaan statig rond. Werkelijk een prachtig kleureffect, daar tussen de groene gazons.

Het witte zwanen-mannetje heeft nu tijdelijk zijn toevlucht gezocht bij de flamingo's, die hem vanuit de hoogte aanstaren, maar niets tegen hem ondernemen. (Uit: „De Valleij”).

*Een
anecdote uit
het leven
van*

Koning **ALBERT** van België

De tegenwoordige koning van België heet.....

Zijn vader: koning Leopold en zijn grootvader, was koning Albert.

Koning Albert, de „soldatenkoning”, was in de eerste wereldoorlog gewoon, regelmatig de frontlijn te inspecteren. Heel graag kleepte hij zich dan in de uniform van een gewoon soldaat.

Zó gekleed, ontmoette hij op zekere dag, in de voorste linie een soldaat, die direct met zijn „kameraad” een praatje maakte. Over alles en nog wat liep het gesprek en de soldaat vertelde nogal openhartig van zijn vrouw en kinderen en over z'n vroeger beroep van timmerman.

En op gemoedelijke toon vroeg hij nu aan de koning: „En jij, waar woon jij?”

„In Brussel”, antwoordde koning Albert, „recht tegenover het park”.

„Hoe bestaat het”, riep de soldaat verwonderd uit. „Recht tegenover het park staat toch het koninklijk paleis?”

„Inderdaad. En ik woon in 't koninklijk paleis”.

Toen moest de soldaat vreselijk lachen en terwijl hij de koning vriendschappelijk op de schouder klopte, zei hij: „Nou snap ik het al. Dan ben jij natuurlijk portier”.

OPGAVE:

Een anecdote = De frontlijn =
inspecteren = De voorste linie =
een portier =

Veilig verkeer

Vóór enkele weken hebben jullie, wellicht voor het eerst in je leven, een officieel examen moeten afleggen: het examen voor veilig verkeer. Intussen nog hartelijk gefeliciteerd natuurlijk. Verkeersproblemen bestaan er voor jullie nu niet meer. In een handomdraai los je ze op. Toe maar 'es.....

In het bergachtige Zwitserland met zijn duizenden bochtige landwegen blijft de mist soms bijzonder lang hangen. In bepaalde tijden van het jaar trekken langs de wegen véél koeien, die voor het verkeer dikwijls grote gevaren opleveren bij mist.

Hoe zouden jullie dit verkeersprobleem gaan oplossen?

De koeien zeker verbieden van de

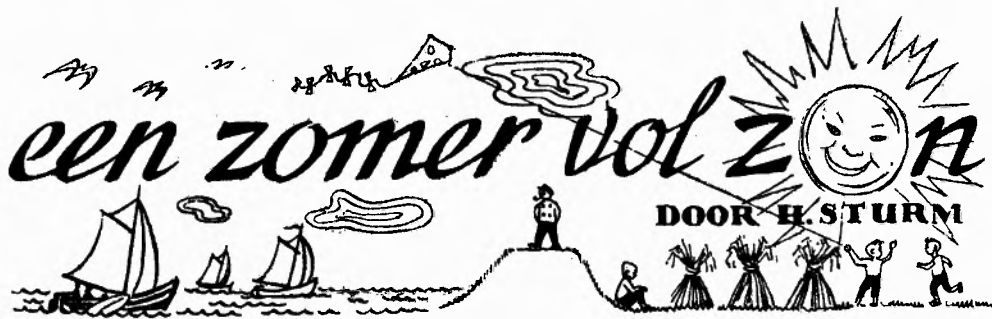
landwegen gebruik te maken of bij mist niet op straat te verschijnen?

Een zwitserse boer heeft er iets aar-

digs op gevonden. Hij heeft n.l. aan de kop van de leider — ik bedoel leider — van de kudde 'n elektrische lamp bevestigd. Op de manier als bij ons de wandelclubs bij donker.

Toch niet slecht bedacht!

Hoofdstuk II

En toen waren ze in de maand van Juli. De zon was alledag heet, als de stoof van een oud wijfje. Omtrent die tijd hadden ze sportmiddag van de school. De Meermannetjes hadden al lang moed om mee te doen aan 't prijszwemmen. Hannes van Flier deed vanzelfs ook mee, 't zou er spannen tussen die drie.

„Als 't maar mag van vader”, dacht Bert hardop. Ze zaten weer mee ulerd drieën op de muur van 't Hoofd bij de havenmond. Er woei een lekker briesje, de zee was grijsblauw met wit krui-vende golfjes. En morgenmiddag zwemwedstrijd.

„Jij mee je gezeur”, antwoordde Frans. „Vader heeft er nadien nooit meer iets over gezegd. Als ik het goed bekijk, was het nog alles jouw schuld ook. Als je niet zo stom een stuk van de staart.....”

Bert liet hem praten. Wist hij ommers al lang! Had hij toch al klappen en knoeien genoeg voor gekregen van zijn oudere broertje! Liet hij hem niet alle werkjes opknappen? Hoeveel paren schoenen, die ze samen moesten wegbrengen, had hij niet alleen bezorgd? Terwijl Frans lekker hier of daar ging spelen. Alleen zorgde hij wel tegelijk met Bert thuis te zijn. Brave jongen, die zoet boodschappen deed voor zijn vader. Hij dacht, dat Bert niks durfde te verklappen, bang voor zijn vuisten. Toch was dat het niet. Bert vond dat werken voor vader eigenlijk wel plezierig. Als hij maar geen pekdraden moest maken in de werkplaats. Dat pek snierpte en knerpte, dat je er koude rillingen van kreeg.

En ze hadden ommers een goede vader. Had hij nog ooit een woord gesproken over dat hooi van Vermeulen? Hij had alleen gelachen en de jongen over z'n haar gestreken, toen Bert kwam vertellen, dat.....! Dat Vermeulen toch in de kerk was, Zondag. Bert had hem zelf gezien!

Vader was de beste die er bestond.

„Bij ons thuis hebben ze niet eens iets gemerkt van dat hooi. En mijn vlieger was gewoon verongelukt. Vader maakt binnenkort een nieuwe voor me”, zei Hannes.

„Oh, jongens! Kijk daar.....!”

Bert was al aan 't rennen, eer hij de woorden uitgeroepen had. Een klein kereltje was van de hoge stoep weggedribbeld en zat nu aan de hardstenen rand van de kaai, vlak aan het water. Hij mikte ijverig steentjes in de diepte en handjes-vol stof. Zijn mond stond open als hij naar beneden tuurde. En als het daar in de diepte plonsde, dan lachte hij. Het geluid klonk vrolijk op tegen de oude gevels.

Maar dan was Bert al bij hem, de handen onder zijn oksels sleurde hij het jochie weg bij de gevaarlijke kant.

„Dat mag Jantje niet. Veel te gevaarlijk! Kom nou, zo'n grote jongen gaat toch niet huilen? Lach dan eens tegen Bert?”

Och, hij kende Bert best en toen de eerste schrik voorbij was, brak de zon van zijn lach al schielijk door de tranen heen. Een paar grote droppels dropen nog naar beneden toen zijn schel stemmetje groots tegen Bert vertelde, dat hij al gauw ging leren zwemmen. Hij kon het eigenlijk al een beetje.

„Ja ja”, zei Bert. Hij streelde het jong over zijn blonde, warrelige kuifje en droogde met z'n groezelige zakdoek het laatste nat van de rode kaakjes. Toen reikte een hand over zijn schouder.

„O, was ie weer weg gelopen? Stout jong, dat je bent!”

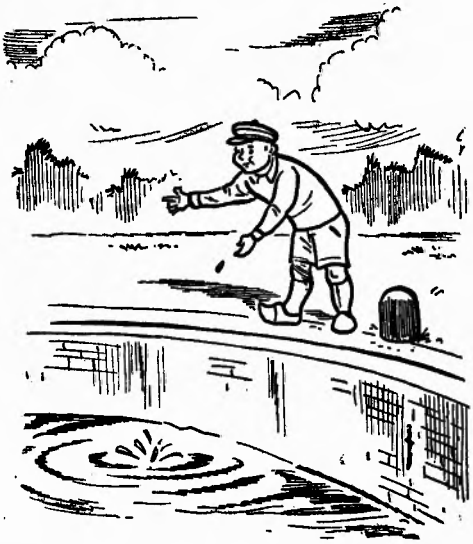
Bert kreeg een goedig knikje van juffrouw Verlinde, achter de deur hoorde hij Jantje nog even krijsen, dat hij bij Bert wilde blijven. Maar 't hielp niet veel, het gerucht verstomde schielijk.

Toen gingen de jongens naar huis, Hannes stapte er lustig op los, zijn vader vond het ommers vanzelf goed als hij meezwom, morgenmiddag.

Maar vader Meerman? Als hij Vermeulen nu maar niet in gedachten kreeg! Frans zag zijn broer aan.

„Jij moet het vragen”, besliste hij.

„Best”, haalde Bert de schouders op. „Als jij niet durft..... Au.....!”

De Spuikom heette het stuk van de haven, dat het verst het land in reikte. Dat deel kon afgesloten worden met een paar sluisdeuren, zo bleef het hoogwater opgezette tijden. Als dan het buitenwater wegliep met de eb en de haven leeg was, draaide de sluisnecht de deuren langzaam open en de felle stroom uit de spuikom voerde gratis de modder uit de haven weg, het zeegat in. Dat spaarde een hoop baggerwerk uit. De jongens stonden dan dikwijls op

het mager loopbruggetje dat over de sluis, naar de werf aan de overkant reikte en tuurden in het klaterende water. Jong, daar zat gang achter! In een stuitje verspreide zich een modderwalm, waarvoor de moeders de ramen schielijk sloten.

Maar vandaag bleef de spuikom op peil, de deuren gingen niet open na het hoogwater van 's morgens. Een heerlijke plas van 't helderste water bleef zich warmen in de zon. Je zag op de bodem de zilveren flits van een visje, een kwal wapperde zich een weg, nergens heen. En zwarte krabben bewogen zich zijlings en mee schielijke rennertjes naar ulder donkere hoekjes, tussen de bewierde stenen. Zonnekringeltjes speelden langs de zandbodem en wiegden en gleden op de kabbeling van de kleine golfjes. Een watertje om in te bijten!

Waar de steile kaaimuur overging in de schuine steenglooïng, hadden de mannen een oude schuit gelegd van de betonnen, evenwijdig mee gunter de sluitdeuren. Dat was de baan voor 't snelzwemmen. Tachtig meter ongeveer, de slag die de jongens zwommen kwam er niet op aan. 't Ging om de snelheid. Voor de kleineren en voor de meisjes werd een kortere baan gemaakt, door middel van een roeiboort en wat latten, die later weer gauw konden worden weg genomen.

Vaders en moeders liepen met bandhanddoeken en jasjes, de kinderen joelden, riepen en lachten dat er bijna geen orde in te krijgen was.

Blote ruggen krioelden door elkaar. Als de meester eindelijk een groep bij elkaar had, wa-

ren er straks vast weer een stuk of wat zoek.

Het drietal bleef bij elkaar, ze waren elk ogenblik gereed om in 't water te springen en popelden om ulder beurt.

„Jij hoort bij de kleintjes mee te doen”, zei Frans voor de zoveelste keer. Bert lachte en sloeg zich op de bolle buik dat het kletste.

„Zeker omdat ik zo'n mager scharminkel ben, ee? Ik ga het van jou winnen, ventje. Let op!”

„Als je durft, ventje! Ik zal je.....”

De rest bleef ongezegd want Hannes kwam te dichtbij. Maar Bert zag de ogen van broer Frans, eigenlijk had dat waarschuwing genoeg moeten zijn. Doch hij lachte dat zijn buikje schommelde en dacht aan het prijsduiken dat na het snelzwemmen zou komen. Als Frans eens wist dat hij.....! Haha!

De grote jongens durfden de ogen opendoen onder water, ze doken naar een steen of een busje dat op de bodem lag en pikten het nauwkeurig mee. Maar de Meermannetjes waren nog niet zo ver. Wel vertelde vader hen dat ze het gerust ook konden doen, pijn deed het niet. En meester op school had verklaard, waarom het geen zeer deed. Het water in je ogen was bijna van dezelfde samenstelling als het zeewater, zei hij.

Toch had geen van drieën het nog gewaagd, ze zeiden er niks van tegen de groteren, ze zouden je uilachen.

Bert palmde zich, een paar weken geleden langs de buitenkant van de brugleuning voort. Hier was het heel hoog, jong, het water lag zo diep beneden hem. Zich klemmend aan de leuning draaide hij de nek. Zo diep! Hup, stond die grote jongen van Morel naast zijn knellende handen bovenop de brugleuning. Als een speer schoot hij voorover het water in, de armen voor zijn hoofd gestrekt. Jong, die durfde!

Bert ademde diep toen hij de jongen, gunter ver, met kalme slagen naar boven zag zwemmen. Kon hij het maar zo! Toen zei Frans, die aan de veilige kant van de brug stond, dat hij zich niet eens durfde omdraaien. Dat zou broertje dan toch zien! Voorzichtig kerend op het smalle randje stond hij een ogenblik later met 't gezicht naar 't water, diep beneden hem. Toen had Frans zijn handen losgewrikt en verloor hij zijn evenwicht. Wel strekte hij nog de handen vooruit maar in z'n angst trok hij de knieën op. Die waren met een kletsende slag op 't water neergekomen, later wieren zijn dijen bont en blauw en het deed geducht zeer. Met een tekort aan adem en een mondvol zout water kwam hij opgedoken. Geschrokken bedacht hij dat hij zijn ogen opgedaan had onder water. En 't had geen-eens pijn gedaan! Hoera, hij durfde het! Frans was verdwenen, die had van een grote jongen een ferme klets om de oren gekregen en liet zich niet meer zien op de kaai. Maar nadien had Bert de ogen open bij het duiken, tegen Hannes en Frans had hij er nog niets van verteld. Maar straks zou het te pas komen!

Eerst zwommen de grote jongens. Mensen, die gingen er eventjes doorheen! Die lange van Morel won vanzelf bij de eerste beurt. Later zou hij tegen Kloostermans moeten zwemmen. Die ging ook op de H.B.S. in stad er kon het wel even goed.

(wordt vervolgd)

November 1960

16e jaargang no. 4

Onze eigen krant

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

NAAR DE ZUIDPOOLZEE

1

Omstreeks 1600 is ons land begonnen met de walvisvaart. Toen voeren zeilschepen naar Spitsbergen. Met roeiboten maakten de harpoeniers jacht op de reusachtige dieren. Dat was een levensgevaarlijk werk!

De gedode dieren werden naar de wal gesleept om verder te worden bewerkt. In Smerenburg (een juiste naam!) kookte men uit het walvisspek de traan.

Na afloop van het seizoen vertrok de vloot met de tonnen gewonnen traan naar het vaderland. (Zie de bekende schoolplaat)

In de 19de eeuw behoeft de traan niet meer te worden gebruikt voor de lampolie. De pas gevonden petroleum bleek veel geschikter. De vraag naar aardolie steeg toen de Amerikaan Ferris een bruikbare petroleumlamp uitvond. Hierdoor daalde de belangstelling voor traan snel, zodat er een eind kwam aan de nederlandse walvisvaart.

Na de tweede wereldoorlog was er grote behoefte aan vetten. In 1946 werd een tocht ondernomen met de eerste „Willem Barendsz“ naar de zuidpoolzee. Omdat de Nederlanders „het vak“ niet meer hadden uitgeoefend werden voor de eerste tocht veel Noren in dienst genomen.

De traan wordt gebruikt voor de be-

reiding van margarine en zeep. De beste kwaliteit is voor de margarine-industrie en de mindere soort voor de zeepziederijen.

Dat de onaangenaam ruikende traan toch voor de fabricage van margarine kan worden gebruikt, danken we aan de uitvinding van een franse geleerde. Hij wist door een bepaalde bewerking de onaangename reuk te verwijderen.

De Eskimo snapt ons niet. Hij snuift de traanlucht als iets heerlijks!

2

Elk jaar, in september, komen de mannen van de „Willem Barendsz“ (nu de tweede) naar de Coenhaven van Amsterdam. Opnieuw monsteren ze aan voor de harde reis van zes à zeven maanden.

Op 19 oktober j.l. is de walvisvaarder weer uitgevaren om in de zomer van het zuidelijk halfrond de jacht te beginnen.

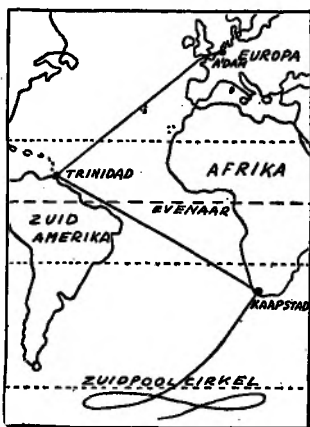
De uitreis gaat van Amsterdam naar Trinidad om daar olie in te nemen. Dan steekt het schip de Atlantische oceaan over naar Kaapstad. In de Tafelbaai volgen drie drukke dagen. Hier voegen de veertien jagers (vangschepen of catchers) zich bij het moederschip. Deze schepen blijven in de rustperiode in Kaapstad achter. Ook wordt hier kruit voor

de harpoenkanonnen aan boord gehesen.

De dokter keurt aan de lopende band „Afrikaanders”. Een driehonderd negers monstere[n] in Kaapstad nog aan. Er zijn negers, die elk jaar terugkomen, ook al schelden ze op „wit hel”, zoals ze de eenzaamheid van de zuidelijke ijszee betitelen.

Twee dingen trekken hen aan: het geld en het als blanke te worden behandeld. Is de dokter klaar, dan vaart de „Willem Barendsz”, gevolgd door de catchers, in de richting van het stuk aarde, dat op de kaarten als een witte vlek staat aangegeven: Antartica. Kaapstad is het laatste contact met de levende wereld.

Spoedig komt het schip in het gebied van de „brullende veertigers” en „krankzinnige vijftigers”. Dit zijn de vreselijke

winden, die tussen de 40ste en 50ste breedtegraad te keer kunnen gaan.

Daarna volgt het gebied van de stilte.

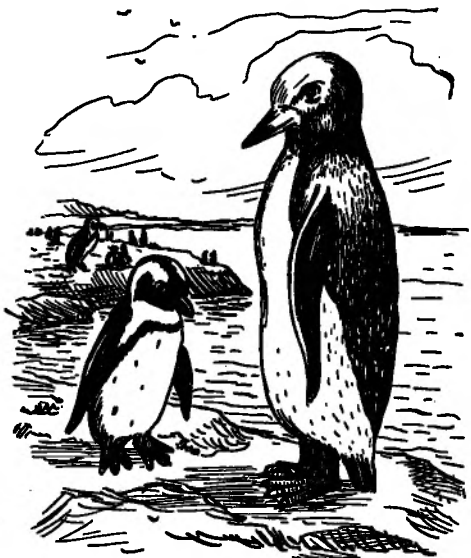
3

De stilte met roerloos de ijsbergen. Hier en daar ziet men spuitende potvissen. Soms wordt de stilte verbroken door het gekir van pinguïns, die machtig veel schik in het leven schijnen te hebben. Ze stoeien en duikelen tussen het pakijs en maken een vreselijk kabaal.

De mannen van de walvisvaarder hebben er plezier in. Ze hangen over de reling en schreeuwen met harde stemmen: Kwaak-kwaak! De pinguïns kwaken zo hard ze kunnen terug. 't Zijn grappige dieren. Hier, in hun element, zijn ze veel levendiger dan in Artis.

Soms zit er een hele troep op het

strandje van een ijsberg. Ze willen wel in het water, maar durven niet goed. Hun grote vijand, het zeelupaard, zou

in de buurt kunnen zijn! Ééntje moet dan het water in om het terrein te verkennen. Met z'n allen duwen ze tegen een vogel. Die moet nu wel duiken! Gaat het goed, dan volgt de rest.

Zo omstreeks sinterklaas begint de jacht op potvissen. Die op de walvis gaat pas op 7 januari open.

De drijvende traanfabriek gaat dag en nacht op volle toeren werken. Onafgebroken is het lawaai van de machines en de stank van traan en bloed. Zeven dagen per week gaat het werk door. Het is 12 uur werken, dan wassen en eten, een beetje kletsen of een spelletje doen en naar kooi. Afwisseling is er maar heel weinig.

Als het even mogelijk is leidt 's zondags een lid van de bemanning een kerkdienst. Laat zijn werk dit niet toe, dan vraagt hij of de vrouw van de dokter inspringt.

Deze mevrouw leidt de kerstfeestviering en zorgt voor ontspanning op oudejaarsavond. Zij brengt koffie naar de zieken, die in het hospitaaltje liggen. De mannen zijn erg blij even een babbelletje te kunnen maken.

Als alles op volle toeren draait heeft de dokter het bar druk. Zes uren slaap per nacht is dan een meevaller!

Elke dag verschijnt de walviskrant.

Het is een gestencild blaadje met het nieuws, dat door radio Scheveningen wordt uitgezonden. De mannen willen de voetbaluitslagen en weerberichten uit Nederland niet graag missen. Het krantje wordt door hen gespeld.

Heel erg is het als er een ongelukstelegram komt uit het verre vaderland. Dan staat zo'n boom van een kerel zijn tranen te verbijten in de koude lucht. Hij is afgesloten van de wereld!

Soms trekt een dikke mist over het wijde water. Dan staat het werk stil. Sjagrijnig hangen de mannen over de verschansing. Nu voelen ze de eenzaamheid in deze stille, kille wereld dubbel.

4

De walvis is niet een echte vis. Het dier ademt door longen en heeft warmbloed. Het krijgt levende jongen en zoogt ze met walvismelk. De walvissen behoren dus bij de zoogdieren.

Zo'n walvisbaby is bij de geboorte 6 à 7 meter lang. Ze groeit de eerste tijd ongeveer een meter per maand.

Een half jaar past de moeder op het jong. Als de „kleine” 12 meter lang is wordt ze in de steek gelaten. Het jonge dier moet dan zelf maar zien aan de kost te komen.

In de tijd dat de moederdieren op hun jongen passen mogen ze niet worden geschoten. Deze bepaling is internationaal. Ze geldt voor alle jagers. Dat zijn er veel. Noren, Engelsen, Japanners, Russen en Nederlanders willen allemaal raak schieten. Zonder voorschriften zouden er spoedig geen walvissen meer zijn!

Er zijn twee soorten walvissen: de baard- en de tandwalvissen. De laatsten zijn de rovers van de Poolzee. Ze hebben een groot keelgat en kunnen grof voedsel gebruiken.

De baardwalvissen danken hun naam aan de baarden. Denk nu maar niet aan Sinterklaas of aan de baardige jongemannen! De baarden zijn hoornachtige platen, die in de bovenkaak loodrecht naar beneden hangen. Ze leveren het bekende veerkrachtige balein, dat wordt gebruikt voor zwepen en corsetten.

Een volwassen baard- of baleinwalvis weegt ongeveer 12000 kg. Dit is het gewicht van zo'n 20 koeien samen!

Het dier heeft een lengte van 25 me-

ter. De kop is heel groot, wel $\frac{1}{3}$ deel van de lichaamslengte. De tong zit geheel vast in de bek. Stel je voor dat zo'n

beest de tong naar je uitstak!

De baardwalvissen hebben niet een erg groot keelgat. Ze voeden zich met kreeften van 5 cm lengte. De vis hapt met zijn grote bek in het water. Terwijl het water tussen de baleinen wegvloeit, verdwijnen de kreeften door het keelgat naar binnen. Voor zijn maaltijden kan een walvis per dag enkele honderden kilo's van die kreeftjes aan.

De Poolzee moet enorme hoeveelheden van deze diertjes bevatten om duizenden zeemonsters te kunnen voeden. Gods schepping is overweldigend!

Daar de walvis lucht inademt kan hij niet lang onder water blijven. Vóór het duiken vult hij met één ademhaling zijn longen en blijft dan 5 à 10 minuten onder water. Hij kan duiken tot een diepte van 350 meter.

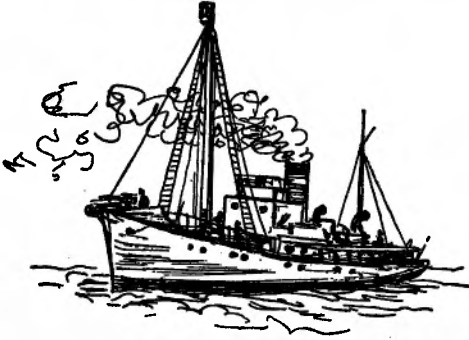
Bij het bovenwater komen condenseert de warme adem door de koude tot waterdamp. Men ziet dan een ademfontein van enkele meters hoog. Dit is het z.g.n. spuiten.

5

Op de vangschepen kijkt men uit naar de spuitende walvissen. Deze snelvarende boten naderen hun prooi tot op een afstand van 40 tot 80 meter.

De catchers zijn uitgerust met een harpoenkanon. Dit kanon schiet een harpoen af van 2 meter lengte en een gewicht van plm. 75 kg. Onder de spits is een granaat aangebracht, die in het lichaam van de getroffen walvis tot ont-ploffing komt.

De harpoeniers of **gunners** zijn meestal Noren. Het onder schot nemen en het schieten van een walvis vraagt grote

EEN „CATCHER“

bekwaamheid. De noorse schutters hebben iets als een zesde zintuig, ze weten soms feilloos waar een ondergedoken walvis opduikt.

Op de vangboten werkt men op premies. Een misser betekent ook een gemiste premie.

Het harpoenkanon is een vinding van de noorse zee kapitein Foyen. Zijn uitvinding heeft hem beslist geen windeieren gelegd. De man won er een vermogen mee van 14 miljoen kronen en werd multi-miljonair.

De gedode vis wordt volgepompt met lucht en voorzien van een vlag. Zo blijft hij drijven. De jagers melden door middel van de radio de vangst aan het moederschip. Ook onderling houden ze elkaar op de hoogte.

De drijvende walvissen worden achter de jager meegesleept naar de „Willem Barendsz“. Geweldige grijpers trekken het beest op het flensdek, waar het speksnijden of flensen plaats vindt. Dit geschiedt door de flensers. Deze mannen zijn gekleed in oliegoed en voorzien van spijkerlaarzen, om zich op de gladde huid te kunnen bewegen. Ze snijden grote lappen spek af. Met stoomlieren worden de brokken naar de gaten boven de ketels getrokken. De gehele bewerking geschiedt op de drijvende fabriek.

Op de heenreis zijn grote tanks gevuld met stookolie, die gebruikt wordt als brandstof. De lege tanks worden, na een grondige schoonmaakbeurt, gevuld met traan.

We kunnen ons voorstellen, dat de bemanning na een tijd van alleen maar

werken en slapen, blij is de vaderlandse kust te zien!

Verwerking: 1

- a. Nederland begon omstreeks het jaar ... de walvisvaart naar ... In de nederzetting ... bereidde men traan. Het gebruik van traan daalde door de vraag naar ... De uitvinder van een goede olielamp was ... Na de tweede wereldoorlog (van ... tot ...) werd in ... begonnen met de walvisvaart naar de ... Het moederschip is genoemd naar ..., die in het jaar ... overwinterde op ... Traan is een grondstof voor de bereiding van ... en ...
- b. Moeilijke woorden zijn:

2

- a. Op het zuidelijk halfrond begint de zomer op ... (Bij ons op) De „Willem Barendsz“ vertrekt uit ... naar ... Vandaar steekt het schip de ... over en meert in de ... bij ... Kaapstad is in ... gesticht door ... als verversingsplaats voor de schepen van de Oostindische Compagnie. In Kaapstad zijn de ... achter gebleven. Het gebied om de zuidpool wordt ... genoemd. Ijskoude winden waaien tussen de
- b. Moeilijke woorden zijn:
- c. Aan de lopende band = „Wit hel“ = Met „de groene hel“ wordt ... bedoeld.

3

- a. Grappige vogels in de zuidpoolzee zijn de: ... De jacht op potvissen begint omstreeks ...; die op walvissen op ... Het moederschip is feitelijk een ... fabriek. Het nieuws ontvangt men via
- b. Moeilijke woorden zijn:
- c. Ze zijn in hun element = De krant wordt gespeld =

4

- a. De walvis is een ...dier. De jacht op walvissen wordt uitgeoefend door Er zijn ... voorschriften om het uitsterven van de walvissen te ... De rovers onder de walvissen zijn de ... De baardwalvis heet ook ... Per dag dienen honderden kilo's...

Al was het dan niet met geestdrift, dat de jonge koning de troon beklom, toch heeft hij zijn best gedaan zijn land goed te regeren. 't Was geen wonder, dat hij vooral in het begin, bij zijn vader vaak aanklopte om raad.

Vooraf in 't afgelopen jaar viel het regeren lang niet mee. België heeft Kongo, zijn vroegere kolonie, onafhankelijk verklaard. Vooral de droeve gebeurtenissen daar, de onrust en de blankenhaat, hebben het regeren niet gemakkelijk gemaakt. Veel inkomsten en werkgelegenheid vielen weg. Duizenden Belgen zijn gerepatriëerd. 't Was een heel probleem om voor al die landgenoten huisvesting en werk te vinden.

Onder zulke omstandigheden was het geen wonder, dat het koningschap een zware last voor de jonge vorst bleef.

Tot een paar weken voor zijn verloving liepen er dan ook nog geruchten dat koning Boudewijn zich voorbereidde om in een klooster te gaan. Hij zou dan afstand doen van de troon en zijn broer prins Albert zou hem opvolgen.

Des te groter was daarom de verrassing, toen de koning zijn verloving bekend maakte.

Wie zijn verloofde is?

't Is een spaanse prinses en ze heet

a. V. Fabiola de Mora y Aragon. Ze is ocar. 't Artikel zou te lang worden, we nog veel van haar vertelden. De volgende maand gaat het jonge paar trouwen. Dan moeten jullie in de grote krant en in de tijdschriften thuis maar eens kijken, wat er over haar geschreven wordt. Misschien kun je wel een mooie foto van het koninklijk paar uitknippen en opplakken in je schrift.

We zullen hopen dat Dona Fabiola een goede vrouw voor koning Boudewijn mag zijn, die zijn tot nu toe vrij eenzaam leven opvrolijkt en dat zij mee daardoor een goede koningin voor het belgische volk mag zijn.

Vragen en opgaven :

1. De koning van België heet
2. Zijn vader heet ... en zijn moeder was ...
3. De belgische opstand was in ..., de oorlog met Nederland duurde tot ...
4. Toen werd België onafhankelijk en de eerste koning heette ...
5. Koningen regeren bij de gratie ... en niet bij de gratie van het
6. Boudewijn kwam aan de regering in het jaar ...
7. Het volk nam koning Leopold III kwalijk, dat hij zich in 1940 had ... en dat hij was hertrouwd met
8. Er gingen geruchten, dat koning Boudewijn in een ... zou gaan.
9. Zijn verloofde is ...
10. Ze komt uit ...
11. Wat betekent : gratie, repatriëren, probleem ?

RECTIFICATIE :

In het vorig nummer hebben jullie enkele zetfouten gevonden. De meest storende was : Constantijn de Grote in het jaar 900. Je onderwijzer zal al gezegd hebben : „Dit moet zijn 300 !”

ATTENTIE :

Het decembernummer verschijnt niet op 20 dec. maar op 10 dec. ! Evenals vorige jaren bevat dit nummer een KERSTPROJECT. Voor de kerstvakantie is er dan voldoende tijd dit project uit te werken. Zijn er scholen die van dit nummer meer ex. O.E.K. en knipbladen wensen, dan moet dit vóór 5 dec. worden gemeld bij de uitgever :

DRUKKERIJ DE VRIES, DELFZIJL
telefoon 0 59 61—35 47

Het vorig jaar kon niet meer aan alle aanvragen worden voldaan. De oplage was totaal uitverkocht.

8 november moesten de burgers van Amerika een nieuwe **president** kiezen. Eigenlijk is dit niet helemaal goed gezegd. Want Amerika is groot! Dit werelddeel bestaat immers uit verschillende landen. Noem er maar eens enkele uit Noord- en Zuid-Amerika.

Toch is het wel duidelijk, welk land bedoeld wordt, als er staat: de burgers van **Amerika** moesten een nieuwe president kiezen.

Want er is één staat, die voornamer, belangrijker is dan de andere. Een staat die we gewoonlijk kortweg „Amerika” noemen. De eigenlijke naam is: United States of America (d.w.z. Verenigde Staten van Amerika). Heel vaak zie je dit land aangeduid met de afkorting: U.S.A. Als je dus een voorwerp ziet, waar op staat: Made in U.S.A., dan weet je, dat het gemaakt is in de Verenigde Staten van Amerika.

Dit land bestaat uit 50 verschillende staten, die samen een **republiek** vormen. Aan het hoofd staat dus een **president**. Het Amerikaanse volk gaat eens in de vier jaar naar de stembus om een president te kiezen. Lang van te voren heerst er dan al spanning. Wie zal er gekozen worden? Wie zal de volgende vier jaren zijn intrek nemen in het Witte Huis? (Zo wordt het paleis van de president in Washington genoemd). De kansen van de verschillende **candidaten** worden tegen elkaar afgewogen. De namen van die kandidaten zijn al maanden lang bekend. Alle kiezers kunnen dus vooraf overwegen, op wie ze zullen stemmen.

Jammer genoeg vragen verreweg de meeste kiezers zich niet af, of de nieuwe president een gelovig man is, die zijn hulp en kracht van God verwacht, die zich in zijn regering wil laten leiden door Gods Woord. 't Voornaamste vinden ze, dat hun president een flinke kerel is. Iemand, die zorgt, dat de U.S.A. het machtigste land ter wereld is. Maar ook iemand, die de vrede weet te bewa-

ren. En als 't kan, moet de president bovendien een vriendelijke, aardige man zijn.

De strijd gaat in Amerika vooral tussen de kandidaten van de twee grootste partijen. Zo was het ook dit jaar. Die twee partijen zijn de **democratische** en de **republikeinse**. 'k Zal maar niet proberen, je het verschil tussen die twee uit te leggen, want dat wordt te moeilijk.

De laatste acht jaar is Eisenhower president van de Verenigde Staten geweest. Hij behoort tot de republikeinse partij. Vóór hem hadden wel twintig jaar lang democraten het ambt van president bekleed. Hoe zou 't deze keer gaan?

Eisenhower zelf was niet weer herkiesbaar. De republikeinen hadden nu als **candidaat**, **vice-president** Richard Nixon.

Hij had het voordeel, dat de Amerikanen hem kenden. Tijdens de ziekte van president Eisenhower was Nixon zijn plaatsvervanger geweest en hij had het er niet slecht afgebracht. Bovendien

had Eisenhower met hem telkens de staatszaken besproken en soms had Nixon belangrijke buitenlandse bezoeken afgelegd. Hij had dus ervaring en zou niet staan te kijken als een kat in een vreemd pakhuis als hij president zou worden.

Bovendien had Nixon zich laten kennen als iemand, die een juist en slagvaardig antwoord wist te geven op de vaak ruwe en brutale opmerkingen van de russische leider Kroestsjef.

Toch was de vice-president niet zo populair als b.v. Eisenh ower.

De democratische partij had John Kennedy kandidaat gesteld. Hij was bij de kiezers veel minder bekend dan zijn tegencandidaat. Wel was hij lid van het Amerikaanse Congres (volksvertegenwoordiging), maar veel ervaring in de politiek had hij toch niet. Bovendien was hij nog maar 43 jaar, toch nog wel wat jong voor het zwaarste van alle ambten in de U.S.A. Velen gaven hem evenwel de beste kansen in de verkiezingsstrijd, omdat zijn partij groter was dan de republikeinse.

Een nadeel voor hem vond men in 't algemeen, dat Kennedy rooms-katholiek was. (Zijn voorouders kwamen uit Ierland). In de U.S.A. had men nog nooit een roomse president gehad!

Maanden van te voren begon men propaganda te maken. De beide kandidaten begonnen een propaganda-reis van duizenden kilometers, die hen door bijna alle staten van het land voerde. Vanaf het balkon van de achterste treinwagon werd dan de menigte toegesproken. Of ze hielden, omstuwd door geestdriftige aanhangers met spandoeken, een soort reclametocht per auto door de steden. 't Ging er bij zulke gelegenheden soms echt amerikaans toe. Want de toekomstige president moest niet alleen vertellen gaan, wat hij zou doen, als hij gekozen werd, maar hij moest ook vooral zorgen, dat hij populair werd. Daarom drukten ze duizenden handen, werden gefotografeerd tussen schoolkinderen, praatten met heel eenvoudige mensen, kortom, ze deden alles om de kiezers gunstig voor zich te stemmen.

En natuurlijk maakten ze een dankbaar gebruik van radio en televisie.

Nixon kon er de nadruk op leggen, dat gedurende 't bewind van de republikeinse president Eisenhower (in de 8 jaar, dat Nixon vice-president was) de welvaart in Amerika belangrijk was toegenomen en dat hij van plan was in het voetspoor van Eisenhower door te gaan.

Kennedy kon daar tegenover stellen,

- HET CAPITOL -
PARLEMENTSGEBOUW TE WASHINGTON

dat in diezelfde tijd Amerika langzamerhand als machtigste staat ter wereld was ingehaald door Rusland. Op 't gebied van raketten en kunstmanen waren

DIERENTUIN-VARIA

ZEELEEUWEN

smeten rolmops naar koksmaat

De zeeleeuwen en pinguïns in Ouwehands Dierenpark hebben eens vier en twintig uur moeten vasten. De voorraad wijting was namelijk te snel opgevoerd en de nieuwe zending vanuit IJmuiden was nog niet aangekomen. Dit bericht was ook doorgedrongen tot de keuken van het parkrestaurant, waar de koksmaat zo'n medelijden kreeg met de dieren, dat hij op eigen initiatief ingelegde haringen in de week zette en deze bij de zeeleeuwen bracht. Deze snelle zwimmers haptten gretig naar de visjes, die de koksmaat hen toewierp, maar tot zijn grote verbazing wilden ze er helaas niet van eten.

Zij namen de haring wel in hun bek, doch gingen er mee gooien en smijten. Eén van de uitgerolde rolmopsen kreeg de koksmaat zelfs naar zich toe geslingerd. Het was voor hem 'n grote teleur-

stelling. In ieder geval heeft de jongeman zijn goede wil getoond en bewezen een dierenvriend te zijn. Dat de zeeleeuwen — en ook de pinguïns — echter de voorkeur geven aan wijting, kon hij niet weten. Toen de wagen met verse vis uit IJmuiden aankwam, was het voor de die-

ren dubbel feest en waren zij de naar zure bommen smakende harinkjes snel vergeten.

(Uit: „De Vallei”)

de Russen Amerika zelfs vóór.

Als hij, Kennedy gekozen werd, zou hij zijn best doen, Amerika weer aan de top te brengen en te houden.

De spanning steeg. Wie zou 't winnen?

Dat vroeg men zich af in de U.S.A., maar ook in het overige deel der wereld. Want ieder voelde het aan, dat het voor heel de wereld een belangrijke zaak zou zijn, wie in de volgende vier jaren de leiding zou hebben van heel de westerse wereld.

Hij zou met Gods hulp moeten proberen de vrije volken te bewaren voor de ellende van verdrukking en overheersing van het communisme.

Eindelijk brak de 8ste november aan. En de uitslag? Kennedy werd gekozen.

We hopen dat God hem kracht en wijsheid mag schenken, opdat hij dit moeilijk ambt getrouw, rechtvaardig en wijs mag vervullen.

Vragen en opgaven :

1. Met Amerika bedoelen we heel vaak

niet het werelddeel, maar ...

2. U.S.A. betekent : ... En wat zouden de letters V.S. betekenen?
3. De U.S.A. is een r... Aan het hoofd staat een ...
4. De tegenwoordige president heet ... Vice-president is nu ...
5. De ambtsperiode van een president is ... jaar.
6. De twee grootste partijen in de V.S. zijn de ... en de ...
7. De beide kandidaten voor het presidentschap waren ... en ...
8. Gekozen werd ...
9. De ambtswoning van de president heet het Het staat in de hoofdstad ...
10. Wat betekent : als een kat in een vreemd pakhuis? in iemands voetspoor gaan?
11. Schrijf de moeilijke woorden op met hun betekenis en neem de afbeeldingen van het knipblad over.

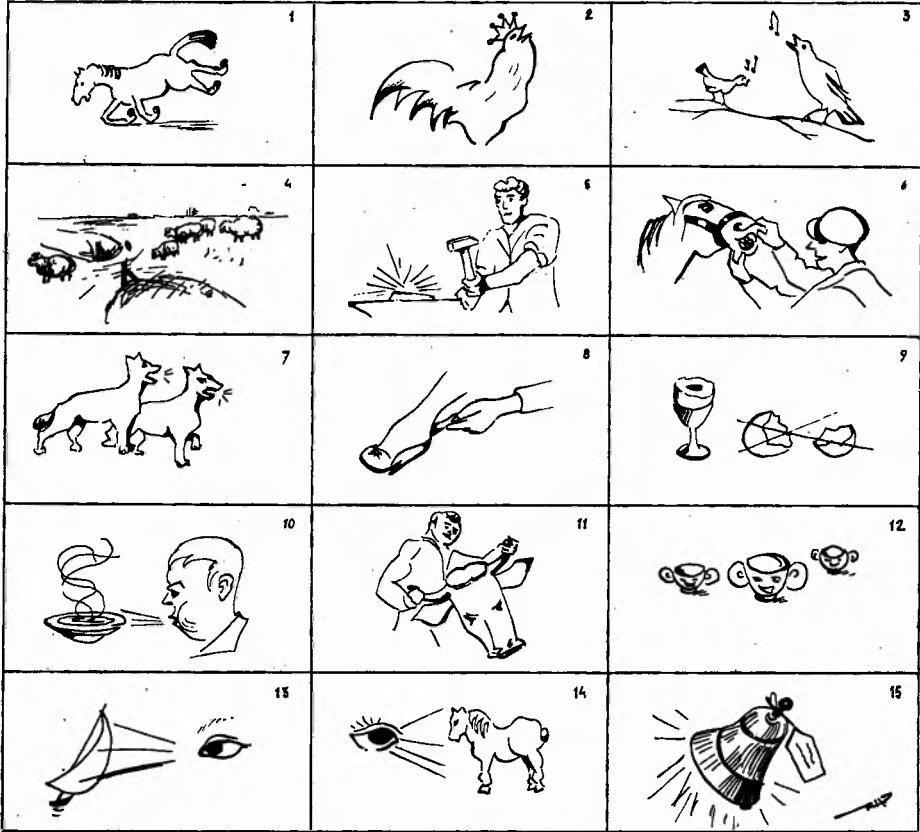
ONS WERKHOEKJE

De oplossing van de puzzle in het vorig nummer is:

1 meerkoet. 2 pitriet. 3 polder. 4 teakhout. 5 wielloop. 6 meened. 7 erfdeel. 8 tuinhark.

9 onderpand. 10 komijn. 11 lommer. 12 lintzaag. 13 stuifmeel. 14 stormwind. 15 komfoor. 16 heretekamp. 17 veteraan. 18 hangar. 19 wegkant. 20 seizoen. 21 slagerij. 22 vriend.

De onderstreepte letters vormen het gezegde: Met de hoed in de hand komt men door het ganse land.

Het werkhoekje geeft dit keer een serie tekeningen, waarbij jullie een spreek-

woord moeten zoeken. Er behoeft niets te worden ingezonden.

HERSENGYMNASTIEK

De antwoorden van de vorige vragen zijn:

- 21 zuster van David. Joab, Abisaï en Asaël.
- 22 Apeldoorn, IJlst, Hengelo.
- 23 21 ogen.
- 24 o.a. ooievaar, lepelaar, grutto.
- 25 Onno, Otto, Anna, Reinier.
- 26 breedvoerig; nauwelijks of bijna
- 27 klokkengieterij.
- 28 de brug is een weg geworden.
- 29 insect.
- 30 giraffe, nijlpaard, neushoorn.

Hier zijn weer 10 nieuwe vragen. Doe er je best maar eens op:

31 Wie was de overgrootvader van Juda?

- 32 Hoe heette de vader van de zonen van Zebedeüs?
- 33 Noem 5 nederlandse plaatsen, die op „dam” eindigen.
- 34 Welke landen bedoelen we met Scandinavië?
- 35 Ken je 2 voorlopers van de hervorming?
- 36 In welk jaar aanvaardde koningin Juliana de regering?
- 37 Noem twee spreekwoorden, waar het woord „goud” in voorkomt.
- 38 Lees vlot achter elkaar: pijpsteeltje, pijpekopjes, pijpetuitje.
- 39 De secretaris-generaal van de Uno heet
- 40 Wat is een forens?

Moederken

I 't En is van u
hiernederwaard,
geschilderd of
geschreven,
mij, moederken,
geen beeltenis,
geen beeld van u
gebleven.

II Geen teekening,
geen lichtdrukmaal
geen beitelwerk
van steene,
't en zij dat beeld
in mij, dat gij
gelaten hebt,
alleene.

III o Moge ik, u
onwaardig, nooit
die beeltenis
bederven,
maar eerzaam laat
ze leven in
mij, eerzaam in
mij sterven.

Guido Gezelle
[1 mei 1830-27 nov. 1899]

BESCHRIJVING:

Guido Gezelle is de grootste Vlaamse dichter. Vondel en Gezelle waren beiden dichters van de eerste rang. Gezelle werd geboren op 1 mei 1830 te Brugge in West-Vlaanderen. Als je groter wordt en eens naar het buitenland reist, moet je Brugge niet vergeten. 't Is of je zò de Middeleeuwen binnenwandelt. En bezoek dan ook het geboortehuis, dat nu als Gezelle-museum is ingericht. Zijn vader, Pieter Jan was tuinier, een opgewekt man, optimistisch en goedlachs. Zijn moeder, Monica De Vrieze was zwijgzaam, schuchter, zwaarmoedig.

En Guido heeft van allebei iets, maar het meeste toch van zijn moeder. Gezelle was heel begaafd. Hij kende behalve het Vlaams - zijn moedertaal - vijftien vreemde talen en schreef en sprak die vloeiend. Als dichter werd hij pas op het eind van zijn leven hogelijk geëerd en kreeg hij ridderorden. Hij was te bescheiden om ze te dragen.

Vader en moeder hebben alles gedaan om hun knappe zoon te laten leren. Als 16-jarige jongen ging hij naar het „Klein-Seminarie” te Rousse-lare, wij zouden zeggen: het gymnasium. Een

gedeelte van het schoolgeld moest hij zelf verdienen als portier en boodschappenjongen voor de leraars.

Een heel ding, als je makkers kunnen spelen. Hij heeft wel eens geklaagd: „Nooit heb ik een vrijen stond” (een vrij uurtje). Hij werkte hard en tien jaar later (in 1856) was hij leraar op datzelfde gymnasium. Hoe heeft hij zijn jongens (die maar zeven jaar jonger waren dan hij) kunnen boeien als hij hun „Het Schrijverke” en „O 't Ruisen van het Ranke Riet” voordroeg!

- Uit ons gedicht blijkt wel, hóveel hij van zijn „moederken” heeft gehouden. Toen een vriend Guido uitnodigde naar Leipzig te reizen, schreef hij: „Ik kan niet komen, moeder is erg ziek en het zou mij eeuwig spijten, kwam moeder te overlijden, terwijl ik verre weg ben”.

Zij stierf in 1875. In 1891, dat is dus 16 jaar later, schreef hij „Moederken”. Hij was toen bij vrienden in Tongeren. Daar was ook een Hollands journalist met zijn moeder. En deze vrouw leek op zijn moeder. Toen maakte hij „over-tafel”, dat is: „ineens, terwijl ze aan tafel zaten, dit vers en las het voor ter ere van deze moeder.

Hij heeft het nooit gepubliceerd; het is pas

„Belt! Beeelt!”

Bert zag naar beneden, een lach kwam over zijn wezen. Dat kleine jong van Verlinde drong zich tegen zijn heen. „Kiek, ik 'ebbe een nieuwe tui aan.”

„Oh, wat prachtig, ee”, bewonderde Bert en tilde het kind op zijn arm. „En wat is dat?” wees hij op de witte band die zich over het rood van de trui slingerde. „Allemaal hondjes geloof ik!”

„Neeje”, kwam de ander verontwaardigd om Berts domheid. „Allemaal heltebeesten. Een, twee, hondeld.....”

Bert was nog druk de hertebeesten aan 't bewonderen, toen zij aan start geroepen werden.

Hij zocht nog vlug naar Jantjes moeder doch zij was er niet. Vanzelfs weer stil er tussenuit gegaan, dat lekkere jong. Een andere vrouw nam Jantje zo lang onder haar hoede, hij zat in een ommezien druk te redeneren op haar dikke rode arm.

„Een.....! Twee.....!”

Frans tjoepde te vroeg het water in en moest, onder 't gelach van de mensen op de kaai, opnieuw in de boot gehesen worden.

„'n Valse start, jong. Pas bij drie mag je afzetten! Opletten nu.....! Een.....! Twee.....! Drie.....”

Prachtig gelijk schoten ze op de kop het water in. Frans zwaaide in de duik direct wat uit

na zijn dood uitgegeven.

Gezelle vond het te intiem. Ook dat tekent de dichter.

— Misschien heeft hij toen gedacht: „Wat jammer, dat ik geen portret van moeder heb”. Dat had natuurlijk wel gekund, want het fotograferen was al in 1839 uitgevonden. Maar in het begin was een foto erg duur. Aan een geschilderd of getekend portret was evenmin te denken. Een beeld in steen of marmer te laten beitelen was alleen voor de rijken weggelegd. En het ouderlijk gezin had het niet ruim. Het huishoudboekje van Monica, dat bewaard is, toont wel, hoè zuinig ze moest zijn.

Niets, niets heeft Guido dus van haar: 't en zij (II, 5.) d.i. behalve dan dat beeld in hem, de herinnering aan zijn moeder, diep in zijn hart. En is dat eigenlijk niet veel méér dan een portretje?

Het is héél de herinnering aan die eenvoudige, stille, schuchtere vrome vrouw, het is: alle liefde, die hij voor haar had en heeft; het is de herinnering aan zijn jeugd, toen hij met moeder naar de kerk ging, aan de jaren, dat zij zò zorgelijk moest leven om hem, haar oudste jongen, te kunnen laten studeren. Als hij ooit iets zou doen, dat niet goed was, dat háár onwaardig zou zijn, dan zou hij die beeltenis van zijn moeder bedorven hebben. „Nee, nee, dat niet! Maar laat ik zò leven, dat ik altijd, bij mijn leven en in mijn sterven haar beeld eerzaam in mij bewaar en nooit door mijn daden bezoedel”.

— Enkele Vlaamse woorden zijn: hiernederwaard (I, 2) = hier beneden, op aarde; geschreven (I, 4) betekent hier: getekend, Lichtdrukmaal (II, 2) = foto.

Als je het gedicht een paar maal gelezen hebt, is eerste voorwaarde, dat je je hebt ingeleefd in

de gemoedtoestand van de dichter.

Om dat te kunnen heb ik je iets verteld van Gezelle's aard en omstandigheden en de verhouding tot zijn moedertje.

— Er zijn negen componisten geweest, die dit vers op muziek hebben gezet! Maar jullie moeten het niet „zingen” maar zeggen. En je begrijpt nu wel, dat dit heel eenvoudig moet voorgedragen worden. Niet overdreven doen en niet galmen. Dat is trouwens altijd uit den boze. Zéér bescheiden zijn, dat was Gezelle ook!

Zorg er voor dat het poëzie blijft en geen „proza” wordt. Er zijn kinderen die een hele strofe opzeggen, alsof het één zin was. Gezelle heeft niet voor niets die kórte regels geschreven. Let daarop bij het telkens overluid lezen; je zult merken dat ze een remmende invloed hebben en het is juist de bedoeling, dat het gedicht langzaam gezegd wordt.

Op 27 november 1899 is Guido Gezelle, na een veel bewogen leven in zijn Heer en Heiland ontslapen. In zijn vrome leven, vol opofferende liefde is niets, maar dan ook niets te vinden, noch uit zijn jeugd, noch later, waaruit zou blijken, dat hij de beeltenis van zijn moeder zou hebben bedorven. Neen, ze is inderdaad „eerzaam” in hem gestorven.

ROTTERDAM.

FRANS C. VAN DORP.

de richting, Hannes lapte het beter en dikke Bert maakte een nette, vlakke duik. Hij lag gelijk een halve lengte voor. Hannes krabbelde hem algauw bij, Frans zwoegde halverweg de baan nog steeds achteraan. Toch haalde hij in, een paar flinke slagen brachten hem bij 't keerpunt zeer dicht bij zijn broer. Eigenlijk lag hij in diens baan, er wier dan ook vanaf de kant geroepen. Bert tikte aan, hij zag vaag het gezicht van de controleur en toen..... Een stomp, hoog in zijn dij, een scheut pijn waardoor hij even niet kon slaan mee de benen. Frans trapte me, oh.....!

Het volk op de kaai had niets gezien, de controleur zag het aan voor een ongelukje. Met jongens had je altijd wel 't een of ander, dacht de man zeker. Hij zei tenminste niks, had ook het gezicht van Frans niet gezien zoals Bert het zag.

Dat was het dus, dacht hij. Dat was broer al lang van zins geweest!

Zijn armen gingen trager dan op de heenreis, met z'n benen durfde hij helemaal niet zo krachtig meer te slaan. De pijn ging wat over, als hij kalm zwom kon hij misschien straks, bij het duiken.....! Wat waren de anderen al een stuk verder, in dat ogenblik. Kreten vanaf de kaai probeerden hem tot sneller zwemmen aan te zetten, toen hij de kraaiem van Jantje hoorde nam hij zelfs de tijd, even te wuiven. De anderen zaten al te drogen toen hij aantikte aan de schuit. Kansloos. Broer Frans had gewonnen. Ouder vriend zat met een zonnig wezen zich droog te zonnen, hij was best tevreden met zijn tweede plaats.

Bert zat in 't gras langs de schuine kant van de spuikom, wachtte op zijn beurt bij 't duiken door de ringen en streek stiekum over de rode, zere plek in zijn lies. En hij rook, eer hij hem zag, welke man zich over hem boog. Opziende zag hij dan ook de borstelige snor van vader Flierenburg, neerhangend naar de ongeschoren kaken.

„Zo jong, gaat het niet erg? Wat doet er op?” Toen zag hij de rode plek. „Is 't van een kwaf? Ben je gestraald?”

Bert schudde het hoofd. „Een beetje verzeerd, ee. 't Doet nog al pijn, ook.”

„Oh, das niks, jong. Een beetje pijlstaartolie er op en je bent zo genezen, hoor. Je mag er straks om komen en 't kost je geen cent.”

Bert zei asjeblijft en dacht dat hij het maar vergeten zou. Moest je zeker net zo gaan ruiken als buurman deed. Misschien genas het zo ook wel. Buurman met z'n oliel. Hoor, daar wier zijn naam afgeroepen!

Duiken in de ring.

Ze dromden met z'n allen langs de kant. Met tussenruimten van drie meter lagen drie luchtbanden in het water. De eerste een opgepompte binnenband van een auto, daarachter een kleinere en de achterste, daar kon je hoofd maar goed en wel in bovenkomen. Door de voorste moest je opduiken van de kant af, er doorheen springen, met steun van de handen en direct duiken naar de volgende band. In die tweede moest je ook opduiken, maar er overheen zoals bij de eerste, wier niet vereist. In de derde hoefde je enkel met je hoofd boven te komen. Verboden was, de ringen naar je toe te halen met

de handen. Daar wieren strafpunten voor uitgedeeld.

Morel dook, je zag hem in 't heldere water omhoog turen, zijn benen spreidden zich in een forse slag. Jong, eer je erop rekende was hij zonder de ring mee de schouders te raken al op weg naar de volgende. Ook die nam hij foutloos, alleen verschoof de band wat, langs zijn lichaam. Haast plechtig, zo voorzichtig kwam hij in de kleine ring omhoog, de haren zaten hem als een gordijn over de ogen geplakt. Dan zonk hij even langzaam weg en kwam pas bij het steile trapje boven.

Het volk juichte en klapte in de handen.

Hannes en Bert zagen elkaar aan. Jong, om dat te verbeteren! Zij lachten, verbeteren hoefde ook eigenlijk niet. Als je maar plezier had. Morel liep langs hen heen, ze zagen tegen hem op. Eer je het zo kon!

Anderen volgden, de een met meer geluk dan de ander, de behendigsten zaten dicht achter Morel aan in puntentelling.

Tussen het volk zocht Jantje Verlinde naar Bert. 't Was Frans die hem in de gaten kreeg, hij bukte, wilde Jantje optillen.

„Ik wil nie bij jou. Ik wil Belt.....! Laat los nou.....!”

Bert zag de giftige blik niet in de ogen van zijn broer. Zie je wel, 't Was altoos Bert en nooit hij. Als hij nog eens de kans kreeg, dan.....!

Hij wendde zich nijdig weg, toen dat jong bei zijn armpjes om Berts hals lei.

Eerst kwam Hannes aan de beurt om te duiken. Hij mikte secuur op de dikke rubbering, neep zijn ogen dicht en dook. Ze zagen hem graaien en langzaam stijgen en hij was zo ont-hutst dat hij precies middenin de band opdook dat hij vergat te springen.

„Spring dan!” joelden ze van de kant. „Spring dan toch!”

Met een lenige zwaai worstelde hij over het rubber heen, tjoepte onder en kwam midden tussen nummer twee en drie uit. Veel te ver gedoken! Terug mocht niet, daarom nam hij nog een kleine duik en pikte de derde ring slordig over zijn hoofd. In de boot schudden een paar van de juryleden het hoofd en schreven iets op. Niet best blijkbaar.

Bert klopte zijn vriend bemoedigend op de schouder toen hij aan wal krabbelde.

„Volgende keer oefenen we van tevoren, ee Hannes. En wie zal zeggen hoe wij het zullen doen? Misschien nog erger.”

Frans schoot het water in, hing traag zoekend onder de band. Dook op met zijn hoofd tegen de achterste kant, glipte er toch nog in. Zijn sprong door de ring lukte goed maar bij de tweede band zwaaide hij zo ver opzij dat hij blij moest zijn de kleinste ring nog te kunnen halen in één duik. Zijn handen tastten listig omhoog en hij dook dan ook netjes op, in de ring. Maar de jury had het gezien en schreef.

„En nou die dikke van baas Meerman!”

De dikke van Meerman zette Jantje van zijn arm, zijn bolle toet lachte van oor tot oor. Hij keek naar de boot, een van de mannen knikte: Ga je gang.

Hij nam een grote hap lucht en ging in een steile duik omlaag. Keren en naar boven kijken.

Mooi onder water, die zonnekrinkels, het flesgroen licht. Daar was de schaduw van de ring. Met een resolute slag schoot hij het lichte rondje tegemoet, dook er met vaart in op, zonder de kanten te raken. Zijn handen drukten op het rubber, met vaart tjoepte hij onder water, op de tweede ring af. Ik heb geen adem gehaald, schoot het door hem heen. Het zoeken moest nu te haastig gaan, hij zag de band wel maar kon hem bijna niet halen. Benauwd wipte hij boven water, de band glipte over zijn hoofd. Net nog aan de goede kant!

Drie keer haalde hij diep adem, dat had vader hem geleerd. Zo hield je het lang vol onder water. Hij ging maar liever onderdoor deze band en liet zich zakken. Even raakte zijn rug nog de achterrand. Toen was hij diep genoeg, keerde en zocht. Een wolkje dreef voor de zon, gleed een schaduw. Waar was dat bandje nu? Ha, daar zag hij het. Nog een slagje, nog even. Langzaam kwam zijn rode bol in de ring boven. Hij kon niet zien of alles goed ging door de lange haren voor zijn ogen, maar op de kant juichten ze en klaptten in de handen. Hij pufte als een bruinvis en zocht de diepte weer op. Maar terug duiken zoals Morel het deed, nee zo ver kon hij het niet harden. Jong, wat was hij moe! Stevige handen hielpen hem de kant op. Lange tijd zat hij tevrede toe te zien wat de anderen uithaalden.

Later moest hij nog kampen, om de eerste prijs in zijn groep! Het was een stevige boerenjongen die evenveel punten behaald had. Hij dook en Bert zag hem zoeken. Hij heeft de ogen niet open, dacht hij. Zeker veel geluk gehad, de eerste ronde. Zelf maakte hij de ronde bijna foutloos, zijn ogen hielpen hem best. De eerste prijs! Wie had het durven dromen! Een mooi, roodgelakt wekkerklokje. Eventjes een prijs ook. Hij rende ermee naar huis, moeder zou er vast blij mee zijn.

Bij de deur haalde Hannes hem in. „Ik wed dat jij keek onder water. Ik ga het ook doen, jong. Doet het glad geen zeer?”

„Welnee. Weet je wanneer ik het voor 't eerst deed? Toen Frans me van de brug duwde”.

„Al! Als hij dat eens wist!”

„Ik zeg het hem niet, hij is toch al.....”

„Waarom is hij toch zo nijdig op jou?”

Bert haalde de schouders op, het nadenken dat even over zijn toet kwam, verdrong in zijn opgewekte lach. Met een zwaai nam hij afscheid.

„Jij ook altoos met dat kanariegedoe”.

Moeders stem klonk ontevreden, ze rinkelde hard met de afwas en haar ogen keken donker. Bert was binnen gekomen om haar een cent af te bedelen voor knikkers, hij hoorde vaders donkere stem terug mopperen. „Als je maar weet dat het een hele beste is, er was geen beter op heel de tentoonstelling”. Met dat gezegde bereidde hij moeder alvast voor dat het een heel dure zou zijn, ook. „Er komt best eens een tijd dat ik met winst ga verkopen. Dan krijg jij een fijn en duur stuk, wat je ook kiest.”

„Ik heb liever dat mijn guus nu fatsoenlijk te eten hebben. Bij dure dingen heb ik geen belang. Vooral niet als het in de toekomst.....”

Bert sloop weg, hij had genoeg gehoord om te weten dat er geen cent af kon voor knikkers. En vader en moeder stiekum afluisteren, daar

vond hij ook niets aan. Wilde hij niet eens. Bovendien wier 't al wat schemerig en vader had misschien nog..... Zie je wel, daar had je het al! Vader hoorde hem toch, zo voorzichtig kon hij niet zijn!

„Hee Frans, kom es hier. O, 't is Bert. Ook al goed.”

„Wil ik Frans even gaan halen”, probeerde Bert hoopvol.

„Welnee jongen, niet nodig. Je neemt hem straks maar mee. Hier.....! Kom mee naar de werkplaats. Dit breng je bij de boer van 't Klaverblad. 't Kost....., laat es kijke, 't kost twee gulden. Nee, twee-tien. Een dubbeltje voor mij erbij. Voor een pakje tabak.”

De laatste woorden klonken binnensmonds maar Bert verstond ze toch. 't Zat er bij vader ook niet aan, de laatste tijd. Wacht maar, vader. Als je zoon maar eens gaat werken. Niet zo heel lang meer en hij kwam van school. Maar dat zei je niet hardop, ee. Al was je van binnen blij.

Vrolijk ging hij op weg. Het kon hem niet eens bar veel schelen, dat Frans achterbleef bij een troep jongens, die aan de voet van de dikke dom aan 't knikkeren waren. Over het paadje dat door de weiden slingerde stak hij een heel stuk af, over de steenweg was veel langer. In de houtkanten donkerde het al, een koe loeide onverwacht vlak bij hem. Dan stapte hij haastiger, toch wel een beetje geschrokken. De bundel paardetuig, riemen en gespen door vader op een bosje gebonden, wisselde af en toe van hand. 't Ging toch nog wegen op de duur.

Ha, daar was de hofstee al. Op zijn roepen

bij de deur van de bakkeete schoot een nijdig keffende fokshond naar buiten, gevolgd door een sloom, gebogen boerinnetje. Haar hoofd wiegelde onophoudelijk heen en weer op de oude, pezige nek. Zou dat mens er niet vreselijk moe van worden? Zo aanhoudend.....! Of zou het vanzelf gaan?

„Ik kom het paardetuig brengen, van Meer- man”.

„Zo joentje, en van wie ben jij een joentje?” Zij lichtte een hoek van haar ondermuts weg, hield de hand achter het groezelig oor dat tevorschijn kwam.

„Van Meerman!” bruide Bert van heel dichtbij. Hij trok schielijk terug. Zo te ruiken had het mensje zich op die plaats al lang niet gewassen.

„En 't kost.....!” Hij zette de handen als roeper aan zijn mond. Maar 't vrouwtje schudde beslist van nee.

„Bij 't geld kan ik niet, hoor. De boer is niet thuis al zal het niet lang meer duren. Van wie ben jij nou een joentje?”

„Van Meerman”, gilde Bert op veilige afstand. Hij twijfelde of ze het nu wel verstond. Ze vroeg tenminste of zijn moeder weduwe was, waarop hij heftig ontkennend schudde.

„Allee, ze wilt misschien nog een appeltje, ee? 'k Zal es kiekje of er nog wat voor je is.”

Even later was Bert op de terugweg, lekker happend uit een grote appel. In z'n broekzak zat een broertje van deze. Vanwege de centen was hij wel een beetje bedrukt, nu kreeg vader nog glad niks.

De schemer viel dichter, ergens in de houtkant riep slaperig een duif. In de tweede wei liep het pad dicht langs een zware doornhaag. Bert schoot ineens opzij toen een heftig gespartel, dicht naast zijn voeten het hoge, dorre gras omroefelde. Wat was dat? Zijn hart bonsde toen hij wegliep en het ging nog harder tekeer bij het teruggaan. Moest je op de loop gaan voor elk ding dat bewoog? Moest je.....? Zo trachtte hij zich moed in de spreken. Voorzichtig schuifde hij naar de plek toe. Wat.....? Donker, grijs, traag nog bewegend zat een haas in zo'n taale, koperen strik. De stroper die morgen of vannacht langs kwam, zou zijn buit mee snappen. Of zou hij.....? Voorzichtig strekte hij de hand. Die strik losmaken! Vanzelf moest hij.....! Au.....! Gaf dat beest in zijn angst, met de lange loper een haal over zijn hand! Moest je het zien bloeden! Wacht, hij ging om vader! Vader kon alles!

Naar adem happend hing hij in de deur. Vader keek hem scherp aan.

„De centen verloren, soms?”

„Nee, nee, dat niet. Ik heb een haas zien zitten in een strik. Z'n oogjes puilden glad uit. Hij leefde nog een beetje! Kom gauw, vader!”

„Weet je 't zeker?”

Vader zag hem scherp aan, toen Bert hevig knikte rende vader naar 't schuurtje en kwam al heel gauw met een baalzak weerom.

„Kom! Wijs me waar het was!”

Door de straten ging het nog kalm maar toen ze eenmaal op 't vlakke waren, kon Bert vader haast niet bijbenen. Jong, dat ging er vandoor!

„Hier vader, hier! O nee, nog een eindje verder! 't Is ook al zo donker, ee!”

Ha, nu ging vader het arme beest losmaken, nu kreeg hij de vrijheid weerom. Waar die baalzak voor dienen moest? Afijn, afwachten maar. Vader zou het wel weten. Wat.....? Hij zag hoe vaders pekhand voorzichtig, langs de rug van het dier naar de kop omhoog gleed. De grauwe pels bewoog nog maar heel traag. Dan greep vader stevig door. Tegelijk had hij z'n klomp in de hand en gaf het beest een stevige mep achter de oren. Even lillebeende het met de lange lopers, trilde wat na. Dan verdween het met een handige zwaai in de baalzak.

„Ziezo, weetje”, zei vader.

„Is 'em nou dood, va?”

„Ja jong. Hij was al bijna.....”

Het was te donker om te zien hoe vaders ogen twinkelden. Wilde de jongen waarempel dat hij

zo'n lekker boutje.....? Nooit niet, hoor!

Ineens stond vader stil, al na enkele stappen op de terugweg.

„Heeft die boer betaald?”

„Nee va. D'r was alleen een oud vrouwtje thuis dat almaar van nee schudde. Ook als ze ja bedoelde. Wordt ze daar niet erg moe van, va?”

„'k Weet het ook niet, jong. Dus de boer was er niet”, herhaalde hij peinzend. Dat viel tegen.

„Nee, maar dat vrouwtje zei dat hij gauw weerom kwam. Misschien is hij er nu al.”

„Kom”, zei vader, „we moesten nog maar even gaan. Heb je..... Heb je ook gezegd hoeveel het kostte?”

„Nee. Ja.....! Maar dat vrouwtje verstond het niet. Ze is zeker erg doof, ee va? Ik moest vlak aan haar oor roepen en toen verstond ze het nog niet.”

„Nou, dan is 't in orde. Als nu de boer maar.....”

En de boer was thuis, hij kwam subiet buiten toen vader riep.

„Genavend, baas Volkers. Ik kom even om 't geld van het paardtuig”.

„Zo Meerman, nog laat op pad. Hoeveel krijg je van me?”

„Dat kost twee gulden en een kwartje, ee. En een pond boter op de koop toe”.

„Welzo. Is dat niet een beetje veel, baas? Ik dacht dat er niet zoveel aan te doen was”.

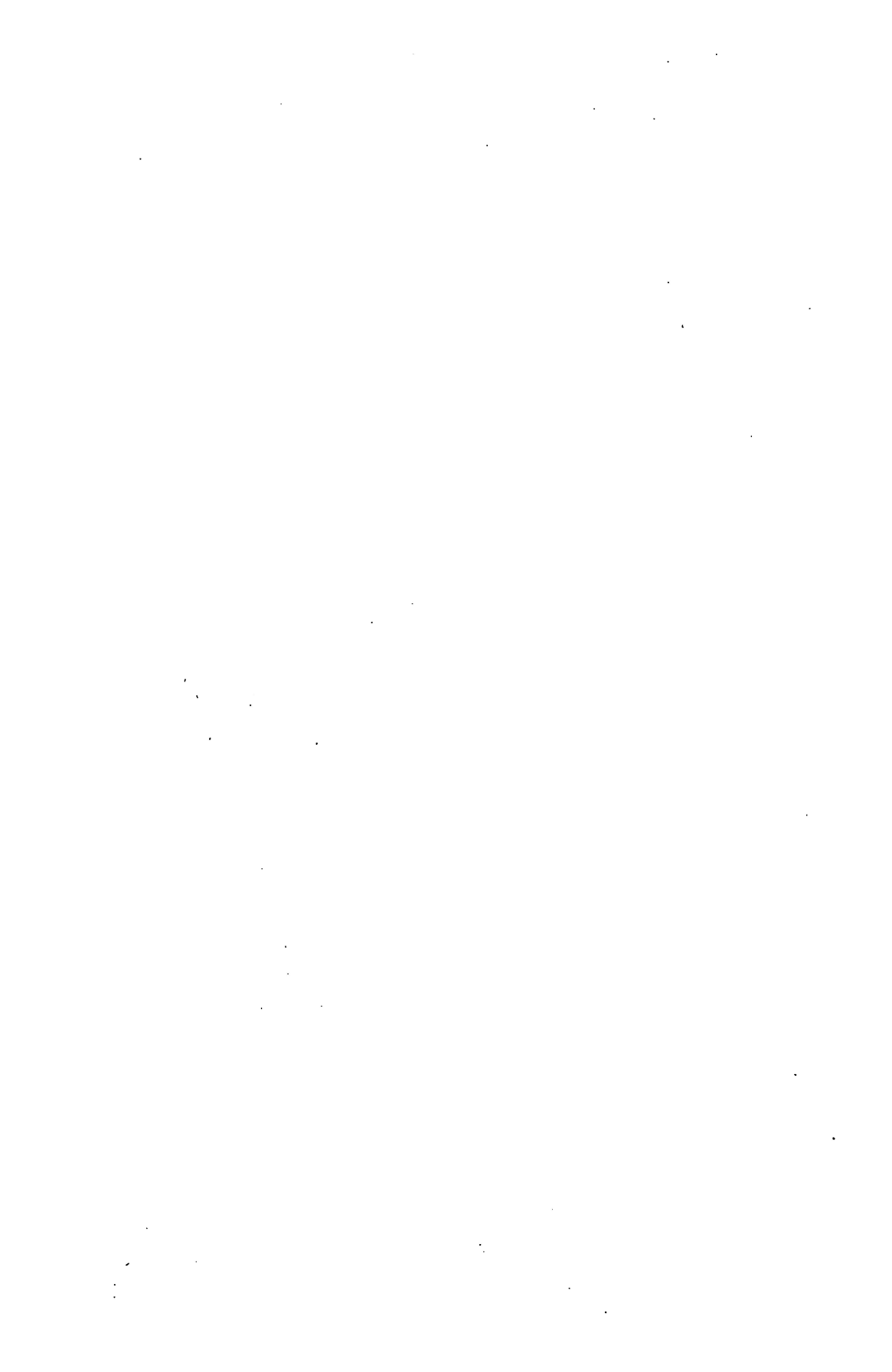
„De karwei viel tegen, Volkers. Het tuig was veel slechter dan ik dacht. Ik moest er nog drie nieuwe gespen en een riem van een halve meter aan doen. Je werkt er zodoende een hele tijd aan, ee.”

Na wat namopperend slofte de hoer de gang in. Bert greep vader bij de hand, trok totdat vader naar hem keek.

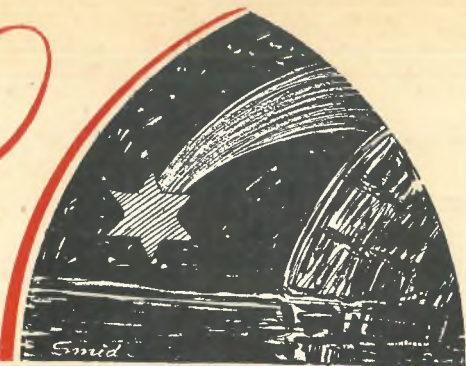
„Je was mis, vader”, fluisterde hij. „Je zei van twee-tien en over boter heb je helemaal niet.....”

„Stttt”, lei vader de vinger op zijn lippen. Er monkelde een lachje in zijn ogen maar daarna keken ze weer heel straf. Bert zweeg. Grote mensen kon je nooit begrijpen. Een dode haas, meer centen dan afgesproken was. En nog een pond boter er bovenop. Wie er bij kon, hij niet.

(Wordt vervolgd)

DECEMBER 1960
16e Jaargang No. 5

Onze eigen krant

En dit zij u het teken:
Gij zult een kind vinden
in doeken gewikkeld
en liggende in een kribbe

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

Een Kerstboekje

WOORD VOORAF.

Nu je dit feestelijk-uitziend nummer van O.E.K. in handen krijgt, scheiden ons nog enkele weken van 't nieuwe jaar 1961.

In de aanstaande vakantie hopen we samen het Kerstfeest te vieren. Dit is één van de Christelijke feestdagen. Een ontzaglijk blij feest, omdat wij allemaal, en als kinderen en als ouderen in de Here Jezus een volkomen Verlosser hebben ontvangen. Maar ook een feest, waarbij je stil wordt, als je er aan denkt dat God zijn eigen Zoon moest wéggeven om óns te behouden.

Zo graag zou ik jullie daarvan vertellen. Maar dat kan nu eenmaal niet in O.E.K. Wat fijn dat je van je eigen onderwijzer daarvan zult horen vertellen.

Wat wij in O.E.K. wél kunnen? Samen een Kerstboekje maken. Leuk wérk dat het is.....! Weet je wat ik gedaan heb? Ik heb álles wat in dit december-nummer staat, eerst zelf in een nieuw schrift geschreven. Zo weet ik ook precies hoeveel er op een pagina moet. Van te voren heb ik de pagina's genummerd en de foto's en tekeningen een plaatsje gegeven.

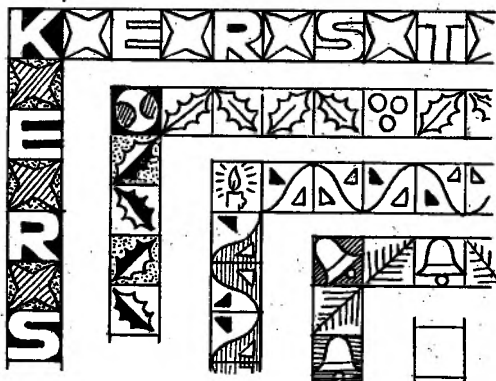
Als je nu elke dag vóór de Kerstvakantie een poosje aan dit project werkt, kom je op tijd

klaar. Kijk je onderwijzer maar 'es lief aan. Zonder twijfel gunt hij jullie van harte het grote plezier een eigen Kerstboekje te mogen maken.

AANWIJZINGEN.

In punten geef ik nu nog enkele nodige aanwijzingen.

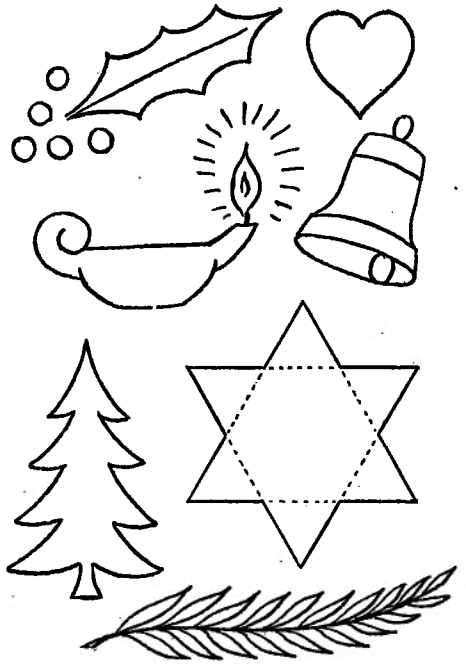
1. Om rond het titelblad een sierrand te maken, staat hierbij een drietal randjes afgedrukt.

Dus eerst een rand van vierkantjes

2. Uit de sierletters, die op het knipblad staan en die je altijd bij de hand moet hebben, kies je de mooiste om er 'es een „kopje” van te maken.
3. Op enkele pagina's houd je wat ruimte over. Wat kun je zo'n open plekje mooi vullen met een enkel kleursterretje of iets dergelijks.
Doe maar een keus uit wat je hieronder vindt.
4. Per pagina geef ik nauwkeurig aan wat er op komt.
5. Pas op..... plak niet in, als je aan de achterkant nog moet schrijven.
6. Tenslotte, nummer met potlood alle pagina's.

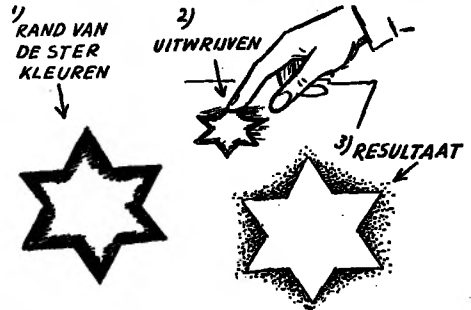
En nu praat ik niet langer, maar STARTEN we.

Op pagina 1 plak je:

EEN KERSTBOEKJE (zie pag. 65)

Als je nu in deze dagen wat tijd over hebt, teken je dun, met potlood een rand, die uit vierkantjes bestaat en vult deze op met letters of figuurtjes. Of je bewaart de rand tot het allerlaatst.

Op pag. 2 plak je de getekende tekst Joh. 3 : 16. Op pag. 3 schrijf je in, wat hieronder staat. Zoals je ziet is het een invulles. Op de open plaatsen moet een voorzetsel staan. Natuurlijk moet je deze voorzetsels eerst rustig opzoeken.

KERSTFEEST

1960

..... 25 en 26 december a.s. hopen wij Kerstfeest te vieren. Dat is het feest..... de geboorte de Here Jezus. Het woordje KERST is gemaakt Christus.

We kunnen ook zeggen, dat dit het feest is Gods zondaarsliefde, zoals dit staat..... Joh. 3 : 16.

Vele, vele eeuwen de geboorte de Here Jezus heeft God dit onbegrijpelijke wonder aangekondigd. Al duidelijker worden deze profetieën de Bijbel steeds weer herhaald, totdat eindelijk de belofte wordt vervuld en Bethlehem de beloofde Messias, de Zoon God, wordt geboren.

Het Kerstfeest is één van de Christelijke feestdagen. In de Bijbel wordt hierover niet gesproken. Wel over veel andere. Laten we zeggen: Israëlietische feestdagen. De meeste hiervan zijn bij de Joden nog in gebruik.

Enkele van onze feesten stammen van de Israëlietische af. Doch bij ons hebben ze een rijker en dieper betekenis gekregen door de komst van de Here Jezus.

Van deze feestdagen maken we op pag. 4 een schema. Ik geef zo goed mogelijk de indeling aan. Het kopje FEESTDAGEN kun je met een sierletter zelf wel maken. Eerst met potlood natuurlijk.

FEESTDAGEN.

Echte Israëlietische feestdagen zijn o.a.:

POERIM
PESACH

GROTE VERZOENDAG LOOFHUTTENFEEST

Christelijke feestdagen zijn:

KERSTFEEST

25 en 26 dec.
geboorte van de Here Jezus

GOEDE VRIJDAG

de vrijdag vóór Pasen
sterven van de Here Jezus

PASEN

*Iste zondag ná volle maan
ná lentedag
opstanding van de Here Jezus*

HEMELVAARTSDAG

*40 dagen ná Pasen
Jezus' hemelvaart*

PINKSTERFEEST

*50 dagen ná Pasen
uitstorting van de Heilige Geest*

Op pag. 5 komen enkele passende illustraties: 2 voor de Israëlitische feestdagen, n.l. een boekrol en een hogepriester met bloedschaal en voor de Christelijke feestdagen: Golgotha met 3 kruispalen en een open graf. Plak deze 4 maar keurig in.

Direct ná de zondeval belcoft God de Here Jezus.

Vele malen heeft God daarna dit herhaald: aan Abraham, door Jesaja, door Jeremia en andere profeten.

Als wij ál deze profetieën zouden opschrijven, hadden we ons schrift gauw vol. 'k Zal er eens wat plaatsen opnoemen:

Num. 24 : 17, Jes. 11 : 1, Jer. 23 : 5, Amos 9 : 11a, Micha 5 : 1 enz.

Weet je wat je doet? Je zoekt ze állemaal in de Bijbel op en..... leert ze.

En wat nu zo mooi is? Je ziet de profetieën aangaande de komst van Messias steeds duidelijker en vollediger worden.

Bekijk de zwart-wit tekening van het knipblad maar eens. Licht en duisternis worden hierin afgebeeld. Na de zondeval komt de „Moederbelofte”. Met Noach richt God het „Natuurverbond” op. God roept Abraham enz. Je onderwijzer geeft hierbij wel uitleg.

Op pag. 6 plak je de „zwart-wit” tekening. Het wit kleur je later met een geel tintje.

Op pag. 7 schrijven we het volgende in:

De teksten in de Bijbel, die van de komst en het werk van de Here Jezus spreken, noemen we

MESSIAANSE VOORZEGGINGEN.

Enkele er van zijn:

Uit het MENSDOM.

Gen. 3 : 15: „Ik zal enz.

(De Bijbel er bij en zelf maar de genoemde teksten opschrijven).

Uit een VOLK.

Gen. 9 : 26: „Gezegend zij enz.

Uit het GESLACHT van Abraham.

Gen. 12 : 2: „Ik zal enz.

Nu is pag. 7 vol.

Als je met kleurinkt in school schrijven mag, dan kun je op pag. 7 en 8 leuk wat afwisseling brengen. Maar natuurlijk niet bont maken.

Nu gaan we met de Messiaanse voorzeggingen op pag. 8 verder schrijven:

Uit de STAM van JUDA.

Gen. 49 : 10: „De scepter zal..... enz.

Uit het HUIS van DAVID.

2 Sam. 7 : 16: „Uw huis en..... enz.

Uit de STAD SION.

Jes. 28 : 16: „Zie, Ik leg..... enz.

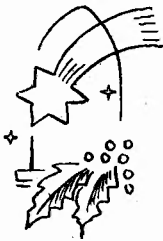
Van de HERAUT.

Mal. 3 : 1a, b: „Zie, Ik zend..... enz.

Op pag. 8 moet je bij Jes. 28 : 16 inplakken de burcht Sion en bij de laatste tekst de heraut met bazuin.

Van deze heraut schrijven we op pag. 9 en 10. Als je de werkwoorden, ná bespreking, goed invult, heb je er een opstel van. Halverwege pag. 9 plak je het reukofferaltaar en onderaan pag. 10 de tempel van Herodes. Niet te wijd schrijven.

DE KONINKLIJKE HERAUT

Op zekere dag (bezig zijn o.t.t.) in de tempel te Jeruzalem een vergrijsde priester — Zacharias — het reukoffer voor de Here klaar te maken.

Voor het eerst in zijn leven (mogen, o.t.t.) hij dit doen. Het lot hém (aánwijzen, v.t.t.)

Van zijn offerschaal (stijgen, o.t.t.) geurige wolken van wierook en mirrhe reeds omhoog:

zinnebeelden van de gebeden uit duizenden harten (opzenden, volt. deelw.) tot de Allerhoogste. Hoe dikwijls (vragen, v.t.t.) ook Zacharias met zijn vrouw om een zoon.

Maar de Here (verhoren, v.t.t.) niet. En nú (zijn, o.t.t.) ze beiden helaas al op leeftijd.

Plots..... beweging.....

(Verstijven, volt. deelw.) van schrik, (zien, o.t.t.) Zacharias een engel staan. En in de stilte van het heiligdom (klinken, o.t.t.) het: „(Vrezen, geb. wijs) niet, Zacharias, want Uw gebed (verhoren, v.t.t.). Uw vrouw Elizabeth (baren, o.t.t.t.) U een zoon en gij (noemen, o.t.t.t.) zijn naam Johannes”.

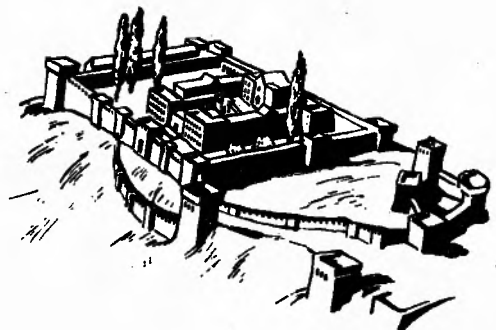
Deze boodschap (zijn, o.t.t.) Zacharias té groot. Dát (kunnen, o.t.t.) immers niet.

Nog meer (horen, o.t.t.) hij. Dat dit kind zijn ouders vreugde (brengen, o.t.t.t.), groot voor de Here (zijn, o.t.t.t.) en velen uit Israël (bekeren, o.t.t.t.) tot de Here hun God.

(Komen, o.t.t.) er nu uit Zacharias' hart een uitbundig lied van dank?

Ach, nee..... Het twijfelende hart (vragen, o.t.t.) om een teken: „Waarom zal ik dit weten?”

Toen (noemen, o.v.t.) de engel zijn naam: „Ik (zijn, o.t.t.) Gabriël, (uitzenden, volt. deelw.) om U deze blijmare te verkondigen. Maar omdat gij niet (geloven, v.t.t.) zult gij stom zijn tot op de dag, dat deze dingen geschied zijn.” Zacharias (zijn, o.v.t.) weer alleen..... En het volk (wachten, o.v.t.) buiten

op het tempelplein. Het (zien, o.v.t.) hem komen. Het (zijn, o.v.t.) verbaasd. Die priester (zien, v.v.t.) een gezicht, wisten ze.

Enkel zegenende handen werden over hen (opheffen, volt. deelw.) Zwijgend

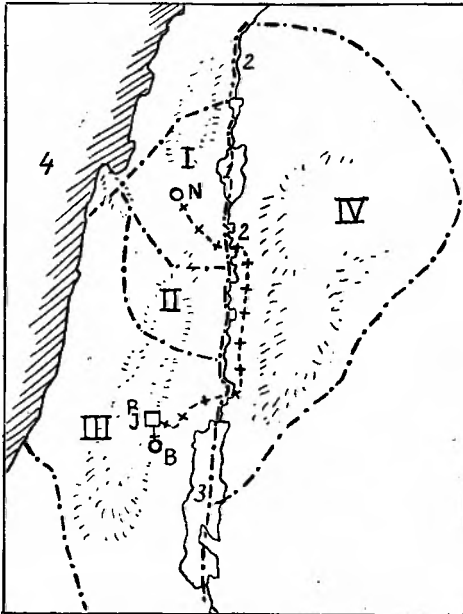
Doch God (maken, v.v.t.) een begin met het vervullen van Zijn beloften.

En nu gaan we iets aan aardrijkskunde doen. Je mag wel ongeveer weten waar Jeruzalem en Bethlehem liggen en hoe het land er uit ziet. Op pag. 11 schrijven we zo hoog mogelijk:

—o—

PALESTINA

en laten ruimte open voor het kaartje van Palestina, dat je niet direct moet inplakken. Onder dit kaartje ga je 9 lijnen reserveren, om daar de gegevens te kunnen invullen. Ik geloof zeker,

dat je flink genoeg bent om de namen, waarvan ik alleen de beginletters geef, goed af te schrijven.

De verdeling kun je zo overnemen:

- I = G..... 1. = Zee van T.....
- II = S..... 2. = J.....
- III = J..... 3. = D..... z.....
- IV = P..... 4. = M..... z.....

N =

J =

B =

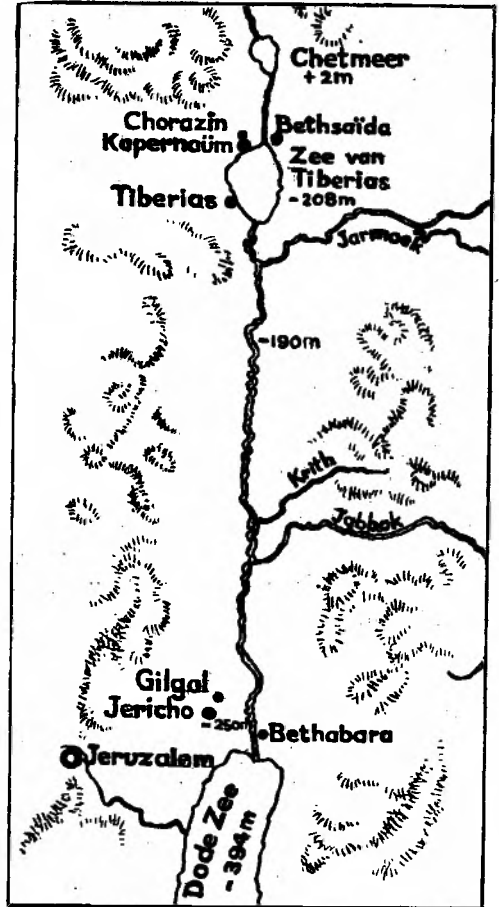
+ . + . + . = reisroute van G.....

naar J.....

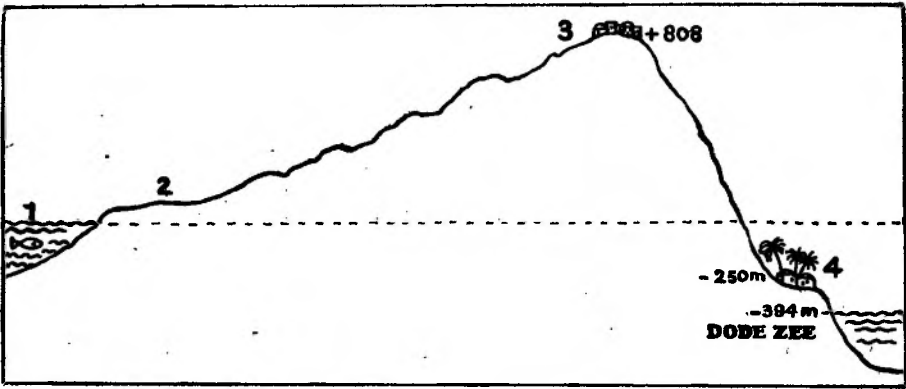
—o—

We gaan nog even met onze aardrijkskunde door. Het land Kanaän heeft altijd een bijzondere ligging gehad, ingesloten als het lag tussen het gebergte de Libanon, de Syrische woestijn, het „Zuiderland” en de Middellandse Zee.

Doch daar niet over. We willen nu 'es een dwarsdoorsnede van Palestina bekijken. Je snijdt het land dus als het ware met een mes vertikaal door, iets ten zuiden van Joppe en ten noorden van Jeruzalem. Direct valt je het verschil in hoogte op. Het gebergte van Juda is tamelijk hoog; de Olijfberg b.v. is ruim 800 m. Daar-

P.S. Op pag. 72 staat boven „Augustus beveelt” helaas een regel foutief. Deze moet twee omhoog. Dan leest het weer.

entegen ligt het Jordaan dal ver en ver beneden de spiegel van de Middellandse Zee. Je snapt nu zeker wel dat je „afgaat” naar Jericho.

Op pag. 12 gaan we nóg wat aardrijkskunde inschrijven. Doch eerst plakken we bovenaan de dwarsdoorsnede.

De Jordaan, die uitmondt in de Dode Zee, stroomt door de diepste kloof der aarde (El Chor).

Jericho ligt 250 m. beneden de zeespiegel (1).

Het oppervlak van de Dode Zee zelfs 394 m.

Vóór Joppe lagen gevaarlijke rotsen. Daarom bouwden de Romeinen Caesarea.

Achter Joppe ligt de vlakte van

S..... (2).

Op de kam van het gebergte van Juda ligt J..... (3).

Bij 4 ligt de Palmstad J.....

Met pag. 13 zijn we in een ommezien klaar. Links bovenaan de bladzijde schrijf je met keurige letter:

EL CHOR

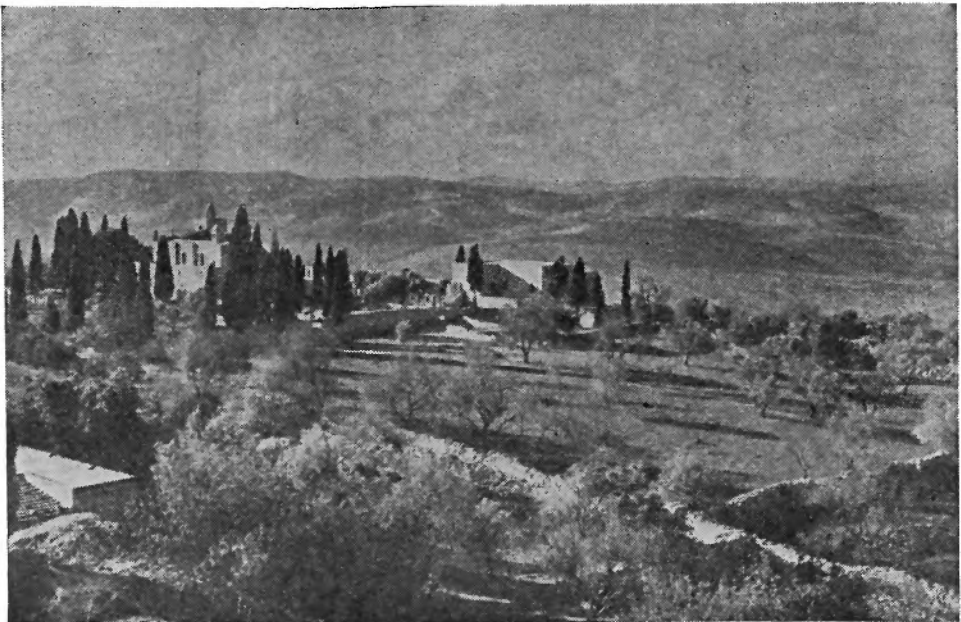
en verder moet hier later, pas als de volgende bladzijde kláár is, het plaatje van het Jordaan dal ingeplakt worden.

Je vindt het op het knipblad.

Het wordt tijd dat we verder gaan.

De aartsengel Gabriël mag nu de geboorte van de Here Jezus aankondigen.

Op pag. 14 schrijven we een eenvoudig lesje in, waar je alleen op de open plaatsen één EIGEN NAAM (met hoofdletter dus) moet invullen.

De aankondiging van’ geboorte.

Een half jaar nadat bij in de tempel was geweest, kreeg de aartsengel de héérlijkste van alle opdrachten.

Hij mocht van de boodschap op aarde brengen, waarnaar al 40 eeuwen was verlangd.

Ergens in lag Hier woonde de timmerman, een nakomeling van het verarmde geslacht van koning

Hier woonde ook zijn verloofde, eveneens uit huis.

In woning kwam de engel binnen. „Wees gegroet enz. (Lucas 1 : 28)”, zei hij.

En toen zij vreesde, zei verder: „Vrees niet..... enz. (Luc. 1: 30 en 31).

Op pag. 15 plak je de foto van Nazareth.

Op pag. 16 plak je de kop van keizer Augustus en er onder het kaartje van het romeinse wereldrijk.

Wat er nu verder komt is bijna alleen het evangelie van Lucas 2. Je kunt de Bijbel wel naast je neerleggen en daaruit overnemen wat aangegeven wordt.

Laten we afspreken, dat je deze bijbelteksten zo mooi als je kunt, gaat inschrijven. Als het mag,

KEIZER AUGUSTUS

met wat afwisseling in kleur van inkt.

Op een enkele bladzij houdt je wat ruimte over, waar je een eenvoudig versierinkje kunt aanbrengen.

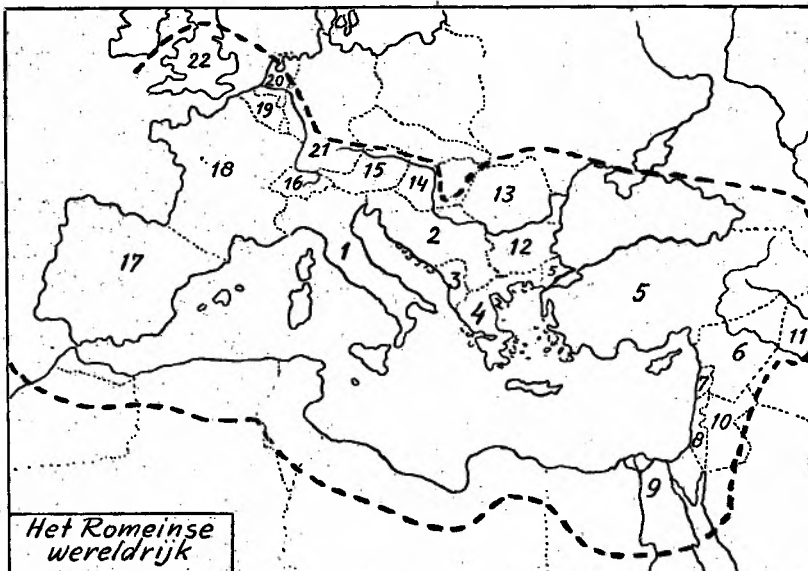
Oók staat het bijzonder aardig een gekleurde, gróte ster uit te wrijven over een beschreven voordat je het waagt in je Kerstboekje.

Op pag. 17 schrijf je bovenaan de bladzij: bladzij. Probeer dat eerst 'es op een kladblaadje,

AUGUSTUS beveelt.

En verder Lucas 2 : 1, 2 en 3, terwijl je tússeen de verzen een regel overslaat.

Wil je nu de atlas van Europa 'es openslaan? We willen n.l. het kaartje, dat op pag. 16 werd

geplakt, wat nader bekijken. Heel veel namen zijn in de loop der jaren anders geworden. Het tegenwoordige Frankrijk b.v. heette vroeger Gallië, Duitsland-van-nu in die tijd Germanië. Op pag. 18 schrijven we iets in over dit kaartje.

Het ROMEINSE wereldrijk.

Rond de Oude Wereldzee lag het Romeinse keizerrijk, waarover in deze tijd keizer Augustus regeerde.

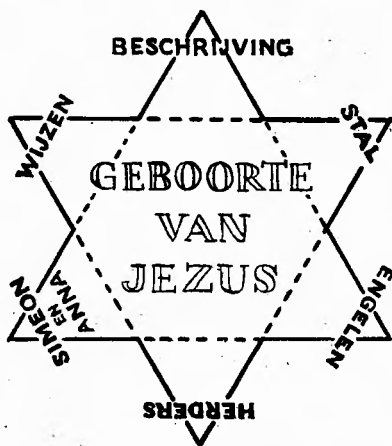
De tegenwoordige landen behoorden er toe.

1. Italië	12. Boelgarije
2. Zuid-Slavië	13. Roemenië
3. Albanië	14. Hongarije
enz.	enz.
11. I.....	22. E.....

En verder nog de noordkust van het werelddeel A.....

Een ster kun je natuurlijk allemaal tekenen. Maar een goede ster tekenen is toch een klein beetje lastig.

Het zijn n.l. 2 gelijkzijdige driehoeken, op de kop door elkaar getekend. Is één zijde b.v.

10 cm. lang, dan moeten de andere zijden ook 10 cm. zijn. Je mag eerst wel even vóóroefenen op een kladblaadje, hoor.

Met deze ster willen we uitbeelden wat rond de geboorte van de Here Jezus plaatsvond.

Op pag. 19 maken we nu een ster. Niet zo'n kleintje! Eerst met potlood, later met kleur overtrekken. Door de sterpunten schrijven we wat op de tekening aangegeven is.

Op pag. 20 plakken we in (als de ster op de achterkant n.l. klaar is) de foto van Bethlehem.

En op pag. 21 gaan we verder met het inschrijven van het evangelie uit Luc. 2, en wel de verzen 4, 5 en 6, terwijl je tussen de verzen een regel overslaat.

Doven aan de bladzij schrijf je:

IN BETHLEHEM.

pag. 22.

Bovenaan schrijf je met sierletters:

Immanuël — GOD met ons

en midden op de bladzij plak je de tekst

Lucas 2 : 7.

Op pag. 23 schrijven we 2 coupletten van: „Stille nacht”.

Zo zijn we dus nu aan pag. 24 toegekomen. Het einde van ons Kerstboekje is bijna bereikt. Nog even volhouden en deze laatste bladzijden met de grootste zorg schrijven.

We gaan weer verder met het Lucas-evangelie maar geven het deze keer met eigen woorder weer.

*Stille nacht, heilige nacht
Davids Zoon, lang verwacht,
Die miljoenen eens zaligen zal,
Werd geboren in Bethlehems stal,
Hij der schepselen Heer. (2 x)*

*Stille nacht, heilige nacht,
Heil en vrede wordt gebracht
Aan een wereld verloren in schuld,
Gods belofte wordt heerlijk vervuld,
Amen, Gode zij d' eer. (2 x)*

pag. 24.

GROTE BLIJDSCHAP.

In diezelfde waren er in Efratha's herders.

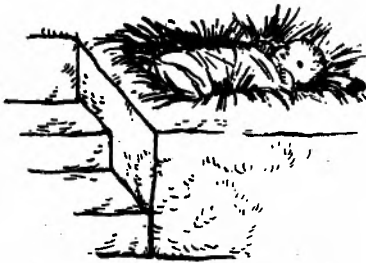
Deze waakten over hun

Bij de mensen waren de niet in tel. Maar Góð kende ze. Hij zond naar deze vromen in Israëel een hemelbode, in stralende heerlijkheid.

Was het wonder, dat de voor het verblindend licht terugschrokken?

Maar de engel des Heren nam alle vrees weg. „Vrees niet enz. (Lucas 2 : 10 en 11).

En zij kregen een teken: „In gewonden en liggende in de

Onder aan pag. 24 plak je het kribje.

Op pag. 25 schrijven we verder:

En terwijl de nauwelijks van hun schrik bekomen waren, ging de hemel boven Bethlehém open. Een wonderheerlijk gezang weerklonk.

Het groeide uit de duizenden engelenmonden aan tot een machtig lied, waarin Góð de eer werd gebracht:

Hieronder plak je de tekst Lucas 2 : 14.

Tenslotte pag. 26. Van harte hoop ik, dat je dit Kerstboekje, jótúw éigen Kerstboekje, met plezier gemaakt hebt.

Lest..... best!!! Schrijf maar in!

En God maakte Zijn woord wáár.

„Vrede op aarde voor wie Hem verwachten.....”

want:

Immanuël IS geboren en IN Hem is God met ons.

Eenmaal wordt dit alles vólle werkelijkheid.

Lees daar maar van in:

Jesaja 11 : 1—10

en

Jesaja 65 : 17—25.

Onder aan pag. 26 plak je:

SOLI DEO GLORIA.

ONDER DE STER

I Jij bent toch ook blij te leven
onder de Ster?!
Wat ook nog schrik mag geven,
God is niet ver.

II Altijd is Hij te vinden,
glanst niet de nacht,
hier als op alle winden,
waar men ook wacht?

III Want niet alleen die éne
nacht klonk het lied;
hoevele sinds verschenen
klonk het ooit niet?

IV Bethlehem wordt gevonden
nog in den Haag;
Bethlehem is in Londen,
Moskou en Praag!

V Vond jij Hem ook, God-met-ons,
zoals beloofd?
Iedere dag is Kerstdag
voor die gelooft!

Inge Lievaart

Beschrijving:

„ONDER DE STER”

Inge Lievaart is in 1917 geboren te Oosterend op Texel. Thans woont ze in Scheveningen. Haar liefde voor het water en de zee blijkt uit veel gedichten.

Bouw mij een huis met de deur
op het water
bouw mij een huis met de ramen
op zee.

Toen zij 17 jaar was, stierf haar moeder. Van dat ogenblik aan heeft ze als oudste voor haar drie broers en een zusje gezorgd. Je begrijpt nu wel die moederlijk troostende toon, die uit dit gedicht klinkt. „Je hoeft nergens bang voor te zijn, God is altoos bij je” (I 3 en 4). Ze hoopt, dat ook jij leeft „Onder de Ster” en dat je daar blij om bent. — Ik wed, dat jullie zeggen: Hé, dat Kerstgedicht is heel anders, dan de verzen, die ik tot nog toe heb gelezen of geleerd. Daarin heb je gelijk. In duizenden en duizenden Kerstgedichten, die in de laatste vijf eeuwen zijn geschreven, gaat het meestal over de Engelen, de Herders of de Wijzen, over Jozef en Maria en het Kindeke in de kribbe, de os en de ezel, de Vlucht en de Kindermoord. Inge Lievaart veronderstelt, dat je alles weet over de geboorte van onze Here Jezus in Bethlehem. Ze valt met de deur in huis en ze stelt de heel persoonlijke vraag of jij, jij blij bent, dat je moogt leven „onder de ster” d.w.z. met Jezus en aan het slot vraagt ze of jij Hem, Immanuel d.i. „God met ons” ook gevonden hebt.

Boven de meeste Kerstverzen kun je zetten: Toen, d.w.z. wat tweeduizend jaar geleden in die nacht gebeurde. Boven ons gedicht kun je schrijven: Nu, Ook Nu, Altijd en Overal. Als je het gedicht goed overleest blinkt dat nu telkens door achter de woorden en tegelijk vind je in elke strofe de herinnering aan de Kerstnacht. In I de Ster en het: „Vreest niet”. In II: Ik ben met U al de dagen; ook nu is Jezus te vinden en wordt de nacht verlicht. In III: Het Engelenlied klinkt nog in elke nacht. IV: Jezus is alomtegenwoordig. „Op alle winden” is overal en Bethlehem is ook overal: In Den Haag, waar het Vredespaleis staat. In Londen en in alle we-

reldsteden. In Praag, de hoofdstad van Tsjecho-Slowakije, het land, dat een satellietstaat is van Rusland. Ook in Moskou met zijn zes miljoen inwoners, waar het prachtige Kremlin de zetel is van de Sowjet regering, en waar de Bijbel een verboden boek is?? Ja, ook in Moskou! Wist je, dat via Polen duizenden Bijbels in Rusland worden binnengesmokkeld, die grif verkocht worden, al kosten ze evenveel als een arbeider in een maand verdient? Er zijn geen grenzen aan Jezus' macht, ook niet een gordijn van ijzer.

Nu keert die heel persoonlijke vraag uit het eerste couplet terug: Vond jij Hem ook? De Immanuel, die al door Jesaja was beloofd? (7 : 14). De hoofdgedachte van het vers n.l. nu en altijd, wordt nu fijn afgesloten met: iedere dag is Kerstdag. Dit slot is de sleutel van het vers. Als je het gedicht met zijn 5 strofen vergelijkt met een huis, dat 5 kamers telt, kun je met die sleutel alle deuren ontsluiten en kijken binnen de wanden van de vier eerste strofen. Maar op één voorwaarde, n.l. het geloof. Wordt die niet vervuld, dan is alles leeg en donker en zonder glans. Want „die gelooft” ziet overal de heerlijkheid van het Evangelie stralen. Lees maar eens Hebr. 11, het hoofdstuk met het machtige refrein: Door het geloof.

De voordracht is niet moeilijk. Wil je denken om een duidelijk uitspraak, ook van de laatste lettergrepen der woorden? En let vooral op het enjambement, de overstap van de ene in de volgende regel. Ook waar aan het eind van de regel géén leesteken staat, moet je toch héél even pauzeren achter leven (I, 1) éne (III, 1) en III, 3, IV 1, V 3. Anders komt het rijm niet tot zijn recht. (I 3 geven op I, 1 leven enz.). Je moet heel eenvoudig en rustig voordragen. De laatste twee regels moet je iets langzamer en met nadruk zeggen. Zij zijn het hart van het vers.

Rotterdam.

FRANS C. VAN DORP.

KRUISWOORDPUZZLE

VOOR DE KERSTVACANTIE 1960

1 ADAM	37 JEHU	5 OMRI
2 BEE	8 OOR	6 BAZ
3 BOS	9 ELOI	7 ENA
4 ANNA	12 LAMA	8 DANK
13 FLAM	17 RAMA	19 ELIA
14 ZFC	23 OREB	24 NAH
15 RAC	26 MEF	25 SIRA
16 BRAN	28 FBAL	26 SIRA
17 DEES	30 BAAL	32 MARA
18 COE	34 EEO	35 COFE
19 EUR	38 HENI	36 ASFE
20 GAZA	39 AMOS	40 BOEK
41 JOAS	44 SILO	46 EZOU
42 ARE	50 AZAR	47 HEZ
43 IT	51 RRP	48 UPI
44 RUTH	53 ABIA	54 DUR A

Beste jongens en meisjes,

Naar onze belofte een kruiswoordpuzzle. Niet eentje met allerlei moeilijke dingen, als bijwoorden en voornaamwoorden er in, maar zo goed als geheel gevuld met namen en woorden uit de Bijbel.

Daarom geloof ik, dat jullie déze puzzle allemaal kunnen oplossen.

Maar nu wat anders.....

Nog altijd komen er „krantenvelletjes” slordig volgekrabbeld door m'n bus. Zullen we nu 'es afspreken het enigszins keuriger te doen?

Luister 'es. Ik heb een voorstel.

Eerst los je de puzzle op op een kladblaadje. Dan neem je een tekenvel en teken de figuur keurig na. De letters er in, een kleurpotlood er bij en samen de oplossingen in één grote envelop (klasseinzending).

Tijd..... genoeg!! 25 januari 1961 moeten de oplossingen binnen zijn, bij de Weled. Heer J. Bulthuis, Rembrandtlaan 7, Veenendaal.

En denk er even om: voornaam, achternaam en volledig adres op de achterkant.

Horizontaal :

1. de eerste mens
3. een zeer „ijverig” koning van Israël. De zoon van Nimsi
5. vader van koning Achab
7. trekdier
8. uit één van de kruiswoorden van de Here Jezus (uit Marc.)
9. voegwoord
11. oude vrouw aanwezig bij de voorstelling in de tempel
12. uit één van de kruiswoorden van de Here Jezus. Evenals 8 een vreemd woord
13. erkentelijkheid
14. hiervan was Kedorlaomer koning
17. hier woonde Samuël
19. de profeet van de Karmel
22. zangnoot
23. één van de Midianietische vorsten, die door Gideon werd gedood
24. voorzetsel
25. deze zocht Ruth op het veld
26. berg in Midden-Kanaän
27. naam van een put, zie 2 Sam. 3 : 26
28. daar bakt men brood van
30. mannelijke zonnegod
32. = bitter, bitterheid
34. hier kwam Abraham vandaan
35. één van Jakobs zonen, broer van Dina
36. wat iemand als teken van rouw wel op z'n hoofd strooide
38. één van de koningssteden uit Filistea
39. schapenfokker uit Tekoa

40. een geschrift
41. was 7 jaar oud, toen hij koning werd van Juda
44. hier stond het heiligdom ten tijde van Eli
46. de „harige”
49. zangnoot
50. zoon van Jakob
51. tussen de delen van ps. 119 vind je in een oud psalmboek dit woordje
52. vrouw van Boaz
53. zoon van koning Jerobeam
54. hier richtte Nebukadnezar een gouden beeld op

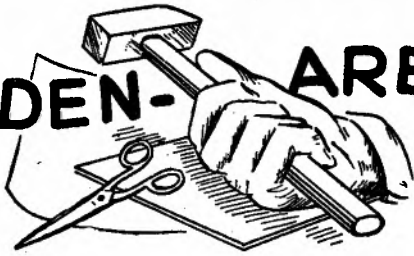
Vertikaal:

1. vader
2. koning van Moab
3. één van de kleine profeten
4. man van Bathseba
5. vader van Isai
6. één van de aartsvaders
7. Potifera was priester van.....
10. voorzetsel
14. wetgeleerde uit het Oude Testament
15. bijwoord
16. hier woonde Nabal, de dwaas
17. hier woonde keizer Augustus
18. de eerste mens, die vermoord werd
19. in zijn dagen begon men de naam des Heren aan te roepen
20. opbergruimte
21. profeet, die Jerobeam 10 stukken van zijn kleed gaf
28. een Edomiet, dienaar van Saul
29. de vader van Simeï
30. = Zoar, in het Siddimdal
31. grootmoeder van Timotheüs
32. „zoon” van Lot
33. legerplaats van de Filistijnen tegenover Gilboa
34. hier woonde Job
37. koning van Egypte (2 Kon. 17)
41. richter
42. slede
43. zoon van Adam
44. vrouw van Abraham
45. schoondochter van Naomi
46. richter
47. = zij
48. deze stierf toen hij de ark aanraakte

HANDEN-ARBEID

VOOR SCHOOL EN THUIS

Vader en moeder zullen het wel leuk vinden als jullie voor de a.s. feestdagen, aan het eind van het jaar, zelf iets maken: om aan de wand te hangen of op de tafel te zetten. En dan vanzelfsprekend voor héél weinig geld.

Uit de overvloed van alleraardigste versieringen, neem ik deze keer 2 dingen: een hangend lantaarntje en

een hangend sterretje.

1. een hangend lantaarntje (fig. 1)

Je neemt wit, dun karton. Als je een behoorlijk lantaarntje wilt hebben, mag je wel een vierkant maken van 30 bij 30 cm.

Hierop trek je de vierkantlijnen van 6 bij 6 cm. en in deze hokken de overige lijnen. Wat op de tekening geschaduwd

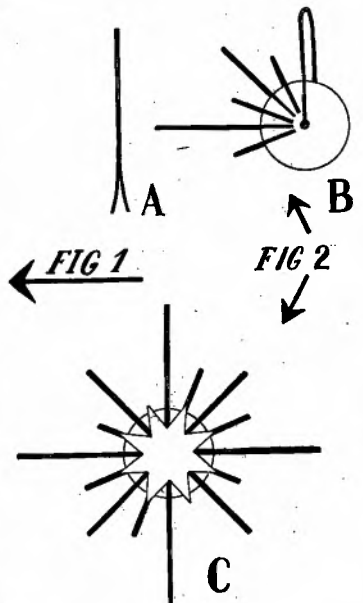
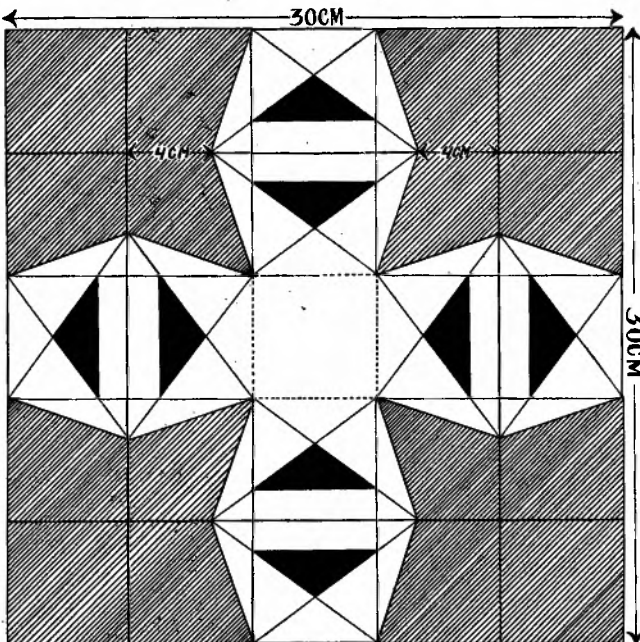
werd, moet weggeknipt worden. De „flapjes” plak je vast naar weerszijden en verder beplak je het hele geval met rood papier.

Vier koordjes nog om je lantaarntje op te hangen en... klaar is Kees.

2. een ster van rietjes. (fig. 2)

Neem 4 ranja-rietjes. Twee hiervan knip je in vieren, de andere twee in drieën. Deze rietjes snijd je even in, zodat je ze om een kartonnetje kunt steken. Dit kartonnetje, van ± 3 cm. doorsnee, heb je natuurlijk gelijmd. Nu doe je door het midden van het kartonnetje een koordje om je ster straks te kunnen op hangen.

Knip verder 2 sterretjes van gekleurd papier en plak deze op voor- en achterkant van het kartonnetje.

Januari 1961
16e Jaargang No. 6

**onze
eigen
krant**

ONZE EIGEN KRANT

VOOR DE HOOGSTE KLASSEN DER CHR. SCHOLEN

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

WIJ ZOEKEN OLIE

God heeft in de aarde enorme schatten en krachten gelegd. In alle tijden hebben de mensen telkens stukjes van die rijkdom mogen ontdekken en gebruiken.

Nog geen dertig jaren geleden leek het niet erg waarschijnlijk dat de ondergrond van Nederland aardolie zou bevatten. Nu is het veld Schoonebeek één der grootste olievelden van West-Europa.

Een paar maanden geleden werd bekend dat in de provincie Groningen, bij Slochteren, een aardgasveld was aangeboord. Dit aardgasreservoir moet zo rijk zijn dat het van betekenis kan worden voor heel het land.

Nu moet je niet denken dat aardolie een ontdekking is van de laatste jaren! Ook in heel oude tijden was het bestaan er van bekend. Er werd echter weinig of geen gebruik van gemaakt.

Toen Noach de ark moest bouwen bestreek hij ze van binnen en van buiten met pek. Dat pek was..... opgedroogde aardolie!

Op sommige plaatsen in Amerika was het wateroppervlak bedekt met een laagje aardolie. De Indianen schepten het er af en gebruikten het als **medicijn**.

De Arabieren kenden ook de aardolie. Zij wreven hun schurftige kamelen er mee in.

In de begintijd van de Oostindische Compagnie werd verteld dat er uit een

bron op het eiland Sumatra „balsem“ naar zee vloeide. Toen deze balsem, het was aardolie, in brand geraakte, was het jaren lang een lichtbaken voor de scheepvaart.

Ook de **inheemse** bevolking van Indië gebruikte aardolie als geneesmiddel tegen veel kwalen. In ons land vroeg men toen ook om „oly van aarde“ als smeermiddel voor „verstramde“ benen.

Het zoeken naar aardolie is ruim honderd jaren geleden begonnen. Toen was er in de wereld een groot tekort aan lampolie. Voor de verlichting gebruikte men in die tijd in hoofdzaak traan, die uit walvissen en dolfinen werd gemaakt. Door de jacht werden deze dieren steeds schaarser en de vraag naar goede lampolie steeg meer en meer.

Men kwam op de gedachte aardolie te gebruiken als vervangingsmiddel voor vistraan. Zo ze uit de grond kwam was aardolie niet geschikt als lampolie. Men ging de olie in ketels verwarmen en de dampen die opstegen weer afkoelen. Daardoor ontstond eerst de **benzine**. Met de benzine wist men geen raad. Dat goedje was zo brandbaar en gevaarlijk! Men verbrandde het op een afgelegen plaats!

Bij verdere verhitting ontstonden opnieuw dampen, die opgevangen en afge-

koeld, de vloeistof **kerosine** of petroleum vormden. Nu had men een pracht lamp-olie!

Toen de Amerikaan Ferris bovendien nog een bruikbare petroleumlamp uitvond, steeg de vraag naar aardolie enorm.

In de eerste tijd boorde men niet naar olie, doch men groef diepe putten, waarin water en olie opborrelde.

Het was de Amerikaan Drake, wie het in 1859 gelukte, door middel van een boortoren in Pennsylvanië, een keerpunt te brengen in de oliewinning.

Men boorde de eerste tijd op plaatsen waar de olie al uit de grond opwelde. Dat duurde niet lang, want zoveel van die plaatsen waren er niet. Toen ging men in de buurt van deze plaatsen het geluk zoeken. Maar ook daaraan kwam een eind. Zo moesten de mensen steeds knapper worden om de plaatsen te vinden, waar aardolie aanwezig was.

Het vervoer van de olie is in honderd jaar veel veranderd. Eerst werd de gewonnen olie in houten vaten vervoerd. Zo deed ook de Nederlander Van Sikkel, die in Pennsylvanië een oliebron bezat. Zij voerlui moest hij per vat ongeveer het derde deel van de opbrengst aan vracht betalen. Van Sikkel peinsde over een betere oplossing. Hij vond iets..... een pijpleiding!

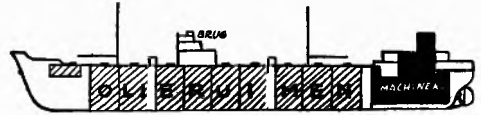
De zeven kilometer buisleiding kostte hem honderdduizend dollar. Maar dan had hij die onverschillige voerlui niet meer nodig. In enkele weken zou hij de onkosten weer hebben verdiend, want dag en nacht kon hij de olie door de buizen pompen.

De voerlui waren woedend op die „gekke Hollander“. Ze zouden het de „crazy Dutchman“ wel eens betaald zetten. Stilletjes braken ze de buizen uit de grond en staken de oliestroom in brand. Van Sikkel wist echter wel raad! Hij liet uit New York een vijftientig potige kerels komen. Gewapend met een geweer hielden ze de wacht bij de pijpleiding. De voerlui moesten het loodje leggen!

De vinding van de „gekke Hollander“ werd door anderen overgenomen. Als we nu de lengten van alle pijpleidingen optellen, krijgen we een som van ver over de miljoen kilometers.

Ook het vervoer per schip is verbeterd. De houten vaten waren te zwaar en namen te veel ruimte in. Men bouwde toen schepen met grote bakken voor de olie. Het kon nog beter! Het gehele

schip werd gebouwd tot één groot olievat. Zo ontstond de tegenwoordige **tanker**. En deze tankers worden steeds maar weer groter.

DOORSNEDE TANKER

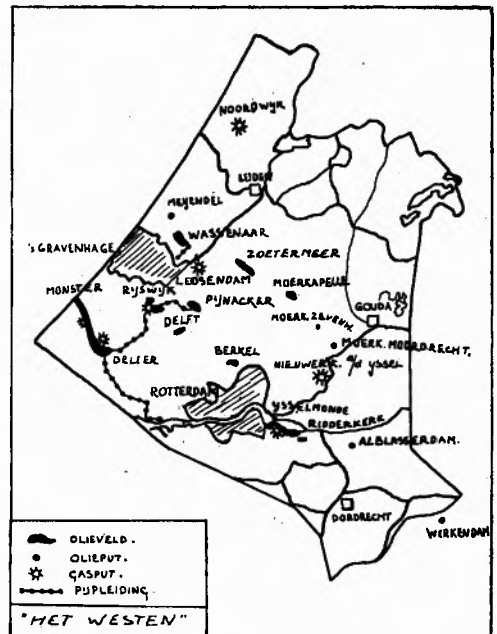
De benzine, die men eerst niet kon gebruiken, kreeg grote waarde toen de benzinemotoren aan 't begin van deze eeuw hun intrede deden.

Door de geboorte van de luchtvaart werd de vraag van vorige jaren ver overtroffen. De grote „slokop“ van benzine deed de maatschappijen koortsachtig zoeken naar steeds meer aardolie!

In ons land was het eerst de B.P.M. (**Bataafse Petroleum Maatschappij**) die het opsporingswerk ter hand nam. In 1947 zette de N.A.M. (**Nederlandse Aardolie Maatschappij**) het werk van de B.P.M. voort.

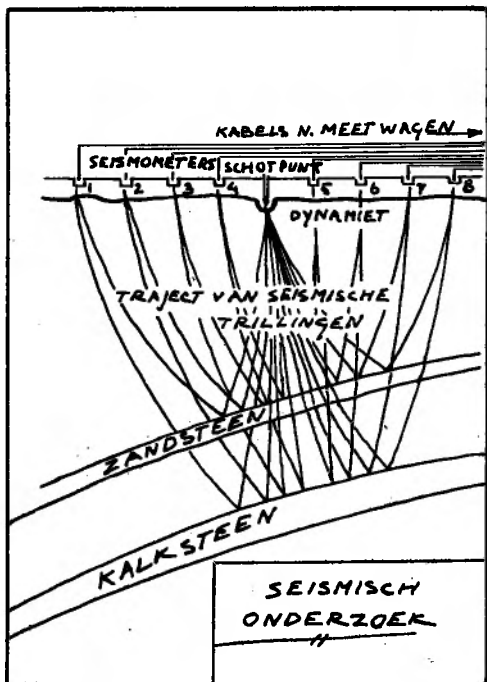
De maatschappij gaat maar niet hier en daar een boortoren plaatsen en dan maar afwachten of er olie zit. Het lukraak boren is een kostbare geschiedenis!

Vóór een boortoren wordt gebouwd, is er al heel wat werk aan vooraf gegaan. Men weet dat aardolie zich verzamelt

in de top van een plooirug van gesteente. De kunst is nu er achter te komen of er een plooirug op een bepaalde plaats aanwezig is.

Daarvoor gaat men een gat van een 20 meter diepte in de grond boren. Hierin wordt een lading springstof tot ontploffing gebracht. Dit veroorzaakt trillingen, die zich in de aarde voortplanten. Deze trillingen worden weerkaatst, net als bij een bal tegen een muur, door de verschillende gesteentelagen, diep onder het aardoppervlak. Ze keren aan de oppervlakte terug en worden opgevangen door uiterst gevoelige instrumenten, **seismometers**. In een rechte lijn van 600-800 m. staan deze seismometers opgesteld. Ze zijn door kabels verbonden met de meetwagen. De opgevangen trillingen worden in de meetwagen **fotografisch op een seismogram** vastgelegd. Uit zo'n seismogram kunnen wij niets wijs worden.

We zien een massa puntjes, streepjes en beverige lijntjes. Maar de **seismoloog** is de man, die met deze krabbels ingewikkelde sommen maakt. Daardoor kan hij te weten komen hoe de gesteenten lopen, soms wel op een diepte van ongeveer 4000 m.l

Als men denkt een plaats gevonden te hebben komt er werk aan de winkel voor het **technisch personeel**. Er wordt een 40 m. hoge boortoren gebouwd. Een motor brengt de draaitafel in beweging.

Aan de draaitafel zit een 9 m. lange boorpijp. Onderaan de boorpijp is de boorbeitel bevestigd. De beitel is gemaakt van **speciaal staal**. Het hardste gesteente wordt door de boor vergruisd. Als er 9 m. is geboord wordt er een nieuwe boorpijp op de eerste geschroefd. Dan kan men weer 9 m. verder. Dit gaat door tot zelfs 3000 m.

De kapotgemalen grond wordt door een mengsel van water en klei weggespoeld. Het boorgruis wordt geregeld onderzocht, omdat men daaruit kan opmaken of men een oliehoudende laag nadert!

Is de oliehoudende laag bereikt, dan stopt men met boren. Het boorgat moet dan met bekledingsbuizen worden versterkt, zodat het gat niet dicht kan vallen.

Met een kleinere beitel wordt de olie laag ingeboord. Het kan gebeuren dat er in de diepte zo'n druk staat dat de olie er uit spuit! Is dit niet het geval, dan kan men gaan pompen. De boortoren wordt afgebroken en een „ja-knikker“ pompt dag en nacht uit de diepte van de aarde de olie naar boven.

De ruwe olie is zo niet te gebruiken. Ze moet worden gesplitst in verschillende produkten en dan gezuiverd, **geraffineerd**. Van het veld Schoonebeek rijdt twee maal per dag een trein met tankwagens naar de raffinaderij in Rotterdam-Pernis. Deze fabriek is de grootste van Europa! Aan alle olie uit ons land heeft de fabriek nog lang niet genoeg. Nog tien maal zoveel wordt met tankers aangevoerd uit Venezuela en het gebied om de Perzische Golf.

Tegenwoordig worden ongeveer 1200 produkten uit de ruwe aardolie vervaardigd! De voornaamste: verschillende soorten benzine, petroleum (kerosine), stook- en smeerolie waren jullie wel bekend.

We zullen maar niet proberen het hele rijtje(!) te noemen.

Hier volgen er nog enkele: **asfalt** voor het aanleggen van wegen; **vaseline**; **huidcrèmes**; **paraffine** voor het fabriceren van kaarsen, vetvrij papier en het brandbaar maken van **luciferhoutjes**; sproeimiddelen in dienst van land- en tuinbouw en veeteelt; **butagas**; **plastics**; was- en reinigingsmiddelen voor wol, zijde, katoen en nylon!

Nog steeds zoekt men in de **laboratoria** van de **chemische industrie** naar nieuwe mogelijkheden. Dit onderzoekingswerk is spannend en vol verrassingen.

Geen wonder dat aardolie wel het „vloei­bare goud” wordt genoemd!

Opgaven :

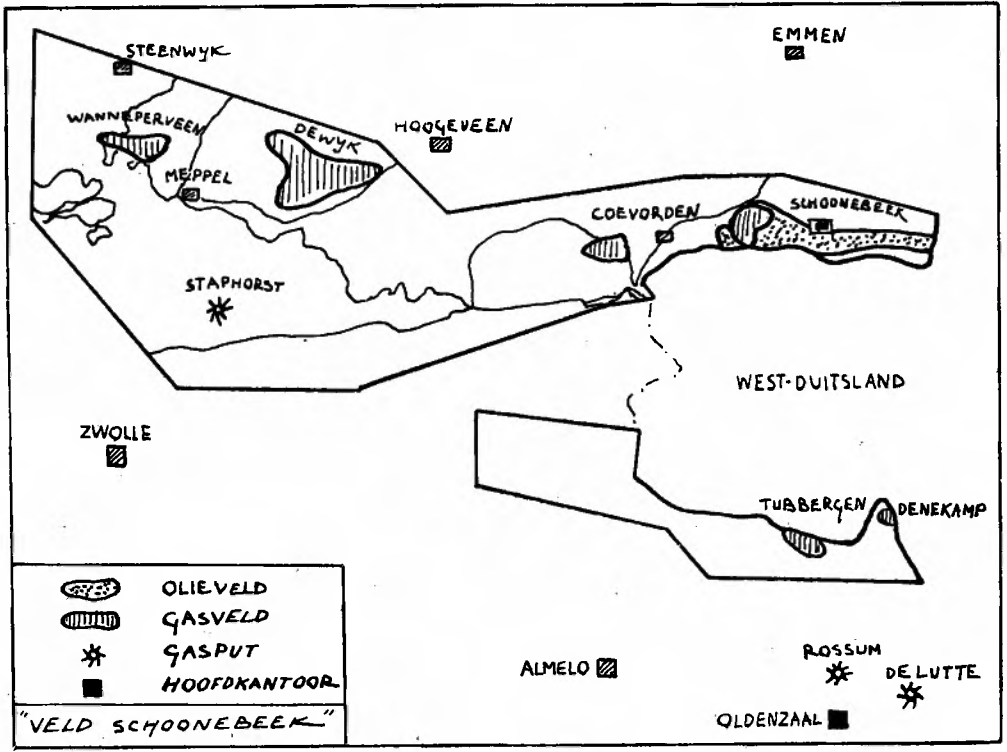
1. Kort inhoud van de les:

In oude tijden gebruikten de.....,en de aardolie als geneesmiddel. Het door Noach gebruikte pek was..... Het gebrek aan..... was oorzaak om aardolie te zoeken, plm. Met de wist men geen raad. De eerste boortoren werd gebouwd door in P..... (18.....). De Nederlander legde het eerst aan. Het vervoer per schip geschiedt nu door Door de uitvinding van de en kreeg de benzine grote waarde. In ons land zoekt de naar aardolie. Men gebruikt hiervoor o.a.:, die de teruggekaatste noteren. Voornaam­de­len van de boortoren zijn: de, de en de

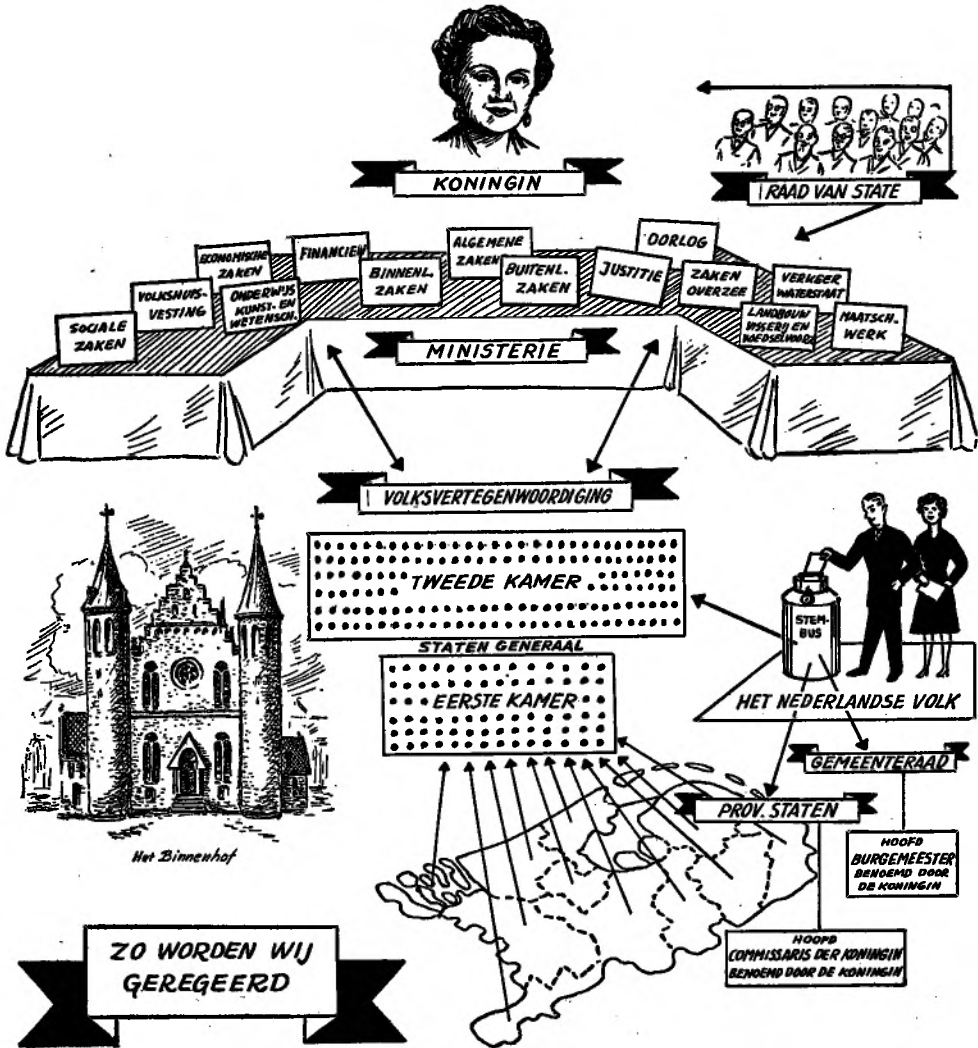
..... De olie wordt naar boven gepompt door de De ruwe olie wordt ge..... te Ons land voert nog aardolie in uit: en Door de industrie worden een massa artikelen uit aardolie bereid. Het zwarte goud = Het vloei­bare goud = Het goud uit de zee =

2. Kaartje: Het hoofdkantoor van de N.A.M. is in In het veld Schoonebeek liggen gasvelden bij: Gasputten zijn bij: Het oli­eveld ligt bij: In het westen zijn 9 oli­evelden n.l. bij: Gasputten in dit gebied zijn bij: Een zeer rijk gasveld is nu aangeboord in de prov. bij het dorp

3. Moeilijke woorden zijn:

KABINETSCRISIS

Dit keer ga ik over de voorbije Kabinetscrisis niet een uitvoerig artikel schrijven. Het zou een heel lang verhaal moeten worden om jullie alles duidelijk te maken en dan werd het zo dor als de heide.

We doen het nu eens op een andere manier. We houden aan de hand van bovenstaande tekening een „klassegesprek.”

Jullie gaan eerst de tekening goed bekijken. Dan volgt een praatje over de Regering van ons land. (Koningin met Ministerie). Ze vragen dikwijls raad van

de Raad van State. De beide pijltjes willen dit aanduiden. Je ziet op de tekening wel dat de Raad van State meest door bejaarde mannen wordt gevormd.

De Regering praat met het gehele volk door de Volksvertegenwoordiging: de Staten-Generaal. De pijltjes willen dit vertellen.

Hoe ontstaat een kabinetscrisis? Jullie onderwijzer vertelt het wel!

Verder gaan jullie praten over het stemmen. Begin dan bij de stembus en volg de pijltjes!

'k Wens jullie een prettige les.

Hebben jullie wel eens van dit land gehoord? Nee? Van Abessinië dan? Dat wel? Ethiopië of Abessinië is ongeveer hetzelfde. 't Is het onafhankelijke keizerrijk even ten noorden van de evenaar in 't oosten van Afrika.

Dit land wordt ook nog in de Bijbel genoemd.

In Hand. 8 : 27 lees je:

„En zie, een Ethiopiër, een kamerling, een rijksgrote van Candacé, de koningin der Ethiopiërs, haar opperschatbewaarder, was naar Jeruzalem gegaan om te aanbidden.“

Deze minister van financiën (want dat was hij zo ongeveer) was dus de eerste Ethiopiër, die in de Here Jezus geloofde en gedoopt werd. Lees het verhaal van die kamerling nog maar eens helemaal in Handelingen 8.

Over Ethiopië regeert keizer Haile Selassie. Zes jaar geleden heeft hij nog een bezoek gebracht aan ons land. Hij is nu 68 jaar.

Er is een **legende**, die in Ethiopië algemeen als waarheid wordt aangenomen, dat hun keizer een rechtstreekse afstameling is van koning Salomo en de koningin van Scheba. In 1 Koningen 10 : 1—13 lezen we van het bezoek, dat deze koningin aan koning Salomo bracht. Ze sprak daarbij de bekende woorden: „Waarlijk de helft was mij niet aangezegd!“ Zo verbaasd was ze over de rijkdom en de wijsheid van Salomo.

Welnu, de legende vertelt, dat koning Salomo met deze koningin van Scheba getrouwd is. Uit dit huwelijk zou een zoon geboren zijn, die Menelik heette. Hij zou de stamvader van het regerende vorstenhuis in Ethiopië zijn.

De Bijbel vertelt ons daar echter niets van. Bovendien lag Scheba niet in Ethiopië, maar in Zuid-Arabië. Er is dus geen enkele grond voor om aan te nemen, dat keizer Haile Selassie een nakomeling van koning Salomo is.

Wel is het zeker, dat Ethiopië al vele eeuwen lang 'n zelfstandige staat is. De Ethiopiërs zelf beweren, dat hun rijk al wel 3000 jaar bestaat! 't Is één van de oudste christelijke rijken, want reeds in het jaar 350 werd het christendom tot staatsgodsdienst verheven.

Maar lang niet altijd heeft dit christelijk land het gemakkelijk gehad. 't Werd vooral een moeilijke tijd toen de legers van de mohammedanen Egypte veroverden (± 642) en later het hele kustgebied van Noord-Afrika. Ethiopië werd toen **geïsoleerd** van de christenvolken in Europa. De verdere geschiedenis van dit land is een lange strijd tegen de omliggende landen en ook een strijd van verschillende koningshuizen. Het christendom in Ethiopië is in de loop der jaren

KEIZER HAILE SELASSIE

wel vermengd met heidense en mohamedaanse dwalingen, maar toch heeft het zich steeds tegen de opdringende Islam staande kunnen houden.

Terwijl bijna heel Afrika later koloniaal gebied werd van Europese landen, bleef Ethiopië zelfstandig. Italië heeft een paar keer geprobeerd het rijk te veroveren. Maar dat is telkens mislukt. In 1896 werden de Italianen bij Adoesa in het noorden van het land zelfs verpletterend verslagen!

Mussolini, de Italiaanse dictator, een groot vriend van Hitler, probeerde het in 1935 opnieuw. Italië moest en zou koloniën hebben. Hij zond zijn legers naar Ethiopië. Tegen het moderne oorlogsmateriaal van de Italianen konden de Ethiopiërs niet op. Een groot deel van Haile Selassie's krijgers was nog maar alleen bewapend met lans, boog en pijlen. Wat moesten ze beginnen tegen kanonnen, mitrailleurs en vooral tegen de vliegtuigen, die een regen van bommen lieten vallen? Ze noemden die vliegtuigen „grote vogels, die stinkende eieren legden.“

Hun dappere tegenstand was nutteloos. In ruim een half jaar tijds hadden de Italianen alle tegenstand gebroken en was het land in hun bezit.

De Volkenbond van toen stond er machteloos tegenover. Keizer Haile Selassie vluchtte naar Engeland.

Lang heeft Italië echter geen plezier gehad van de verovering. Een paar jaar later immers brak de Tweede Wereldoorlog uit. Italië vocht aan de kant van Duitsland. Engelse en Zuidafrikaanse troepen vielen de Italianen in Ethiopië aan. Begin 1941 keerde Haile Selassie, „de Zegevierende Leeuw van Juda“ zoals zijn bijnaam is, terug. Aan 't hoofd van zijn inheemse troepenmacht trok hij de hoofdstad Addis Abeba binnen. Ethiopië werd opnieuw onafhankelijk.

Wat lag meer voor de hand, dan dat de Ethiopiërs bittere wraak zouden nemen op de Italianen, die als arbeiders of als immigranten nog in het land waren achtergebleven? Toch gebeurde dit niet, want keizer Haile Selassie zei, dat Ethiopië een christelijk land was en zich ook christelijk moest gedragen tegenover de Italianen. Geen haar mocht hun worden gekrenkt. Dit strenge bevel van de grootmoedige keizer is strikt opgevolgd.

Wil je eens wat meer weten over het land waarover de keizer of Negus regeert?

Wel, Ethiopië is een groot land, ruim 30 keer zo groot als Nederland. 't Is maar

dun bevolkt, want het heeft maar ongeveer 20 miljoen inwoners. Meer dan de helft van het land is hoogland, dat doorsneden wordt door kloven en diepe rivierdalen. De bodem is op veel plaatsen zeer vruchtbaar. Men leeft er meest van landbouw en veeteelt. Ethiopië is het stamland van de koffie. Er zijn streken waar de koffie nog in het wild groeit en door de bevolking geplukt wordt. Koffie is dan ook het belangrijkste export-

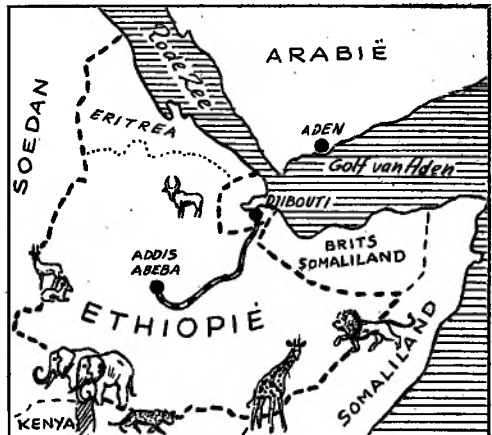
KOFFIETAK

artikel. Verder levert de landbouw nog gerst, maïs, tarwe en tabak.

In de steppen hoeden de herders grote kudden vee.

Om zijn land vooruit te brengen liet de Negus buitenlandse deskundigen naar zijn land komen om hem advies te geven en te werken voor de ontwikkeling van Ethiopië. Ook Nederlandse adviseurs zijn er naar toe gegaan.

Een Nederlandse onderneming heeft er

bijvoorbeeld grote suikerrietplantages en een grote suikerfabriek gesticht waar ruim 5000 mensen werk vinden. Een nog grotere suikerfabriek is in aanbouw.

Ook over de bevolking is veel te vertellen. De Ethiopiërs vormen namelijk geen éénheid. Ze behoren tot verschillende stammen en rassen, die vaak ook nog een eigen taal spreken. Ook de huidskleur van de verschillende rassen is verschillend. Er wonen negers, blanken en mensen met een iets lichtere kleur dan de negers. De laatsten noemen zich-

SOEDAN-NEGER.

zelf „blank” en de Europeanen „rose”. Bijna de helft van de Ethiopiërs is christen, maar vooral in het oosten wonen nog veel aanhangers van de Islam en onder de negers is het heidendom nog niet uitgestorven. Er komen dus veel tegenstellingen voor. Zo is de bevolking verdeeld in adel en „burgers”. Nog niet zo heel lang geleden is pas de slavernij afgeschaft. Dit moest wel, omdat Abessinïë anders geen lid kon worden van de Volkenbond (1923). Toch zijn er nog heel wat edelen, die er een schare van „bedienden” op na houden. Zij verdienen geen geld, maar krijgen hun loon in natura. Ook mogen zij niet van betrekking veranderen! Dat lijkt toch nog wel erg veel op slavernij!

Heel veel mensen zijn er nog doodarm en velen wonen vaak nog in ellendige lemen hutten. De keizer wil wel graag veel dingen verbeteren. Zo heeft hij bijvoorbeeld bewerkt, dat kleine pachtboertjes een stuk grond in eigendom kregen, dat zij en hun voorouders al geslachten lang voor de adel bewerkten. Maar bij zulke hervormingen ondervindt hij heftige tegenstand van de adel, en van machtige stamhoofden. Die willen maar

liever alles bij het oude laten om hun invloed niet te verliezen!

Jullie begrijpen wel, dat het grootste deel van de bevolking nog onontwikkeld is en nog weinig invloed op de regering heeft. 's Keizers wil is bijna de enige wet.

Bij alle onrust in de Afrikaanse landen leek Ethiopië kalm te blijven. Toch broeide er wel wat. Bij de kleine groep van iets meer ontwikkelden heerste het verlangen naar meer invloed. Vanuit Egypte stookte men de mohammedanen op tegen de Negus. En dan was er een groep heethoofden, die geen keizer en geen adel wilde, maar een republiek en afschaffing van alle voorrechten van de edelen.

Men wist echter, dat de keizer bij zijn meeste onderdanen erg geliefd is. Onlangs meenden de ontevreden hun kans schoon te zien. Dat was, toen de keizer een bezoek bracht aan Brazilië. Ze bewerkten een opstand. De kroonprins werd vermoedelijk gedwongen met hen mee te doen. Haile Selassie wachtte de uitslag niet af, maar vloog direct terug naar zijn land. Nee, een lafaard is de keizer niet!

De opstandelingen hadden er op gerekend, dat het grootste deel van het leger met hen mee zou doen. Maar dat bleek een grote vergissing!

Toen de keizer terug was, zakte de opstand al gauw ineens. Toch waren er bij de gevechten nog verscheidene doden gevallen.

Ook nu toonde de keizer zich edelmoe-dig. Hij beloofde amnestie aan allen, die deel hadden genomen aan de opstand, indien zij hun fouten toegaven. Hij verklaarde zich verder bereid om te luisteren naar de grieven, die aanleiding gaven tot de opstand.

't Is te hopen, dat de keizer doortastend genoeg is om de nodige hervormingen door te zetten, desnoods dwars tegen het verzet van adel en stamhoofden in!

VERWERKING.

1. Ethiopië heet ook wel De eerste Ethiopiër, die christen werd, was een die door gedoopt werd.
2. Ethiopië is eenrijk. Over dit land regeert nu keizer Zijn bijnaam is: Volgens een l....., zou hij een afstammeling zijn van koning en de koningin van

Er is misschien geen mooier en gezonder sport dan de schaatsport. Zie ze daar 'es zwerig zwaaien over de gladde baan. Armen en benen komen „los”!

Een baantje om, alleen of met z'n tweeën, of een lange rit, alleen of aan de stok, hóe dan ook, maar je wordt er een ánder mens van. „Hoe hárdter het vriest, hoe méér een Nederlander ontdooit”, is terdege waar.

En een Néderlandter tóch, kan in zijn waterrijk landje van sloten, vaarten, plassen en meren genieten naar hartelust.

Buitenlanders in het algemeen, vooral uit warmere landen, kijken vreemd tegen deze sport aan. Men zegt, dat een Marokkaans gezant hierover eens aan z'n koning als volgt schreef:

„Majesteit, verbeeldt U zich dat op zekere tijd van het jaar, die men hier in Nederland winter noemt, alle wateren worden overdekt met een koek precies als kandijnsuiker, maar niet zo zoet. Dan komt er een menigte mensen op die koek staan. Zij binden onder elke voet een glad ijzertje en gaan lopen, zó snel, dat een struisvogel eerder buiten adem zou raken dan hen bijhouden. Ja, ik heb er twee om 't hardst zien lopen, waarvan de een in 't zelfde ogenblik dat hij afging, ook reeds aan 't eind der baan was en de ander, die 'r won nog een halve minuut vroeger.....”

Die laatste is zonder twijfel wereldkampioen geworden.

Maar wat prachtige schaatsen kinderen en volwassenen tegenwoordig onder hun voeten hebben!! Om van te watertanden! Er is wel keus: doorlopers, kunstschaatsen, renschaatsen, Noren, Combinoren en wat al niet meer.

Een verschil met vroeger, zeg!

Ja, de schaats is al heel oud. Vast al zo'n 600 jaar. Dat weten we uit een oud handschrift, dat in Den Haag wordt bewaard. Daarin wordt verteld van een meisje, dat tijdens het schaatsenrijden een ernstige val maakt. Zij maakte al gebruik van ijzeren schaatsen.

Maar lang hiervoor bewogen de mensen zich toch ook wel over het ijs? Ja, natuurlijk! Ik denk aan de terpbewoners. Elke winter stond het land in wijde omtrek blank. Dijken waren er immers niet. En wanneer dit water met een ijsvloer werd overdekt, bonden onze voorouders een stuk been van een paard of een koe onder hun voeten. Door de uiteinden werd een gaatje gemaakt voor een touw of een riempje. En over de wijde ijsvlakte bewogen ze zich voort op hun „glijbenen”, voortgeprikt met lange puntstokken. Onze voorouders scháátsten dus niet, zoals wij dat doen, maar ze waren eigenlijk aan het skieën. Dat had je zeker niet gedacht, dat de Friezen, de Marezaten en

3. Ethiopië is een van de oudste c.....
.....rijken. De leer van de mohamedanen noemt men wel de
4. Het land werd in 1935 en '36 veroverd door de, maar in de Tweede weer bevrijd.
5. Hoofdmiddelen van bestaan zijn ...
..... en Vooral veel
wordt uitgevoerd. Een Nederlandse onderneming bouwde een grote ...
.....
6. In Ethiopië wonen mensen van verschillende r..... Behalve chris-

- tenen wonen er ook m.....
en De bevolking is verdeeld in a..... en b.....
In 1923 is pas de afgeschaff. Veel mensen wonen nog in hutten. Bij zijn hervormingen wordt de keizer tegengewerkt door de en de
Een opstand zakte spoedig ineem, toen de keizer uit terug was.
7. Moeilijke woorden zijn:
.....
.....
.....

andere stammen al de skisport beoefenden. Doch het is waar! Bij het afgraven van terpen, niet alleen in ons land, zijn heel wat „glijbenen“ gevonden.

Glijbeen

Langzamerhand zijn deze dierenbeenderen vervangen door ijzeren schaatsen. Dat zal zo in het laatst van de 14de eeuw geweest zijn. Je zou op die eerste schaatsen niet fijn gereden hebben, hoor, want ze waren van nogal dikke ijzers gemaakt, die in een vervaarlijke krul uitliepen. Zware gevalletjes. Men noemde ze later „zwanehalzen.“

Er waren verder nogal wat verschillende modellen. Geen wonder, omdat het maken van schaatsen het werk was van de dorps-smid. En iedere smid maakte een model naar zijn eigen smaak, dat begripte je. De dorps-timmerman zorgde voor het hout en de schoenmaker voor het leer.

Deze vrije schaatsenproductie bleef tot 1861. De 21ste mei van dat jaar n.l. werd in ons land de eerste schaatsenfabriek opgericht door de Akkrumse smid G. S. Ruiters, — een honderdjarig jubileum dus — terwijl enkele jaren later een timmermans-knecht Jan Jarigs Nootgedagt in IJlst een fabriek stichtte.

Nu moet je maar niet denken aan een indrukwekkend fabrieksgebouw, nee, het begon in IJlst op een zolder aan de EEgracht.

Jan-baas was een stoere werker, die niet tegen werken opzag, zich ook niet bekommerde om een 48- of 45-urige werkweek. Dikwijls was hij om drie uur al op om tot laat in de avond door te werken. Hij kreeg het vreselijk druk. Na enkele

jaren had hij al 4 vaste knechts op het werk. Zelf hield hij de boekhouding bij. Bovendien trok hij er dikwijls op uit met een zak op z'n rug, waarin hij modellen van eigengemaakte schaatsen had. Deze monsters liet hij in stad en dorp zien en dan kwamen de bestellingen wel. Hij was dus: arbeider, boekhouder, **administrateur**, verkoper en directeur tegelijk. Aan de inspanning en het doorzettingsvermogen van deze man is het te danken, dat de zolderwerkplaats te klein werd, dat er een echte fabriek verrees, dat er — 't was in 1882 — een stoommachine werd aangeschaft en dat de fabriek uitgroeide tot een bedrijf, waarvan de naam tot ver in het buitenland een prima klank heeft. De „Noren“ b.v. hebben zó'n goede naam, dat de Noren ze graag kopen.

Per jaar komen er tussen de 200- en 250 duizend **exemplaren** klaar, die niet allemaal in ons land blijven.

Wat is het leuk, dat we even in de grote fabriek van de fa. J. J. Nootgedagt en Zonen kunnen binnenkijken.

Het schaatsijzer is in werkelijkheid staal op ijzer. In buitenlandse walsen wordt op het ijzer een laagje staal gewalst tot een dikte van 8 mm. en hieruit snijdt men lange staven van 6 á 7 m. Zo komt het schaatsijzer uit Duitsland, Engeland of Zweden.

Het eerste werk in IJlst is deze staven tot de nodige lengten te versnijden. Deze stukken worden gesmeed, geslepen tot rechtse- en linkse schaatsen en door „schrikbaden“, tot glashard ijzer gemaakt. Allerlei bewerkingen ondergaat het ijzer voor het zover is, dat het hout er op kan. Doch ook het hout wordt wel enkele tientallen malen verschillend bewerkt, voordat je kunt spreken van een **complete** schaats.

Eerste soort beukenhout wordt uit

Joego Slavië, Duitsland en Frankrijk aan-gevoerd, gedroogd in droogkamers, op maat gezaagd, geschuurd enz., enz. Alles aan de lopende band. Geweldig!

Straks worden ijzers en hout in elkaar gezet, van een fleurig etiketje voorzien en in de magazijnen opgeslagen.

En om jullie, die zoveel van schaatsen, „scheuvelen“ of „reedride“ houden én om de schaatsenindustrie hopen we dat er „ijs komt“, niet van kandijnsuiker, maar echt, „vertrouwd“ ijs.

Zorg er alvast maar voor, dat je, wat betreft je „gladde ijzers“, startklaar bent.

Voor je schrift:

„Hoe harder het, hoe meer een Nederlander,“ betekent eigenlijk dat een koele Nederlander op het ijs pas loskomt.

De schaatssport is een sport. In de ijzerwinkels kun je te en te gaan. Er zijn:,, en te

Onze voorouders, die in de lage helft van Nederland op woonden, gebruikten geen schaatsen, maar bewogen zich voort op Dat waren beenden van of Aan de uiteinden maakten de terpbewoners voor of En met behulp van een paar bewogen zij zich

voort. Ze waren dus eigenlijk aan het s.....

De schaats, zoals wij die kennen, is van een latere tijd, zo uit het laatst van de eeuw.

Die eerste schaatsen waren van zware voorzien, die in een vervaarlijke krul uitliepen. Men noemde ze „.....“

De maakte de ijzers, de zorgde voor het hout en de voor het leer.

De eerste, échte schaatsenfabriek werd opgericht in het dorpje door

Enkele jaren daarna verrees in een schaatsenfabriek. De oprichter was

Deze fabriek heeft nu een jaarlijkse van tot exemplaren.

De á lange staven ijzer komen uit:, en Het is ijzer waarop een laagje werd gewalst. Het beukenhout komt uit, en

De „gladde ijzers“ vragen om een goed onderhoud.

Moeilijke woorden zijn:,,

De antwoorden op de vorige vragen eerst maar.

- 31. Abraham. 32. Zebedeüs. 33. Amsterdam, Rotterdam, Edam, Volendam, Monnikendam. 34. Noorwegen en Zweden.
- 35. o.a. John Knox en Johannes Huss. 36. 1948. 37. De morgenstond heeft goud in de mond. 't Is niet alles goud wat er blinkt. 38. Pijp-étuitje.
- 39. Hammerskjöld. 40. Iemand, die buiten een gemeente zijn bestaan vindt.

En nu de nieuwe. 10 seconden voor elke vraag.

- 41. Het woordje „zijl“ betekent: sluis. Ken je ook 2 plaatsen in ons land, waarin dit woordje voorkomt?
- 42. Wat was het beroep van: Kain, van Laban en van Simon Petrus?
- 43. Vul 'es in: Saul, de zoon van,

- Jerobeam, de zoon van, Haman, de zoon van
- 44. Jozef werd door zijn broers verkocht voor zilverlingen. Jezus werd door Judas verraden voor zilverlingen.
- 45. Noem 'es 3 betekenissen van het woord: pool.
- 46. Noem 'es een spreekwoord waarin het woord: kalf voorkomt.
- 47. T.E.O. staat in D.A.F. staat in D.R.U. staat in
- 48. Wat is het verschil tussen: conserveren en converseren?
- 49. Wat betekent het woord: portemonnaie eigenlijk?
- 50. Zet maar in goede tijdsvolgorde: Koning Willem III, Stadhouder-Koning Willem III, Rutger Jan Schimmelpenninck en Laurens Jansz. Coster.

De familie Kizzebis

Weet je kinderen, wie dit is ?

Dit is Pieter Kizzebis,

Pieter is een vader-muis
met een massa zorgen thuis ;

- 5 met een vrouw en negen kinderen,
(dat is veel, maar 't mag niet hinderen),
en ze hefen, luister goed :

Kriebeltje, Wiebeltje, Snorretoef,
Habbeltje, Dabbeltje, Mieke, Krelis,

- 10 Bartholomeus en Cornelis.

Allemaal braaf en goed gezond,
Maar ze scharrelen altijd rond,
klimmen, klauteren en woelen,
knagen, piepen en krielen,

- 15 snap je wel, hoe druk het is
in het huis van Kizzebis ?

En waar is dan wel dat huis
van Pieter Kizzebis, de muis ?

- 20 Onder een trap van veertien treden,
helemaal onderaan, beneden,
daar is het nest, het is geriefelijk
en het uitzicht is zo liefelijk.

Elke nacht gaat Pa op stap,
over de treden van de trap

- 25 naar de keuken, helemaal boven
om rantsoenen kaas te roven,
en wat kruimeltjes en zwoerdjes
voor de zusjes en de broertjes.

Op een mooie dag zei vader :

- 30 Kinderen, kom even nader !
Wiebeltje, hou op met rennen,
Dabbeltje, schei uit met jennen,
Bartholomeus, haal je staart,
éven uit die mokkataart,

- 35 was je vieze snorren, Mieke,
want we gaan ons laten kieken !
Jongens, opgepast en braaf,
wij gaan naar de fotograaf.

Kijk ze zitten. Da's niet mis,
die familie Kizzebis !

- 40 Vader, moeder, Kriebeltje, Krelis,
en Cornelis die wat scheel is,
Bartholomeus, Wiebeltje, Dabbeltje
en tenslotte Snorretoef,

- 45 o, wat zitten ze daar zoet !
En de fotograaf roept : Stil !
Let op 't vogeltje, als je wil,
even snorretjes opsrijken
en wat vriendelijker kijken.....

- 50 Jà ! Knip - 't is gebeurd, familie Muis !
Morgen komt de foto thuis.

PIETER KIZZEBIS

MIEKE

DE FOTOGRAAF

Annie M. G. Schmidt.

Beschrijving:

De familie KIZZEBIS

van Annie M. G. Schmidt

Jullie denkt misschien: Nou, nou, wat een lang gedicht. Maar het van buiten leren valt erg mee, 't Is zó geestig en het heeft zo'n leuk ritme, dat het er als vanzelf bij je ingaat. Bovendien ondersteunt het rijm het leren.

Elke twee opeenvolgende regels hebben hetzelfde rijm. Als je bijv. hebt gezegd: en ze heten, luister **goed**, dan eindigt de volgende regel op Snorretoet (r. 7 en 8.)

't Enig moeilijke is de opeenvolging van alle kinderen in het 1e couplet.

In het 4e couplet is die rangorde weer anders. Als je er moeite mee hebt, schrijf je op een kladje b.v. Krie - Wie, Snor, Hab, Dab, Mie, Kre, Bar - Corn.

Als dat goed gaat schrijf je alleen de eerste letters op het blaadje. Zo ook met het rijtje in couplet 4. Behalve de verteller zelf heb je twee aparte stemmen als: Vader-muis en de fotograaf. Bij beiden zet je een ander **gezicht** en neemt een andere **mondstand** aan, dan heb je ook dadelijk een ander geluid.

Annie Schmidt is een dichteres met zeer veel fantasie. Als je het gedicht vaak opzegt, wordt de muizen-historie een verhaaltje uit je eigen leven. De dieren worden mensen, grote en kleine. Dat was ook zo met: De Spin Sebastiaan en met de Zeven motten, die ik vroeger besprak. Het gaat net zo als met de tekeningen uit het verhaal van Tom Poes en Olivier Bommel. Al de mensen hebben hier een kop van een dier en je vindt het helemaal niet vreemd meer.

Eerst wordt de familie aan ons voorgesteld, wie het zijn, en h^oe ze doen. Dan in het 2e couplet krijgen we een ironische beschrijving van het huis en vaders nachtelijke rooftocht. Grappig is dat nest **geriefelijk** genoemd en verbeeld je eens, dat nest **onder die donkere trap** heeft een **liefelijk** uitzicht! Notabene!

Het 3e couplet, De uitgaansdag, Net als bij ons mensen. Ieder heeft zijn mooiste pakje aan. Vader zegt: Wees nou niet zo vervelend jo, anders blijf jij thuis!

Het 4e couplet, Bij de fotograaf. Ze zijn diep onder de indruk. Je herkent de woelende en krioelende kinderschaar niet meer. O, wat zitten ze daar zoet! (r. 46.) zeg je op een toon van: Tsjonge, tsjonge, dat is de moeite waard!

De fotograaf met zijn fluwelen jasje, zijn geweldige haardos en flapperende das heeft onder de zwarte lap, die over het toestel hangt gekeken of ze er allemaal opkomen. Nu staat hij naast het toestel, het gummi knijpballetje in de hand en kijkt als een veldheer nog even het troepje aan en geeft z'n laatste orders. Dit zeg je dus **zelfbewust**.

Na regel 51 even wachten. Je kijkt de rij nog eens langs alsof je vraagt: Is alles in orde? En dan: Ja!

Dit is een gedicht waarbij je leuk gebaren kunt maken. Niet overdrijven, dat weet je. Hoofdzaak blijft altijd de duidelijke, pittige uitspraak en het leggen van de goede klemtoon (accent). Je past hier dikwijls het **duuraccent** toe, d.w.z. dat je een woord of lettergreep wat **rekt**, de klinkers langer maakt en de medeklinkers heel duidelijk **articuleert** (uitspreekt) Bijv. r. 20 : **he le maal** onder, r. 25 : **he le ma al** boven, r. 22 **zo o o o** lieflijk, r. 46 **O o o o**, wat zitten is, r. 4, met een **ma s s a** zorgen thuis.

Ik weet uit ervaring, hoe veel schik de klas heeft bij het voordragen van dit gedicht en bij jullie zal het ook zó zijn.

Rotterdam,

Frans C. van Dorp.

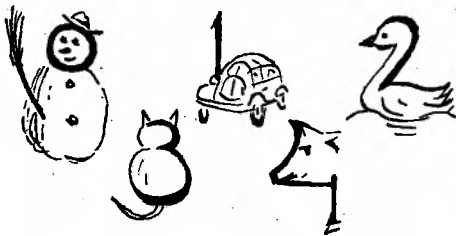

Ons WERKHOEKJE

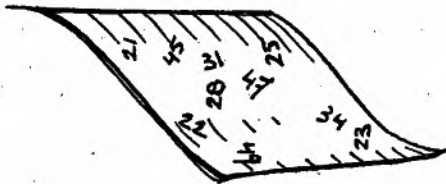
Beste jongens en meisjes,

Zoals je weet, komt de uitslag van de kruiswoordpuzzle, die in het Kerstnummer stond, in de volgende krant. Dus afwachten maar.....

Ik heb deze keer iets anders.

1. Jullie tekenen bijna allemaal heel graag. Maak nu maar eens iets om een cijfer heen. 'k Zal jullie even helpen met de cijfers 0, 1, 2, 3 en 4. Maar jullie hebben natuurlijk wel andere ideeën. Veel succes.

2. Verder zie je hier een schrijfblad, waarop 10 getallen geschreven staan. Probeer eens zo vlug je kunt 2 groepen van 3 getallen bij elkaar te zoeken, die samen 100 zijn.

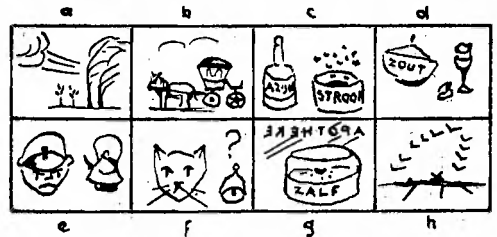

3. Dan moet je mij eens vertellen welk beroep verborgen zit in de volgende namen en ook waar ze wonen.

R. VAN SIELGRASEN
te
Nigerlahn

B. STOPOED
te
Mehran

4. Ten slotte 8 spreekwoorden voor jullie getekend. Zeggen jullie maar wat bedoeld werd.

MEDEDELING

Door de reorganisatie van de drukkerij kunnen „Onze eigen krant“, de „Knipbladen“ en (eventueel) het nieuwe invulblad „Verwerking“ tegelijk worden verzonden.

„O.E.K.“ verschijnt voortaan niet op de 20ste van de maand, maar op de 3e VRIJDAG van elke maand.

Het februarinummer dus op vrijdag 17 februari a.s.

Op de terugweg liet vader hem de boter dragen. Hij vouwde het papier wat open en snooft de lekkere geur. Vader droeg de baalzak over z'n schouder. De haas was nog warm, je kon het door de zak heen voelen. Het stadje ontving hen met getinkel van klokkenspel, toen dat stilviel was er het ruisen van de zee en het toeten van een schip voor de sluis. Op 't havenhoofd pinkelde een rood en een groen licht, van weerszijden. Een meeuw zat op een paalkop en van verre wiekte het torenlicht van Westkapelle een felle knipooog over het eiland. Bert stak z'n hand in vaders broekzak, de grote hand neep direct met vaste druk.

„Morgen lekker hazebout, jong. En gebraden in goede boter. En als de kanaries het nou es heel goed gingen doen, ee. Dan aten we misschien wel elke dag goede boter. Wie weet.....!”

Vader begon een opgewekt deuntje te fluiten toen ze thuiskwamen. Dat deed hij voor de kanaries ook altoos. Jammer dat die snertbeesten het meestal vertikten, mee te fluiten. Frans was al binnen, hij dreigde Bert met de vuist, hij zorgde wel dat vader het niet zag. Het betekende dat hij niks mocht zeggen over zijn achterblijven, bij ulder boodschap. Bert haalde de schouder op. Hij en vader hadden ommers nu 'n veel te mooi avontuur gehad, dan dat je aan zo'n kleinigheid zou denken. Na het eten voelde Bert voor 't eerst de doffe pijn. Zat het op de plek waar Frans hem met z'n voet geraakt had? Voorzichtig tastte hij. Nee, het was hoger nu. Nog maar niks zeggen. Na een stuitje ging het over, hij zuchtte en het leek als scheen de lamp opeens helderder. Toen zij op bed lagen ging vader de haas klaarmaken. Bij het werk gingen zijn gedachten de dag na. En opeens stokten ze. Waarom was Frans niet bij Bert toen hij terugkwam van ulder boodschap? Moest hij morgen eens naar vragen. Zo erg goed leek het niet te zitten tussen die twee, de laatste tijd. Maar de volgende dag was hij het glad vergeten. Natuurlijk, en nog vele dagen nadien ook.

Bert stond bedremmeld voor juffrouw Verlinde. Ze waren met ulder drieën over

de tuinmuur in 't achterstraatje geklommen, de kersen hingen zo verleideluk te blinken tussen het donkere blad. Ze aten volop, dachten er niet eens aan, bij wie ze eigenlijk aan 't plunderen waren. Toen was er ineens die kraaistem van: „Belt, Belt” en tegelijk de dravende voeten van Jantjes moeder. Frans en Hannes waren in een zicht over de hoge muur maar Berts achterwerk woog zoveel dat hij maar tot halverhoogte kwam en toen terugviel. In 't vallen had hij al een klets om de kop te pakken en er volgden nog verscheidene, eer de juffrouw in de gaten kreeg wie de dief was. Nee, dan had Jantje het gauwer gezien. Hij hulde en klampte zich vast rond moeders benen. „Moedel mag Belt niet suaan! Ik..., ik...” Moeders ogen schitterden nog wel boos maar ze hield alvast op met slaan, dat was al heel wat.

„Nu nog mooier! Jij bent dat vriendje van Jan, is 't niet? En dan juist hier kersen komen snaaien? Ik moest je.....”

„Nee juffrouw. Nee, ik kon er niks aan d...! Ik zal.....”

„Nee, je kon het niet helpen dat je niet rapper over de muur kon raken, ee? Ik zal je vader waarschuwen! Hij moet jou eens flink over de knie nemen! Ik ga direct.....”

„Belt is zoet. Belt mag niet huilen! Mama stout!”

Juffrouw Verlinde zweeg. De jongen hielde wezenlijk bijna. Wat moest ze nu met zo'n vlegel? Als haar man thuis was, ja, dan! Ze draaide zich om, haar lach verbergend. Zou ze dan werkelijk.....? Nee toch ommers! Dat dikke vriendje van Jan was geen jong om af te rammelen. Was haar man thuis geweest, vast zou ze nog niks gezegd hebben.....!

„Waarom ga je nou staan sjimpen? Doe dat, eer je over de muur klimt, aap van een jongen!”

„Maar juffrouw, als vader het te weten komt, dan.....”

„Ja, dan krijg jij een dik pak met de spanriem, zeker?”

„O nee, juffrouw Verlinde, zeg het niet tegen vader.”

„Zo, dus toch wel een beetje bang van de spanriem?”

„Nee, juffrouw. Of ja, dat ook wel. Maar volgende week begint de vacantie en dan mogen we.....” Af en toe onderbroken door een snik, vertelde Bert van Ko van Belzen. Hij had beloofd dat ze een dag mee mochten gaan vissen. Op de gornet (= garnaal) tot helemaal voor Zierikzee. En....., als vader nu te weten kwam.....! Onder 't praten pakte hij Jantje op zijn arm, het jong hing aan zijn benen en hield niet op voor hij hem optilde. Bert zag aan 't gezicht van moeder Verlinde dat hij al half gewonnen had.

„Wij... Ik wil best voor u werken. Zegt u maar wat ik.....”

„Ja, werken, ee. Hoor, de klok gaat al voorslag van twaalfen spelen. Maak maar gauw dat je wegkomt, anders verspeel je je eten ook nog.”

„Zal ik dan vanavond.....?”

„Goed. En dan moet jij voor straf de kersen plukken. Morgen wil ik ze wecken. Dat zal aanpakken worden, vadertje! Dat beloof ik je!”

„O juffrouw, ik wil wel alles doen. Ik.....! Zal ik de anderen ook meebr....”

Nee, helemaal niet! Eén zo'n brasem is ruim voldoende. En als je je best niet doet.....!”

Een brede lach kwam over Berts wezen, je kon duidelijk zien dat de kwaadheid gezakt was. Haastig knuffelde hij Jantje tot die kraaide van plezier. Dan zette hij het jong neer en liep op de tuinpoot toe. Maar die was al in jaren niet open geweest en klemde zo hevig dat er geen verrikken aan was. Juffrouw Verlinde liet hem door de voordeur uit.

„Dat doen we altoos mee deftige visite, ee.”

De klok had al twaalf geslagen toen Bert aan tafel schoof. Hij zag wat rood, dat kwam van 't harde lopen, natuurlijk. Frans, kleintjes aan tafel gezeten, groeiende zienderogen toen bleek dat Bert alleen was. Misschien viel het nog wel mee. Wonder hoe dat jong het dit keer voor elkaar gefleemd had. Hatelijk keek hij

naar zijn broer en stak, toen niemand het zag, zijn tong naar hem uit.

—o—

Bert kwam die avond thuis met blauwe lippen van 't kersen eten. Zijn handen moest hij geducht wassen eer ze wat toonbaar waren.

„Waar heb jij gezeten?” informeerde vader boos. „Je wist toch dat er nog schoenen weg te brengen waren? Nou...?”

„Ik..... Ik heb bessen geplukt voor juffrouw Verlinde. Ik wist niet....., ik dacht.....”

„Afijn, dan doe je het vanavond. Niet zwemmen, maar werken!”

Bert zweeg, knikte. Hij dacht aan het dubbeltje in zijn broekzak. Dat gaf hij aan moeder. Straks zou het hoog water zijn en na deze hete dag zou hij fijn willen zwemmen. Maar wat deed het er toe. Hij had toch al veel geluk, deze dag. Een dubbeltje, lekker kersen gegeten en bovenal, de juffrouw zou niks vertellen aan vader. Ze had het zelf beloofd, dus...! En Jantje was aldoor bij hem geweest.

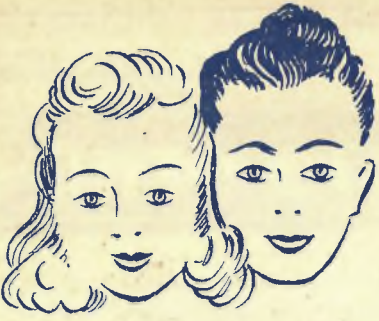
Zo'n broertje wilde hij ook wel hebben. Als dat nog eens kon!

Moe, maar tevreden kwam hij terug. Vader zou blij zijn, de meeste klanten hadden de afgeleverde schoenen betaald. Alleen bij Verkerk was het mis geweest. Maar daar hing de lamp wel meer scheef, zei vader. Wat dat betekende wist Bert niet.

Boe het was nog warm al was van 't zonlicht niks meer te zien dan wat steenrood, laag aan de einder. Het water zou nu zowat op 't hoogst zijn, doch de jongens waren vanzelf allemaal naar huis. Vader zou het vast niet goed vinden, als hij nu nog.....

(Wordt vervolgd).

*Onze
eigen
krant*

Onze eigen krant

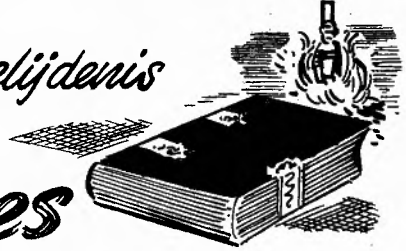

voor Chr. Lagere Scholen, V.G.L.O., Nijverheidsscholen en Huishoudscholen

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bultuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

*De Nederlandse Geloofsbelijdenis
in 1961 vierhonderd jaar.*

Guido de Bres

't Was een handige zet van Karel V toen hij in 1548 de Nederlanden los maakte van het Duitse Rijk. Daardoor wist hij de eenheid van de zeventien gewesten te bewerken. (Benelux!). Bovendien was hij er zeker van dat zijn zoon hem straks als „heer der Nederlanden“ kon opvolgen.

In die tijd telden de landen samen maar drie miljoen inwoners, maar toch brachten ze hun „heer“ jaarlijks twee miljoen gulden in het laatje.

Karel V meende dat de hervorming de eenheid van deze landen kapot zou maken. Daarom was hij zo woedend op de hervormden. Voor de aanhangers van de „nije leere“ begon in 1521 een zeer bange tijd. Het eerste plakkaat verscheen. Daarin werd het lezen, drukken en verspreiden van de geschriften „der nieuwe verdoemte secte en ketterije van Martin luther, des verloopen monnix“ bij doodstraf verboden.

Als eersten in de Zuidelijke Nederlanden werden Hendrik Voes en Johannes Esch naar de brandstapel gebracht. In de Noordelijke Nederlanden volgden in 1525 de kuiper Willem Dirksz. en de pastoor Jan de Bakker.

Toen Karel V in 1555 afstand deed van de regering had hij twee duizend van zijn onderdanen om het geloof ter dood laten brengen.

Van zijn zoon Filips II, die toen onze

„heer“ werd, had men niet veel goeds te verwachten. Hij was een nog feller ketterhater. Bovendien kon hij de Nederlanders, die steeds weer voor hun rechten (**privilegiën**) opkwamen, luchten noch zien! Hij wilde geen aanmerkingen horen als hij de privilegiën met voeten trad. Rustig liet hij de Spaanse soldaten, door Prins Willem „ongedierte“ genoemd, in onze landen!

Het was geen hartroerend afscheid toen Filips II eindelijk in 1559 naar zijn geliefd Spanje kon vertrekken. Voor het scheidgaan snauwde hij Prins Willem nog toe: „Niet de Staten, maar gij, gij, gij“ (Prins Willem had in naam van de Staten durven vragen wanneer het Spaanse krijgsvolk eens ging vertrekken!!)

KAREL V

Vanuit Madrid ontving zijn halfzuster, Margaretha van Parma, als landvoogdes nu de bevelen. De ketterjacht was haar wel toevertrouwd!

De plakaten werden steeds verscherpt. De rechtbank van de Roomse kerk, de **inquisitie**, die de kettters verhoorde, had volop werk. Na het verhoor gaf deze rechtbank de „schuldigen“ over aan de gewone rechter, want de kerk zelf bracht niet naar de brandstapel!

Stille verklikkers slopen rond. Ze kregen voor het aanbrengen van een leraar de som van f 800 en de helft van de verbeurdverklaarde goederen. Ik denk nu aan Schele Ebben uit het boek van Van de Hulst: Willem Wycherts.

**

In deze bange tijd leefde Guido de Brès. Hij was geboren in het jaar toen voor het eerst in deze landen de brandstapel ontstoken werd. Te Bergen in Henegouwen ging hij in zijn jeugd trouw naar de Roomse kerk. Zijn moeder was een vrome vrouw, die nauwgezet naar de leer van haar kerk leefde.

Toen Guido de Brès volwassen was, koos hij het beroep van glasschilder.

De wondere blijdschap van de martelaren deed ook Guido de Brès naar de bijbel grijpen. Door het lezen van Gods Woord ontdekte hij de heerlijke waarheid van het **evangelie**: Alleen door het bloed van Jezus Christus is de zondaar zonder schuld voor God. Deze blijde boodschap maakte hem zo blij, dat hij ook anderen ze ging vertellen. Hij bleef glasschilder, maar in zijn vrije tijd zocht hij de mensen op. Dat was gevaarlijk! De verklikker zorgde er voor, dat hij bekend werd bij de inquisitie. Hij moest vluchten om niet in haar handen te vallen.

Een tijdlang bleef hij in Engeland, dat voor meer vervolgd uit het zuiden een toevluchtsoord was. Uit het noorden namen velen de wijk naar Emden.

In zijn ballingschap ging Guido de Brès om met uitnemende mannen o.a. de latere hageprediker Petrus Dathenus.

Ook De Brès wilde zich geheel in dienst stellen van het evangelie. Hij keerde naar zijn vaderland terug en bracht in het geheim in stad en dorp de blijde boodschap.

**

Over de hervormden of **protestanten** werden steeds maar weer valse beschul-

digen rondgestrooid. Guido de Brès dacht: Als de Roomse kerk en ook Filips II eens precies wisten wat die door hen gehate kettters geloofden, dan zouden ze zeker beter over hen denken. Misschien hielden de vervolgingen dan op! Daarom ging hij een klein boekje schrijven, waarin hij heel duidelijk vertelde wat de protestanten leerden. Hij verdeelde zijn boekje in 37 korte gedeelten of artikelen. Ze bespreken o.a. deze punten:

1. De bijbel is het enige boek waaruit we God kunnen kennen.
2. God is één en toch onderscheiden in drie personen: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
3. Door de val van Adam en Eva wil ook wij God niet liefhebben. Alleen door het geloof in Jezus Christus is er vergeving van de zonde.

In dit boekje sprak Guido de Brès zijn geloof uit en met hem alle z.g.n. kettters. Het was de Nederlandse Geloofsbelijdenis. (Achter in je psalmboekje kun je ze lezen.)

Hoe moest de Geloofsbelijdenis in handen komen van Filips II? Guido de Brès wist raad. De koning, onze „heer“, was in 1561 juist voor een kort bezoek in de Nederlanden. Hij vertoefde op een kasteel in Doornik.

In de stilte van de nacht sloop een vriend van De Brès tot vlak bij het kasteel. Hij gooide het boekje, dat geadresseerd was aan de koning, handig over de slotgracht in de tuin.

Bedienden brachten het pakje wel aan Filips II, maar hij wilde het geschrift van de kettters niet eens lezen! Er werd bevel gegeven Guido de Brès op te sporen. Gelukkig kon deze net op tijd ontkomen naar Frankrijk.

Het volgend jaar werd de Nederlandse Geloofsbelijdenis gedrukt en met een

heel beleefd en vriendelijk schrijven, als een smeekschrift, nog eens aan de koning gezonden.

Brief en belijdenis maakten geen indruk op onze „heer”. Zijn woede werd nog heviger tegen die drieste ketters, die het durfden wagen hun ketterijen onder zijn ogen te brengen. Het enige antwoord op het smeekschrift bestond in een verscherping van de plakkatēn!

**

Guido de Brès kwam terug en werd dominee van de gemeente te Valenciennes. Met anderen leidde hij verschillende hagepreken. Van heinde en ver kwamen de mensen om het zuivere Woord van God te horen preken. Soms waren er tienduizend mensen bij elkaar. Voor de hagepreker het woord nam, werd met los kruut een schot gelost om stilte te verzoeken. Dan luisterde men uren met grote aandacht naar de eenvoudige preek. Machtig klonk het lied van de duizenden onder Gods hoge hemel.

In 1566 barsite ook in Valenciennes de beeldenstorm los. De stad werd belegerd door troepen van de landvoogdes. Na een hardnekkige verdediging gaf de stad zich over. Een vreselijk bloedbad werd onder de ongelukkige inwoners aangericht.

Guido de Brès en zijn vriend La Grange, ook een dominee, wisten te ontkomen, maar even later in een ander dorp herkend en gevangen genomen. Ze werden in ijzeren kettingen geklonken en in de

vuilste gevangenis opgesloten. De inquisitie had niet veel tijd nodig om het vonnis te vellen over deze beide moedige mannen: De dood aan de galg.

Uit de gevangenis schreef De Brès enkele brieven aan zijn vrouw en kinderen en aan de gemeente. Geen woord van angst! Alleen de vraag om te zorgen voor zijn vrouw en kinderen. Wat kan God door Zijn genade een zwak mens toch sterk maken!

Op 31 mei 1567 werden beide mannen ter dood gebracht. Zij gingen met blijdschap. La Grange zei: „Ik ga naar het eeuwige feestmaal van het Lam”.

Staande op de ladder van de galg beemoedigde Guido de Brès nog zijn gemeente. Men liet hem niet uitspreken. De beul deed snel zijn werk.....

De Nederlandse Geloofsbelijdenis bestaat nu nog als belijdenisgeschrift van protestantse kerken. Dat is dit jaar dus vierhonderd jaar. En als we spreken over de Nederlandse Geloofsbelijdenis denken we ook aan de moedige opsteller: Guido de Brès.

1. Korte inhoud van de les:

In maakte de Nederlanden los van het Nu telt de Benelux inwoners. Karel V vervolgde de ketters omdat hij bang was dat de werd verbroken. Het eerste plakkaat verscheen in De eerste martelaren waren Karel V werd opgevolgd door Toen deze naar Spanje vertrok werd landvoogdes.

Guido de Brès woonde in zijn jeugd te Hij werd van beroep Voor de vluchtte hij naar Daar ontmoette hij o.a. In stelde Guido de Brès de op, om te overtuigen dat de protestanten geen kwaad leerden.

De Nederlandse Geloofsbelijdenis bestaat uit artikelen. Filips II was in dat jaar te De brief werd Het resultaat was van de plakkatēn. In werd de belijdenis gedrukt.

Te werden Guido de Brès en gevangen genomen. Ze stierven aan de

De Nederlandse Geloofsbelijdenis is dit jaar oud.

2. Moelijke woorden zijn:

3. Utdrukkingen:

Geld in het laatje brengen =
Iemand kunnen luchten. noch zien =
Verbeurd verklaren =
Het vonnis vellen =
Met voeten treden =
Van heinde en verre =

De oude linde in

DILLENBURG

Eens stond in Dillenburg het machtige slot „Dillenburg”. Hier werd in 1533 Prins Willem van Oranje geboren.

Het kasteel is er nu niet meer, alleen vinden we nog de ruïnes. Als herinnering aan het bouwwerk staat hoog op de berg de „Wilhelminatoren”.

Eén van de bomen op de slotberg draagt een naam. Het is de „Wilhelmuslinde”. Deze boom is ruim vierhonderd jaar oud!

Er is een bijzondere herinnering aan verbonden voor ons.

In het vorig artikel hebben we gelezen over de vervolging in de Nederlanden. Jullie weten dat in 1566 de edelen een smeekschrift opgesteld en het de landvoogdes Margaretha hebben aangeboden.

Door het optreden van de edelen durfde het volk meer. De hagepreken werden gehouden. Daarna kwam de beeldenstorm. Filips II zond in 1567 Alva om Rooms en niet-Rooms te straffen voor deze daad. De Kettters omdat zij de beelden hadden vernield en de Roomsen omdat zij het niet hadden verhinderd.

Door zijn spion in de werkkamer van

van mannen, die gevangen en gedood moesten worden. Hij vluchtte naar de Dillenburg.

Met zijn broers Jan, Lodewijk, Adolf en Hendrik beraamde hij plannen om de verdrukte Nederlanden te bevrijden.

Alva had hier de „Raad van beroerte” ingesteld, waarvoor de schuldigen moesten terecht staan. De **inquisiteur** Titelmans zag het somber in. „Hebben ze slimme Willem niet? 'k Vrees, dan wordt het een korte pret voor ons”.

**

Ook prins Willem werd voor de bloedraad gedaagd. Hij kwam niet en ging door met geheime koeriers te zenden naar Spanje, want de zoon van Filips II, Don Carlos had het plan om naar de Nederlanden te ontsnappen en zich aan het hoofd van de opstand te plaatsen. Deze Don Carlos was mismaakt en leed aan een ongeneeslijke ziekte. In zijn zieke brein was één gedachte gegroeid: „Iets te doen voor de eeuwigheid”. Hij was vol sombere haat tegen zijn vader.

Filips wist echter alles, want zijn spionnen hadden ettelijke brieven onderschept. Toen alles er op wees, dat Don Carlos het plan had zijn vader te vermoorden, greep Filips eerst in. In een afgelegen torenkamer van het paleis werd Don Carlos gevangen gezet. Hij heeft niet lang meer geleefd,

de koning, wist Prins Willem van Oranje dat hij als nummer één stond op de lijst

De verbitterde Filips gaf vooral Oranje de schuld. Hij zou Oranje ook treffen in zijn zoon. Alva nam de dertienjarige

voor het kopen van oorlogstuig. Moeder Juliana had op de Dillenburg de leiding van de kogeldraaij. De broers reisden door andere landen om soldaten te werven. In allerlei vermommingen zwierven agenten van de prins door onze landen om geld te verzamelen en de opstand aan te moedigen. Een schamel resultaat! Al het geld dat van de Nederlanders kwam, bedroeg nog niet 1 % van de onkosten.

**

Weersinvloeden en ouderdom hebben in de loop der jaren de oude linde op de slotberg deerlijk gehavend. De inwoners van het plaatsje vulden met beton en mastiek de molmgaten om de boom toch te kunnen bewaren.

Nu gaat het niet meer en de boom zal worden gekapt. Het Dillenburgs stadsbestuur is van plan ons Koninklijk Huis een loot ervan aan te bieden.

Uit die loot kan een boom groeien, die ons steeds weer herinnert aan het begin van de worstelstrijd voor de vrijheid.

Op de plaats van de oude linde zal het stadsbestuur van Dillenburg een gedenkplaat aanbrengen.

1. Korte inhoud van de les:

Prins Willem werd in..... op de geboren. Zijn ouders waren W..... en J..... Bij de ruïnes staat de toren. Op het slotplein staat de linde. Drie feiten uit 1566 zijn:

Ze vormen het „voorspel” van de oorlog. Toen Alva in kwam vluchtte Oranje naar De inquisiteur van de bloedraad heette

Oranje moedigde het plan van aan, om zich aan het hoofd van de opstand te stellen. Zijn zoon werd naar Spanje gevoerd.

Onder de oude linde deed prins Willem de belofte

Zijn broers heetten Deze gingen soldaten

De Nederlanders brachten slechts ... % van de onkosten op!

Een loot van de linde wordt ons aangeboden.

2. Moelijke woorden zijn:

3. Kaartje: Dillenburg ligt op een uitloper van het gebergte Aan de Rijn liggen op dit kaartje de plaatsen: In het Ruhrgebied liggen:

Filips Willem, die studeerde aan de universiteit van Leuven, gevangen. De jongen werd naar Spanje gebracht en zag zijn vader nooit terug.

Het plan met Don Carlos was dus mislukt. Hulp van andere vorsten was er niet te krijgen. Toen gingen de vijf broers op de Dillenburg zelf een leger werven. Dat kostte een hoop geld.

Uit de benarde landen kwam, in het diepste geheim, een **deputatie** naar de Dillenburg. De prins ontving de mannen onder de oude lindeboom op het slotplein. En hier beloofde hij Nederland met alle middelen te zullen helpen. Dat is dus de herinnering, die de oude lindeboom bij ons wakker roept.

Prins Willem heeft zijn belofte gehouden. Geld en goed heeft hij gegeven

Wordt dit een artikeltje uit de oude tijd? Zo uit de tijd van de Duinkerker kapers of van de Algerijnse zeerovers? Gedeeltelijk!

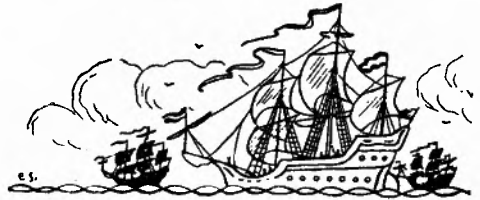
Wat zijn dat spannende verhalen! En wat waren het woestelingen, die **piraten!** Als je een boek leest, dat over die rovers gaat, dan kun je er eigenlijk niet mee ophouden, vóór je de laatste bladzijde gelezen hebt.

De uitkijk in het kraaiennest van de

onschuldige koopvaarder zag hem het eerst: de gevreesde zeerover, het schip met de bloedvlag in top! 't Was een snelle zeiler en al kleiner werd de afstand tussen beide schepen. Aan boord van het koopvaardij-schip werd alles in staat van verdediging gebracht. Weldra bulderden de kanonnen en knalden de musketten. Versplinterd hout vloog rond en soms plotte krakend de grote mast op het dek. En dan..... Dreunend sloegen de enterhaken in de verschansing

van het koopvaardij-schip. De zeerover sprongen over en er volgde een gevecht van man tegen man. En als dan alle t

genstand gebroken was, werden de matrozen, die niet gesneuveld waren óf over boord gegooid óf meegenomen om als galeislaaf door de Algerijnen te worden afgebeeld. 'n Vreselijk lot!

Menig schip van de Oostindische Compagnie, dat rijk beladen huiswaarts koerste, werd een prooi van die gevreesde Duinkerkers.

In de Middellandse Zee loerden de Algerijnen op de schepen, die handel dreven op de **Levant**, de landen in het oosten van de Middellandse Zee. Geen wonder, dat de koopvaardijvloot vaak beschermd werd door oorlogsschepen!

Voor een gevangene zeerover kende men geen genade. Zo iemand moest men, op bevel van de Staten, „de voeten spelen“ d.w.z. overboord gooien.

Onze zeehelden, o.a. Piet Hein, Tromp en De Ruyter hebben heel wat avonturen met die zeerovers beleefd. Piet Hein is in 1629 zelfs gesneuveld in een gevecht tegen die Duinkerkers. Pas in 1645 gelukte het met behulp van de Fransen het zeeroversnest Duinkerken te veroveren.

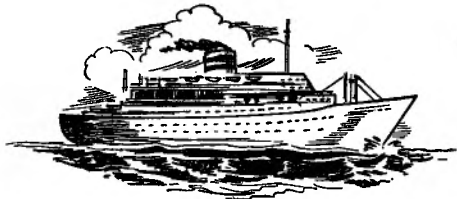
Gelukkig, dat die zeeroverij er nu niet meer is, zul je zeggen. Maar wacht even, daarover komt straks nog iets.

Eerst nog dit: Wist je, dat de Watergeuzen uit de Tachtigjarige Oorlog eigenlijk ook zeerovers waren? 't Waren heus niet alleen dappere strijders tegen de Spanjaarden, maar ze namen ook menig schip dat niet van Spanje was. Prins Willem van Oranje nam ze in dienst door hun **kaperbrieven** te geven. Ze mochten

alleen de Spanjaarden afbreuk doen en de Prins, die immers geld nodig had om de Nederlanders te helpen, zou een deel van de buit ontvangen. Ook stelde de Prins de eis, dat „de Capiteinen elk op zijn schip zullen hebben een minister (predikant) om Gods Woord te verkondigen, gebeden te doen en de soldaten met schippers te houden in christelijke zedigheid!”

Zo waren de Watergeuzen van zeeroovers eigenlijk een deel van de strijdmacht van de Prins geworden! Jammer was het, dat velen van hen zich alleen lieten leiden door wraakgevoelens. Van de buit heeft de Prins nooit veel gezien.

En toch heeft de Here die woeste Watergeuzen willen gebruiken om een begin te maken met de bevrijding van Nederland. Denk maar aan 1 april 1572.

Of er nu nog zeeroovers zijn? Misschien wel, maar 't gaat wel anders dan vroeger.

Daar heb je nu het geval met de „Santa Maria”. Wat was er met dit Portugees passagiersschip aan de hand?

Wel, dit schip van 20.000 ton ging een gewone zeereis maken van Amerika naar Lissabon. In elke haven, die het aandeed, kwamen er **passagiers** aan boord. Zo was het in een haven van Venezuela, zo was het ook in Curaçao. Niemand zag iets bijzonders aan die mannen, die met grote koffers aan boord kwamen. **Toeristen** hebben vaak veel **bagage**. Onder de passagiers zag men een 42-tal Nederlanders: mannen, vrouwen en kinderen. Zij waren van plan mee te reizen naar Lissabon en daar de trein te nemen naar Nederland.

Maar wat gebeurde er?

In de Caribische Zee kwamen plotse-ling zo'n 70 goed bewapende mannen op de bemanning af. Na een kort gevecht, waarin één scheepsofficier sneuvelde, en de kapitein gevangen werd genomen, nam de bende het bevel over het schip in eigen handen. Ze hadden het grote, prachtige schip geroofd! De rovers waren als heel gewone passagiers aan boord gekomen. In hun grote koffers hadden ze hun wapens verborgen!

Lik oorlogsschip of ander vaartuig van welk land ook mag een zeerover aanvallen en het opbrengen naar een haven. Maar de bevelhebber van de rovers maakte bekend, dat hij het schip nooit zou overgeven. Mocht de overmacht te groot worden, dan zou hij het schip tot zinken brengen. Dat zou ontzettend zijn voor de 600 passagiers! Daarom werd de „Santa Maria” niet aangevallen.

De leider van de rovers bleek een oudkapitein van het Portugese leger te zijn. Galvao heet hij. Hij beweerde geen zeerover te zijn, maar in strijd te zijn tegen de **premier** van Portugal, Salazar. Vroeger is hij daarvoor in Portugal al gevangen genomen. Maar Galvao is een slimmerd. Hij meldde zich ziek en werd opgenomen in een ziekenhuis in Lissabon. Daar trok hij een witte doktersjas aan en ontsnapte onopgemerkt.

Wat wilde hij nu met de „Santa Maria” en hoe moest het met de passagiers?

Ging hij naar de Portugese kolonie Angola in Afrika? Of naar een Portugees eiland in de Atlantische Oceaan? Madeira misschien? Tegen 1 februari stopte het schip en bleef liggen op ongeveer 50 km. van de Braziliaanse haven Recife. Brazilië kreeg op 1 februari juist een nieuwe president. Galvao hoopte, dat die hem gunstig gezind zou zijn.

Hoe dit avontuur ten slotte afliep?

Alle passagiers zijn in Recife ontscheept. De Nederlanders onder hen mochten met een speciaal K.L.M. vliegtuig naar 't vaderland reizen. Blij en opgelucht na al de spanning kwamen ze op Schiphol aan. Vergeten zullen ze deze reis niet!

En Galvao? Uitvaren kon hij niet meer, daarvoor ontbrak het hem aan beman-

Huilende WOLVEN

Wat een leuk spelletje is dat:
 „Herder laat je schapjes gaan!”
 „Ik durf niet!”
 „Waarom niet?”
 „Om de boze wolf niet!”
 „De boze wolf zit gevangen
 tussen twee ijzeren tangen.
 Tussen zon en maan,
 herder, laat je schapjes gaan!”

Daar rennen de schapjes weg, maar van achter een muur schiet onverwachts een „wolf” te voorschijn, die van de overlopende „schapen” enkelen grijpt...
 't Is gelukkig geen echte wolf.

Die zijn hier niet meer. Ze zijn er wel geweest. In het laatst van de 16e eeuw waren er in ons land zelfs zoveel, dat men in Holland en Utrecht, om van deze gevaarlijke roversplaag af te komen, een geweldige drijfjacht op touw zette. Iedereen op het platteland moest meehelpen, behalve de molenaars, die op de ommevang moesten uitkijken, waar de dieren heenvluchtten. Het werd een groot succes..... Honderden wolven werden gedood.

Ná 1800 komen hier practisch geen wolven meer voor.

In Engeland, Schotland en Ierland zijn ze al een paar eeuwen geleden volkomen uitgeroeid.

„Maar goed ook”, zeg je, „want de wolf is een felle rover, die heel voorzichtig te werk gaat, maar niemand ontziet!”.

Er zijn verhalen bekend van overvallen, die je doen huiveren. Je hebt ze toch wel 'es gelezen?

En wat een wolf doet? Hij jaagt zelden alleen. Wanneer de winter z'n intrede doet, de sneeuw het voedsel verbergt en de wolven hongerig maakt, dan zoeken ze de bewoonde wereld op. In troepen trekken ze, tegen het vallen van de avond huilend het woud uit..... Wee een verlate reiziger, die zulke uitgehongerde beesten tegenkomt..... Wild, dat door de wolven geroken is, valt onherroepelijk in de macht van deze bloeddorstige dieren. Ze beginnen de achtervolging en houden deze zo lang vol, tot het wild

ningsleden. Bovendien lagen buiten de haven verschillende oorlogsschepen op hem te wachten.

Hij zal niet aan de Portugezen worden uitgeleverd, maar krijgt in Brazilië **politiek asiel**.

De rechtbank sprak uit, dat de „Santa Maria” aan de rechtmatige eigenaars moest worden teruggegeven.

En daarmee was het avontuur afgelopen.

VERWERKING.

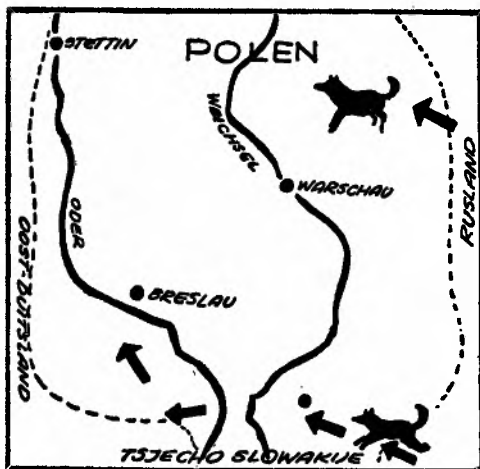
1. Zeerovers noemt men ook wel
2. In de 16e en 17e eeuw hadden onze zeevaarders veel schade en hinder van de en zeerovers.
3. Onze zeeheld sneuvelde in een gevecht tegen de kapers.

4. De Watergeuzen kregen van
 kaperbrieven. Nu mochten ze vechten tegen de
 Ze veroverden in 1572
5. De landen in het oosten van de Middellandse Zee noemde men: De
6. De Portugees Galvao bemachtigde in de Zee het passagiersschip,
 de „.....”
7. De president van Portugal heet
8. Een Portugese kolonie in Afrika heet
9. De passagiers van de „Santa Maria” werden ontscheept in de B.....
 haven
10. Moeilijke woorden zijn:

uitgeput neerstort. Het heeft zich dóódlgelopen.....

Let 'es op een wolf, die je in de een of andere dierentuin zonder twijfel wel hebt zien lopen langs het gaas. Rusteloos..... heen en weer, heen en terug. Wat een soepele, veerkrachtige houding! Wat peinzende ogen! Net een grote herdershond, alleen wat groter en forser nog, met breder kop en krachtiger kaken. — Er zijn **exemplaren**, die anderhalve meter lang en 1 meter hoog zijn. — De wolf met de jakhals worden de stamvaders van onze hond genoemd.

Nog is de wolf in groten getale in Oost-Europa inheems. Hij heeft een neiging om in westelijke richting te trekken. Daar weten ze in Polen, Tsjecho-Slowa-

kije en Oost-Duitsland van mee te praten. Men schatte voor een jaar of tien het aantal wolven in Polen op ruim 1000. Er zijn eenzame, afgelegen dorpen in deze landen, die in de sneeuwinters door wolven worden bedreigd en overvallen. Daar kun je ná zonsondergang niet veilig meer buiten de deur komen. Lange tijd heeft men hier niet meer gejaagd, doch men ziet in, dat deze rovers gekeerd en weggejaagd moeten worden. Men looft weer premies uit en jacht-kommando's zoeken de huilende wolven op.

Men zegt dat een volwassen wolf per jaar 1000 kg. vlees verorbert. Of die dus ook schade kunnen aanrichten!

De modernste manier van jagen tref je aan in Canada, waar men met **helikopters**, jachtvliegtuigen en **mitrailleurs** er op uit gaat.

Maar kun je nu zeggen dat de wolf een gemene wreedaard is?

Nee.

Je hebt, hoop ik, „Kazan, de Wolfshond“ of „Pit-tah, de grijze Wolf“ wel gelezen? Pracht verhalen, waarin je het mooie van het dierenleven vóór je ziet. Daarin lees je niet alleen van harde wreedheid!

Heel vreemd zijn de berichten, die een enkele maal in de krant staan over een „wolfskind“. Eigenlijk is er geen eeuw voorbijgegaan, waarin niet zo'n **fantastisch** verhaal opdook over een kind, dat niet spreken kan, alleen maar geluiden uitstoot, op handen en voeten zich voortbeweegt en..... door wolven is opgevoed.

Wat er van waar is? We zouden het graag eerst met eigen ogen zien, vind je niet?

Wel is het opmerkelijk dat de wolf in onze táál zo veel voorkomt.

De Bijbel heeft het over verscheurende wolven, die de kudden belagen, over wolven in schaapskieren en over de wolf, die met het lam verkeert.

Wij hebben het over de „weerwolf“, over de „waterwolf“, over de „rogge-wolf“, waarvoor kleine kinderen in Vlaanderen en de Achterhoek, nogal moeten oppassen en over „lupus“, een huidziekte, die dikwijls het gezicht aantast. (lupus is het latijnse woord voor wolf).

En toen in de jaren 1940 tot '45 „Nederlanders“ het hielden met de bezetter, heette het: zij huilen met de wolven in het bos.

En als je vanmiddag aan tafel schikt, zeg je misschien wel: „O, moeder ik heb een honger als een wolf“. Even later ziet zij je genieten met een stralend gezicht. Daar is ze blij om, want een Isegrim aan tafel is géén pretje.

'T SCHEEPJE

Er dreef een scheepje in de sloot,
Een scheepje zonder roer,
Dat heel allenig zeilen ging
En door de biezen voer.

I Het was een klompje van een kind,
Met touwtjes en een mast.
Het raakte in het groene kroos
En niemand hield het vast.

De Moeder had het zeil gemaakt
Met nog een vlag erbij.
De Vader had het opgetuigd,
Toen was hun jongen blij.

II Het scheepje draaide heen en weer
En zeilde langs het gras.
Toen ging de vader aan zijn werk
En moeder aan de was.

Maar toen het tijd van eten werd,
Keek moeder angstig rond,
Omdat ze aan de waterkant
Alleen het scheepje vond,

III Hun lieve dreumes was er niet,
Ze vloog naar buiten toe.
Ze riep z'n naam wanhopig uit
Maar niemand zei er: „joe!”

Er stond een scheepje op de kast
Dat was miljoenen waard.
Wanneer de vader er naar keek,
Dan trok-tie aan z'n baard.

IV En als de moeder 's avonds laat
Het in haar handen nam,
Dan hoorde zij een lieve naam,
Waar „oe” en „ie” in kwam.

J. H. SPEENHOFF (1869—1945)

(Zie voor „Bespreking”
volgende pagina).

VOOR JE SCHRIJFT:

In ons land komen geen wolven meer
voor na Reeds een eeuw daar-
voor waren ze in en
..... volkomen uitgeroeid.

De wolf is een felle met een
scherpe en een geweldig
Wild, dat de wolven achtervolgen, laten
ze

Een wolf verorbert per jaar wel
vlees.

In komt de wolf veel voor.
Langzamerhand trekt hij op naar het
..... Daar weten de P....., de
T..... en de O..... van mee te
praten.

Als er strenge zijn met zware
..... komen de hongerende
naar streken. Afgelegen dorpen
worden soms door troepen Dan
is de wolf een gevaarlijk,

In Canada jaagt men met
..... en

Pracht verhalen over het dierenleven
vind je in: en in

Het woord wolf komt in onze
veel voor, o.a. in:

..... en
Aan tafel kun je honger hebben
....., maar je mag geen brombeer,
geen I..... zijn.

Moelijke woorden zijn:

BESPREKING.

Speenhoff was een volksdichter. Wat wil dat zeggen? Dat hij door het hele volk gekend werd. Zo was het ook bij Cats en Tollens. Sommige van zijn liedjes werden op straat gezongen. En hij maakte er meer dan zeshonderd!!

Hij was dichter, hij droeg voor, hij maakte de melodie op zijn verzen, hij zong ze in volle zalen en begeleidde zichzelf daarbij op de gitaar. En de liederenboekjes die hij uitgaf, voorzag hij zelf van tekeningen. Wat een veelzijdig talent! Hij was een echte BARD! Zo noemde men een volkszanger bij de Kelten en bij de Germanen. Hij had een grote bos haar en een donkere snor en baard. Mijn vriend sprak altijd van: „De Bard met de Baard”.

De dichter Boutens noemde hem: „Een rijmer van de koude grond”. Dat geldt zeker niet voor ons gedicht. „t Scheepje” is echte poëzie. Het is zeer eenvoudig. Er zijn geen geheime laadjes, zoals in zoveel gedichten van Boutens zelf. Laadjes, die maar door enkelen kunnen worden opengetrokken! Een kind kan het begrijpen.

En — wat belangrijker is — de dichter is er ook volledig in geslaagd je te ontroeren! Ik weet nog, hoe ik het dertig jaar geleden voor het eerst las; het is me altijd bijgebleven.

Hoe komt het nu, dat je zó meeleeft met die vader en moeder, wier lieve jongetje verdrongen is?

Hoe vaak lees je niet een dergelijk berichtje in de krant, met naam en toenaam en met de plaats waar en de datum waarop het is gebeurd. Je leest het voor aan vader en moeder. En die zeggen: Wat erg hè? En direct daarna hebben zij en jij het weer over wat anders..... In ons gedicht staat geen naam, geen plaats, geen tijd, geen enkele bijzonderheid. Er staat zelfs niet eens, dat het kereltje verdrongen is. Ook niet, dat vader zo erg bedroefd is, of dat moeder schreit! Hoe komt het toch, dat je ondanks dat, zo intens meeleeft met dat kleine gezin? Ja, dat is nou het geheim van echte poëzie! Dat is het geheim van de dichter, die de goede woorden weet te vinden en ze zo weet te schikken tot een ritmisch geheel, dat het een mooi gebouw wordt. Dat is de gave van de dichter, die het allerdirectste verband weet te leggen tussen zijn hart en het jouwe!

Hij suggereert meer, dan hij met zoveel woorden zegt.

In het mooie boek „Het Fregatschip Johanna Maria” van Arthur van Schendel staat:

Die dag was de kapitein nergens op het schip te vinden..... De „Johanna Ma-

ria” werd op Kijkduin gezien met de vlag halfstok..... Ieder weet nu, dat de kapitein verdrongen is. Het wordt niet letterlijk gezegd, het wordt gesuggereerd, d.w.z. je gedachte en je gevoel worden zó beïnvloed, dat je weet en voelt!

Het staat niet in de woorden, het staat er onder, er achter, maar veel helderder en gevoeliger dan in een prozaische mededeling.

Dat is nu ook hier het geval. Let maar eens op III, 5: hun lieve dreumes was er niet. En op III, 8: Maar niemand zei er „joe”. Lees eens oplettend strofe IV en ga na welke regels je de droefheid van de ouders suggereren, zonder die te noemen! Dit zwiigende verdriet maakt veel dieper indruk dan luid gejammer!

Voor een goede voordracht is nodig, dat je het medelijden van de dichter en van jezelf weer in de hoorder opwekt. Je moet dus gevoel, sentiment in je stem leggen. Je probeert iets hardop te zeggen, iets droevigs, dat je overkomen is, of zou kunnen overkomen. Die droevige klank probeer je vast te houden. Maar laat het vooral niet sentimenteel worden. Als je hullerig gaat doen, wordt het juist belachelijk. Wie overdreven doet schiet trouwens altijd het doel voorbij!

Strofe I en II vertel je gewoon. In III komt dan de spanning. Let op „angstig” (III, 2), op „ze vloog” (III? 6); „Wanhopig”; De woordjes „joe” (III, 8) en „oe” en „ie” (IV, 8) zeg je met een kinderstemmetje. Tussen III en IV is er een langere pauze.

Gebaren zou ik niet maken. Beets heeft het al gezegd: De molenswiekerij drukt geen verrukking uit. Nee, je moet het zoeken in een goede, duidelijke uitspraak, in de klank van je stem, in je mimiek, d.i. in de uitdrukking van je gezicht. Op het moment, dat je spreekt, moet alles heel duidelijk voor je staan! Je kijkt naar het scheepje; met de moeder kijk je angstig naar links en rechts. Bij IV, 3 sla je je ogen op naar de kast!

Rotterdam.

FRANS C. VAN DORP.

Het volgende nummer van
„ONZE EIGEN KRANT”
verschijnt vrijdag 17 maart

Julie zult wel benieuwd zijn naar de uitslag van de kruiswoordpuzzle uit het Kerstnummer. Er waren weer stapels inzendingen.

Maar erg jammer was het ook nu weer, dat er meisjes en jongens zijn, die wel een prijs willen hebben, maar er niet hun best voor willen doen. Er was toch afgesproken, dat we geen slordig volgekrabbelde „krantenvelletjes” meer zouden inzenden? Toch waren die er nog bij tientallen.

Ik zou die leerlingen wel eens al die keurig getekende en gekleurde inzendingen willen laten zien, die er ook bij massa's tegelijk binnenkwamen. Om je pet er voor af te nemen! Prachtig werk was er bij!

Kijk nu eerst maar eens naar de oplossing. Had je er geen foutjes in?

OPLOSSING.

Horizontaal:

1. Adam; 3. Jehu; 5. Omri; 7. os; 8. Eloï; 9. en; 11. Anna; 12. Lama; 13. dank; 14. Elam; 17. Rama; 19. Elia; 22. fa (of: la); 23. Oreb; 24. na; 25. aren; 26. Ebal; 27. Sira; 28. deeg; 30. Baäl; 32. Mara; 34. Ur; 35. Levi; 36. as; 38. Gaza; 39. Amos; 40. boek; 41. Joas; 44. Silo; 46. Ezau; 49. re; 50. Aser; 51. he (niet: hij!); 52. Ruth; 53. Abia; 54. Dura.

Vertikaal:

1. Abba; 2. Mesa; 3. Joël; 4. Uria; 5. Obed; 6. Izak; 7. On; 10. na; 14. Ezra; 15. af (of: al); 16. Maon; 17. Rome; 18. Abel; 19. Enos; 20. la; 21. Ahia; 28. Doëg; 29. Gera; 30. Bela; 31. Lois; 32. Moab; 33. Afek; 34. Uz; 37. So; 41. Jair; 42. ar; 43. Seth; 44. Sara; 45. Orpa; 46. Ehad; 47. ze; 48. Uzza.

En nu de prijswinnaars (en -winnaresen):

1. Wiebe Kriebel, Breukelen; 2. Eefje Valkenburg, Veenendaal; 3. Anneke Lap, Boerakker; 4. Inge v. d. Zweth, Rotterdam (wijk 21); 5. Wilhelmina Stratting, Valtherrmond; 6. Arie Koppenaal, Zalk (post Hattem); 7. Jaap Smit, Ten Post (Gr.); 8. Olga Mol, IJmuiden; 9. Jan v. d. Vlist, Polsbroek (U.); 10. Siebold Vlieger, Vreeswijk; 11. Piet Sloof, Kamerik (U.); 12. Siep v. d. Zwaag, Emmeloord

(N.O.P.); 13. Corrie v. Keulen, Westbroek (U.) post: Achttienhoven; 14. Johan Lieverdink, Bredenbroek (Gld.); 15. Jilles G. IJmadariaga, Rotterdam; 16. Mieneke Kruizinga, Nieuweroord (Dr.); 17. Trudi Elderhuis, Twijzelerheide; 18. Gerda Hofman, Zeist; 19. Ruurd Huitema, Bozum; 20. Annie Jelsma, Anjum; 21. Arjen v. d. Ploeg, Bedum; 22. Martie Ferweda, Leerdam; 23. Diny Woestenenk, Warnsveld; 24. Rietje v. d. Schagt, Lunteren; 25. Frans Kuiper, Driel (O.B.)

Alle gelukkigen van harte gefeliciteerd!

De beide naamkaartjes uit het januari-nummer ontcijferd, zijn:

garnalenvisser
te
Harlingen

postbode
te
Arnhem

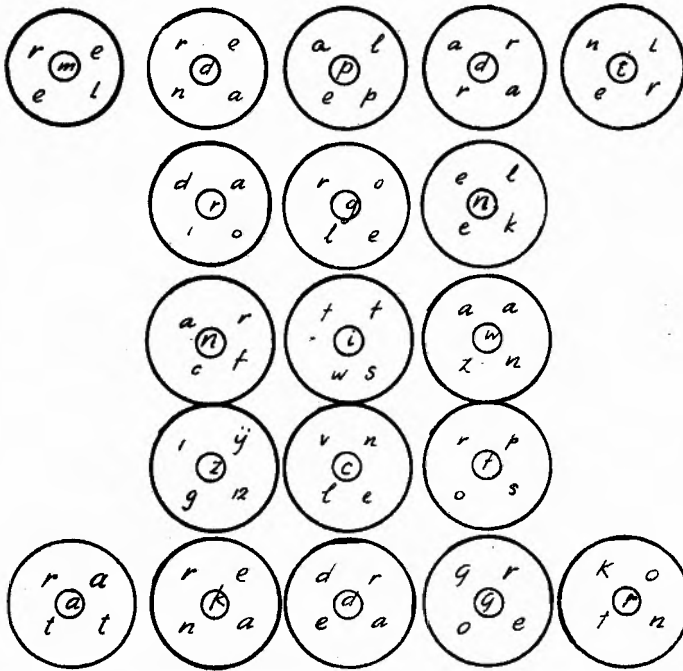

Hier zijn er nog twee:

K. Endatrip
te
PAMNEK

N. Euringie
te
VEENHONDI

En verder zie je hiernaast 19 cirkels staan, waarin 5 letters per cirkel. Deze letters zijn natuurlijk door elkaar gegooid. Rangschik ze nu zo, dat het die woorden zijn geworden, waarvan ik de betekenis omschrijf. En als je dat goed gedaan hebt, vormen de beginletters een gezegde. Dit gezegde bestaat dus uit 19 letters.

De omschrijving is:

bovenste rij — 1) vogel;
2) vogel; 3) vrucht;
4) electrisch oog; 5)
vervoermiddel

eerste rij van drie — 1)
draadloze omroep; 2)
muziekinstrument; 3)
deel van voet

tweede rij van drie — 1)
palmriet; 2) ruzie; 3)
grote vogel

derde rij van drie — 1)
huidvering; 2) damp;
3) lus

onderste rij — 1) groot ge-
bak; 2) om een schip
aan vast te leggen; 3)
slang; 4) graan 5) af-
geknotte boomstam

De beginletters vormen het
gezegde:

Je behoeft deze keer
niets in te zenden.

HERSENMASTEK

We beginnen maar weer met de beantwoording van de vorige vragen:

41. Delfzijl, Dokkumer Nieuwe Zijlen;
42. landbouwer, veeherder, visser;
43. Kis, Nebat, Hammedatha; 44. 20 zilverlingen, 30 zilverlingen;
45. a. natuurkundige noordpool, b. aandr. noordpool en een inboorling van Polen (c);
46. Als het kalf verdronken is, dempt men de put; 47. Elst, Eindhoven, Ulfst; 48. verduurzamen, praten; 49. porte van porter = dragen en monnaie = geld; 50. L. J. Coster, Stadhouder-koning Willem III, R. J. Schimmelpenninck, koning Willem III.

Als nieuwe de volgende vragen:

51. Wat is het verschil tussen: stuka-door en stuwadoor?
52. Vul maar in: David, de zoon van.....,

- Jehu, de zoon van, Joab, één van de zonen van
53. De eerste schaatsenfabriek werd opgericht door te
54. Noem 'es 2 militaire vliegvelden in ons land.
55. Hoeveel soorten verkeersborden ken je? Noem ze 'es?
56. Noem 'es 3 wateren in ons land, waar de namen van personen uit het huis van Oranje aan verbonden zijn.
57. Ken je een spreekwoord, waarin roos voorkomt?
58. Zet 'es in de goede volgorde: Karel V, Willebrord, Karel de Grote en Godfried van Bouillon.
59. Kun je 3 plaatsen in ons land noemen, waaruit blijkt dat ze op terpen liggen?
60. Wat was het beroep van: Johan de Witt, Jan Evertsen, Joost van den Vondel, Ruysdael.

Natuurlijk is de naam van Alexander de Grote wel een bekende voor ons.

Zijn vader Philippus van Macedonië was een echte vechtjas. Je snapt me wel! Die heeft wat oorlogen gevoerd, hoor!

Eén van de buurstaten was Griekenland, dat hij ook wilde binnenvallen, zonder echter daarvoor een zware strijd te moeten voeren.

Hij zond de Spartanen een brief en schreef daarin: „Moet ik als vriend of als vijand komen, wanneer ik Uw land betreed?”

Hij kreeg als antwoord terug: „Helemaal niet komen”.

Je begrijpt, dat dit antwoord koning Philippus kriebelig maakte. Een boze brief ging naar de Spartanen terug. „Ik jaag jullie allemaal het land uit, als ik het eenmaal bezet heb”.

De Spartanen antwoordden slechts: „Als.....”

DIERENTUIN-VARIA

Uit: De Vallei

Olifanten weer aan de rol.

„De olifanten „Sonja” en „Helma” uit Ouwehands Dierenpark zijn voor de zo-

veelste maal aan de rol geweest. De beide dikhuiden, die nu respectievelijk twaalf en achttien jaar zijn en uiteraard ieder jaar in grootte en kracht toenemen, bezorgen de directie van het park bijna wekelijks hoofdbreken. Er zijn plannen in de maak om hun verblijf uit te breiden, zodat ze weer volop de ruimte hebben, zelfs met een vijver, waarin zij dagelijks een bad kunnen nemen. Maar zolang die nieuwe voorzieningen nog niet zijn getroffen, zit men er echt een beetje mee.

Onlangs was het in het buitenverblijf weer feest.

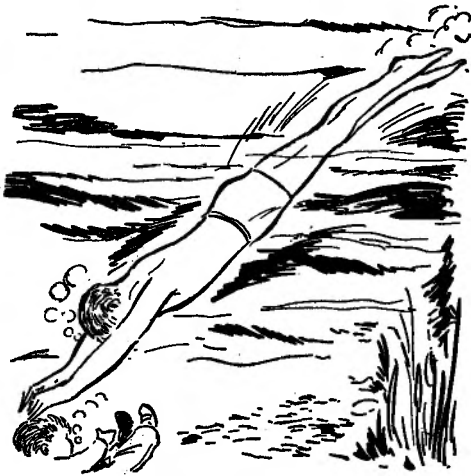

Langs de rand van de betonnen scheidsmuur bevindt zich een lange, oerstevige, ijzeren band, waaraan scherpe punten zijn gemaakt om de dieren op een veilige afstand te houden van het publiek. Deze band moest het nu ontgelden. Terwijl „Sonja” met behulp van zijn slurf het zand onder het ijzer weg blies, trok „Helma” het ijzer los. Zelfs de in zwaar gewapend beton vastgezette keilbouten trok zij er als luciferhoutjes uit. Toen de ijzeren staaf over de volle lengte los was, zorgden acht enorme olifantspoten er voor, dat er vrijwel niets meer overbleef. Op verschillende plaatsen was het bijna niet te beuren ijzer in stukken gebroken en als waardeloos blik op een hoopje getrapt. De oppassers moesten er tenslotte aan te pas komen om het schroot te verwijderen, daar „Helma” er zelf zodanig mee was gaan gooien, dat het dier er schrammen van had opgelopen op zijn dikke huid.

De huizen langs de kaai stonden vredig in het late, rode licht. De waterkant lag verlaten, er liepen veel natte voesporen over de keien. 't Was druk geweest zo te zien. Voorts was er geen mens meer te z..... Ja toch! Wie kwam daar aanrennen? Waarom schreeuwde die vrouw zo?

Wat? Jantje.....? Was dat joch van Verlinde.....? Bert schoot nader, tuurde in het water. O, mensen, help! Help.....! De trapeveltje gilden mee. Moeder Verlinde brulde voort. Bert smeedt de lege schoenenzak neer! De bloes glipte over zijn hoofd. Die rode trui daar! Die trui met de witte streep waar de hertjes op stonden! Langzaam zakte het weg in het heldere, diepe water. Luchtbellen, steeds zwakker luchtbellen! Broek! Hemd. Kousen en schoenen! Alles vloog uit.....!

Hij zoog diep de lucht in. Hu, wat beet dat water koud in zijn warme bast! Here, help me! Ogen wijd open! Daar.....! Nee, mis! Verderop! Pijn in de oren! De rode trui! Nog een slag! Dieper! Graaien mee de armen! Nog een slag dieper! Hevige druk van het water op de oren! Pijn, die verbeteren moet! Here, help! Zijn longen dreigden te bersten! Klopte de lucht in zijn schedel? Nog één slag! Nu kon hij niet meer! Jantje! Dood in 't water! Was

dat.....? Ja, hij had hem! Goed grijpen nu! Onder water woog alles minder. Stelling van.....! Here, laat me volhouden. Ik.....! Ik kan niet.....! Droomde hij? Ineens was er een ander gezicht, vlak bij het zijne. Handen graaiden. Sterke handen, die hem en Jantje meenamen als een veertje! Morel! Ha, nu waren ze beide.....! Het licht, de lucht gaf hem een klap in 't gezicht. Dat sterke handen hem op de kaai hesen, merkte hij al niet meer.

Het leek als had hij lang gezweefd door grote, vredige ruimten. Toen hij aanlandde deed hij de ogen open, zijn handen tasten. Lag hij nu.....? Was hij in bed? In de bedstee beneden? Waarom niet boven.....? Langzaam kwam er klaarte in zijn hoofd, hij schoot overeind. Moeder was direct bij hem.

„Blijven liggen, Bert. De dokter heeft gezegd.....”

„De dokter? Ik ben toch niet ziek? Moeder.....!” Hij greep haar hand krampachtig vast. „Jantje? Hoe is 't met 'em? Is ie toch niet.....?”

„Ne,” lachten moeders ogen. „Hij is wel een hele tijd bewusteloos geweest, maar een stuitje geleden is hij bijgekomen. De dokter zegt dat hij vlug weer opknappen zal.”

„O, en het was zo diep, moeder. En ik wier zo moe. Zo moe.....”

„En daarom ga je nu slapen. Dat heeft de dokter gezegd ook.”

Vader boog zich in de bedstee. „Nu heb je toch nog gezwommen,” deed hij kwaad. Maar zijn ogen lachten.

„En 't geld? En mijn spullen.....? Is alles.....?” was Bert bezorgd.

En toen vader knikte dat alles in orde was: „Er is een dubbeltje teveel. Dat is voor moeder, hoor.”

En een stuitje later: „Als Morel niet gekomen was, dan..... Ik was zo moe. Bijna gaf ik het op.....!”

Vader gaf hem een wit tabletje en een glas water: „Morel heeft je prachtig geholpen. Maar Een is er, die jullie beiden geholpen heeft. Ik denk dat je wel gebid hebt, daar onder water.”

„Ja,” knikte Bert. Het slaapmiddeltje begon te werken. Er was water, een trui

met hertebeestjes, schoenen en een dubbeltje. Even draaide alles door elkaar, toen was er niks meer.

IV.

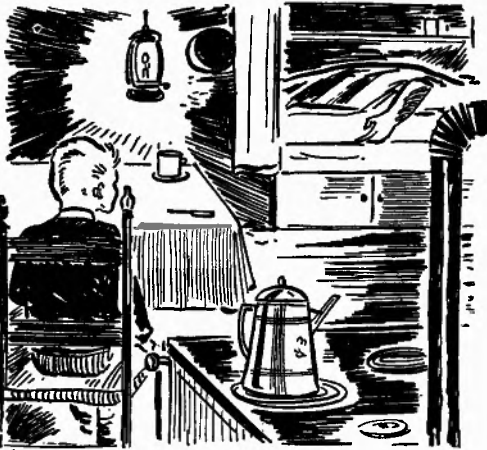
Kwart over drie riep vader Meerman zijn zonen. Toen ze goed en wel aan 't eten waren dook hij weerom achter moeder. Er was nauwelijks een schreepje zonnerood aan de einder, wat moest hij zo vroeg gaan doen. Frans en Bert liepen na het eten het straatje in. Hannes had een eind vliegertouw aan z'n grote teen gebonden, het hing met een steentje verzaak, te bengelen tegen de muur. Zijn vader vond het wel goed dat hij meeinging maar hem wakker was er niet bij. 't Was vast ongezond zo vroeg uit bed.

Eerst trok Frans aan het touw, het had een verward gekreun tot gevolg, gunter op het lage zoldertje. Nogeens, nu een beetje harder. En weer niks, Hannes sliep als een blok. Toen in de haven de eerste Kromhout begon te tjoekeren gaf Bert ineens een forse ruk aan het touw. Boven klonk een scherpe kreet die subiet afbrak, een seconde later een bos warrelig haar het venstertje uit.

„Ook flauw, zo hard te trekken! Had je niet eerst wat zachter.....!”

„Och jong, we staan al een kwartier aan die gore teen van jou te luiden en nog word je niet wakker. Schiet maar op! Hoor, de eerste motor draait al. Gauw zeg.....!”

Hannes had niet veel gekamd aan zijn haar en de laatste boterham at hij onder 't gaan op. De schuilen lagen drie rijen dik, maar de -38 zouden ze haast met de ogen dicht kunnen vinden. Daar vonden

ze alles nog in diepe rust. Ze bonsden op het popperige deurtje, tot daarbinnen beweging kwam.

„Ah joengers,” groette Ko van Belzen. „Julder hebbe 't niet verslapen, ee? Zeker heel de nacht wakker gelegen? Kom maar beneden, we gaan nog even koffie zetten. Eerder ben je niet wakker.”

Heerste buiten nog schemer, hier moest het pinkelend lichtje het aarddonker verdrijven. In 't kleine fornuisje knapperden al rap wat houtjes, de lage pijp boven 't dek gaf een pittige houtrook af. Hannes loerde in een van de kooien, ineens kwam er een hand vanonder de rafelige deken geschoten en had bijna zijn neus te pakken. Toen wikkelde lange Pier, een zwager van de schipper zich los uit het overhoop gewoelde bed. Zijn kousen had hij niet eens aan te trekken, makkelijk was dat. De stijve broek, nog vol glinsterende visschubben van gister, gaf een sterke reuk af in 't bedompte slaapkot. Toen bonsde Pier op een ander paneel, schoof het verder open.

„Allee, Vello jongen, kom er es uit! De dag is geen kakstoel, ee!”

Het slaperig wezen van Vello verscheen. In de baardstoppels hing hier en daar een pluus wol van de deken. Zijn wezen spleet bijna van oor tot oor toen hij naar de jongens lachte.

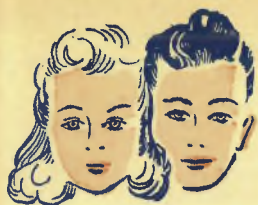
Vello's moeder was visleurster en die vrouwen maakten somtemet vreed verre reizen met ouden visbennen. Zijn moeder ging wel helemaal tot Venlo toe. Htar zoontje zat dan de hele dag alleen thuis. Kwam er iemand aan de deur en vroeg hij naar zijn moeder dan was 't antwoord vast en zeker: Moeder is naer Vello. Zo noemden ze hem als kind en nu hij veertig was, heette hij nog zo. Er was toch nog een goeie vissersman uit gegroeid en de jongens mochten hem graag. Hij kon heel goed roggen willen en als Ko van Belzen even naar een andere kant keek, stopte hij de jongens dikwijls een vette moot toe.

Ondertussen hadden de mannen ouden koffie geslurpt, zich wassen deden ze misschien later nog weleens. Vello hoopte misschien op een beetje wind, dan konden de pluizen wol uit z'n baardstoppels waaien. Pier ging alvast de gloefkop van de Kromhout voorwarmen, even later sloeg de motor aan gang, het hele schip trilde.

Over het water lag nog de schemer doch ver achter Noord-Beveland, verkleurde lucht rood tot een blij en licht oranje. Buiten de haven wendde Ko het roer en lei het schip in een bijna haakse bocht. De ebbe liep en de grote bank, schuin opzij van de havenmond stak z'n eerste rug al boven water uit. Rond de bakentonnen, zwart met rood, kolkte de stroom. Meeuwen volgden de boot een eindweegs, keerden dan, om ergens anders wat beters te zoeken. Een vlucht scholeksters, keurig wit en zwart, met rode poten en snavel, koersten vlak boven de blanke deining het zeegat in. Die gingen ergens vissen op een eenzame plaats, ouden eentonige roep kwam af en toe over het water als spoorden ze elkaar aan om dicht bijeen te blijven.

(Wordt vervolgd).

1

MAART 1961

16e JAARGANG no. 8

nze
eigen krant

onze eigen krant

voor Chr. Lagere Scholen, V.G.L.O., Nijverheidsscholen en Huishoudscholen

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

Troonsafstand.

4 september 1948.

Stil wachten duizenden op de Dam op het ogenblik, dat de oude vorstin de troonsafstand zou bekend maken.

Om twaalf uur verscheen koningin Wilhelmina met prinses Juliana en prins Bernhard op het balkon van het paleis.

Geen gejuich, alleen een wondere stilte!

Een beminde vorstin beëindigde een vijftigjarige regeringsperiode.

stel er prijs op u zelf mede te delen, dat ik zo juist mijn troonsafstand heb getekend ten behoeve van mijn dochter, koningin Juliana.

Ik dank u voor al het vertrouwen, dat gij mij vijftig jaar hebt gegeven.

Ik dank u voor de toegenegenheid en de warmte, waarmee gij mij steeds hebt omringd. Met vertrouwen zie ik uw toekomst tegemoet onder de zorgende leiding van mijn innig geliefd kind.

God zij met u en met de koningin!

Ik acht mij gelukkig met u allen te kunnen uitroepen: „Leve de koningin!”

Toen barstte de vreugde los! Leve koningin Juliana! Lang leve de koningin!

Met een blijde glimlach keek de afgetreden koningin naar haar dochter. Voor haar dochter was nu al die geestdrift, al die vreugde van het volk. Ook een koninklijke moeder verheugt zich over het geluk van haar kind!

Spontaan zongen duizenden het oude lied van Aldegonde.

Langzaam keerde de stilte weer.....

Toen trad koningin Juliana naar voren en sprak woorden van dank tot haar moeder en het Nederlandse volk. Zij besloot met: „Leve het vaderland!”

De grijze Prinses der Nederlanden trad terug. Daarmee drukte ze uit: het zijn nu koningin Juliana en prins Bernhard, die op de voorgrond moeten staan.

Bewogen luisterden de duizenden naar haar duidelijke afscheidswaarden: „Ik

Inhuldiging.

6 september 1948.

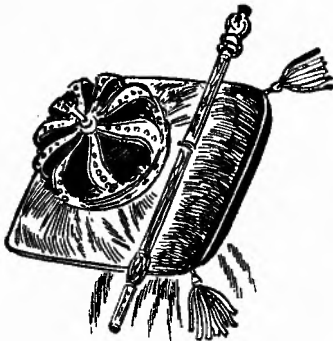
Koningin Juliana werd op **grootse** wijze ingehuldigd. We zeggen vaak: de koningin werd gekroond, maar dat is niet juist. In Engeland b.v. gebeurt dit wel. Koningin Juliana was op 4 september al koningin geworden.

De inhuldiging van een vorst of vorstin geschiedt in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Na de Franse **revolutie** vond de eerste inhuldiging er plaats, n.l. die van koning Willem I. Op 6 september was het de vijfde maal dat in de Nieuwe Kerk een inhuldiging geschiedde.

Weken en weken was er geverfd, ge-poetst en gewreven. Prachtige tapijten en versieringen waren angebracht.

De kerk moest er zo mooi mogelijk uitzien.

Onder de purper-fluwelen troonhemel, geborduurd met een gouden Rijkswapen, waren de zetels geplaatst. De troon van de koningin was bekleed met scharlaken-

rood fluweel, waarop in de rug, met goud geborduurd, een Alziend oog prijkte.

Voor de troon lagen, op prachtige kus-sens: de Kroon, de **Scepter**, de Rijksappel en de Grondwet.

Deze kroon, die schittert door goud en edelstenen, wordt niet gedragen. Ze lag daar als **symbool!**

De gouden scepter, een el lang, is het teken van vorstelijke waardigheid.

De gouden Rijksappel, ingelegd met gekleurde stenen, verbeeldt de wereld.

Dan was er ook nog het Rijkszwaard. Dit lag niet voor de troon, maar werd meegedragen in de vorstelijke stoet.

Uren en uren vóór het begin van de plechtigheid probeerden duizenden mensen een mooi plaatsje te veroveren. Velen hadden er de hele nacht voor over om met eigen ogen de koningin in kroningsgewaad van dichtbij te zien. Ze overnachtten op straat!

Eindelijk was het ogenblik aangebroken.

Koningin Juliana droeg de prachtige kroningsmantel, purper met gouddraad bestikt en gevoerd met hermelijn. Op haar hoofd was een schittering van edelstenen.

Per radio werd de plechtigheid uitgezonden. Heel Nederland kon luisteren naar de ontroerende rede en het afleggen van de eed van trouw aan het Nederlandse volk, door het onderhouden en handhaven van de grondwet..... zoals een goed koning schuldig is te doen.

Daarna zwoeren (of beloofden) de leden van de Staten-Generaal, hoofd voor hoofd, als vertegenwoordigers van heel het volk, trouw aan de koningin.

Toen traden vier herauten, in 16e eeuwse **kostuums**, naar buiten en verkondigden onder trompetgeschal, dat de inhuldiging was geschied.

Een poosje later verscheen de gehele Koninklijke Familie op het balkon van het paleis. Klokken beierden. Saluutschoten dreunden. Geestdriftig juichte het volk. Nederland bewees zijn nieuwe vorstin huldel

Op de vier uiterste punten van het Koninkrijk der Nederlanden: Roodeschool, Nickery, Aruba en Merauke werden vreugdevuren ontstoken.

Op de zeedijk bij Roodeschool hebben duizenden mensen het ontsteken van het vreugdevuur in Nederland bijgewoond.

Het was een **fantastisch** schouwspel: de hoogoplaaiende vlammenzee tegen de donkere achtergrond van het eenzame Wad.

Indonesië.

De tijd van koningin Juliana is tot heden een tijd van vrede en welvaart geweest. Dit betekent niet, dat deze regeringsperiode zo gemakkelijk was. Vanaf het einde van de tweede wereldoorlog tot aan vandaag wordt een **geraffineerde** koude oorlog gevoerd.

Toen onze koningin de regering aanvaardde was Indonesië nog een deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Mee door onze „bondgenoten“ Engeland en Amerika was de band aan het moederland al heel slap geworden.

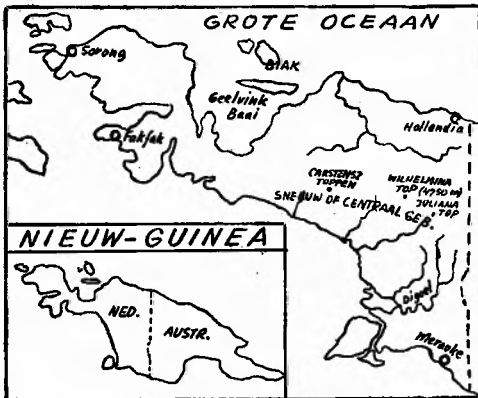
In 1949 verbrak Soekarno de laatste

SOEKARNO

banden met Nederland. Na het verkrijgen van de onafhankelijkheid is de toestand in Indonesië nog ver van rooskleurig. Er heerst onrust en de welvaart van vroeger is totaal verdwenen.

Dat is de schuld van Nederland zegt Soekarno, want zolang Nieuw-Guinea of Irian nog niet vrij is, komt er geen rust.

De laatste weken wordt de taal van Soekarno al dreigender. Hij heeft al een grote voorraad wapens gekocht.

En al verklaart ons land nu nog zo

nadrukkelijk, dat het Nieuw-Guinea opvoedt tot zelfbestuur, om binnen afzienbare tijd dit land zelfstandig te verklaren, het helpt niet. De leugen van slavernij van de papoea's wordt steeds weer herhaald. Rusland is ook al verontwaardigd over Nederland in Nieuw-Guinea.

Onze regering heeft het heel moeilijk om de leugencampagne tegen te gaan. Straks wordt Soekarno **nota bene** ook nog ontvangen in West-Duitsland en Amerika.

De V.N. zijn uitgenodigd om enkele mensen naar Nieuw-Guinea te sturen om te zien hoe Nederland in dit gebied handelt. Kan het nog openhartiger?

**

De stormramp.

De nacht van zaterdag op zondag 1 februari 1953.

De noordwesterstorm groeide aan tot een orkaan.

De vloed werd een springvloed.

Met vereende krachten beukten ze onze kusten. Vielen ze aan op de dijken en duinen met onstuimige kracht.

Achter de veilige dijken lagen deolders. Velen in stad en dorp gingen rustig slapen.

Plots — overal — het angstig gelui van de klokken: Gevaar! De dijken!

Mannen snelden naar de bedreigde punten. Vochten met schop en zandzakken en keien tegen de grimmige zee.

Maar de oude vijand won. De dijken braken. Het wilde water sleurde de werkers mee.....

Wie vluchten kon, vluchtte nog voor het aanstormende water, op de zolder, in de bomen, op de daken.

En het water steeg maar! Klotste wild tegen de dakgoten!

Daar was één roep van mens en dier in doodsnood.....

Toen het eerste grauwe licht van de zondagmorgen opging, zag men niets dan water, water.....

Op de Zeeuwse- en Zuidhollandse en in Noordwest-Brabant waren op tientallen plaatsen de dijken doorgebroken.

Die zondagmorgen is een schok door Nederland gegaan. Ogenblikkelijk werd hulp verleend, waar het maar kon!

Koningin Juliana en de oudste prinsessen begaven zich naar de **geteisterde** gebieden. De bejaarde prinses Wilhelmina ging zelfs mee. Prins Bernard keerde snel terug uit Amerika en hielp bij het reddingswerk.

De komst van onze vorstin ontroerde en troostte.

Op de Nationale Rouwdag, zondag 8 februari, sprak de koningin voor de Nederlandse radiozenders: „God doet thans een beroep op onze geestelijke veerkracht en op ons vertrouwen op Hem. Dit lijden voert maar naar één uitkomst, zowel voor de doden als voor de levenden, en dat is: naar de barmhartigheid van God. „Overal waar leed is, is zegen nabij.”

Een enorm werk is op het ogenblik in uitvoering: het Deltaplan. De dijken worden verzwaard en zeegaten afgesloten.

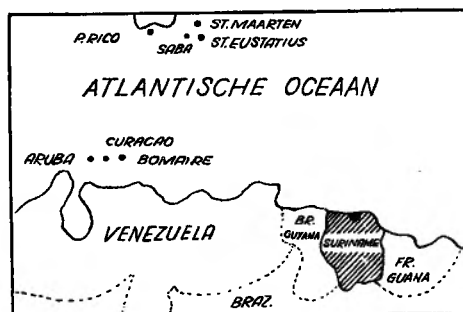
**

Naar de West.

Het Koninkrijk der Nederlanden omvat: Nederland, Suriname, de Antillen en Nieuw-Guinea.

Suriname en de Antillen werden vóór 1954 West-Indië genoemd. In 1954 zijn deze delen zelfstandig geworden. Ze zijn baas in eigen huis, maar onze koningin is ook hun koningin.

Aruba, Bonaire en Curaçao zijn de Ned. Antillen en Saba, St. Eustatius, St. Maarten de Kleine Antillen.

Suriname wordt ook wel Ned. Guyana genoemd. Het ligt tussen Engels- en Frans Guyana.

In oktober-november 1955 maakten koningin Juliana en prins Bernhard een reis naar dit deel van het Koninkrijk. Het is een prachtige reis geweest!

Curaçao, het eiland met de **olieraffinaderijen** voor de olie uit Venezuela, had weken lang gezwoegd om alles in de puntjes te hebben voor het bezoek.

De huizen waren geschilderd, heggen en grasperken hadden een extra beurt gehad.

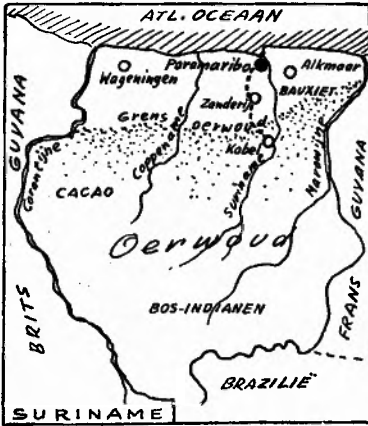
Onder het gedreun van **saluutschoten** voer een oorlogsbodem met de koninklijke gasten de St. Annabaai binnen. Uitbundig was het **enthousiasme** waarmee dichte drommen toeschouwers koningin en prins begroetten. De kinderen zwaaiden met hun **wlaggetjes**. „Biba la reina! „Biba prins!“, klonk het herhaaldelijk in het **Papiament**. Vijf-en-zeventighonderd kinderen brachten een zanghulde. Liedjes in Papiament en Nederlands en natuurlijk ook het Wilhelmus klonken. Toen aan het slot een groepje kinderen bij een spelletje een rondedans maakte, deden ook koningin en prins mee. De geestdrift van de kinderen was onbeschrijfelijk. Het liedje bij het spelletje werd steeds herhaald en telkens onderbroken door luid gejuich.

De ontvangst op Aruba en Bonaire was even hartelijk als op Curaçao. Ook Saba, St. Eustatius en St. Maarten werden met een kort bezoek vereerd.

Op het vliegveld Zanderij werd het koninklijk paar plechtig begroet door de oudste bewoners van Suriname, de Indianen. Ook zij wilden de aankomst van hun vorstin uit Holland niet missen. Van Zanderij ging de tocht per auto naar Domburg. De weg was rood en stoffig, want ze bestaat gedeeltelijk uit aange-stampte **bauxietafval**. Deze weg verklept

ons welke de voornaamste bron van inkomsten van Suriname is.

Paramaribo heeft een mengelmoes van mensenrassen. De onvergetelijke hulde toonde hun grote trouw aan het Huis van Oranje.

In de oudste kerk van Suriname, te Paramaribo, gingen koningin en prins de dienst bijwonen. Op die zondag waren in de overvolle kerk blanke, zwarte en bruine kerkgangers in kleurrijke kledij tezamen met hun vorstin en prins.

Bij het verlaten van de kerk zong de gemeente staande: „Here Jezus geef hun dag en nacht troost en vrede van U”.

Het vorstelijk paar heeft een reis gemaakt van 17 uren per spoor, motorboot en korjaal door de oerwouden van Suriname. Bosnegers en Indianen legden over de paden van de aanlegplaatsen keurig uitgespreide lendendoeken. Hierover moesten hun hoge gasten wandelen. Uren hadden de dorpsbewoners besteed om hun haardos in de ongelooflijkste krullen te draaien. De kinderen hadden hun kroeskopjes versierd met oranje- en linten. Hoe meer, hoe mooier!

Drums verspreidden tot diep in het binnenland de komst van „biggie mis-sie” en haar gevolg. Langs de Suriname-rivier, Cotticarivier en Marowijne zijn koningin Juliana en prins Bernhard getrokken om hun primitieve onderdanen te begroeten.

In dit vijftal schetsjes hebben we iets verteld uit de jaren van het eerste regeringsjubileum van onze geliefde vorstin. We hopen dat we nog lange jaren met het Huis van Oranje een vrij en gelukkig Nederland mogen zijn.

VERWERKING:

1. Moeilijke woorden zijn:
2. Prinses Wilhelmina was koningin van

..... tot In deze periode waren er van 1914—1918 en van 1939—twee

Koningin Juliana werd ingehuldigd te Van 1813—1948 regeerden achtereenvolgens:

De voornaamste wet van Nederland is de Symbolen van het koningschap zijn:

De Staten-Generaal wordt gevormd door de Zij zijn de van het volk. De vier uiterste punten van het Koninkrijk zijn:

De president van de R.I.S. is In werd Indonesië geheel los van Nederland. Het begin van Nederlands betrekking met Indië ligt in de oprichting van in

Soekarno maakt nu ook nog aanspraak op: Nederland heeft dit punt voorgelegd aan de

De nationale ramp tijdens de regering van koningin Juliana was de op

Zij sprak toen de bekend geworden woorden: Door het uitvoeren van het wordt getracht dit rampgebied te beveiligen.

Het Koninkrijk der Nederlanden omvat:

De Ned. Antillen zijn:

De Kleine Antillen zijn:

Curaçao is bekend door:

Suriname levert, de grondstof voor a.....

De hoofdstad van Suriname is:

Hier spreekt men het

Enkele rivieren in Suriname zijn:

..... De Bosnegers zijn afstammelingen van ontvluchte neger-slaven. De slavernij werd hier afgeschaft in het jaar ... onder regering van koning ...

3. Reserve-werk: Maak een stamboom van het Huis van Oranje.

4. Opdracht: De laatste weken vinden jullie in kranten en tijdschriften veel foto's van ons vorstenhuis.

Probeer ze te verzamelen en maak een fijn plakboek samen.

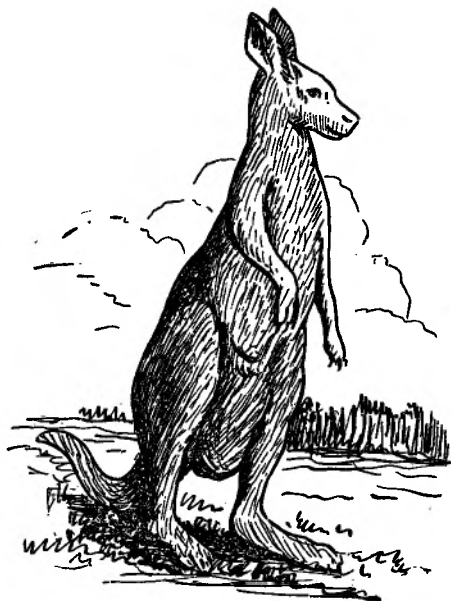

Koningin-Moeder Emma

Australië Wooland

Australië is het kleinste werelddeel.
't Is ook een heel interessant gebied.
Daar komen bijvoorbeeld dieren voor, die men nergens anders in het wild aantreft, zoals kangoeroe's, andere buideldieren en vogelbekdieren.

Maar er zijn ook dieren, die er vroeger helemaal niet voorkwamen, maar die door de mens geïmporteerd zijn, zoals schapen, konijnen, herten en enkele Europese vogelsoorten. Met de schapen ging het best, maar door het overbrengen van konijnen, herten en vogels ging er iets verkeerd.

Wij zeggen wel eens, dat God er voor gezorgd heeft, dat er evenwicht in de natuur heerst. Muizen, ratten en konijnen bijvoorbeeld, die zich snel vermenigvuldigen, worden fel gejaagd door andere dieren, zoals katten, honden, vossen, marters en roofvogels. Zodoende worden er heel wat van die schadelijke dieren opgeruimd en nemen ze niet de overhand, zodat er een plaag zou ontstaan.

Maar in Australië ontbraken die natuurlijke vijanden van konijnen, herten,

enz. Daardoor is het evenwicht van de natuur daar in de war gebracht en heeft men in Australië soms veel, heel veel last van bepaalde diersoorten. Zo heeft het kroost van één konijnenmoeder in één jaar tijds evenveel gras nodig als vijftien schapen! Er zou veel over die konijnen- en andere plagen in Australië te vertellen zijn. Maar deze keer wilden we het speciaal over de schapen hebben.

Australië heeft zo ongeveer 153 miljoen schapen. Dat zal die ondernemende pionier, die vroeger een paar schapen invoerde, ook niet gedacht hebben!

Evenmin als die ander, die uit Spanje een paar beroemde Merinoschapen naar Australië bracht. Vóór die tijd geen enkel schaap, nu 153 miljoen!

Als je bedenkt, dat Australië ongeveer 10 miljoen inwoners heeft, betekent dat dus, dat er gemiddeld per inwoner (kleine kinderen inbegrepen) 15 schapen lopen.

Australië is het eerste wooland ter wereld. 30 % van de wereldproductie komt hier vandaan.

Beroemd zijn vooral de extra fijne wolsoorten zoals de Merino-wol. Australië levert hiervan 53 % van de wereldproductie!

Nu moet je niet denken, dat je de schapen het hele jaar maar rustig kunt laten grazen en dat je klaar bent met één keer per jaar de beesten te scheren en dan de wol te verkopen. Neen, er moet heel wat gebeuren om prima wol te krijgen en dan liefst per schaap zo veel mogelijk.

Daarvoor moet er allereerst gezorgd worden voor gezonde dieren. Zo krijgen de schapen van tijd tot tijd een inspuiting in de bek tegen wormen.

Ook drijft men ze soms door water, waarin ontsmettingsstoffen zijn opgelost. De Australische boer speelt soms voor tandarts en trekt de rotte tanden bij zijn beesten. 'k Weet echt niet, of hij de schapen vraagt of ze mét of zónder verdoving wensen!

Een grote vijand van het schaap is de bromvlieg. De larven van die beesten

eten zich zat aan het vlees van het levende schaap, en zoeken hun weg al stende door het lichaam van het schaap

naar het ruggemerg. Je begrijpt, dat zo'n schaap er eindelijk aangaat. Maar misschien sta je toch vreemd te kijken, als je hoort, dat de schade door die bromvliegen in de miljoenen loopt!

Een ideale broedplaats voor die vliegen is de vuile wol aan de achterkant van het schaap.

Daarom wordt die vuile boel daar zo af en toe tussentijds afgeschoren. Al is die wol vaak meer mest dan wol, weggegooid wordt ze niet! Ook die wol heeft nog waarde.

Lange staarten zouden heel moeilijk schoon te houden zijn en ook een trekpleister voor de bromvliegen worden. Daarom moeten de lammetjes voor hun eigen bestwil al heel vroeg een operatie ondergaan. 't Is wel zielig voor die kleine diertjes en als dierenliefhebbers vinden we het wreed, maar de Australische veehouders zeggen: „Het moet voor hun eigen bestwil. De staarten moeten er af!”

Alle lammetjes worden bij hun moeders weggehaald, die angstig blatend achterblijven. Als de operatie achter de rug is, krijgen de lammetjes de vrijheid weer. Geen mens weet meer welk lam bij welk schaap hoort. Maar de oude schapen weten het wel! 't Wordt een gedrang van angstige moeders om haar eigen lammetjes terug te vinden. Al blatend en snuffelend blijven ze zoeken, tot ze eindelijk het eigen jong onder de honderden lammeren hebben teruggevonden!

Zo heeft zo'n Australische veehouder het hele jaar door veel dingen om aan te denken. Door allerlei middelen heeft men zo in Australië kans gezien om van elk schaap gemiddeld 10 pond wol te krijgen. Over heel de wereld gerekend is het gemiddelde 5½ pond. De moeite, die men zich daar in Australië geeft, wordt dus wel beloond!

Je kunt je wel voorstellen, dat een

kudde grazende schapen in Australië er heel anders uitziet, dan wanneer er vroeger in Drenthe een herder met z'n schapen op de heidevelden was.

En ook heel anders, dan een kudde schapen in 't land Kanaän, zoals ons beschreven wordt in de gelijkenis van de Goede Herder (Joh. 10) of in psalm 23. Je begrijpt, dat er wel meer toezicht nodig is dan van één herder, als je weet, dat de schapenboeren gemiddeld 3000 schapen hebben!

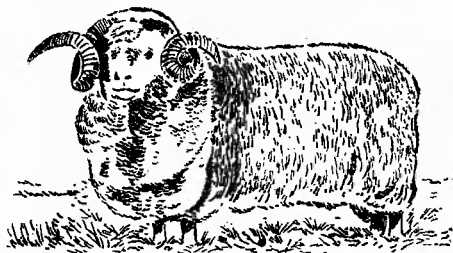
't Wordt pas echt druk als de tijd van het scheren aangebroken is! Dat scheren is werk voor vaklui. Geregeld worden er zelfs wedstrijden in het scheren gehouden. 't Is de kunst om de vacht vlak bij de huid af te knippen zonder de huid te beschadigen. Verder moet een goede scheerder binnen een bepaalde tijd de vacht er in zijn geheel afhalen. Dat is een vlies wol. (Denk maar aan het wollen vlies van Gideon). Alleen een paar kleine stukjes bij de poten wordt er apart afgehaald.

Na 't scheren blijft het nog een poos erg druk, want al die wol moet vervoerd naar de veiling, en daar verkocht worden. De boeren hebben natuurlijk erg veel belang bij de wolprijzen. Een paar centen per kilo meer of minder scheelt hen honderden guldens in 't geheel.

Over de wolveilingen zou nog heel wat te vertellen zijn. De kopers willen natuurlijk weten, hoe de kwaliteit van het produkt is. Daarvoor gaan ze 's morgens heel vroeg kijken, want ze beweren, dat ze alleen bij het heldere morgenlicht precies kunnen zien hoe de wol werkelijk is.

Die kopers zijn ook weer echte vaklui. Ze onderscheiden soorten en ondersoorten, samen niet minder dan 1600!

Na de veiling worden de grote balen wol verscheept naar verschillende landen van de wereld. De voornaamste afnemers zijn Engeland, Frankrijk en Japan.

Vooraf vanuit Australië maakt men tegenwoordig veel reclame voor wol. Dat

EEN MERKWAARDIGE Levensgeschiedenis

Er zijn rondom in de natuur dingen, waarvan we stil worden. Verklaren kunnen wij ze niet. Maar wij zien ze wel. En 't is ook nodig de Schepper-aller-dingen te aanbidden!

Daar heb je de trek van verscheidene vogels. Straks komen de zwaluwen, de coievaars weer naar hier. Wie riep ze? Hoe vinden ze de weg naar het eigen nest terug?

Daar heb je óók de trek van de paling, zowel van de kleine naar ónze streken, als van de volgroeide paling naar de

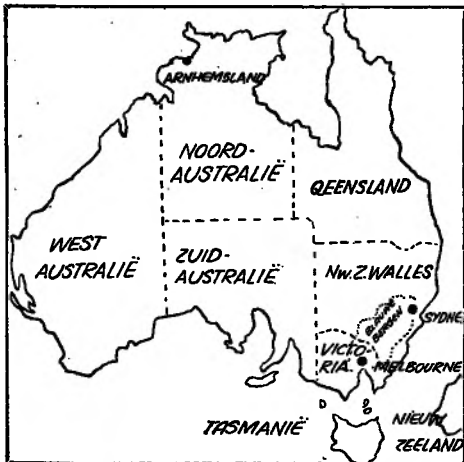
bakermat terug.

De merkwaardige levensgeschiedenis van de paling begint in de donkere diepten van de Sargassozee, een gebied, dat zo genoemd is naar het sliertvormige Sargassowier, dat in grote velden aan de oppervlakte drijft, welk gebied we ten noorden van de Antillen vinden.

Uit de miljoenen eitjes, die op enkele duizenden meters diepte gelegd worden, komen de palinglarven te voorschijn. Bijna onmiddellijk na de geboorte krijgt de treklust het kleine grut al te pakken

is best te begrijpen, want de laatste jaren komen er allerlei soorten kunstvezels op de markt, zoals **nylon** of **rayon**. Veel artikelen, die vroeger altijd van wol gemaakt werden, maakt men tegenwoordig van de een of andere kunstvezel. Zou de wol misschien helemaal verdrongen worden? Dat zou er voor Australië lelijk uitzien!

Gelukkig is er nog altijd veel vraag naar wol. Men beweert telkens meer, dat wol onvervangbaar is, en voor sommige dingen veel beter dan nylon of welke andere kunstvezel ook. En de Australiërs

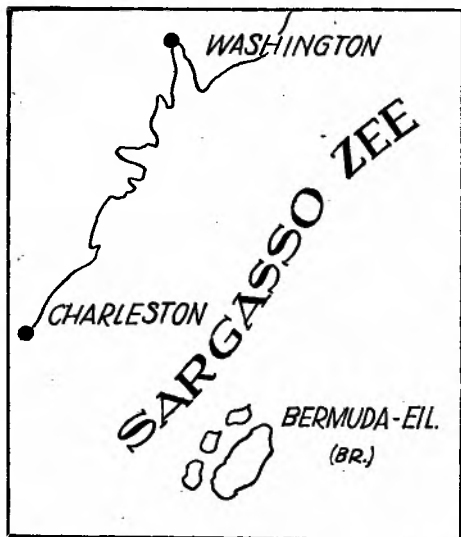

maken druk reclame om de eer van hun wol hoog te houden. Hoe meer vraag, hoe hoger de prijs!

VERWERKING:

1. Enkele dieren, die alleen in Australië voorkomen zijn, en
2. Ingevoerd zijn bijvoorbeeld, en
3. De schapen met bijzonder fijne wol heten M..... Ze zijn ingevoerd uit
4. Er lopen in Australië ongeveer miljoen schapen. Gemiddeld leveren ze pond wol.
5. Om de dieren gezond te houden krijgen ze soms een inspuiting tegen Ze worden door water gedreven, waarin zijn opgelost.
6. Een grote vijand van het schaap is de
7. Om die beesten wordt de aan de achterkant van het schaap weggeknipt en worden de van de lammetjes afgesneden.
8. Een afgeschoren schapevacht noemt men een
9. De wol wordt in grote balen verpakt en verkocht op de
10. De grootste afnemers van de Australische wol zijn, en
11. De wol dreigde enigszins verdrongen te worden door kunst..... zoals of
12. **Moeilijke woorden:**
 importeren = ideaal =
 produktie = operatie =
 pionier = kwaliteit =
13. Australië is het eersteland.

Uit de oceaandiepte komen ze naar de oppervlakte en zijn dan nog niet eens zo groot als de nagel van onze vinger. In ongelofelijk grote scholen „zwemmen” ze met de Golfstroom mee. In de richting van Europa. Bepaald vlug schieten ze niet op, want ze doen er drie jaar over. Maar in-tussen is de palinglarve niet alleen gro-

ter geworden, maar ook heeft hij, als hij straks de kusten van Europa bereikt, een gedaantewisseling ondergaan. Dan is hij een écht aaltje, in het klein natuurlijk. En geheel doorzichtig, waarom men hem glasaaltje noemt. Miljoenen glasaaltjes komen in deze tijd van het jaar: februari—maart, op ónze kusten aan. Tussen Spanje en Denemarken ligt nu een enorm leger glasaaltjes klaar voor een vreedzame invasie. En de weg naar de riviermonden wordt hun gewezen door de brakwaterstroom. Die rivieren moeten ze óp. Het land in. Een weg vanzelfsprekend met tientallen hindernissen, maar hoe groot deze ook mogen zijn, in de vorm van dammen, sluizen e.d., de glasaaltjes „nemen” ze allemaal!

Doch het staat er met onze grote rivieren niet zo best voor. De Rijn wordt niet voor niets: „Het hoofdriool van Europa” genoemd. En de vervuiling neemt hand over hand toe. Daar kan geen fatsoenlijke vis meer in leven. Met de IJsel is het al niet veel beter gesteld. De Maas heeft vrij goed viswater. Doch in de Maas zijn stuwen. Voor de glasaaltjes geen onoverkomenlijk bezwaar, als de mens hem maar een handje helpt. En die doet dat wel met aalladders, ondiepe, langzaam oplopende goten, of elevators

met rijnshout of stro er in. Eenmaal stroomopwaarts bereiken ze wel sloot en plas, vaart en gracht om daar het roversbestaan in de nachtelijke uren uit te oefenen. Want róvers zijn het!!

En wat beleven de glasaaltjes, die de zeegaten tussen de Wadden-eilanden binnenzwemmen?

Vóór 1932 lag daar een ideale, open Zuiderzee, die hun toegang verschaftte tot het binnenland. Na dit jaar was het voor goed uit met de pret. Een enorme sta-inde-weg sloot de vrije toegang af. Gelukkig zitten er in deze reuze-dam uitwateringssluizen bij Den Oever en Kornwerderzand. Zou men deze openzetten, dan zou met de miljoenen glasaaltjes, die hunkerend wachten om binnengelaten te worden, ook heel veel zout water binnenkomen. En het IJselmeer moet een zoetwaterreservoir blijven.

Een andere mogelijkheid is de glasaaltjes te schutten, zoals met een schip gebeurt. Maar ook dán nog komt er een enorme hoeveelheid zout binnen.

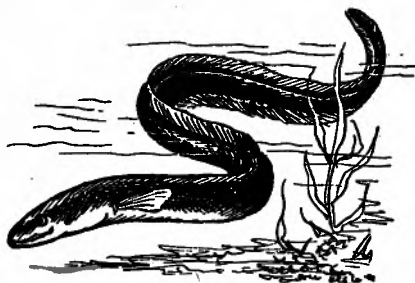
Gelukkig heeft men er wat anders op gevonden. Men licht n.l. de schuiven in de sluisdeuren slechts een paar centimeters op. Dit kleine kiertje is voor de glasaaltjes de toegangspoort tot het IJselmeer. Door middel van een fijnmazig net berekent men de „stekte” van de trek.

Is het glasaaltje éénmaal binnen, dan is hij een echte zoetwatervis geworden.

De jaren verstrijken.....

De mannelijke alen leven 5½—6½ jaar in het zoete water en worden zo'n 45—50 cm. lang. De vrouwelijke alen blijven 7½—8½ jaar en kunnen uitgroeien tot rolronde dikkerds, soms 6 kg. zwaar en 1.25 m. lang.

Maar ook aan dit vette leventje komt een eind.....

Paling

Op zekere dag, in de herfst, „verlangt” de paling naar z'n geboortegrond terug. De palingvissers kennen die tijd en menige volgroeide paling komt in de fuik terecht.

... ontsnappen er duizenden, die na een verandering ondergaan te heb-

ben van zoetwatervis tot diepzeevis, de grote terugtocht beginnen.

De Sargassozee is het paai gebied. Hier ontmoeten de mannetjes en wijfjes elkaar..... Hier wordt kuit geschoten en daarna..... gaan de ouders waar schijnlijk in de oceaan ten onder.....

De kringloop was rond.

VOOR JE SCHRIFT:

De bakermat van de paling ligt in de

..... Deze vind ik ten van de

Miljoenen palinglarven komen uit de donkere diepten van de met de mee naar de kusten van Over deze reis doen ze jaar. Als ze bij onze kust aankomen hebben ze een ondergaan. Het zijn nu échte geworden, maar omdat ze geheel doorzichtig zijn noemt men ze

In hetwater van het binnenland verblijft de aal jaar. Hij wordt cm. lang.

De vrouwelijke alen blijven jaar hier en worden wel kg. zwaar en lang.

Eindelijk komt de dag, dat de paling naar zee. Hij verandert nu van in

In de ontmoeten de alen de en nadat er geschoten is, verdwijnen de ouders in de diepte van de

Moeilijke woorden zijn:

Het net voor de palingvangst noemt men, dat voor de haringvangst heet

2? Hersen-MASTIEK

Eerst maar de antwoorden op de vorige vragen:

51. plafondmaker, bevrachter van schepen.
52. Isai, Nimsi, Zeruja.
53. G. S. Ruitter te Akkrum.
54. Soesterberg en Leeuwarden. 55. Vijf: verbodsborden, gebodsborden, waarschuwborden, aanwijzingsborden en voorrangsborden.
56. Zuid-Willemsvaart, Wilhelminakanaal, Julianakanaal. 57. Geen roos zonder doornen.
58. Willebrord, Karel de Grote, Godfried van Bouillon, Karel V.
59. Holwerd, Leeuwarden, Usquert.
60. Raadpensionaris, vlootvoogd, dichter, schilder.

En nu de nieuwe:

61. Hoe komt men aan de naam: Dedemsvaart?
62. Welk woord hoort in deze rij niet thuis? turf, hout, ijzererts, antraciet, eierkolen.
63. Wat zijn „de grote VIJF” in het verkeer?

64. Noem 'es een spreekwoord waarin het woord: hemdsmouw in voorkomt.
65. Noem 'es 3 namen van bergen of bergtoppen uit de Bijbel.
66. Wie was Paul Krüger?
67. Elisa kreeg van vriendelijke mensen een zolderkamertje getimmerd. Waar was dat?
68. Noem 'es 4 plaatsen in Nederland, waarin de 4 windrichtingen voorkomen.
69. Naar wie is Samaria genoemd?
70. Noem 'es 3 landen, die beginnen met een T.

Het volgende nummer van
„ONS EIGEN KRANT”
verschijnt vrijdag 21 april

Eerst maar even de naamkaartjes uit het vorige nummer. Die waren:

predikant
te
KAMPEN

ingenieur
te
EINDHOVEN

Verder de oplossing van het „cirkelraadsel”

bovenste rij: 1. merel; 2. arend; 3. appel; 4. radar; 5. trein.

eerste rij van 3: 1. radio; 2. orgel; 3. enkel.

tweede rij van 3: 1. rotan; 2. twist; 3. zwaan.

derde rij van 3: 1. ijzing; 2. nevel; 3. strop;

onderste rij: 1. taart; 2. anker; 3. adder; 4. rogge; 5. tronk.

Zoals je ziet vormen de beginletters van deze woorden het gezegde: **Maart roert zijn staart.**

Dan gaan we in gedachten alvast even naar de bollenvelden. Je ziet er 3 naast elkaar liggen. Willen julie de bedden keurig vullen?

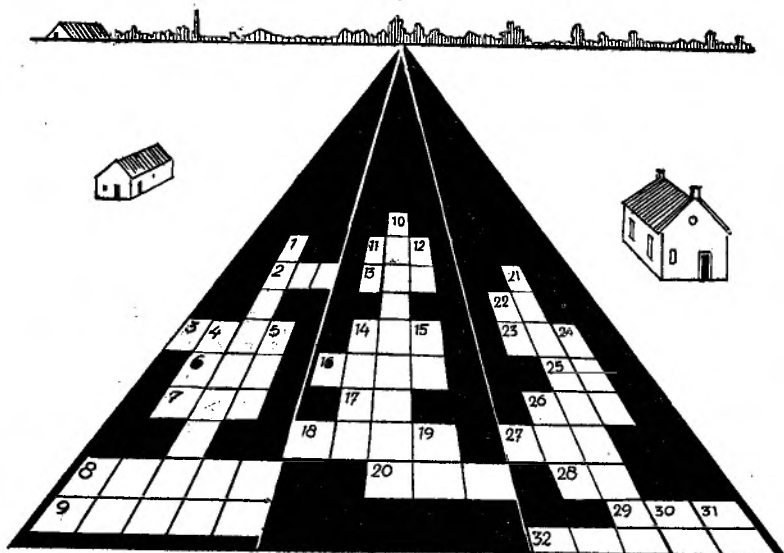
Horizontaal:

2. Japanse munt; 3. hulpbatterij; 6. terp; 7. hetzelfde als V.N.; 8. vervoermiddel; 9. tegengestelde van begin; 11. grappenmaker; 13. groot schip; 14. zit aan een vis; 16. huis van een vogel; 17. Lectori Salutem; 18. wortel; 20. voordeel; 22. slede; 23. niet vast; 25. medelid van firma; 26. schok; 27. heel bekende vogel; 28. motorschip; 29. water in Utrecht; 32. vrouwtjeshert.

Vertikaal:

1. bolgewassen; 4. politieke partij; 5. schooltype; 10. bolgewassen; 11. bijwoord; 12. politieke partij; 14. niet weinige; 15. deel van Bijbel; 19. bijwoord; 21. bolgewassen; 22. bijwoord; 24. kledingstuk; 26. lekkere drank; 30. en dergelijke; 31. persoonlijk voornaamwoord.

Ook deze keer behoef je niets in te zenden. Maar ik raad je aan deze puzzle wél op te lossen.

EEN AORIG MISVERSTAND

Het is één verrel jaors nog pas
Da 't brulloft van Geurt Harmsen was,
I En nou al het ie raozend spiet:
Went — om wat rejen weet ie niet —
Z'n vrouw wordt kwaajer alle daogen
En duut hum niks as sarren, plaogen.

En of ie gek zich prakkeziert,
En wat ie ook met haor probiert,
II En of ie „hê?” zeit of „wabliet?”
Zij is een kruus, da lillik wief
Kum docht ie, 'k zal het toch maor waogen
En gao Pastoor z'n raad is vraogen.

„Mins!” zei Pastoor: „daor hedde 't nouw!
„Is 't anders nie?” zei weer de boer,
III Ze deugt nie, gleuf me beste vriend!
Ge sloegt mien raad toen ien de wiend.
Kiek, wilde oew lot nie meer beklaogen,
Dan motte oew kruus geduldig draogen”.

„Is 't anders nie?” zei weer de boer,
„Al valt 'et nog zo zaor, zo zoer,
IV Ik zal 'et draogen! 'k verwed mien kop!”
Hie gêft Pastoor de hand er op,
Geef weg en repetiert bij vlaogen:
„Ik mot mien kruus geduldig draogen”.

En krek dat ie z'n huus in kwam,
Daor spuugde ze weer vuur en vlam.
V „Hierr!” zeit ie, en ie pakt 'et wief
Met stevige ernen um 'et lief,
En nêmt z'n kruus op, um 't te draogen.
Gelukkig da gen minsen 't zaogen!

Lang draogt ie haor de deel ien 't rond;
Zij raost da 't schuum stoeng op heur mond.
VI Eerst toen heur kwaodheid was ge daon
Mocht ze op heur eigen been' weer staon.
wa keek ze onthutseld en verslaogen!
„Geduldig” (zei ie) „mot 'k oe draogen!”

Nog èns maor is ze kwaod gewêst;
Da was toen ook veur 'et allerlest;
VII Went net precies as d'eerste keer
Nâm ie z'n kruus en droeg 'et weer.
Siends wier ze beter alle daogen:
Hie had gên kruuske meer te draogen!

Uit „Kriekende Kriekske” van
Bernardus van Meurs. (1835—1915)

BESCHRIJVING.

Dit is een heel grappig gedicht. Laat je niet afschrikken door het Betuws dialect! Lees het maar telkens hardop, zóals het daar staat, tot je met de taal een beetje vertrouwd raakt. Je zult eens zien, hóe je moeite beloond wordt. Juist het dialect maakt het zo interessant, zo knus en gezellig. Het verhoogt het succes. De ee in geet IV., 5 en in één (I,1) spreek je uit als de ee in veer.

Bernard van Meurs is in 1835 geboren te Nijmegen. In 1915 overleed hij in Rotterdam op 30 april. Dat was zijn verjaardag! Hij is dus precies 80 jaar geworden! Hij schreef geleerde boeken en door het hele land hield hij lezingen. Hij sprak zó goed en droeg zó goed voor, dat hij, zoals iemand zei: „de luidjes direct te pakken had”. Hij was een echte volksdichter. Vooral op feestjes werden zijn verzen voorgedragen. Nog steeds zijn bijv.: Het sprekend portret; Het is net haar gedaan en Onder het appelen schellen héél bekend. In 1885 dichtte hij op het toen 5-jarig Prinsesje Wilhelmina: „Willemientje / Aordig kiendje / Waor ik zoveel goeds van heur”. Men vertelt, dat de oude Koning Willem III hiermee dikwijls zijn kleine dochtertje aansprak.

Evenals de vijf jaar oudere Gezelle was hij leerling van een „seminarie”, een opleidingsschool voor de Universiteit en later werd hij leraar aan zo'n school. De laatste 20 jaar was hij Kapelaan in Rotterdam.

Ons gedicht is uit de bundel: „**Krieken-de Kriekske**”, d.w.z.: De Sjiropende Krekel. Het toont zijn bescheidenheid! Deze „krekkel zangen” zijn alle in Betuws dialect. Bijna allemaal zijn ze humoristisch. Geen wonder: Op de bewaarschool (zo noemde men vroeger de „kleuterschool”) had hij al z'n guitestroken en als student vermaakte hij zijn vrienden met zijn „Poppekast”. Hangend boven een half geopende deur, wist hij zóveel stemmen na te bootsen en zoveel verschillende gezichten te „trekken”, dat hij geen poppen nodig had. En het verhaal in dichtvorm maakte hij zelf.

Als hij „Een aorig misverstand” voordroeg, hoorde je de verschillende stemmen van de boer en de pastoor, en

alle stemmingen van de boer en de boerin waren op zijn gezicht te lezen. Men noemt dat „**mimiek!**”

Ongetwijfeld heeft Geurt Harmsen zijn meisje aardig gevonden, zó aardig dat hij het advies van meneer pastoor in de wind slaat. Maar al gauw na de brulloft toont ze haar wáre aard. Ze zijn nog maar een „verrel” jaar, d.i. een 4-de deel van een jaar getrouwd, of hij heeft al spijt. 't Wordt elke dag erger! Hij peinst (II. 1. prakkiseert) hij probeert het op allerlei manier. Soms een beetje lomp (II, 3 „hê”), soms voor een boer erg beleefd (II, 3, „wáblief”), maar niets helpt. Ten einde raad gaat hij naar de pastoor. „Tja”, zegt pastoor: „Ik heb je gewaarschuwd. Nou ben je getrouwd en er is niks meer aan te doen! Zo'n vrouw is een **Kruis**, een ramp, een ellende!”

De boer is niet al te slim; wat de pastoor figuurlijk bedoelde met „kruis” vat hij **letterlijk** op. Z'n vrouw is een „kruis”. Hij moet dat „kruis” dragen! Goed: dus moet hij zijn vrouw dragen! Dát is het misverstand! en daarin ligt nu juist het leuke van het gedicht.

Het schijnt, dat z'n wijf nog al een flink postuur en een behoorlijk gewicht heeft, want haar te dragen valt **zwaar** en **zuur** (IV, 2). Dat moet je dus ook laten uitkomen als je strofe V voordraagt (V, 3-6). Als je een zware last optilt, is dat aan je gezicht te zien. De eerst wat sullige boer, wordt ineens flink; hij laat zich niet meer op de kop zitten (sarren, plaogen). De flinkheid en vastberadenheid blijkt uit het: „**HIERRR!**” Je moet dit heel sterk en luid en flink zeggen en de r's laten „**rollen!**” En meteen maak je het gebaar, alsof je dat „lillik wief” met moeite op-pakt.

Ik heb het meegemaakt, dat een jongen dit gebaar maakte alsof hij iets van de **grond** oprapte! Maar de vrouw **staat** immers! Bij VI, 4, zet je haar weer neer. Dan dalen je armen dus weer. De vrouw is onthutseld; d.i. **Onthutst**. Denk aan je mimiek! Je zet grote ogen op en trekt de wenkbrauwen omhoog! **Voor** dat je VI, 6 zegt, hijg je en het „zei ie” zeg je lager en zachter. Het laatste couplet zeg je heel opgewekt en met een zekere triomf in je sem. De laatste regel met een guitig gezicht. De domme boer, die niet eens de uitdrukking: „**een kruis dragen**”, kent, heeft juist dóór die domheid succes. Bzonder aardig is, dat in de laatste regel beide betekenissen, nl. de figuurlijke en de letterlijke samenkomen! Succes!

Rotterdam.

FRANS C. VAN DORP.

De jongens huiverden, aan dek kwam de wind Iris genoeg door. Eén voor één glipten ze de stuurhut in die op zo'n groot bezoek nauwelijks berekend was. Ko tuurde staag naar buiten, over de boeg van het schip heen. Een korte blik op het kompas-tussen zijn voeten, het stuurwiel draaide een slagje. Hier lagen de bakens nauw opeen, het was lastig varen tussen de, zich steeds verplaatsende zandbanken door. Hij keek eens naar de jongens en lachte. Die van Flier stond nu al te vingeren aan 't stuurrad, hoefde je niet te vragen wat hij wilde. En de Meermannetjes keken al even begerig, straks kwamen de vragen wel los.

Langzaam won het licht aan sterkte, de boten die voor de '38 op pad waren gegaan kon je nu ook zien. Even tevoren was daar nog enkel het slingerend toplicht, nu waren er masten, een zwarte romp. Achter hen volgde nog een onregelmatige stippellijn van boten. Een enkele die het verslapen had, dokkerde pas de haven uit. Die lieten de motor op volle kracht lopen om wat bij de troep te komen.

Aan de Walcherse kant begonnen de duinen bij het molentje van Vrouwepolder, aan de kant van Noord-Beveland wat later, maar dan was het dan ook ineens een forse rij. Vanaf de hoek van dat eiland strekte zich een lange zandrug uit, tot ver in zee. Met het ebbend getij braken zich daar de golven die uit zee kwamen tot schuim, aan de Walcherse kant maakte het Breezand het stroomgat enger, nu het water viel.

Ko riep een bevel tot Vello. Een ogenblik later stond die aan stuurboord, met het loodtouw. Vliegensvlug telden zijn handen de merkknoppen, de zwakke bons van het lood liet weten wanneer hij bodem vond. Zijn stem klonk eentonig en hees:

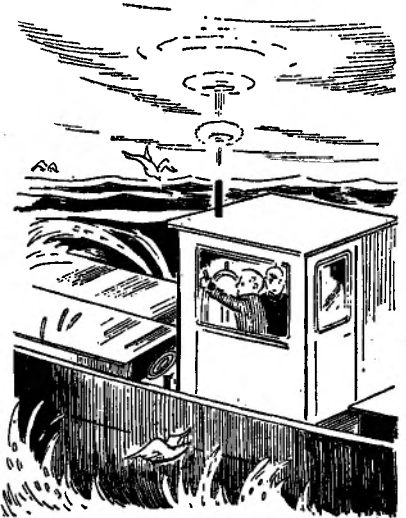
„Elf vaem, negene! Droger, zevene, nog droger! Dieper, achte! Tiene nou! Droger, droger! Zes vaem! Dieper! Dieper! Twaolve.....!”

Achter hem wendde zich het roer op zijn roep. Een bakem wier wat ruimer gerond, soms ging het er dichter langsheen. Eerst toen Vello geregeld minstens twaalf vadem vónd, liet Ko hem uitschelden met

het dieplood. Toen mochten ook de jongens aan 't stuur.

„Ik eerst!”

„Nee, ikke! Ik ben de oudste”.

„Als je ruzie maken en met z'n allen aan 't stuur rukken, zal ik je de hut uitrammelen en blijf ik zelf aan 't rad. Begrepen? Wie is de oudste?”

„Ik”, wees Frans zich op de borst. „En dan Hannes. Die daar is de jongste”. Een minachtende beweging van zijn hoofd volgde.

Ko zag die blik, keek de spreker even aandachtig aan en dacht er het zijne van. Hij wees op het kompas:

„Kijk, je stuurt zo, dat de wijzer niet meer dan één streepje uitslaat naar een of andere kant. Als je dat lukt, kan ik gerust om een kom koffie naar beneden. Over tien minuten geef je over aan Flier. En dan.....”

„Ik mag lekker het laatst, ee Ko. De anderen hebben dan ulder beurt gehad en de mijne komt pas”.

Van Belzen lachte. Zo kon je het ook bekijken en wat hemzelf aanging, hij kon zulke praat beter hebben dan het haalige ik-ik van zijn broer.

Frans stond te roer. Voor hen lag breed de zee, de hoek van Schouwen-Duiveland,

waar ze recht op aankoersten, lag nog gesluierd in lichte, heilige lucht. Het leek als voer het schip in een dal. Zelf bleef het steeds in het diepste punt, zonder er uit te raken. 't Viel nie mee binnen de twee streepjes te blijven die de schipper aangewezen had. 't Leek makkelijk maar er kwam wat golfslag opzetten, nu ze buiten de eilanden kwamen en je lag zo een streepje of wat uit de koers. Hoei, wat een zwieperd!

„Wat is dat?” schoot als een nijdig duiveltje uit een doosje het hoofd van de schipper boven dek”. Als je kringetjes gaat varen moet je het rad maar overgeven aan Hannes, ee”.

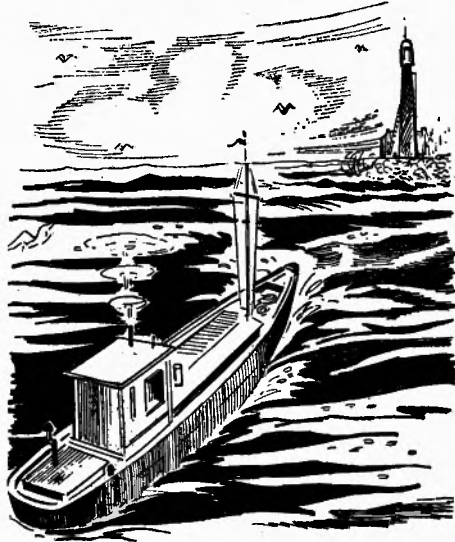
Frans wier rood, herstelde haastig de afwijking en zwierde prompt de andere kant uit. Van Belzen schudde nijdig van nee en riep Hannes toe, de zaak over te nemen. Bert schoof voorzichtig de hut uit, het wezen van Frans voorspelde geen bijzonder best weer. Toch kon Bert een flinke stomp niet ontlopen, even hapte hij naar adem. In de stuurhut tuurde Hannes met half toegeknepen ogen over het water. Zijn magere toet lachte van oor tot oor.

„Gaat ie even lekker, Bert. Ik word ook schipper, hoor. Moet je zien hoe recht...”

Hiep, sloeg een golf hem uit de baan. Nu had hij toch maar even achterom gekoken en...! Bert loerde naar het luik, waaronder van Belzen koffie zat te drinken. Gelukkig bleef daar alles rustig. Al zou hij het wel gemerkt hebben. Zo'n schipper kon je glad niks wijsmaken als het zijn boot aanging.

„Opletten als er een grote golf van opzij komt! Ik zal wel waarschuwen. Dan geef je een tikje roer tegenin, ee”.

Het ging werkelijk beter. Bert riep eer

de golf botste en ze voeren tamelijk recht op de vuurtoren van Schouwen aan. Van

hier kon je al zien dat hij witgrijs met rode ringen gemetseld was.

„En nu mag jij sturen”, zei Hannes na een poosje. Bert glansde, hij kneep de ogen zoals hij Hannes had zien doen, zijn dikke kaken bolden ervan op. Hannes waarschuwde nog een stuitje maar het ging hem vervelen en toen Pier het vistuig ging klaarmaken, smeerde hij hem. Toen kon Bert het eigenlijk ook wel alleen af, het scheepje lag nu al een beetje onder het oppertje van Schouwens duinen en de golven vlakten wat af. Hij stuurde genoeglijk en voelde zich al een hele zeeman. Toen kwam Frans ineens de hut binnen en ging naast hem staan. Zijn hand pakte naar het rad.

„Laat los, jong!”

„Ik heb veel te kort mogen sturen. Jij, met je onschuldige snoetje.....”

„En ik mag van Ko! Ik ben aan de beurt! O, pas op.....!”

Bert wier in een hoek geslingerd, de boot nam een zwier. Net toen Bert over-eind scharrelde hoorde hij voetstappen en kreeg hij een dreun tegen zijn hoofd, die hem in dezelfde hoek terugmeet.

„Au.....!” schreeuwde hij. „Ik zal vader.....”

„Niks te vaderen! Jullie zetten straks m'n schip in brokken aan de dijk! Wie stuurt nu zo? Oh, zit het zo?”

Frans wist niet hoe hij draaien of wenden moest. De voet van de schipper wist hem een paar keer grondig te raken er hij buiten de stuurhut was. Stil sloop hij naar de anderen, die rond Pier stonden te kijken. Stil en aandachtig wreef hij over de plek waar hij het meeste vlees had en Bert zag vuurrood aan de ene kant van zijn wezen.

Hannes wees overboord achteruit.

„Daar voeren we bijna over door jullie gevecht om het roer”.

Een grote bakenton wiegde in de stroom, zwart met rode buik. En Pier knikte maar eens. „Ja joengers, dat had lelijk centjes kunnen kosten”. Zijn handen ordenden ijverig aan de fijne mazen van het viswant.

Toen ze de stompe toren van Zierikzee op één lijn hadden met de molen van Colijnsplaat ging het net overboord. Zuchtend bemerkte de Kromhout de nieuwe last, de boot ging een beetje schuins hangen en aanmerkelijk langzamer, nu het net over de bodem sleepte, ging het verder. Wel een half uur voeren ze zo. Ergens daar beneden zwommen de gornet en de vissen voor ulder leven. Toen klonk het „Halen!” met een lange uithaal aan de laatste lettegreep. Over een blok in de mast draaide de rettelende lier het net op uit de diepte. Er wieren planken gezet in het lage gedeelte van de kuip, de borden die het net gespreid gehouden hadden klakten tegen boord en de lange zak kwam aan de oppervlakte. Pier boog zich

diep voorover en sloot de mond van het net met een handige strop. Daarna kwam de Kromhout op volle kracht en uit de zak spoelde een wolk van modder en smerigheid weg. Waar ze ineens vandaan kwamen wisten de jongens niet. Maar ineens was er een wolk meeuwen boven ilder hoofden. Ze volgden met onwelluidend gekrijs en doken naar elk visje dat lospoelde uit het net. Onderwijl vochten ze voortdurend en snaptten elkaar de buit uit de bek weg.

Plotseling ging het jagen over in een vredig gedokker, de lier ratelde opnieuw en de zak kwam in de mast te hangen, daalde dan in de kuil.

„Goeie sleep”, hoorden de jongens van Pier. Hoe hij dat wist, begrepen ze niet. Voor hen hing daar niks als een grauwe, vieze zak.

Met een handige beweging gooide Vello de onderste steek los. Die mannen konden wat doen met een touw! Moest je zien hoe makkelijk het los ging. En toch had het, heel de reis langs de zeebodem, het net dicht gehouden met vaste greep. Roets gingen over Vello's handen de stroom. Visjes, gornet bij duizenden en krabben in allerlei soort. De zilveren vis spande zich, sprong over de gladde planken en viel terug in de wriemelende hoop gornet. De krabben, nijdig de scharen geheven, marcheerden door de gangeboorden, vonden een kluisgat en plonsden overboord. Anderen, in ilder haast, renden voorbij de gaten en kropen weg tussen de lier, die ze straks, smekkerend, fijn zou malen. Vello plaagde een grote hoofdkrabbe met een stokje. Maar toen het dier de stok tussen de scharen kreeg, knipte hij er een stuk af alsof het niks was. Pier pakte het bloedrode dier op en zette het in een mand.

„Je moet dat beestje nie plaegje, ee’.

Daarna ging de gornet over de zeef. De afval wier overboord gekeerd, in een ogenblik groeide op die plek een wolk van dons, van vechtende en schreeuwende meeuwen boven en in het water. Sommige zag je heel diep duiken naar een snel zinkend visje. Als het beest weer bovenkwam en even niet oplette was hem zó de buit weer afgesnapt, door de vlugge sterntjes.

Maar eer de zeef klaar was met z'n werk, hing de schuit alweer scheef voor het net gespannen en voeren ze een nieuwe torn. Pier putte water uit zee. De gebutste emmer dook kort en handig onder, eer hij kon rekken zweefde hij alweer boven de golven. Zo kwam het fornuis vol, na een sleepje of wat ging het zwarte rook uitstoten en kwam het water zoetjesaan aan de kook. De taak van de jongens was grotendeels om niet in de weg te lopen. Hannes probeerde nog wat krabben te redden uit de lier maar de meesten wieren toch in prut gemalen. Bovendien neep een hem zo geducht in de vinger,

dat het er een hele stuit op zuigen moest.

Pier keek eens naar boven. Naar de zon! Dan krabde hij zich over 't hoofd en keek in de fornuisspot, waar juist het water te bobbelen begon. Hij knikte. Toen tilde hij voorzichtig de stroef vasthoudende hoofdkrabbe uit de mand, de scharen knaptten toen ze de tenen van de mand

lieten glijpen. Plechtig hield hij het dier boven de fornuisspot en hoewel Bert nog een schreeuw gaf liet hij het beest pardoes in het kokende water vallen. Het gespreide verstarde scharen en poten.

„Oh, wat is dat gemeen!” riep Bert. De andere twee haptten naar adem en vielen Bert bij.

„Nee Pier, dat is toch gemeen van jou. Ik dacht.....!”

Pier hief bezwerend de hand op en viste met de grote spaan naar het beest. „Moet je maar eerst een proeven. Dan mag je praten”.

Hij had een bliken bord bij de hand, daarop ontleedde hij de gloeiende krabbe die nu tot bleekrose verkleurd was. Op eens merkten de jongens dat ze honger hadden en toen Pier de anderen toeriep dat het middag was, zaten ze weldra met ilder pakje brood op schoot en keken begerig naar de heerlijk geurende krabbe.

„En valt het nog wat mee?” spotte Vello. „Zo'n krabbe is het wel gauw gewoon om in kokend water te zwemmen, ee'”

Maar Pier zei kortaf: „Het is de kortste en minst pienelikke dood voor dat beeste. En dood moest ie toch. En nou eerst bidde ee'”.

De drie mannen doken achter de pet en de jongens vouwden de handen. Toen aten ze, het krabbenvlees verdween tot het laatste snippertje. Straks zouden ze opletten. Misschien zaten er weer van die rode beesten tussen de buit. Maar hoe kreeg je ze thuis?

(Wordt vervolgd).

APRIL 1961
16e jaargang - no. 9

**Onze eigen
krant**

Onze eigen krant

voor Chr. Lagere Scholen, V.G.L.O., Nijverheidsscholen en Huishoudscholen

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337. J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

HOLLAND-BOLLAND

Zo staat ons land in het buitenland bekend. En met recht! Nergens worden bloembollenvelden gevonden, die zoveel sooren opleveren als in Nederland. Wil men bollen van uitstekende kwaliteit, dan weet men, dat ze uit dat kleine „Holland“ moeten komen.

In het najaar van het vorig jaar hebben de kwekers op de geestgronden, achter de duinen, de bollen gelegd. Het zijn vooral tulpen, hyacinten en narcissen en crocussen.

Ze hebben de bedden bedekt met riet om de bollen te beschermen tegen vorst en wind. Onder de sneeuwlaag in de winter is er toch leven in die bollen. Uit de grond behoeven en kunnen ze geen voedsel halen. De bol bevat genoeg reservevoedsel om een plant te doen groeien in het begin.

In het vroege voorjaar halen de kwekers het riet van de bedden. Dan zien we hoe de bollen met groene „neuzen“ al boven de grond durven te komen.

Is het voorjaar gunstig, dan gaat de groei vrij snel. Steeds lopen dan mannen door de velden om zieke planten op te sporen. De eerste maal **controleren** heet: „dagvaarden“. Zieke **exemplaren** worden in een mand gegooid, zodat andere planten niet worden besmet.

Dat speuren naar zieke bollen gaat steeds door. De volgende keren is het

geen dagvaarden meer, maar „ziekzoeken“.

De ziekzoekers verrichten een belangrijk werk. Zij voorkomen grote schade aan het gehele gewas.

Omstreeks half maart wordt de bloementoonstelling „Keukenhof“ geopend. Ze duurt tot ongeveer half mei. Is het voorjaar niet te guur, dan duurt het maar even of de bollenvelden prijken in wondere kleurenpracht.

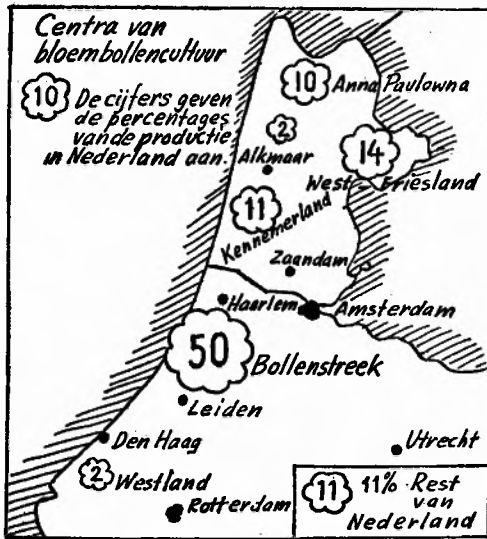
Duizenden mensen trekken naar het westen van het land, om te genieten van Nederlands bloementuin, waar tulpen, narcissen, hyacinten en crocussen bloeien. De wegen zijn overvol met fietsers en **automobilisten**, allen op weg naar het tapijt van rood en geel, wit en blauw, lila, groen en rose.

Het zijn niet alleen Nederlanders, maar ook Belgen, Fransen, Duitsers, Engelsen en zelfs Amerikanen, die willen genieten van het bloemenfeest.

De grote trek is naar Lisse, Hillegom, Sassenheim en Noordwijk. In deze streek worden ongeveer de helft van al onze bloembollen geteeld.

Toch zijn het niet alleen de geestgronden, waarop de bollen worden gekweekt. Ook de klei van West-Friesland en Anna Paulowna zijn er door bekend. Ze hebben **respectievelijk** 14 % en 10 % van de totale bollencultuur.

Andere streken zijn: ten noorden van

Beverwijk (11 %), ten zuiden van Den Helder (2 %) en het Westland (2 %). De overige provincies hebben 11 % van de totale oppervlakte.

De hoogtepunten van het bollenfeest zijn wel: de komst van Jacoba van Beieren en het bloemencorso.

Nu kijk je misschien wel even verwonderd? Jacoba van Beieren? Maar..... dat was toch die ongelukkige gravin in de tijd van de Hoekse- en Kabeljauwse twisten? Ja, dat klopt precies! En je weet misschien ook nog, dat ze al haar landen moest afstaan aan haar neef Filips van Bourgondië en daarna nog enkele jaren woonde op het slot Teylingen?

De komst van Jacoba is natuurlijk een spel. Een historische optocht. Het is net of je plotseling zoveel honderden jaren

Jacoba van Beieren

eerder leeft. Omgeven door lachende hofdames en heren, in prachtige middeleeuwse klederdracht, rijdt Jacoba van

Beieren van de ruïnes van het slot Teylingen naar „Keukenhof“, om daar de bloemenweelde te zien.

Het bloemencorso Duizenden en nog eens duizenden bloemen worden in passende kleuren verwerkt tot levensgrote paarden, kastelen, olifanten, schepen, ja wat niet al. Jacoba-meisjes rijden mee in deze kleurige optocht.

Toch is het de kweker niet in de eerste plaats te doen om de bloemen. Het gaat hem om grote, sterke, gave bollen! De bezoekers kijken vreemd op, als ze zien, hoe de arbeiders de mooie bloemen gaan „koppen“. De bloemen worden op grote hopen gegooid. Geen bloemblaadje mag op het loof blijven liggen. Ze zouden een ziekte: „het vuur“ kunnen veroorzaken.

Nu de plant gekopt is gaat het voedsel niet naar de zaadjes van de bloem, maar naar de bol.

Verschillende malen wordt het loof van de bloembollen nog bespoten met ziektevererende vloeistoffen. Is het loof verdord, dan wordt het omgeschoffeld en kan het rooien van de bollen beginnen.

De gerooide bollen worden in de zomer bewaard in schuren. We denken: nu is de kweker klaar. In zo'n schuur valt niets meer te doen. De bollen liggen er rustig. Zo is het niet. Na een lange studie is men tot de slotsom gekomen, dat de verzorging in de schuren nog belangrijker is dan die op het veld.

Een pionier van de bloembollencultuur, Nicolaas Dames, zei: „Het gewas ligt in de schuur“. Hi ermee wilde hij zeggen, dat in de schuren nog het belangrijkste werk wordt verricht.

In de schuren zijn koelcellen, die de bollen op de juiste temperatuur houden. Men weet precies hoe het klimaat van de bol moet zijn. Aan al haar wensen wordt voldaan. In zo'n klimaatkamer van de bollen zie je signaallampjes, meters, klokken, allemaal hulpmiddelen, om ze te vertroetelen, zodat ze later de mooiste bloemen en bollen zullen leveren.

VERWERKING.

1. Onze bollenstreken zijn: (zie kaartje). Er groeien,, De bollen worden in het gepoot. Ze kunnen vlug groeien door het Het opzoeken van zieke planten heet en later De wereldberoemde bloementoonstelling heet De grote trek is naar de plaatsen Jacoba van Beieren leefde ± Ze woonde op het slot Ze moest haar landen afstaan aan De „bloemenoptocht“ heet het

HOLLAND-BOLLAND

1. Onze bollenstreken zijn: (zie kaartje)
 Alkmaar, Kennemerland, Zaandam, Haarlem.
 Er groeien tulpen, hyacinten.
 De bollen worden in het gepoot. Ze kunnen vlug groeien door het klimaat.
 Het opzoeken van zieke planten heet en later De wereldberoemde bloemententoonstelling heet De grote trek is naar de plaatsen

Jacoba van Beieren leefde plm. Ze woonde op het slot Terlingen. Ze moest haar lan-

den afstaan aan

De „bloemenoptocht” heet het bloemencorso.
 Het doel van de kweker is niet de maar de In de schuren worden de bollen in op de juiste temperatuur gehouden. Een pionier van de bloembollen cultuur is

2. Moeilijke woorden zijn:

Jacoba van Beieren

Adolf Eichmann

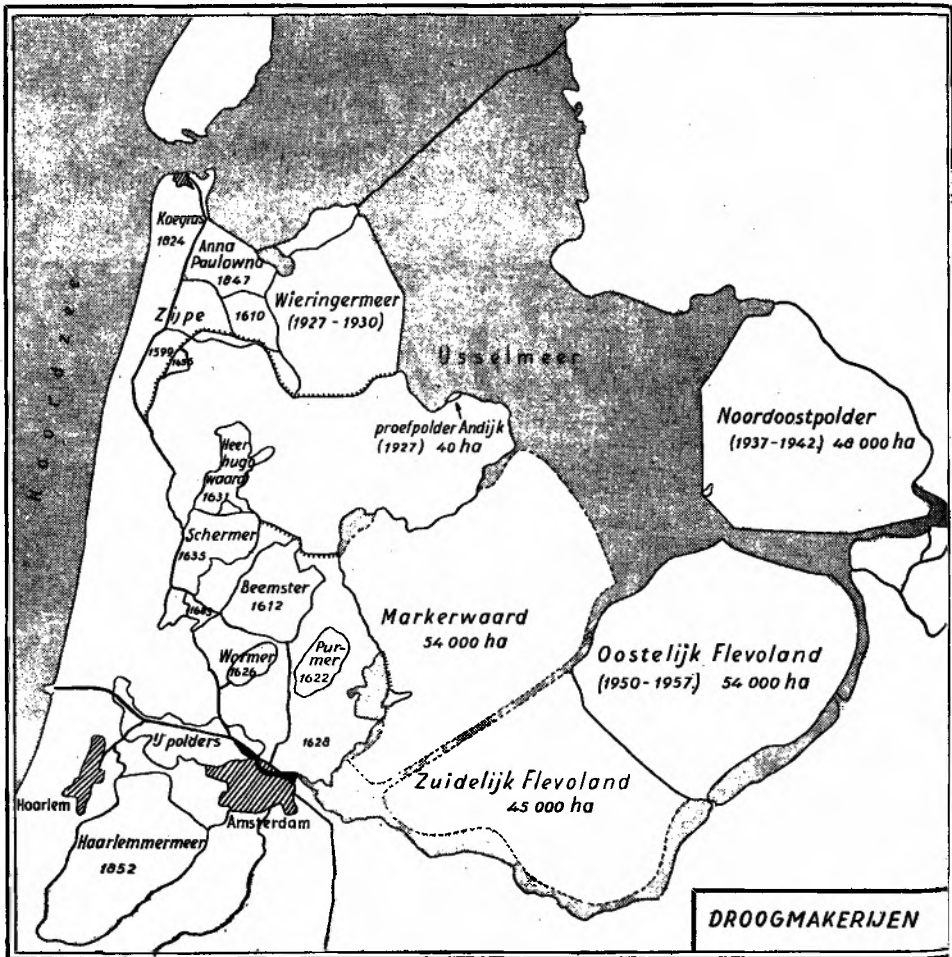
Verwerking:

(De antwoorden vind je deze keer niet allemaal in het artikel!)

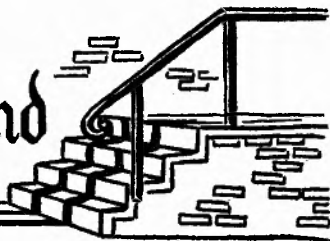
1. De Tweede Wereldoorlog was van 1940 - 1945.
2. Enkele landen, die toen door Duitsland bezet werden waren bij: Nederland, Frankrijk, België, Noorwegen, EN Polen.
3. Bondgenoten van Duitsland waren Japan en Italië.

lag daar de Zuiderzee. In het midden van de vorige eeuw werden heel wat plannen gemaakt om deze sterke waterwolf te overweldigen. Het beste van alle plannen was dat van Hij dacht zich een Afsluitdijk tussen de kust van en het eiland Vier grote stukken land wilde hij aan Nederland toevoegen en daartussen een ruim overhouden. Deze polders zouden heten

1. Wieringermeer groot ha.
2. Noordoostpolder groot 48.000 ha.
3. Flevoland, dat uit 2 delen bestaat en samen 98.000 ha groot zal zijn.
4. Markerwaard groot 54.000 ha. De Afsluitdijk werd in gedicht. Deze is km lang. De W.M.P. liep droog in, de N.O.P. in en de O.F.P. in De bedrijven in de laatste polder worden gemiddeld ha groot. Men wilde slechts 5 woonkernen aanleggen, te weten:, de hoofdplaats,, en Van alle inpolderingen tezamen wordt de

De Burgerlijke Stand

Elke gemeente in ons land heeft een stadhuis of gemeentehuis. Daarin zijn de kamers voor de burgemeester en de secretaris; de secretarie, waar verschillende ambtenaren werken, de raadzaal, de trouwzaal en meer kleine of grote kamers voor allerlei diensten.

Er zijn kasten en **kluisen**, vol met boeken en registers.

In elke gemeente worden o.m. vijf aparte boeken bijgehouden. Het zijn de boeken of registers voor: geboorten, huwelijksaangiften, huwelijks toestemmingen, huwelijken en overlijden. Dit zijn de boeken van de **Burgerlijke Stand**.

Wordt er een kindje geboren, dan moet de vader op het gemeentehuis hiervan aangifte doen. In het geboorteregister worden achternaam en voornamen van het kindje, datum en jaar van geboorte, de namen van de vader en de moeder, plaatsnaam etc. nauwkeurig ingevuld en ondertekend door de vader en de ambtenaar van de burgerlijke stand, die alles heeft opgeschreven. Deze geboorteakte blijft bewaard op dat gemeentehuis.

Hezelfde gebeurt bij huwelijk en overlijden.

Er zijn mensen, die het aardig vinden

Het doel van de kweker is niet de maar de In de schuren worden de bollen in op de juiste gehouden. Een pionier van de bloembollen cultuur is

2. Moeilijke woorden zijn:

hun geslachtsregister te maken. Dat is een heel werk! Ik wed, dat jullie niet verder komen, dan de namen van je grootouders!

Wil men zijn gehele geslacht nagaan, dan moet men snuffelen in de oude registers van de gemeentehuizen. Daar gaat veel tijd in zitten, want men moet van het ene gemeentehuis naar het andere om de verschillende geboorteakten te kunnen vinden. 't Gemakkelijkste zou het zijn als de familie altijd in dezelfde gemeente was gebleven, maar dat komt zelden voor.

Is men gekomen tot het jaar 1811, dan is het ineens..... stop! De achternamen vindt men niet meer. Jan van der Putte wordt ineens Jan Hendrikz. Wil men verder, dan moet men gaan zoeken in de doopboeken van de kerken.

Hoe dat komt?

Vóór 1811 bestond de burgerlijke stand op de gemeentehuizen niet. De meeste mensen hadden ook geen achternaam!

Op 1 maart 1811 begon in ons land de burgerlijke stand. 't Was Napoleon die dit bij keizerlijk decreet besliste. Ons land was toen immers een deel van Frankrijk. Voortaan moest aantekening worden gehouden van alle geboorten, alle huwelijken en alle sterfgevallen. Zo eiste het de keizer. En geen tegenspraak asjebliëft!

De Nederlanders waren niet erg blij met dit bevel. Napoleon had immers in 1810 bevolen dat alle jongemannen van 20 tot 25 jaar ingeschreven moesten worden om als soldaat te dienen in de keizerlijke legers. Een bepaald aantal uit een gemeente werd opgeroepen. Waren er bijv. 100 jongemannen en Napoleon vroeg er uit de gemeente 60, dan waren 40 vrij. Bij loting werd uitgemaakt wie moest dienen. De 100 lotelingen trokken ieder een nummer uit een bus. De nummers boven de 60 hadden zich „vrijge-loof”. De anderen werden gedwongen als soldaat de „kleine korporaal” te dienen. Bij alle verdrukking kwam ook het verzet. Er waren jongemannen, die niet kwamen en zich tijden schuil hielden of **deserteerden**.

Deze gedwongen dienstplicht werd „**conscriptie**” genoemd.

In het invoeren van de burgerlijke stand zagen de Nederlanders een slimme poging van de onderdrukker om alvast een **administratie** te krijgen van jongens, die later konden worden opgeroepen als soldaat. Die gedachte was niet zo gek! Wij weten nog heel goed uit de Duitse tijd wat een bezetter kan doen met zo'n prachtige administratie. Daarom werden toen de bevolkingsregisters door de mannen van het verzet gerooft en vernietigd. (Het bevolkingsregister bevat nog veel meer gegevens dan de burgerlijke stand, z.a. adres, beroep en wat niet allemaal).

Op 18 augustus 1811 kwam er een nieuw decreet: Alle ingezetenen van Holland die geen achternaam bezaten, moesten een naam kiezen. Men mocht er een jaar over denken.

Velen kozen, uit pure angst voor Napoleon, dadelijk een naam. Heel dikwijls werd het beroep de achternaam z.a. De Boer, Bakker, Slager, Koopman.

Anderen fabriceerden van hun woonplaats een achternaam, z.a. Dijkema (wonende aan de dijk) Venema (wonende in het veen).

NAPOLEON

Er waren ook weerbarstigen, die niet van plan waren Napoleons bevel op te volgen. Zo moest bij bevel van 17 mei 1813 de termijn worden verlengd tot 1 januari 1814. Met bedreiging van straf! Toen kwamen de **balorigen** met zotte namen om daarmee hun verzet en verachting voor de keizer te **demonstreren**.

„Zondervan” moest te kennen geven,

dat men toch geen „van” of achternaam wenste. „Naaktgeboren” spotte met het keizerlijk bevel. Zelf weten jullie misschien wel namen waaruit blijkt dat de voorvaderen een lolletje maakten met de eis van Napoleon. Op deze manier gaven ze blijk van hun verzet. Ze zullen hebben gedacht dat ze hun vreemde achternaam bij het vertrek van de Fransen weer kwijt konden. Dat gebeurde niet! Toen we al lang van Napoleon af waren, werd bij Koninklijk Besluit van 1825 nog eens aan de laatste weerbarstigen gezegd een achternaam te kiezen. Ze kregen nog een bedenktijd van een half jaar.

De spotvogels kregen geen kans hun niet al te mooie naam te veranderen.

Vind je je achternaam niet erg mooi? Troost je er dan maar mee dat je voorvader uit de tijd van Napoleon een man was, die niet wilde bukken voor de verdrukker!

En wat is een naam?

VERWERKING.

1. o.m. =
etc. =
z.a. =
2. Moeilijke woorden zijn:
3. De Burgerlijke Stand in Nederland bestond op 1 maart 1961 jaar. De vijf boeken van de burgerlijke stand zijn:
Ze is ingesteld in de tijd door keizer
De Fransen trokken in ons land binnen. Ze zouden hier: V..... G en B..... brengen. De haalden hen met geestdrift binnen.
De Franse tijd was van tot
Ons land was in die tijd van 1795 tot 1806 de; van 1806 tot 1810 het en van 1810 tot 1813 bij
- Napoleon had de Franse bedwongen en werd in keizer.
In 1810 werd de ingevoerd.
18 aug. 1811 kwam het keizerlijk decreet, waarbij ieder
Er was veel tegenstand, want zelfs in kregen de laatste weerbarstigen nog een bedenktijd van een half jaar.
4. Zoek in een plaatselijke krant de opgaven van de burgerlijke stand. Knip de opgave uit en plak ze bij deze uitwerking.

Het volgend nummer van
„ONZE EIGEN KRANT”
verschijnt vrijdag 19 mei.

ADOLF EICHMANN

Ruim een jaar geleden (febr. 1960) stonden er in O.E.K. een paar artikelen over het **anti-semitisme**. Met dat vreemde woord bedoelt men de haat tegen de Joden, het streven om ze weg te werken, ze uit te roeien zo mogelijk.

Heel de geschiedenis door is dat volk der Joden geplaagd en vervolgd. Als ze ergens rust gevonden hadden, kwam na kortere of langere tijd weer een **periode** van verdrukking.

Als straf op hun verwerping van de Messias, waarbij ze geroepen hadden: „Kruis Hem! Kruis Hem! Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!“, als straf daarvoor had God hun stad en tempel laten verwoesten. De Joden waren verspreid over heel de wereld. Bijna overal vonden ze haat en tegenwerking. Eén van de landen, waar ze nog het meest met rust gelaten werden, was Nederland. In veel andere landen hadden ze een ontzettend zwaar leven.

Af en toe kwam de Jodenhaat tot een ontzettend hevige uitbarsting, waarbij honderden Joden werden omgebracht. **Pogroms** noemt men die moordpartijen op de Joden.

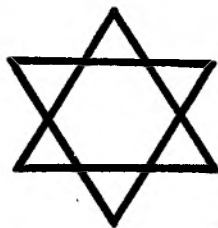
Heel wat leed en ellende heeft het Joodse volk zo in de loop der tijden moeten ondergaan. En nog steeds blijven ze de ware Messias verwerpen. Het aantal christenen uit de Joden is nog steeds erg klein. Toch is er ook voor het volk der Joden alleen bij Hem verlossing en rust te vinden, voor eeuwig!

Wel heel zwaar hebben de Joden moeten lijden tijdens de regering van Hitler in Duitsland. Van alles, wat er verkeerd ging in zijn land, kregen de Joden de schuld. En Hitler zou niet eerder rusten voor hij al de Joden in zijn land had uitgeroeid.

Toen de Duitsers in 1940 ook ons land hadden overweldigd, begon de Jodenvervolgning ook hier. Om ze direct te kunnen herkennen moesten alle Joden de gele **Jodenster** dragen. Nog later werden er grote **razzia's** gehouden. Alle Joden, die men te pakken kon krijgen, werden bij elkaar gejaagd en meest-

al lang niet zachtzinnig in beestenwagens gepakt of getrapt, om naar Duitsland te worden vervoerd. Daar kwam meestal gauw het einde. Bij honderdtallen tegelijk werden ze omgebracht in de gaskamers. Hun enige misdaad was, dat ze Jood waren.

En zoals het in Nederland ging, zo ging het in heel Europa, waar de Duitsers de baas waren. 't Was wel een heel zware tijd voor het oude Bondsvolk. Miljoenen Joden zijn toen omgebracht.

DE JODENSTER

Eén van de grootste Jodenverdelgers was Adolf Eichmann. Hitler en hij waren het volkomen eens, dat er in het Duitse Rijk en in de overwonnen landen geen Jood mocht overblijven.

Eichmann en Hitler kenden elkaar al jaren. Ze hadden vroeger dezelfde onderwijzer in de geschiedenis gehad.

't Leek er eerst niet veel op, dat Eich-

mann nog eens een belangrijk persoon zou worden. Hij was een heel gewoon reiziger in oliën en vetten. Maar al vroeg werd hij lid van de Nazi-partij, en kreeg een baantje bij de gevreesde Gestapo, Hitlers geheime staatspolitie.

EICHMANN

't Werd zijn voornaamste taak een soort boekhouding aan te leggen over Joodse gezinnen en hun bezittingen. En hij deed dat met bijzonder veel plezier en wist telkens op heel slimme manieren aan de nodige gegevens te komen.

Lui was hij niet. Omdat hij het voor zijn werk nodig vond, leerde hij bijvoorbeeld Hebreeuws en Jiddisch. Ook zorgde hij er voor op de hoogte te komen van Joodse gebruiken en hun manier van leven. En al die moeite deed hij, om zo mogelijk dat Joodse volk grondig te vernietigen. Als je de gruwelverhalen leest over de martelingen en het lijden, die Eichmann zijn slachtoffers aandeed, rijzen je de haren ten berge.

Over de lijken van zijn slachtoffers klom het aanvankelijk onbekende mannetje snel omhoog. Ten slotte werd hij belast met de uitvoering van het plan tot uitroeiing van alle Europese Joden. In alle grote steden van Hitlers machtsgebied werden bureaus opgericht, die men „Dienststelle Eichmann" noemde.

Zonder overdrijving kan men hem de grootste moordenaar van alle tijden noemen, al heeft hij alle executies door anderen laten opknappen.

Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog, toen de Nazi's zagen, dat het met hun macht spoedig gedaan zou zijn, verklaarde Eichmann, dat hij van plan was zelfmoord te plegen en dat hij la-

chend in zijn graf zou springen, want het gevoel, dat hij vijf miljoen mensen op zijn geweten had, schonk hem een buitengewone bevrediging.

We huiveren bij zo'n goddeloze taal En we vragen ons verbijsterd af, of een mens dan zo laag kan vallen. Eichmann was blijkbaar iemand, die zich om God niet bekommerde en zich aan geen mens stoorde.

8 mei 1945 werd hij door de Amerikanen gearresteerd. Kwam het door het grote aantal oorlogsmisdadigers, die gevangen werden, dat de Amerikanen niet beseften, welk een gruwelijk misdadiger ze te pakken hadden gekregen?

Anderhalf jaar zat de massamoordenaar in de gevangenis. Toen ontsnapte hij en hield zich schuil. Waarschijnlijk was hij ondergedoken bij een houtvester in Noord-Duitsland. Maar 't bleef daar natuurlijk gevaarlijk voor een man als hij. Daarom probeerde hij aan valse papieren te komen en naar het buitenland te vluchten. Als hij maar eerst over de grens was.

En 't lukte! Hij kreeg in 1950 zijn valse papieren en waagde de reis. Aan de grens ging alles goed en zo was 't grootste gevaar achter de rug. Vermoedelijk is hij toen naar Spanje gegaan.

Eichmanns vrouw en drie kinderen woonden tot 1952 in Oostenrijk. 't Is wonderlijk, hoe hij en zijn gezin het altijd klaar speelden, maar plotseling waren ook vrouw en kinderen spoorloos. Wisten ze, waar Eichmann was? Waren ze naar hem toegegaan? 't Waren vragen, waarop niemand een antwoord wist.

Eichmann was verdwenen, naar het leek voorgoed. Zou hij zijn verdiende straf ontgaan?

Intussen was in 1948 de onafhankelijke staat Israël uitgeroepen. Vele Joden waren teruggekeerd naar het land der vaders. Alle krachten spanden ze in om hun land tot welvaart te brengen. Ze trotseerden de haat en de tegenwerking van de omliggende Arabische volken en zwoegden samen verder om veiligheid en een zeker bestaan te verkrijgen onder hun eigen regering.

Die regering had het druk. Ze moest waken voor de veiligheid, zorgen voor de welvaart, en onderdak en werkgelegenheid zoeken voor de stroom van immigranten. Geen Jood, die in Israël zijn toevlucht zocht, werd geweigerd.

De meeste immigranten uit Europa hadden dus verschrikkelijke jaren meegemaakt. Bij hen was er bijna niemand,

wiens familie niet door de massamoordenaar Eichmann was uitgeroeid.

Was 't een wonder, dat men hem niet vergat? Deze man moest zo mogelijk zijn verdiende straf hebben. Hoe druk de Israëlsche regering het ook had, men vergat hem niet. Een grote beloning werd uitgelooft aan ieder, die aanwijzingen kon geven, die leidden tot zijn arrestatie.

Ook de staat Israël had zijn geheime dienst. Die deed al het mogelijke om te weten te komen waar Eichmann zich bevond. Men was bijvoorbeeld in het bezit gekomen van een twintig jaar oude foto van hem. Met behulp van die foto trachtte men Eichmann overal op te sporen. Je begrijpt natuurlijk wel, dat de agenten van Israëls geheime dienst er vaak op uit moesten, soms verre reizen maakten naar het buitenland.

In de loop der jaren kreeg de Israëlsche regering ongeveer honderd tips over de verblijfplaats van de gezochte. De meeste waren waardeloos, maar men hield taai en verbeterde vol totdat men succes had.

In mei 1960 deed premier Ben Goerion in het Israëlsche parlement mee, dat Adolf Eichmann, verdeler van vijf miljoen Joden, door de Israëlsche geheime dienst was gearresteerd en straks voor de rechtbank zou komen. Een golf van opwinding ging door heel het land. Geen wonder, als je hoort, dat de moordenaar van je familie gepakt is.

Waar was Eichmann gearresteerd? En hoe was dat gegaan? Over al zulke vragen wou de Israëlsche regering zich eerst niet uitlaten. Maar later werd het toch bekend, dat de Israëlsche agenten hem uit Argentinië hadden weten te halen. Dat is wel een heel knap stukje speurderswerk geweest.

Argentinië deed wel eerst heel verontwaardigd over de brutaliteit van Israël, om zo maar iemand uit Argentinië tegen zijn wil te ontvoeren, maar Israël trok zich van die boosheid niet erg veel aan en al gauw was de zaak gesust.

De Israëlsche regering heeft Eichmann

zeer zorgvuldig opgeborgen en allerlei voorzieningen getroffen om bijvoorbeeld te voorkomen, dat hij door één van zijn vele vijanden zou worden vermoord.

Hij zal een eerlijk proces hebben. De voorbereidingen daarvoor hebben lang geduurd. Er moest een schriftelijke aanklacht worden opgesteld, er moest een kundige advocaat komen voor de verdediging, er moesten nog vele inlichtingen ingewonnen worden, kortom, er moest een massa werk gebeuren, vóór het proces kon beginnen. Overal in de wereld is er grote belangstelling voor dit proces. Telefoon, telegraaf, telex, televisie en radio worden ingeschakeld om alle nieuws over deze rechtzaak zo snel mogelijk over de wereld te verspreiden.

Op 11 april is dan eindelijk het proces begonnen. Wanneer het afgelopen zal zijn? Dat valt op dit ogenblik nog niet te zeggen. Misschien duurt het wel een klein jaar.

Men hoopt door Eichmanns verhoor ook meer dingen te weten te komen over zijn vroegere medewerkers, tegen wie men tot nu toe niet voldoende bewijs had om ze te kunnen straffen.

Sommige oorlogsmisdadigers zijn nog altijd spoorloos. Men hoopt door dit proces aanwijzingen te kunnen krijgen om deze heren op te sporen.

Gelukkig maar, dat er dan toch eindelijk een vonnis geveld zal worden over een man als Eichmann. Zijn straf zal hij ondergaan en 't is te hopen, dat hij tenslotte zelf ook inziet, hoe verschrikkelijk zondig zijn daden geweest zijn en dat hij niet, zoals zovelen vóór hem, zijn schuld af wil schuiven op zijn meerderen.

Verwerking.

(De antwoorden vind je deze keer niet allemaal in het artikel!)

1. De Tweede Wereldoorlog was van 19..... —
2. Enkele landen, die toen door Duitsland bezet werden waren bijv. en en
3. Bondgenoten van Duitsland waren en

Inhoud van het artikel:

4. Antisemitisme is de haat tegen de , het streven om ze
5. De grote moordpartijen op de Joden in de geschiedenis noemt men
6. Tijdens de bezetting moesten alle Joden in ons land de gele dragen.
7. Later werden er gehouden en werden ze naar vervoerd, waar de meesten hun leven

Het nieuwe land!

Heb je in de Paasvakantie ook een bezoek aan onze 12de provincie gebracht?

Och nee. 'k Begrijp het ook well Dat ging niet al te best. Even vanuit Zeeland of uit het hoge noorden naar het hartje van ons land. Stel je voor!

Maar het is de moeite waard om de bedrijvigheid in de nieuwste polder met eigen ogen eens van dichtbij te zien. Je staat verbaasd over wat hier tot stand is gebracht. Vier jaar geleden voeren hier nog de schepen en genoten de zeilers van een flinke bries.

Toen is in september 1956 een historisch ogenblik aangebroken. In tegenwoordigheid van onze Koningin, de minister-president, twee ministers en andere vooraanstaande figuren werd het laatste gat in de dijk rond Oost-Flevoland gedicht. Direct daarna zette onze Vorstin 3 reuze gemalen in werking en werd een begin gemaakt met het wegpompen van het water.

Langzaam maar zeker trok het weg en kwam de bodem bloot.....

Wel vermakelijk eigenlijk. 't Lijkt haast een spel!

Eeuwen geleden was dit hele Zuiderzeegebied ook land. Maar de begerige waterwolf heeft bij hoge waterstanden en loeiende noordwesters het vruchtbare land weggeroofd. De roof van 1421, gedurende de vreselijke Sint-Elisabethvloed, waarbij veel mensen omkwamen, was wel de ergste. Vruchtbare akkers en uitgestrekte weiden, waartussen welvarende dorpen verdwenen..... Het geweld van wind en water had **getriomfeerd**.....

Voor góéd? Voor áltijd?
Neell!

Knappe kerels hebben de waterwolf hun tanden laten zien, de vuist gebald. Wie zou sterker zijn? De mens of het water?

De 3 gemalen, de het water hebben weggepompt en de waterstand nu op peil houden dragen klinkende namen:

1. gemaal — Wortman
2. gemaal — Lovink
3. gemaal — Colijn

Het eerste staat bij Lelystad. Dr. Ir. Wortman is voorzitter geweest van de Zuiderzeeraad.

Het tweede, bij Harderwijk, is genoemd naar Dr. Lovink, die voor de landbouwkundige problemen veel heeft gedaan.

Het derde, dat bij Ketelhaven staat, is genoemd naar Dr. H. Colijn, die als minister aan de uitvoering van het Zuiderzeeplan hard heeft meegeholpen.

Kleine plassen hebben ze eerst leeggemalen, in Noord-Holland. Dat landschap leek net een sok met grote gaten er in. Maar het ene gat na het andere werd in de tijd van de stadhouders Maurits en Frederik Hendrik gestopt. Leeghwater was een geweldenaar. Prachtige droogmakerijen maakten het Noordhollandse landschap groter en rijker.

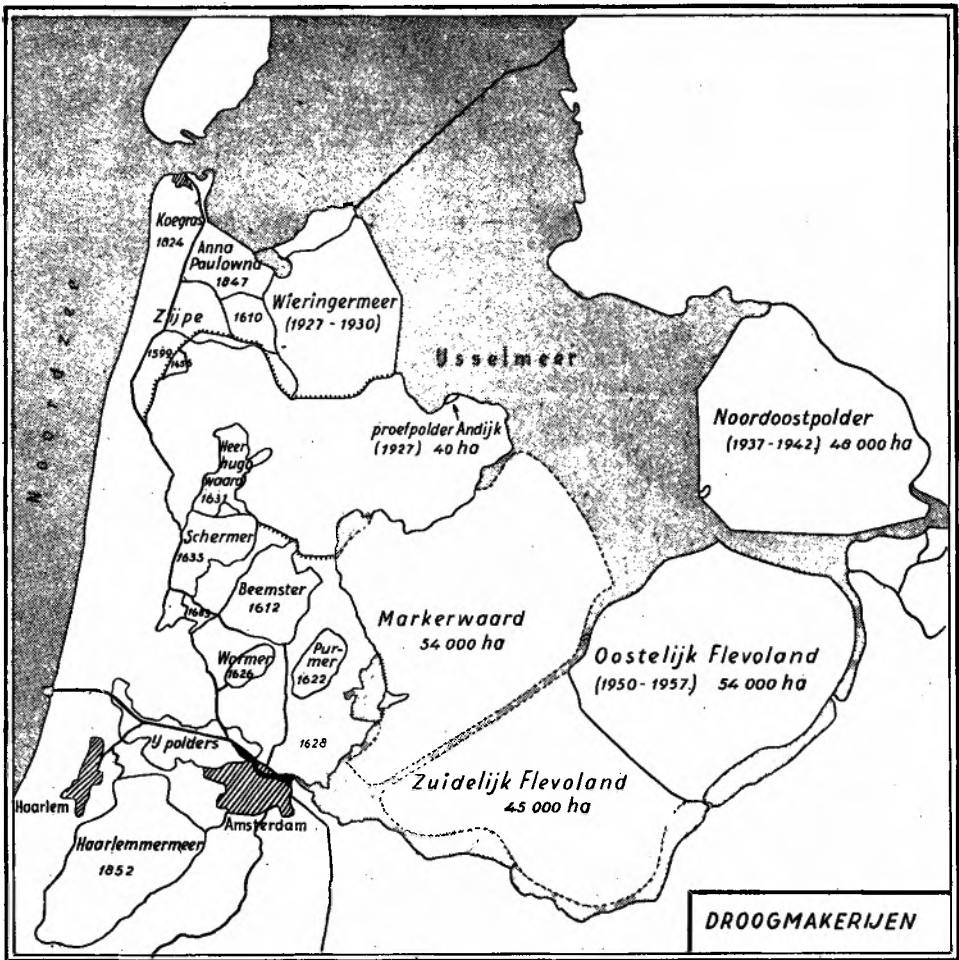
Een héél groot gat, de Haarlemmermeer, kreeg pas in 1852 een beurt.

Van al deze waterwerken hadden de knappe ingenieurs veel geleerd.

Maar nog altijd lag daar de Zuiderzee.

- eindigden in de
8. De grootste Jodenverdelger was
 9. Hitlers geheime staatspolitie heette de
 10. Eichmann beroemde zich er op, dat hij Joden had omgebracht.
 11. Na de oorlog werd hij door de Amerikanen, ontsnapte en

- dook onder. Met papieren kwam hij over de
12. De Israëlsche geheime dienst arresteerde hem in
13. Het nieuws over de zaak Eichmann wordt verspreid door middel van , , ,
14. Schrijf nu nog eens de moeilijke woorden op met hun betekenis.

Wie zou het gelukken deze te overmeesteren? Heel wat plannen werden gemaakt. O.a. om een afsluitdijk te trekken tussen Kampen en Enkhuizen of tussen Stavoren en Enkhuizen, of om in een keer de gehele Zuiderzee én de Waddenzee, op een klein stukje na, droog te leggen.

Plannen maken is niet moeilijk, hè? Een lijntje meer of minder op de kaart schijnt er niet toe te doen. Maar... plannen moeten uitvoerbaar zijn. En van de honderden moeilijkheden, die zich voordoen, moet je eens even aan dit ene denken: wat voor bodem ligt er onder dat water? Moeten we er nog meer zandgronden bij hebben? Geen behoefte aan! Wel aan vruchtbare akkers en grazige weiden.

Van alle plannen was dat van Ir. C. Lely het beste. Hij trok een dijk tussen de Friese kust en het eiland Wieringen, liet een groot zoetwatermeer over en

voegde 4 brokken land aan Nederland toe.

Dit plan is al met al 27 jaren onderweg geweest en zonder twijfel zou het nog langer geduurd hebben, als niet de waterramp van 1916 gekomen was.

Zomer 1918 werd het Zuiderzeeplan Lely, enigszins gewijzigd, aangenomen. In alle grote steden wapperde de vlag. De betekenis van dit plan zou pas later ten volle tot het Nederlandse volk doordringen.

Met bekwame spoed is men met het reuzekarwei begonnen.

De Wieringermeerpolder werd reeds in 1930 drooggelegd. De Afsluitdijk kwam klaar in 1932. De Noord-Oostpolder liep droog in 1942 en Oost-Flevoland in 1957.

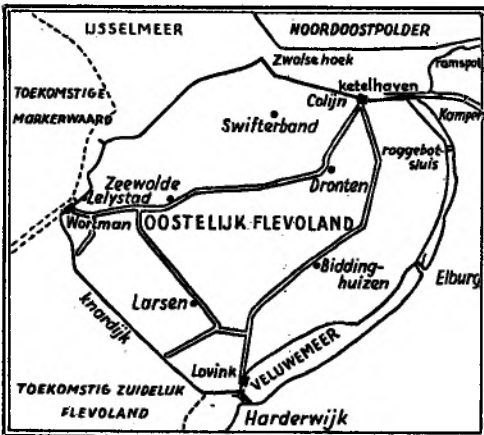
Als het hele werk over zoveel jaren klaar zal zijn, hebben we er 220.000 ha. land bijgekregen. Erg fijn is dat voor een snelgroeiend volk, zoals het onze is.

Maar is je nu wel iets bijzonders opgevallen bij de laatste polder?

De Wieringermeerpolder zit helemaal aan Noord-Holland vast. De Noord-Oostpolder heeft hier en daar al een randmeer, maar; de Opst-Flevopolder is de eerste „eiland-polder”. Dat is zo maar geen aardigheidje, maar door ervaring met de eerste beide polders geleerd, hebben de waterbouwkundigen nu een brede waterrand gemaakt: het Veluwemeer, om uifdrogen van het aanliggende vasteland te voorkomen. Daarom allereerst, maar ook om recreatie-terreinen te krijgen, waar oud en jong genieten kan van water, strand en bos. Ja, daar moet óók aan gedacht worden. Wat heerlijk om eens het drukke, lawaaierige leven te kunnen ontvluchten en..... rust te vinden..... in de natuur.

En een vogels dat je er aantreft..... Vooral in de omgeving van de Knardijk, die Harderwijk en Lelystad verbindt.

Er wordt in deze nieuwe polder ontzettend hard gewerkt, op het land en aan de huizenbouw.

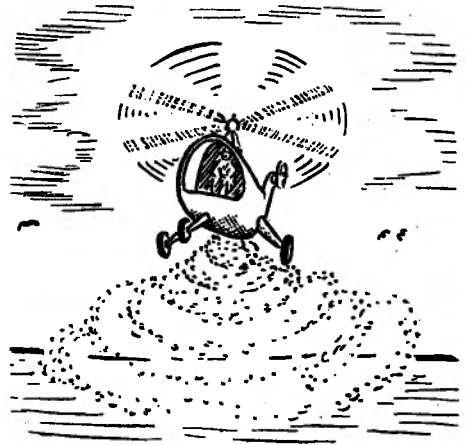
Je moest de goudgele koolzaadvelden en graanackers vorig jaar eens gezien hebben. Er zijn al prachtige oogsten binnengehaald, van een prima kwaliteit.

Maar nu kun je wél begrijpen, dat dit drooggelopen land, met een oppervlakte van 54000 ha. niet in één keer bewerkt en gezaaid kan worden. Doch het gaat ook niet aan, duizenden hectares grond braak te laten liggen. In korte tijd zou het nieuwe land door allerlei onkruid overwoekerd zijn. Hoe dat te voorkomen?

Dat is een probleem op zich zelf.

Toen hebben ze..... riet gezaaid. Ja, riet! En dik gezaaid ook nog! Met behulp van vliegtuig en helicopter. Zo

krijgt men geen last van onkruid. Inmiddels heeft men een nieuw middel gevonden

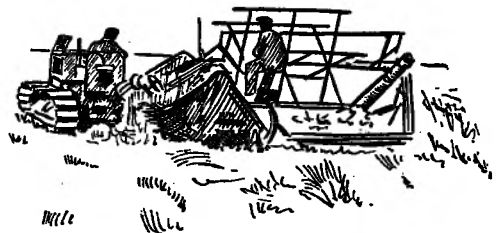
den om het riet snel te laten verdwijnen.

De grond van de Oost-Flevopolder bestaat grotendeels uit zware zavel en klei. Omdat de mechanisering van de boerderijen steeds verder gaat maakt men een bedrijf groter dan in de andere polders. In de N.O.P. is een bedrijf gemiddeld 24 ha. groot, in de O.F.P. wordt dit 30 ha.

Een boer wil graag z'n arbeiders bij de boerderij hebben, maar de arbeider woont met z'n gezin graag bij kerk, school en winkel. Komen er dan veel woonkernen? Nee, juist niet. Van de N.O.P. heeft men geleerd, evenals elders, dat de mensen naar grote plaatsen trekken. Zo had men aanvankelijk 6 dorpen in het nieuwe land getekend, maar men heeft reeds één hiervan geschrapt.

Dronten, waarvan de huizen als paddestoelen uit de grond rijzen, wordt de hoofdplaats van de polder, met zo'n 20000 inwoners.

In Swifterband, het noordelijkste dorp, wil men vooreerst niet meer dan 200 woningen zetten, evenals in Biddinghuizen. Larsen komt dicht bij de Knardijk te liggen, terwijl Zeewolde gedacht wordt als

een buitenwijk van Lelystad, de toekomstige hoofdstad van alle inpolderingen.

Wijd en hoog staat de hemel over de jonge polder. Een grote toekomst ligt open.....

Zware machines zwoegen in de stugge klei.

Ijverige pioniers trekken de polder in, om het nieuwe land te bewerken.

Dankbare kinderen zien straks omhoog. Hier groeit in 't veld ons

(daag'lijks brood.

Hier groeit in 't hart de bede:

Geef ons, o God, ons daag'lijks brood in vrijheid en in vrede.....

VOOR JE SCHRIJFT:

Ons land is een waterrijk land. Maar in de loop der eeuwen is veel water teruggedrongen. Vooral in Noord-Holland zijn ten tijde van de stadhouders en veel plassen drooggemalen, zoals o.a.:,,,,

De bedwinger was:

De laatste grote plas was de die in 1852 leeggepompt werd.

Ook lag daar de Zuiderzee. In het midden van de vorige eeuw werden heel wat plannen gemaakt om deze sterke waterwolf te overweldigen.

Het beste van alle plannen was dat van Hij dacht zich een Afsluitdijk tussen de kust van en het eiland.....

Vier grote stukken land wilde hij aan Nederland toevoegen en daartussen een ruim overhouden. Deze polders zouden heten:

1. W..... groot ha.
2. N..... groot ha.
3. Fl..... dat uit 2 delen bestaat en samen ha. groot zal zijn.
4. M..... groot ha.

De Afsluitdijk werd in gedicht. Deze is km. lang. De W.M.P. liep droog in; de N.O.P. in en de O.F.P. in

De bedrijven in de laatste polder worden gemiddeld ha. groot.

Men wil slechts 5 woonkernen aanleggen, te weten: de hoofdplaats, en

De hoofdplaats van alle inpolderingen wordt:

We beginnen deze keer maar met de nieuwe vragen:

71. Wat is een vleet en wat een fuik?
72. Noem 'es 3 landen ter wereld, die beginnen met een B.
73. Hoeveel dagen liggen er tussen Pasen en Pinksteren?
74. En hoe groot is het aantal verschijningen van de Here Jezus tussen: opstanding en hemelvaart.
75. Hoeveel ons zitten er in een kilo en in een pond?
76. Tegen wie werd gezegd: „Het is U hard de verzenen tegen de prikkels te slaan”.
77. In welke stad vind je Calvé's slaolie-fabrieken en waar „De Faam”?
78. Ligt IJsland ten N. of ten Z. van de Poolcirkel? En ligt Suriname op het noordelijk- of het zuidelijk halfrond?

79. Ken je een spreekwoord, waarin: hond en staart voorkomen?

80. Wie was Wellington?

De antwoorden op het vorige tiental vragen waren:

61. Van Baron Van Dèdem;
62. ijzererts, dat geen brandstof is;
63. Politie en brandweer, beide met sirene of 2-tonige hoorn, uitvaartstoet, militaire colonne en tram;
64. Alle dagen een draadje is een hemdsmouw in 't jaar;
65. Sinaï, Ebal, Olijfberg;
66. President van Zuid-Afrika;
67. Sunem; 68. O.a. Zuidbroek, Noordwolde, Oostzaan, Westergeest;
69. Semer;
70. Turkije, Tsjecho-Slowakije, Tibet;

JOODS KIND.

I Zij wacht hem iedre avond aan de frein
Het meisje met d' onarisch zwarte haren,
Met ogen, die verstrakken in een staren
Of Vader gauw de tunnel door zal zijn.

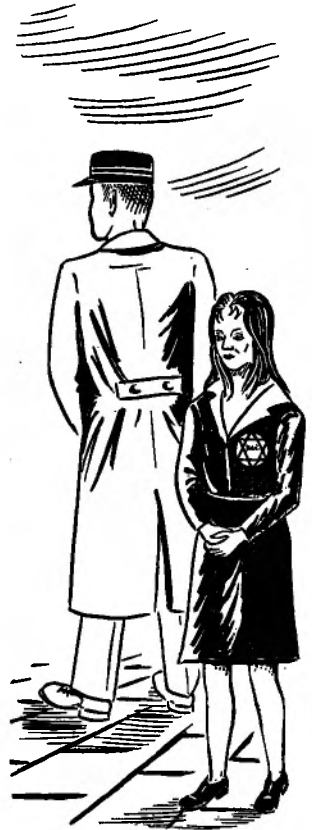
II Forensen schuiflen langs de binnendeur
En schieten van de trap in daag'lijks jachten
Het donkre kind kan enkel staan en wachten
Vlak bij het hokje van de conducteur.

III Dan zwaait een mannenarm een verre groet;
Op 't klein gezicht bloeit plotseling herkennen
Ze moet op slag hard naar haar vader rennen
Hij bukt zich laag en zoent haar smalle toet.

IV Dan gaan ze samen door de late dag,
De man gebogen en van zorg gebefen,
Het ratelstemmetje wil erg graag weten
Waarom ze nog niet naar het zwembad mag.....

V O Heer, ik heb vandaag een bede maar:
Elk Joods gezin wordt haast vaneen gerefen
Laat de Gestapo deze twee vergeten
Laat die in Jezus' naam toch bij elkaar.

Henk Fedder.

BESCHRIJVING.

Hoe vind je dit gedicht? Je ziet het voor je! Dat kleine Joodse meisje met haar zwarte haar. Ze staat vlakbij de conducteur, die straks de kaartjes zal innemen. De trein komt. De mensen stormen de trap af en de tunnel door. Is Vader er bij? Ja, ja, daar komt ie. Hij zwaait! Ze rent naar hem toe! Vader bukt zich en geeft haar een zoen. Hand in hand lopen ze naar huis. 't Is nog licht, maar het zal gauw avond zijn en donker. (de late dag) IV, 1. De man ziet er erg triest uit. Hij loopt gebogen, alsof een zware last hem drukt. En zie je dat gezicht? Die rimpels? Hij heeft zorgen. Maar de kleine meid met haar smal gezichtje (zou ze wel genoeg te eten krijgen?) ratelt aan een stuk door. Wat vraagt ze nou? Heeft vader dan niet eens een kwartje voor haar om naar het zwembad te gaan?

Je zegt: Die laatste strofe (V) begrijp ik niet. Waarom ineens dat hartstochtelijk

gebed voor die twee? Er zijn nog een paar woorden, die ik niet begrijp. „Forensen?” Nee dat weet ik wel. Dat zijn mensen, die b.v. in Bussum wonen en in Amsterdam hun werk hebben en elke dag op en neer reizen. Wat begrijp je dan niet? „Onarisch” en „Gestapo”. Ja en dat zijn nu juist de woorden, waar alles om draait.

Kennen jullie de naam HITLER? Natuurlijk. Die werd in 1933 Rijkskanselier van Duitsland. Hij wilde Duitsland groot en sterk en machtig maken. Het moest een groot Rijk van enkel edele blonde Germanen, van ARIERS worden met zuiver Germaans bloed. De Joden waren nakomelingen van SEM, Semieten dus, van een ander RAS. Hitler was anti-semiet, niet alleen met het woord maar ook met de daad.

De Jood was de vijand, de „enige” vijand, DE oorzaak van alle ellende. Eerst werden ze uit hun betrekkingen gestoten. Ze moesten zich melden. Ze kregen een

persoonsbewijs en daarop stond een grote J. Ze moesten een ster dragen op jas en overjas, op mantel en japon. Ook de kinderen boven zes jaar. Een zeshoekige ster van gele stof met in een soort Hebreeuwse letters het woord JOOD. Geel was de kleur van de „Pestvlag” uit de Middeleeuwen, toen de Joden valselijk beschuldigd werden van het vergiftigen van bronnen, waardoor de pestepidemie, de „zwarthe dood” zou zijn veroorzaakt. De „Davidsster” diende als herkenning en als schande. Cafés en restaurants, parken en plantsoenen, zwembaden en badhuizen, schouwburgen en bioscopen, treinen en trams werden „voor Joden verboden”. Huizen en meubelen, auto's en fietsen werden afgenomen, kostbaarheden en geld verbeurd verklaard. En overal wist de GEheime Staats Politie (de GESTAPO) ze te vinden. De Nationaal-socialisten, de Nazi's hielden razzia's en pogroms, d.i. massamoorden. Ze werden in vrachtwagens geranseld, in goederenwagens geknuppeld, naar kampen gezonden, op erger dan middeleeuwse manier gemarteld, aan alle kant verraden. Men liet ze verhongeren en hard werken in steengroeven en mijnen en liet vrouwen en mannen en kinderen urenlang in de kou staan voor het appél. De Nazi's ontnamen hen alles, behalve het leven, en ook dat gunde men hen niet. In AUSCHWITZ, in Polen werden ze „vergast”.

Soms kon men vluchten. Twee kleine Jodenjongetjes in nachtkleren en op blote voeten kwamen bij ons over de grens. Ze zochten vader en moeder. Tussen 1933 en 1940 zijn honderden vluchtelingen uit Duitsland in ons verdraagzame en „veilige” landje gekomen. Begrijp je wat er in hen omging toen op 10 mei 1940 de Nazi's hier verraderlijk binnenvielen? Want het begon hier weer van voren af aan, alleen in een veel sneller tempo. Hier was het kamp Westerbork in Drente be-rucht. Elke dinsdag ging van hier een trein naar Auschwitz. Fedder schreef:

Weer gaat vannacht een Jodentrein
 (naar Polen)
 Geen Farao heeft Isrel zo verdrukt
 Elk Joods gezin wordt uit elkaar gerukt

Verleden week is in Jeruzalem het proces begonnen tegen Adolf Eichmann, de

Nazi-beul, die zes miljoen Joden ter dood heeft laten brengen. Van de 5500 Joodse kinderen, die in 1941 op de L.S. in Amsterdam gingen zijn er maar 500 in leven gebleven, d.i. 10 %.

Dit gedicht: Joods kind, lees je nu telkens overluid. Je verstaat nu wel, dat het in het begin van de bezetting is gemaakt. Maar de dichter weet hóé erg het zal worden!

Zo vreselijk erg, dat hij ineens begint te bidden. Ook voor „deze twee”, die angstige vader, die ook alles weet en dat lieve meisje met haar „onarisch” zwarte haren, wier enige zorg het is, dat ze nog niet naar het zwembad mag. Als je dit vers goed wilt voordragen, moet je aldoor die donkere dreiging achter de woorden zien. Dat zal te horen zijn aan je stem. Laat bij het uitspreken vooral die tekennende woorden uitkomen. B.v. I, 3, **verstrakken** en **staren**. II, 2, het snelle „**schieten**” en „**jachten**” tegenover het voorzichtige „**schuiflen**” van II, 1. In III, 2, moet „**bloeit**” gezegd worden of er een bloem openbloeit en je gezicht moet blij stralen bij het „herkennen”.

IV, 1 zeg ik altijd wat zachter en met een beetje hogere stem. Woorden als „**gebeten**” IV, 2, en „**gereten**” zeg je scherp en iets gerek. Van V zeg je de twee laatste regels dringend, maar zacht. Gebaren zou ik niet maken. Vooral niet bij V de handen vouwen en de ogen sluiten. 't Is geen toneel!

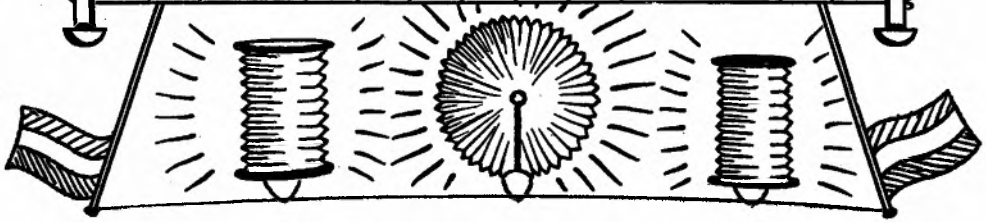
Leer dit ontroerend gedicht goed, dat je 't op 4 mei, de dag van de „**Dodenherdenking**” kunt voordragen. En vergeet op 5 mei, de **Bevrijdingsdag** niet echt blij en echt dankbaar te zijn. Want als Hitler gewonnen had..... ja hoe zou dan ons leven in Nederland zijn geweest? Zijn strijd tegen de Joden was immers eigenlijk een strijd tegen de Bijbel, tegen Christus zelf!

Rotterdam.

FRANS C. VAN DORP.

Kruiswoordpuzzel

Beste jongens en meisjes,

Wat er in het bollenveld, dat jammer genoeg wel iets op een zwarte asphaltweg leek, moest ingevuld worden, vind je hieronder.

horizontaal:

2. yen; 3. accu; 6. hnl; 7. U.N.O.; 8. trein; 9. einde; 11. nar; 13. ark; 14. vin; 16. nest; 17. L.S.; 18. peen; 20. nut; 22. ar; 23. los; 25. Co.; 26. ruk; 27. mus; 28. m.s.; 29. Eem; 32. hinde.

vertikaal:

1. hyacinten; 4. C. H. U.; 5. U.L.O.; 10. narcissen; 11. na; 12. R.K.; 14. vele; 15. N.T.; 19. bijwoord; 21. croussen; 22. al; 24. sok; 26. rum; 30. e.d.; 31. me.

Maar nú het nieuwe.

Een échte wedstrijd. Met mooie prijzen. Wil je aan het volgende denken?

- Op de achterkant van je oplossing voluit voornaam en achternaam en volledig adres.
- De oplossingen moeten deze keer gezonden worden aan:

TJ. SCHAAFSMA

Uit. de Miststr. 10,

KAMPEN.

- Sluitingsdatum: 19 mei a.s.
- Wees keurig en nauwkeurig en zend s.v.p. géén krantenvelletjes in.

Om in te vullen:

horizontaal:

1. zit aan je hoofd; 4. hert; 7. zit aan je fiets; 9. uitsluiting uit kerkelijke gemeenschap; 12. spoorstaaf; 14. muziekinstrument; 16. Het Begin; 17. zegt de klok; 19. bitter vocht; 20. voor; 22. levensvocht; 24. loofboom; 25. verbindingstuk tussen twee wielen; 26. bewoner van Japan; 28. zangnoot; 29. fabrieksmerk van emaillewerk; 30. nagerecht; 31. = ik; 32. hij haast

zich; hij; 33. twijg; 34. reuzen uit de Bijbel; kinderen; 36. inwendige klier; 39. (2 letters) verlichting; 40. deel van hals; 42. daar kwam Abram vandaan; 44. uitroep; 45. groot dier uit Peru; 47. komt uit vulkaan; 49. wereldtaal; 50. opening; 51. karakter, wezen; 53. golf; 54. nummer; 55. Chinees geldstuk; 56. vogel; 58. vrouw van Lamech; 60. zijrivier van de Rijn; 62. één van onze prinsessen; 64. pen om een rad vast te zetten; 65. beurtzang; 66. zoon van Noach; 67. ieder; 69. tegengestelde van begin; 70. bezitter van academische graad; 72. gezinslid; 73. groot tentoonstellingsgebouw in Amsterdam; 74. hetzelfde; 75. Nieuwe Testament; 76. scherp werktuig; 78. lidwoord; 80. met name; 81. bijwoord; 82. wasmiddel; 83. groot zijdebedrijf (o.a. in Arnhem).

vertikaal:

1. heel oud adellijk geslacht; 2. onder anderen; 3. been van de borstkas; 5. en omstreken; 6. bijwoord; 7. opstoot, oploop; 8. lengtemaat; 9. buitengewoon lager onderwijs; 10. bijwoord; 11. heel oud adellijk geslacht; 13. verbindingstuk; 15. schoof; 16. schip; 18. één van onze prinsessen; 20. het eten van vogels; 21. schildknaap; 23. vacht; 24. berg O.T. midden Kanaän; 25. bijwoord; 27. overzetvaartuig; 30. groot dorp; 35. de „ijzeren hertog“; 37. niet weinig; 38. onze Koningin; 41. onze kroonprinses; 43. electrisch oog; 44. eivormig; 46. brommen; ik; 48. Turks heer; 52. druppel; 53. dringend verzoek; 56. zacht; 57. lekker gebak; 58. Onoverwinnelijke vloot; 59. vriend van Abram; 60. stuk grond; 61. roem; 62. loofboom; 63. Kedorlaomer was koning van; 64. stand; 68. koortswerend geneesmiddel; 71. Nederlandse burgerluchtvaartmaatschappij; 75. namelijk; 76. en omstreken; 77. zangnoot; 79. maanstand.

Onze eigen krant

voor Chr. Lagere Scholen, V.G.L.O., Nijverheidsscholen en Huishoudscholen

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

De Noordzee is heel rijk aan vis. Allereerst denken we aan de haring. Een bijzonder gezond voedsel! Denk maar aan het rijmpje:

Haring in 't land,
Dokters aan de kant!

De kabeljauw en de schelvis zijn ook bekend. In de Noordzee vangt men niet de grootste exemplaren. Daarvoor moet men, vooral voor de kabeljauw, verder naar het noorden, bij de Lofoten vissen. Je weet wel, dat je je lekkere levertraan te danken hebt aan de kabeljauw?

Van de platvissen noemen we: tong, schol en bot.

Elk jaar worden er massa's vis gevangen. Niet alleen de mensen verorberen graag een visje, maar in de Noordzee maken ook bruinvissen, zeehonden en haaien er jacht op.

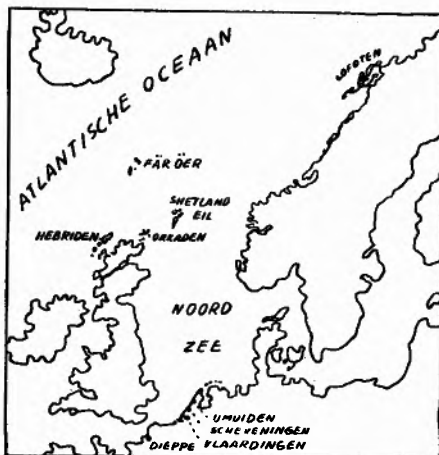
Het zeewater is rijk aan voedsel. Dit voedsel bestaat uit héél kleine plantjes en diertjes. Met het blote oog kun je ze niet zien, maar gewapend met een **microscop** verandert een waterdruppel in een wriemelende massa van puntjes, streepjes en vlekjes. We noemen dit voedsel: **plankton**. Dit is één van de redenen voor de rijkdom van vis in de Noordzee. De andere is de geringe diepte van deze zee. We kunnen er nog heel goed kopje onder, want gemiddeld staat er een honderd meter water.

Eén van de ondiepste plaatsen is de Doggersbank. Daar is het water slechts

twaalf meter diep. Het is een van de plekjes, waar vooral de haringen komen om kuit te schieten. Deze plaatsen noemen we paaiplaatsen.

Op de paaiplaatsen zweeft het haringkuit niet los in het water! De eieren, want dat is het kuit, kleven vast aan de zeebodem. Geweldig grote hoeveelheden kuit worden door andere vissen verslonden. Toch blijft er genoeg over, want elk jaar worden duizenden tonnetjes haring aan land gebracht. Er wordt de laatste jaren te veel gevestigd, want de visstand neemt verontrustend af.

De haring houdt van gezelligheid. In grote scholen trekken ze in de maanden mei tot december door de Noordzee. Ze

zoeken samen de plaatsen, waar het meeste voedsel is. Ook zoeken ze de geschiktste paaiplaatsen uit.

Je begrijpt dat de vissers nu gaan zoeken naar streken waar ze grote scholen kunnen aantreffen.

Die trektochten van de haringscholen zijn altijd min of meer een geheim geweest. De laatste jaren heeft men proeven genomen om er achter te komen. Gevangen haringen werden gemerkt met een plastiek knoop of rood speldje, waarop het adres van het laboratorium als „afzender” stond. Met een zilveren speld werden knoop of speldje vlak bij de rugvin gestoken. Deze operatie was pijnloos hoor!

De gemerkte vissen werden in de zee terug gelaten. Van de 700 gemerkte haringen werden later 112 gevangen. En wat bleek nu? Eén van de haringen, te Aberdeen gemerkt, was de Noordzee overgestoken en werd negen maanden later, in het Skagerrak, bij de Deense kust gevangen. Op deze manier komt men meer te weten van de trektochten van de haringscholen.

Het eerste halfjaar lijkt de jonge haring veel op een larve. Na één jaar is ze ongeveer tien cm. lang. Ze wordt dan „blik” genoemd. In heel grote scholen komt de zeeblik tot dicht onder de kusten en in de zeearmen.

Na drie jaar is de haring volwassen. De ouderdom van een haring kan men aflezen van de jaarringen op de schubben. (Denk maar aan de jaarringen in het hout van een boomstam). Ouder dan achttien jaar wordt een haring zelden.

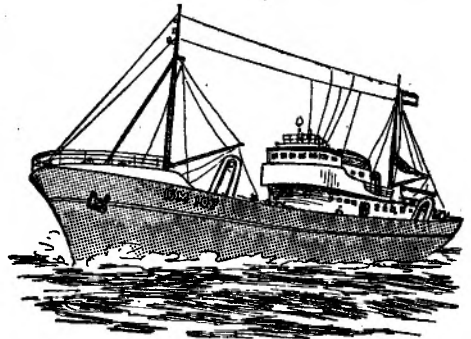
Een mannetjesharing heeft hom en een vrouwjesharing heeft kuit. Naar de meerdere of mindere hoeveelheid hom of kuit spreken we over: maatjesharing, volle haring en ijle haring.

De maatjesharing heeft nog weinig hom of kuit. Bij de volle haring zijn hom of kuit sterk ontwikkeld. En ijle haring is hom of kuit reeds kwijt.

*
**

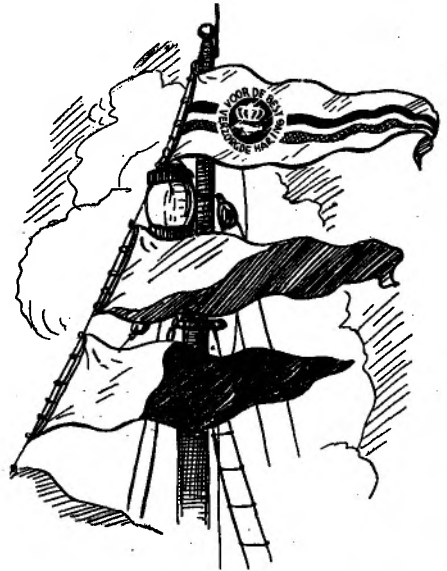
In één van de laatste weken van de maand mei kiest onze haringvloot het ruime sop. Het is de bekende „buisjesdag”, die dit jaar is vastgesteld op dinsdag 23 mei voor de schepen van Scheveningen, Vlaardingen en IJmuiden.

Enkele dagen voor de vloot uitvaart is het „vlaggetjesdag”. Dit jaar op zaterdag 20 mei, de zaterdag dus voor de pinksterdagen.

MODERNE TREILER

Alle schepen zijn dan met vlaggetjes versierd en drommen mensen komen een kijkje nemen. Natuurlijk zwerven ook de jongens langs de haven. Er zijn er velen die met schitterende ogen naar de schepen kijken en denken: Als 'k van school ben, ga ik ook varen. Eerst als reepschietter, dan als ouwejongen, dan matroos, later stuurman en eindelijk..... schipperl

BEDRUFSCAPSWIMPEL IN TOP

Dagen vóór vlaggetjesdag hebben de vissers geschrobd, geboend, geteerd, geverfd en gepoetst. De schepen moeten blinken en glimmen. Elke schipper stelt er prijs op, dat zijn logger er proper uitziet. In de ruimen liggen de netten en tonnen. Alles in orde. De schipper inspecteert nauwkeurig!

De zondag, voor de schepen uitvaren, is de biddag voor de grote visserij. Dan zijn de kerken vol. In de kerkdienst

wordt de Here gevraagd het moeilijke, gevaarlijke werk op zee te zegenen.

De morgen van buisjesdag is het erg druk in de havens. De vlaggen zijn weg, de arbeid begint. Vrouwen en kinderen lopen over de dekken van de nog lege schepen. Hier en daar wordt nog iets aan boord gebracht. Er wordt afscheid genomen. Een jonge visser tilt zijn kleine jongen nog even boven zijn hoofd. De kleine baas kraait van pret en wil vaders nieuwe pet grijpen.

Daar geeft een moeder nog een laatste vermaning aan haar jongen, die vandaag voor het eerst mee de wijde plas opgaaf.

De trossen worden losgegooid..... Schip na schip vaart de haven uit..... Vanaf de kade wuift men naar de voorbijvarende schepen. Een zware, oude stem bast: „Goeie vaart, mannen!” Een schelle jongensstem schalt: „Goeie vangst, vaderrrr!”

Moeders tillen de kleinen omhoog. Kijk, dáár gaat Vader, dáár Kees..... Straks is de gehele vloot buiten de pieren en zet koers naar de visgronden.

Behouden vaart!

De eerste dagen zitten de vissers in grote spanning. Want ieder jaar is het een wedstrijd onder elkaar, wie de eerste „Hollandse Nieuwe” in het vaderland zal brengen. Het wordt een ware race de eerste te zijn.

De eerste haring van het seizoen wordt, keurig verpakt in tonnetjes met rood-wit-blauwe linten, op een versierde auto naar Soestdijk gebracht. Een kleine *deputatie*, waaronder natuurlijk de schipper en zijn vrouw, biedt H.M. de eerste haring als geschenk aan.

De schipper, die de beste verzorgde haring levert, mag een jaar lang de bedrijfswimpel op zijn schip voeren. Het is geen gemakkelijk werk bij de visserij. De dagen zijn lang, de nachten kort.

Als men op de visgronden is aangekomen, is het geregeld de netten uitzetten, het „schieten” en ze weer inhalen, het „halen”. Alle hens moeten hierbij aan dek zijn. Het is geen kleinigheid een honderd netten van ieder ongeveer dertig meter, de vleet, te schieten. Daar zijn zo twee uren mee gemoeid. Dan gauw „een bakje doen” en naar kooi. Dikwijls worden de kleren maar niet uitgetrokken, want na een korte poos klinkt de stem van de schipper: „Halen!”

Met een lier wordt de kabel, de reep,

binnengehaald. De reephouder moet al maar rondlopen, om de kabel netjes in het ruim te leggen. Ook de met lucht gevulde blazen, waarop de vleet drijft en de tonnetjes met vlaggetjes bij iedere vleet(jonen) moeten weer op hun plaats komen.

De netten worden leeggeslagen en de vakken op het dek vullen zich met blanke haringen.

Nog is er geen tijd voor rusten. De haringen moeten worden geaakt en gezouten.

Het beroep van de visser is niet een van de gemakkelijkste. En dan hebben we nog niet eens gesproken over de gevaren bij storm en noodweer, als de zee in wilde kracht de schepen bedreigt. Toch houdt de visser van zijn moeilijk werk.

Met de haringvloot vaart ook het hospitaal-kerkschip „De Hoop” uit. Enkele jaren geleden is er een nieuw schip gereed gekomen. Het is geheel ingericht voor de taak die het heeft. Het schip voert een blauwe wimpel.

Aan boord zijn, behalve de bemanning, een dominee en een dokter met enkele verplegers.

De dominee bezoekt de bemanning van de logers zoveel mogelijk. Hij verspreidt *lektuur* en brengt op de wijde zee het *evangelie*. Ook door de radio heeft de dominee *contact* met zijn vissers.

In het kerkzaaltje van het hospitaal-kerkschip is plaats voor ruim veertig personen. 's Zondags is het zaaltje meestal gevuld door vissers, die het dichtst bij „De Hoop” varen. Dan klinken daar, en van honderden schepen mee, de liederen van geloof en vrouwen.

Als er een ongeluk gebeurt op een van de schepen, is de schipper wat blij door de radio „De Hoop” te kunnen bereiken. De dokter komt of geeft door de radio *aanwijzingen*. Het is vaak een moeilijk

DE EERSTE

RUIMTEVAARDER

Al enige jaren is er een wedloop aan de gang tussen Amerika en Rusland. Beide landen doen hun best om de ander voor te komen of voor te blijven op allerlei gebied. Vooral op het gebied van de oorlogswapenen en op dat van de ruimtevaart tracht men elkaar de loef af te steken.

Tot 1957 was Amerika in alles de meerdere van Rusland. Maar de Russen lieten dat er niet bij zitten. Toen in 1917 de Tsaar vermoord werd, kwamen de communisten aan de macht. Hun eerste leider Lenin ging er al van uit, dat Rusland Amerika in moest halen en het daarna vooruit moest zien te komen. Vooral onder Stalin is Rusland van achterlijke landbouwstaat geworden tot een land met de meest moderne fabrieken, waarin de machine, de **techniek**, en de natuurwetenschap de nieuwe goden werden van het Russische volk. Met de enig ware God

hadden de communisten immers afgerekend.

Alle krachten hebben ze ingespannen om de achterstand op Amerika in te halen. 't Ging er niet zachtzinnig toe. Arbeiders werden geprest om in de fabrieken te werken. **Ingenieurs** werden met de leiding belast, en strenge straffen volgden, als ze in een bepaalde tijd niet aan het voorgeschreven **productiecijfer** toekwamen.

Veel en goede ingenieurs en geleerden had Rusland nodig. Op de schoolbanken werden de **intelligente** jongens er al uitgezocht. Er werd niet gevraagd, wat ze graag wilden worden, maar ze werden gedwongen voor ingenieur of wat dan ook te studeren. Prima opleidingsscholen kwamen er met knappe geleerden als leermeesters. De afgestudeerden werden te werk gesteld daar, waar de leiders het nodig achtten.

karwei, bij een onrustige zee, een patient over te brengen van de logger op het hospitaal-kerkschip.

Onze vissers zijn gelukkig niet erg kleinzerig.

Heel ernstige zieken worden door „De Hoop” met de grootste spoed naar de dichtstbijzijnde haven gebracht.

In onze „twaalfde provincie” verricht „De Hoop” een mooi en onmisbaar werk.

VERWERKING:

1. De Noordzee is rijk aan vis door het vele..... en de Enkele zeevissen zijn:,,,,,
Jagers op deze vissen zijn de
De grootste kabeljauwen worden gevangen bij de
De plaatsen, waar de vissen kuit schieten noemen we Een van die plaatsen is de De haringen zwemmen graag in Een harinkje van één jaar heet Een mannetjesharing heet en een vrouwtjesharing

In het artikel worden drie soorten haring genoemd, nl., en

Voor de vloot uitvaart is het eerst ...
..... De dag van de uitvaart heet
..... De zondag er voor is er een
..... Bij de haring-race tracht men
..... De schipper, die de best verzorgde haring levert, mag de voeren.

Honderd netten heten samen de
Het uitzetten heet De netten zitten vast aan de en drijven op
..... Bij elke vleet worden geplaatst. De uitvinder van het haringkaken was

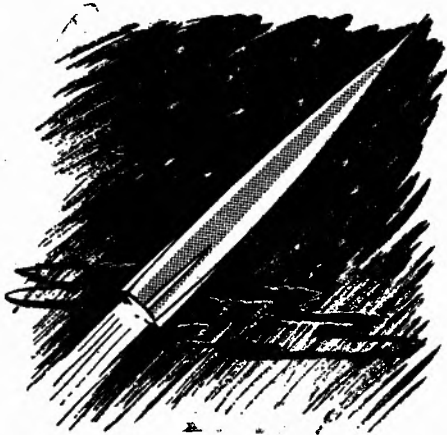
„De Hoop” is het De vissersvloot noemen we wel de
Vis sershavens zijn:

2. De moeilijke woorden zijn:
3. Opdracht: Onze taal heeft heel veel spreekwoorden en uitdrukkingen, die ontleend zijn aan de scheepvaart en visserij. Zoek samen thuis eens een aantal. Neem het resultaat mee naar school. Neem onbekende van elkaar over. Schrijf ze dan (met tekeningetjes) in je cahier.

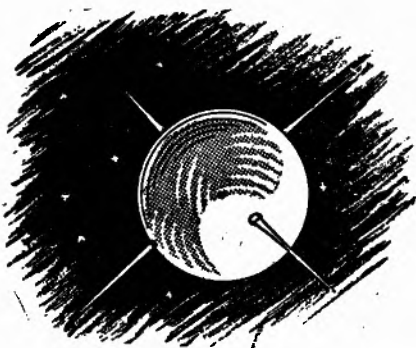
Niet stap voor stap, maar met grote sprongen haalden de Russen zo hun achterstand in. Slechts 3 jaar na Amerika had Rusland ook zijn atoombom.

Al waren ze door **spionage** en verraders achter het Amerikaanse atoomgeheim gekomen, toch bleek ook hieruit wel, dat de Russische geleerden ingespannen werkten, en niet onder hoefden te doen in bekwaamheid voor hun Amerikaanse collega's.

De wedloop ging voort. Bij de proeven

met lange-afstands-raketten bleek al, dat de Amerikanen op moesten passen om niet achter te geraken. En in 1957 bleek het, dat de Russen op het gebied van de ruimtevaart de Amerikanen de baas waren. Heel de wereld stond verbaasd, toen het bericht kwam, dat de Russen de eerste kunstmaan, „de Spoeinik“ de wereldruimte hadden ingeschoten. Buiten de aantrekkingskracht van de aarde snel-

de deze kunstmaan met duizelingwekkende snelheid om de aarde. Weldra volgde een tweede, veel grotere, met een hond aan boord.

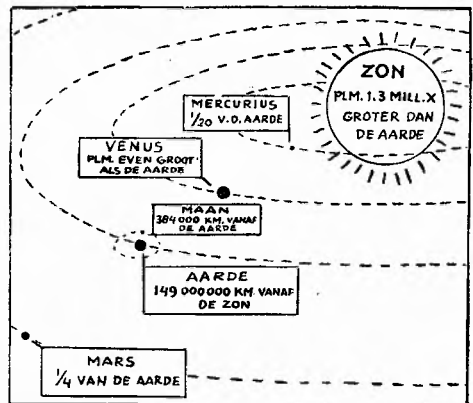
't Gelukte de Amerikanen ook om

kunstmannen of aardsatellieten in de wereldruimte te brengen.

Maar spoedig daarna vuurden de Russen een raket af naar de maan. Ze wisten bij een andere proef de achterkant van de maan te fotograferen.

In 1959 stond de wereld opnieuw versteld. De Russen schoten toen een ruimteraket af, de „Loenik“, die alle **hoogte-records** gebroken heeft.

Die „Loenik“ woog ruim 1800 kg. en werd met een snelheid van 10.000 km per uur in de richting van de maan geschoten. Maar hij vloog de maan voorbij en suisde met zijn enorme snelheid verder de ruimte in op weg naar de zon! Die raket is een baan gaan beschrijven om de zon, net als de **planeten**, o.a. Mercurius, Venus, Aarde (ja, onze aarde is ook een planeet!) en Mars.

Koortsachtig snel ging men zowel in Amerika als in Rusland verder met proefnemingen. Na elk succes van de Russen moesten de Amerikanen toegeven, dat zij zo ver nog niet waren.

Wat men dan eigenlijk wilde?

Wel, het doel was, om mensen in die „ruimteschepen“ door de wereldruimte te laten reizen en daarna veilig weer op aarde te doen landen.

Van alle hemellichamen staat de maan het dichtst bij de aarde. De afstand is „maar“ een kleine 400.000 km! Eerst probeert men dus de maan te bereiken en dan misschien Venus en andere planeten.

Lange tijd heeft men de schouders over zulke dwaze plannen opgehaald. Dat was toch onmogelijk! Maar de geleerden dachten er anders over. 't Moest kunnen! En ze zwoegden verder om de moeilijkheden te kunnen overwinnen.

Talrijke, kostbare proeven werden er genomen met twee-, drie- of viertraps-raketten. Welke brandstof was de ge-

schiktste? Hoe kon men voorkomen, dat een afgeschoten raket door de wrijving in de lucht niet zo heet werd, dat hij verbrandde? Welke maatregelen moest men nemen om zo'n raket veilig op aarde terug te krijgen? Zou het mogelijk zijn een mens te beschermen tegen de gevaarlijke **stralingsgordels** op enige honderden kilometers hoogte?

Mensen, dieren en dingen hebben gewicht, omdat de aarde ze aantrekt. We spreken van zwaartekracht. Maar ver in de ruimte is van die aantrekkingskracht niets meer te merken. Hoe hoger je komt, hoe lichter je wordt! Tot je zo licht bent als een veertje! Ja, tot je niets meer weegt en dus gewichtloos bent! Als je daar een steen omhoog zou gooien, zou hij niet terugvallen! Als je er een sprongetje maakte, zou je niet weer op de zelfde plek terecht komen, maar blijven zweven!

Zou een mens zonder nadelige gevolgen een poos gewichtloos kunnen zijn?

Dat zijn zo nog maar een paar van de vele vragen, waarop men een antwoord moest vinden, vóórdat een mens de ruimte ingeschoten werd.

Vernuftige instrumenten aan boord van kunstmanen en neuskegels seinden de verlangde gegevens naar de aarde. 't Gelukte ook om dieren, zoals apen en honden na een ruimtereis weer gezond op aarde te krijgen.

Maar een mens? Wie zou het durven? Er werden vrijwilligers gevraagd en ze kwamen! Die mannen moesten vooraf een ontzettend zware keuring en daarna een harde **training** ondergaan. In Rusland, maar in Amerika evengoed.

Wie zou de eerste zijn?

't Was weer Rusland, dat de wedloop won.

Op 12 april 1961 werd er in de Sovjet-Unie een ruimteschip **gelanceerd** met een man aan boord. 't Was een Russische piloot van 27 jaar, majoor **Gagarin**. Het ruimteschip was „Wostok” genoemd, wat „Oosten” betekent. Gagarin is zo de eerste „ruimtevaarder” geworden. Na een reis om de aarde landde het ruimteschip na 89 minuten weer op Russisch gebied. Of alles ook knap berekend was!

Let je even op de enorme snelheid? In 89 minuten, in minder dan 1½ uur om de wereld!

Op welke hoogte? De grootste afstand tot de aarde was 302 km., de kleinste 175 km.

En Gagarin?

Na zijn landing zei hij: „Ik voel mij

YOERI ALESEJEWITSJ GAGARIN

goed en heb geen letsel opgelopen”.

Zoals te begrijpen valt, voelden de Russen zich blij en trots.

Gagarin werd in Moskou als een held gehuldigd en toegejuicht. 't Was feest in Moskou!

President Kennedy van Amerika heeft **premier Kroestsjef** en Gagarin **gelukgewenst**. Hij noemde de eerste menselijke ruimtevlucht een hoogst indrukwekkend wetenschappelijk succes. En dat is het.

Natuurlijk was iedereen nieuwsgierig naar de bevindingen van de ruimtevaarder.

Gagarin zelf zei er dit van: „Ik zweefde in de **cabine** van mijn ruimteschip, toen dat om de aarde vloog. Hoewel ik niets meer woog, voelde ik me uitstekend. Ik kon eten en drinken en alles normaal doen. Van de gewichtloosheid had ik helemaal geen last. En dat is wel te begrijpen. Iemands armen en benen wegen niets. Voorwerpen zweven in de cabine. Ik zat ook niet meer in mijn stoel, maar hing ergens in de lucht. In die toestand kon ik gewoon mijn aantekeningen maken, maar ik moest wel mijn notitieboekje goed vasthouden, omdat het uiteraad ook weg wilde glijpen. Dichter bij de aarde werd alles weer gewoon. Langzaam zweefde ik niet meer boven mijn stoel, maar kwam ik er weer gewoon op te zitten.

Hetgeen ik vanuit mijn ruimteschip te zien kreeg van aarde en ruimte was betoverend schoon. De door de zon verlichte kant van de aarde was heel goed zichtbaar. De werelddelen, eilanden, grote rivieren, grote watervlakten en bergten kon ik duidelijk onderscheiden.

Voor het eerst zagen mijn ogen de ronde vorm van de aarde. Je kunt haar rondingen zien als je naar de horizon kijkt. 't Uitzicht was werkelijk **uniek** en

van een ontroerende schoonheid. En wat ook zo mooi was, de opmerkelijk kleurrijke overgang van het lichte oppervlak van de aarde naar de volkomen zwarte lucht, waarin men de sterren kan zien. De kleur van de aarde was zachtblauw".

Zover Gagarins verslag.

**

Toen het bovenstaande al geschreven was, kwam het bericht, dat ook de Amerikanen op 5 mei een mens in de ruimte hadden gebracht. De 37-jarige kapitein-luitenant ter zee Shepard werd met een raket 185 km. omhoog geschoten. Hij maakte geen reis om de wereld, maar kwam 470 km. van het punt van vertrek in de Atlantische Oceaan neer in het gebied, dat vooraf berekend was. Hij werd door een helikopter opgepikt en aan boord van een vliegdekschip gebracht. Ook hij had in zijn cabine geen nadelige gevolgen van de reis ondervonden.

't Is dus gelukt mensen in de ruimte te brengen en ongedeerd weer op aarde te doen landen. Of er ooit een mens een voet op de maan zal zetten? Of op Venus of een andere planeet? Het lijkt onmogelijk, maar als God het toelaat, kunnen de mensen veel.

God heeft de mens verstand en vermogen gegeven om de schepping te doorzoeken en de aarde aan zich te onderwerpen, opdat die mens in dit alles lof en eer zou toebrengen aan zijn Schepper.

Gebeurt dit nu ook?

Jammer genoeg niet. Men bezingt en bejubelt de wijsheid en de prestaties van

ALAN B. SHEPARD

de mens. Men slaat zich op de borst en zegt: Zover hebben wij het toch maar gebracht!

In een nieuw Russisch lied, ter verheerlijking van de ruimtevaarten, klinkt het als volgt:

„ere zij u, reuzen van de wetenschap,
ere, ere, ere,
ere zij u, handen van arbeiders,
gij zijt het eerste, dat in de ruimte
is doorgedrongen,
ere zij u, land der dapperen,
ere, ere, ere”.

Je hoort het: 't is niet: Ere zij God! maar: Ere zij de mens!

Met God wordt niet meer gerekend. 't Gaat Amerika en Rusland er nu maar om: Wie zijn het eerst op de maan, wij of zij?

TER VERWERKING:

1. Vroegere leiders van de communisten in Rusland waren L..... en S.....
2. De tegenwoordige Russische leider heet
De Amerikaanse president heet
3. Er is een wedloop op allerlei gebied tussen en
4. Rusland is na 1957 vóórgelopen, vooral op het gebied van
5. Hun eerste kunstmaan heette de
6. Kunstmanen noemt men ook wel ...
7. Enkele planeten zijn o.a.,
....., en
8. De maan staat op een afstand van km. van de aarde.
9. De Russische ruimteraket de „.....” vloog de maan voorbij en ging een baan beschrijven rondom de
10. De eerste ruimtevaarder heet
11. Het Russische ruimteschip heette
12. In minuten reisde Gagarin om de wereld.
13. In de wereldruimte werd hij loos.
14. De aarde had een kleur.
15. Jammer, dat voor alles eer wordt gebracht aan de en niet aan
16. Moeilijke woorden zijn:

GELE RIJDER

PECH BESTRIJDER

Je kent hem toch op z'n gele motor met zijspan?

In een keurig uniform rijdt hij op z'n stalen ros langs alle belangrijke wegen. Iedereen, die pech heeft — of hij in een geweldige slee of op een simpel brommertje rijdt — wordt door hem geholpen. Dat is immers hét werk van de wegenwacht: een pechvogel uit de nood helpen. Maar als je denkt, dat het helpen alleen bestaat in het oplossen van technische moeilijkheden, dan heb je het mis. Een wegenwacht is van alle markten thuis.....

Er gebeuren soms ernstige ongelukken, waarbij niet onmiddellijk een dokter aanwezig is. In afwachting daarvan heeft de wegenwacht dikwijls de belangrijke E.H. B.O. verricht.

Voor enkele jaren werd een heel klein kind van een verdrinkingsdood gered door..... een wegenwacht, werden 28 stuks vee uit een brandende boerderij bevrijd, óók door een wegenwacht. Nog maar enkele maanden geleden stortte een brandend vliegtuig bij Eelde neer, maar een wegenwacht redde de inzittende van een wisse dood.....

De Wegenwacht jubileert.

Vijftien jaar geleden werd zij door de A.N.W.B. opgericht. Denk 'es even na, wanneer dat was? Juist, in 1946! Vlak ná

de oorlog, toen er nog niets te krijgen was. Toen stonden daar, april '46, zeven Harley Davidsons-met-zijspan op het Binnenhof in Den Haag. Zwarte motoren, van het Canadese leger overgenomen. Wat er in het zijspan aan materiaal zat, was zó volledig, dat er nadien maar 3 dingen aan toegevoegd behoeften te worden.

De toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat kwam ze inspecteren.

Het begin was klein, maar de groei verbazingwekkend snel.

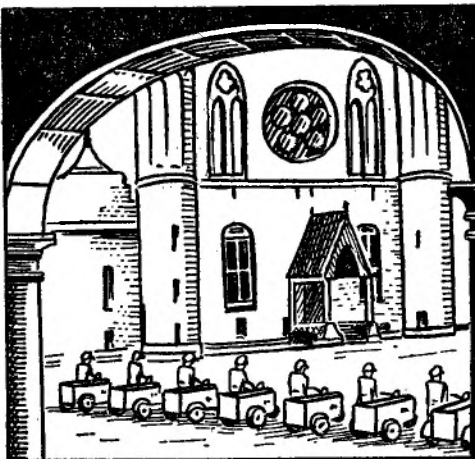
Eerst reden deze zeven alleen in de omgeving van Den Haag, doch geen half jaar later, kon je een 25-tal op de allerdrukste wegen, over 't gehele land verspreid, vinden. In de eerste jaren na de oorlog ontstond de naam: gele rijder — pech bestrijder. Op de Afsluitdijk b.v. zag je bijna geen autoverkeer. Wie waagde zich met het slechte materiaal op deze eenzame weg? Niet zodra echter verscheen de Wegenwacht of de auto's kwamen weer.

Wat de Wegenwacht in deze 15 jaar gedaan heeft, is niet in een paar woorden te zeggen. Misschien zegt een getal je genoeg: er hebben in deze jaren bijna anderhalf miljoen hulpverleningen plaatsgevonden.

Zijne Excellentie Minister Korthals heeft de A.N.W.B. in het algemeen en de Wegenwacht in het bijzonder hartelijk gelukgewenst met dit jubileum en alle weggebruikers mogen dit wel met hem doen, dankbaar voor alles wat de gele rijders voor hen hebben gedaan en nog willen doen.

Want de Wegenwacht zit niet stil.

Vorig jaar is er wel iets heel bijzonders gedaan. Bij wijze van proef. Tussen Den Haag en Rotterdam zijn „praatpalen" of te wel: telefoonzuilen neergezet. Je krijgt, laat me zeggen, op Rijksweg no. 13 iets aan je wagen. Je gaat naar één van de praatpalen, die 1½ km. van elkaar verwijderd staan, en belt „Pauwmolen", een wegenwachtstation. Daar is áltijd personeel aanwezig. Ook 's nachts. Onmiddellijk gaat iemand op weg naar de gestrande wagen, of per mobilfoon

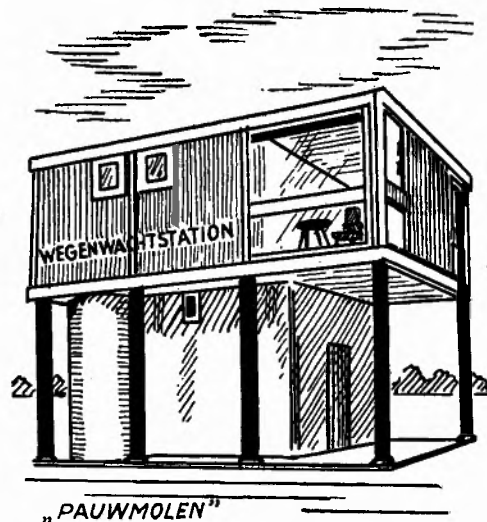
wordt een wegenwacht opgeroepen.

Het werk van de wegenwacht is niet gemakkelijk, vooral door de weersomstandigheden. 's Zomers gaat het wel. Maar als het slechte jaargetijde komt met regen, sneeuw of strenge vorst, de wegenwacht gaat er door.

't Is te begrijpen, dat de Wegenwacht jongens neemt, die verstand van het vak hebben, die een diploma monteur 2de klasse bezitten of in de praktijk zoveel ervaring hebben opgedaan, dat zij gelijk staan met een gediplomeerde. Van bewaarde chef-opleiders krijgen de jongens les, vooral praktische lessen. In het lokaal staan n.l. verschillende soorten motoren, waaraan ze 2 weken lang mogen sleutelen en snuffelen. Daarna gaan ze er met de instructeur op uit om het vak verder aan de weg te leren. Daar zit wat aan vast, dat verzeker ik je. Is er wel een landje in Europa waar zoveel soorten auto's gevonden worden als in Nederland? Wij hebben immers tot voor kort geen eigen autoindustrie gekend. Ik denk zo bij mezelf, dat het voor jullie maar een koud kunstje is, zo'n 15 namen of merken te noemen. Maar de wegenwacht moet het hart van alle auto's, d.i. de motor kennen, of hij nu een indrukwekkende Rolls Royce onder handen krijgt of een „lelijk eendje“.

Om de 2 jaar komt elke wegenwacht in hetzelfde lokaal terug om een herhalingscursus te volgen. Dat is heel erg nodig, omdat er telkens nieuwe dingen uitgevonden worden.

De A.N.W.B. heeft ter gelegenheid van dit jubileum geen feest gevierd, maar in

een speciaal nummer van „De Kampioen“ over de Wegenwacht zó mooi geschreven, dat ik het niet laten kon, iets daaruit aan jullie door te vertellen.

Voor je schrift:

A.N.W.B. betekent:

Zij richtte in de op. De bedoeling was: uit de nood te helpen.

Het eerste zevental H..... D..... met z....., volledig voorzien van het nodige materiaal begon rond Nu rijden er 205 wegenwachten. Bovendien is er aan Rijksweg no. nog een geopend. Het heet: „.....“ Daar is dag en nacht personeel aanwezig, dat klaar staat om te helpen.

De jonge mannen, die opgeleid worden voor wegenwacht moeten kennis van en liefde voor het vak hebben. Ook vriendelijk zijn en doortastend.

De W.W. vierde haar jarig

In deze jaren zijn er hulpverleningen geweest.

Moeilijke woorden zijn:

Een statistiekje.

	1946	1952	1960
	7	124	205
 leden	7000	200000	300000
geholpen leden	9500	92000	176000

aantal hulpverleningen vanaf april '46 tot 1-1-'61 totaal 1.478.000, waarvan:

1.300.000	technische stringen	
150.000	persoonlijke diensten	
25.000	E.H.B.O.	
1.500	brandblussingen	

(alles in ronde getallen uit: „De Kampioen“)

DE VANGST

De netten worden opgehaald.

I Tot 't dolboord ligt de bom ge-
(vuld.

De tanen vissers staan, omhuld
Van zilver met smaragd bemaald.

Bij deinende ebbe in zachte bank

II Schuurt stroef de schuit en lost
(zijn last.

De schop schept en schier op de
(tast

Vult men de mand met levend
(blank,

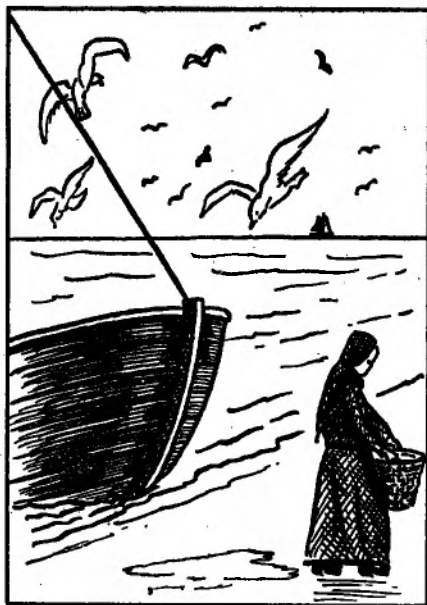
De vrouwen zeulen korf bij korf

III Van boord en venten al in 't dorp.
En reeds deed God zijn handen
(open

En strooide, een schelle bui van
(sneeuwen

IV Confetti, in de baai de meeuwen,
Die gierig zich in 't water dopen.

Willem de Mérode
(1887 - 22 mei 1939)

BESCHRIJVING.

Dit gedicht over de visvangst is van **Willem de Mérode**. Dat is een **pseudoniem** (d.w.z. een schuilnaam) voor Willem Eduard Keuning. Op Tweede Pinksterdag a.s. (22 mei) is het 22 jaar geleden, dat hij overleed. Hij is de grootste Protestantse dichter uit de eerste helft der twintigste eeuw.

Hij woonde op een oude boerderij, die buiten het stille **Eerbeek** lag. Hij was geen boer, maar hij had wel een grote aandacht en een diepe eerbied voor de natuur en voor het leven der mensen. Uit vele van zijn (zeer talrijke) gedichten blijkt zijn geloof, zijn leven met God. Wat hij schreef in zijn mooie gedicht „**VITELLUS**“¹⁾. „Vitellus zag Christus, verliet zijn gewin, en snelde de Heer na, de hemel in“ gold ook voor hemzelf. In „**Vitellus**“ vertelt hij alles **uitvoerig** (het vers heeft

acht strofen van elk vier regels). In ons gedicht moet hij al wat hij ziet, al wat er gebeurt in veertien regels samenpersen. Dat is bijzonder knap gedaan, maar die beknoptheid maakt het niet gemakkelijk het vers direct te begrijpen en mooi te vinden!

Er zijn verzen en schilderijen en muziekstukken, die je dadelijk aanspreken en die je onmiddellijk mooi vindt. Er zijn er ook, die je pas langzamerhand gaat waarderen. Die laatste zijn dikwijls juist de beste! Zo is het ook met „**De Vangst**“! Je denkt van niet? Ik geloof vast, dat zij, die niet tegen een beetje inspanning opzien het later met me eens zullen zijn. En natuurlijk wil ik daarbij alvast een beetje helpen..... Je begint met **hardop** lezen. De dichteres **Alice Nahon** zei eens: Ik moet een gedicht voor mijzelf **zeggen**; het is toch **klankbeeld**! Elke keer weer lees je met de grootste aandacht!

Tegenwoordig wordt de vis gevangen met loggers, die de havens binnenvaren. Maar vroeger gebruikte men platboomde, bijna vierkante schuiten, die je op het strand kon trekken. Zo'n scheepje heette een BOM! Het was een zeilschip, maar aan de bovenkant van de boorden zaten **dollen**, dat zijn pinnen of holten waarin de riemen konden bewegen. 't **Dolboord** is dus de hoogste rand van het schip. Het zat dus helemaal vol vis (I,2).

Je hebt wel eens een schilderstuk gezien, waarop de „Bommen” op het strand liggen. De Mérode schildert ook, ja, maar met **woorden!** Je ziet de „**tanen**” vissers d.i. ze hebben dezelfde tint als hun donkerbruin „getaande” zeilen en ze zijn helemaal bedekt („bemaald” d.i. beschilderd) met schubben, die groenachtig zilver blinken (**smaragd** is een grasgroen edelgesteente).

Het is eb, de zee deint nog wel, maar ze kunnen toch de schuit op het strand trekken. Hol! Daar zit hij vast op de laatste zandbank.

Hoe meesterlijk zijn hier de woorden gekozen: schuurt **stroef** de schuit. Let ook op de **alliteraties** (= beginrijmen): schuurt en schuit, schop, schept, schier, lost en last. Het schip stelt de dichter voor als een persoon (personificatie). Hoor maar: het lost zijn last. Ook de schop treedt zelfstandig op: de schop schept. Eindelijk zijn het dan toch de vissers zelf, die scheppen: men vult. Ze doen het bijna machinaal: schier (= bijna) op de tast. Levend blank (II,4) = levende blanke vissen. De Mérode maakt van het bijvoeglijk naamwoord een zelfstandig naamwoord. Hij moet immers alles in zo beknopt mogelijke vorm zeggen, zo **tekenend** als het maar kan! Zie je de **visservrouwen zeulen?** (= met moeite voortslepen).

Nu komen de meeuwen aanvliegen, een massa! Die zijn overal, waar voedsel en gezelligheid is. Achter de ploeg, maar vooral op zee om een schip en aan het strand. Ze lijken wel „confetti”, d.i. bont gekleurde papiersnippers, waarmee men elkaar op feesten bestrooit. Maar hier is die confetti wit, helder, bijna verblindend („**schel**”) wit als sneeuw. En „gierig” d.i. begerig naar voedsel „dopen” (ook weer zo'n mooi woord) ze zich in het water van de baai. Ik denk, dat de dichter hiermee een plas tussen twee zandbanken bedoelt.

Kijk, zó zouden wij vertellen van de plotselinge vlucht van die honderden meeuwen. Maar de Mérode ziet er nog iets anders in, iets veel mooiers, dieper

en hoger en werkelijker, want de Schep- per onderhoudt en bestuurt zijn scheping immers nóg! God deed zijn handen open en strooide. Ik moet bij deze fijne regel altijd denken aan zijn gedicht „De Herders”, waarin staat: God strooit zijn eng- len neer als rijm.

Denk je vooral om het **enjambement**, de „overstap” van de ene regel in de volgende? Overal, waar de versregel niet op een punt of een komma eindigt, moet je toch heel even wachten. Dus b.v. na omhuld (I,3) en bank (II,1). Alleen zó komen immers de mooie rijmwoorden uit! Je moet maar denken, dat je al fietsende even de trappers inhoudt. 't Moet beslist niet housterig, maar **soepel** verlopen!

In IV, 1 en 2, moet je: „een schelle bui van sneeuwen/confetti”, iets zachter zeg- gen en wat lager van toon. „En strooide... in de baai de meeuwen”, zeg je sterker en hoger. Daar gaat het om. Die genoemde tussenzin is een schildering van de neer- dalende meeuwen! Leer nu dit mooie ge- dicht van buiten en vergeet niet, dat het een **sonnet** is en dat het goed moet **klin- ken**, want sonnet betekent: **klinkdicht!**

Rotterdam.

FRANS C. VAN DORP.

- 1) Het gedicht VITELLUS kun je besproken vinden in mijn boekje: Wat zal ik voordragen? Uitg. Bosch en Keuning.

Het volgend nummer van
„ONZE EIGEN KRANT”

verschijnt op vrijdag 16 juni.

Dit is het laatste nummer van deze
jaargang.

De vakantiemaand juli verschijnt
het blad NIET.

Het eerste nummer van de nieuwe
jaargang verschijnt vrijdag 18 aug.

Beste jongens en meisjes,
 Zoals je weet komt pas in het volgende nummer van O.E.K. de uitslag van de kruiswoordpuzzle.

Deze keer moet je 'es gaan zoeken. Goed kijken en zoeken naar verborgen namen.

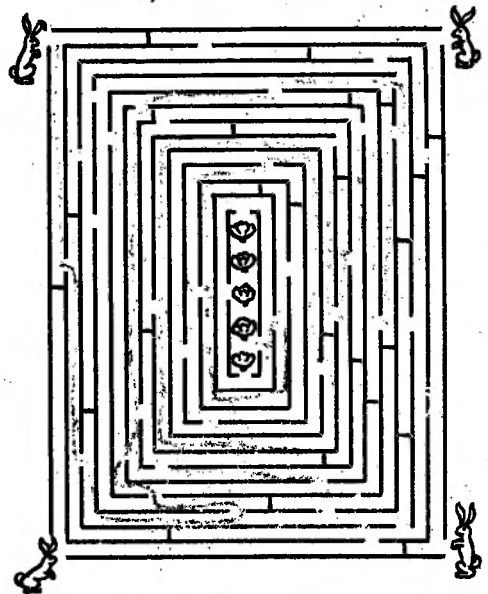
Je ziet hieronder 10 zinnen staan. Achtereenvolgens zitten daar in verborgen: 2 bloemnamen, 2 vogelnamen, 2 riviernamen, 2 diernamen en 2 plaatsnamen (uit Nederland).

Je behoeft niets op te zenden.

1. Je moet niet verder gaan, je raakt verdwaald.
2. De meester stond voor de klas te roken.
3. Die grote kerel leek sterker dan hij werkelijk was.
4. Hij gooide per ongeluk een steen door de ruit.
5. Een mooi huis, met een somber keldertje echter.
6. Ik heb het hun zeker drie maal gezegd.
7. In Twente staan katoen- en wolfabrieken.
8. Je komt toch? Bel anders even, zeg.
9. Die dame moet je in de gaten houden.

10. Hij kende zijn les niet direct, maar heeft hem achterna geleerd.

ZOEKPLAATJE.

Welke haas staat voor de ingang, die naar de kool leidt?

HerseñMYASTIEK

We beginnen deze keer met de antwoorden op de vragen uit het april-nummer.

71. Vleet = net voor haringvangst, fuik = net voor palingen.
72. België, Boelgarije, Brazilië.
73. 50. dagen.

74. 10. — 75. 10 ons, 5 ons.
76. Tegen Saulus.
77. In Delft, in Breda
78. Ten Zuiden, op noordelijk
79. Komt men over de hond, komt men ook over de staart.
80. Aanvoerder van de bondgenotenle-

gers in 1815 tegen Napoleon Bonaparte.

En hier komen de nieuwe vragen:

81. Wat betekent het woord „heinde” in de uitdrukking: Van heinde en ver?
82. Je weet wie Haman was? Juist de zoon van Hammedatha, de Agagiet. Maar wie is dan die Agag?
83. Ken je een spreekwoord waarin voorkomt het woord: koks?
84. Op welke datum viert de stad Groningen haar ontzet? En Leiden dan?
85. Ken je ook de namen van de 4 riviervieren, die in de hof van Eden stroomden?
86. Welke ring is vierkant?
87. Zeg 'es vlot in welke landen de volgende steden liggen: Odessa, Los Angeles, Canberra, Barcelona.
88. Wat voor werk deed Nehemia aan het hof van Artahasata?
89. Hoe heet het instrument, dat de boer gebruikt om er zijn zeis mee te scherpen?
90. Wie was Ir. P. Caland?

Logica

Een Nederlands, hooggeplaatst ambtenaar in het vroegere Oost-Indië, wilde eens de eerlijkheid van een inlandse huisknecht op de proef stellen. Hij liet met opzet een geldstuk op z'n bureau liggen. De bediende vond het en gaf het aan zijn meester terug. Deze keek hem vriendelijk aan en zei: „Die mag jij nu houden als beloning voor je eerlijk gedrag”.

Een tijd later liet de heer opzettelijk een gouden tientje liggen. De bediende bracht het geld wéér terug en mocht ook

dif houden vanwege zijn eerlijkheid.

Nóg eens werd het spel herhaald.

Maar toen gebeurde het op een dag, dat de heer per ongeluk z'n portefeuille met veel geld liet liggen. Helaas..... de portefeuille was weg.

Ten einde raad vroeg hij aan zijn huisknecht: „Heb jij misschien mijn portefeuille gevonden?”

„Zeker, mijnheer”.

„Maar waar is die dan?”

„Och, mijnheer, die heb ik maar gehouden, als beloning voor mijn eerlijk gedrag”.

ALS

je iets per telefoon opgeeft

en je moet woorden spellen

maak dan gebruik van

onderstaande tabel:

a = Anna	n = Nico
b = Bernard	o = Otto
c = Cornelis	p = Pieter
d = Dirk	q = Ooutiënt
e = Eduard	r = Rudolf
f = Ferdinand	s = Simon
g = Gerard	t = Teunis
h = Hendrik	u = Utrecht
i = Izak	v = Victor
j = Jan	w = Willem
k = Karel	x = Xantippe
l = Lodewijk	y = Ypsilon
m = Marie	z = Zaandam

Probeer eens enkele zinnen te spellen met deze woorden.

Het touw had diep in zijn hand geklemd en het vèl er af geschaafd. Toen de eerste schrik over was, had hij zich met water-trappen goed boven water kunnen houden en tot zijn vreugde gemerkt, dat hij de puts niet eens verloren had. Zijn blijdschap was gauw over toen hij onder ogen van de schipper moest komen. Jong, hij kreeg daar een paar kletsen voor z'n broek en hij was al lang blij, toen hij zich bij z'n ontvluchte spitsbroeders kon voegen. Frans, eerst wat van streek door het onverwachte resultaat van zijn opstoken, wilde voor thuis de verdere gevolgen maar liefst zoveel mogelijk verbergen. Zo zat Bert al heel spoedig in 't zonnetje, met

gegeven. Zij zou het zaakje wel redden. Blij toe moest je zijn. Zo'n jong kon net zo goed..... Maar toen vader er toch achter kwam, was de boot aan. Hij keek niet naar het zootje vis dat ze meegebracht hadden, maar joeg de heren zeevaarders direct naar bed. Frans sliep nog gauw ook. Maar Bert kreeg ineens de pijn in z'n buik terug. Hij zweette er van. En toen moeder naar boven geslopen kwam om hen nogeens te zien, vond ze Bert in tranen. Ze gaf hem wat te drinken en kort nadien zakte de pijn af. Toen was hij ook gauw in slaap.

Beneden vroeg vader, hoe het boven zat. Hij verwachtte niet anders dan dat het goed zou zijn. Hoorde er wel een beetje vreemd van op dat Bert zo'n pijn in de buik had. Spijtig schudde hij het hoofd.

„Zul je altoos zien. Nu is die nieuwe kanarie zo goed aan 't zingen geraakt en dan is er weer iets anders. Hoor.....!”

Direct zette hij de deur op een kler en luisterde met verheerlijkt wezen. Moeder hield de adem in en knikte.

„Ja, ik hoor ook wat. Zo'n slaperig getjlp. Misschien droomt 't beestje hardop, ee”, zei ze liefjes.

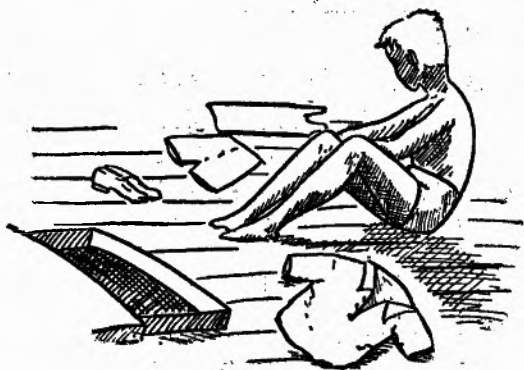
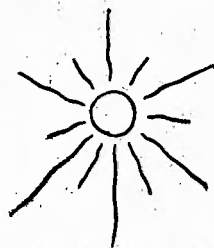
„Mmmm”, humde vader argwanend. „Maar sinds ik de kooien in de werkplaats gehangen heb is er wezenlijk vooruitgang. Wie weet, hoeveel ik met de beesjes nog verdienen ga. Ik fluit ze hele dagen voor en dat is een verbazend goed werk”.

„Ja, affijn, geluk met je kanaries. Ik wilde liever dat Bert z'n buik beter was. Wat dat kind scheelt? En Frans is ook de laatste tijd zo onaardig tegen hem. Hij kan z'n broer glad niet meer lijden. En dan nog wel broers onder elkaar.....”

Vader knikte, aandachtig horend naar het getjotel van de vogel in de werkplaats. Toch zette hij zich tot de zaken. Dat moest nog geregeld worden.

„Ik zal die apen een week lang het zwemmen verbieden. Das een goeie straf. En misschien is die buik van Bert dan ook wat beter. Zulke gasten rakken veel te veel in de spuiikom. En anders,..... Moet je toch zo'n beestje eens horen ee?”

Moeder knikte zwijgend. Ook lachte ze een beetje.

welns meer aan, dan waarmee hij inder-tijd op de wereld gekomen was. Maar zee-water droogt niet best en toen ze in 't zicht van de haven kwamen moest hij het plakkerige, koude spul maar weer aantrekken. De mensen zouden zo'n kostuum anders misschien wat vreemd vinden.

Moeder had hem alles schoon en droog

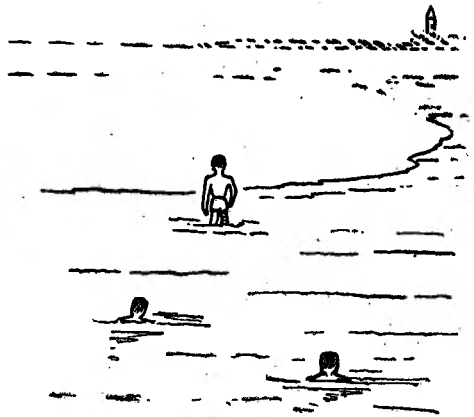
Het was tien dagen nadat het zwemverbod was ingegaan, de beproeving was al drie dagen achter de rug. Ze hadden door de weelhoek gezworven in die zeven dagen, nesten gevonden met bebroede eieren, bij een boer wat appels weggesnapt en zich verveeld. Hannes hield hen trouw gezelschap, hij had in heel die week ook maar een enkele keer gezwommen en niet eens gezeurd om hen toch mee te tronen. Maar nadien haalden ze de schakel in..... En in ulder hoofden was een plan gerijpt.

De grote jongens van Morel, Kloosterman en Dekker gingen dikwijls dwars over de zandkreek. Schuin voor de haven lag links, een brede zandbank die bij laag water hoog uitstak. Ze zwommen, het tij nauwkeurig in de gaten houdend, het stroomgat over, liepen de breedte van de bank over en gingen aan de andere kant te water om het laatste stuk te zwemmen. Een van hen had een stuk krijt, boven op z'n hoofd. Daarmee schreven ze ulder naam op de brede balk van de aanlegsteiger bij Kamperland. Eigenlijk was je geen goed zwemmer eer je daar je naam had staan. Met eigen hand geschreven, natuurlijk.

Mooi weer. Laag water. In de haven niks dan modder rond een smal strookje water. Hannes haalde een stuk krijt uit z'n zak, lei het op de muur. Dan vond hij een elastiekje. De anderen keken hem zwijgend aan, toch wel een beetje bang. Over zo'n tochtje praten is nog heel iets anders, dan er aan te beginnen. Hannes lei het krijtje bovenop z'n hoofd, spande dan het elastiekje onderdoor zijn kin. Dan keken ze weer uit over het water. Mooi grijsblauw was dat, geen golfje brak de gladheid van de spiegel. Alleen een luie deining ging onder de gladde oppervlakte, een lichte ebstroom liep nog en trok wat rimpels rond de bakentonnen.

Er was geen mens te zien toen ze in 't hoekje van de steiger ulder kleren uitgooiden, de zwembroek zat daar al onder. De veerboot gaf wat onverschillige duwtjes tegen de steiger en aan de overkant, op de palen van 't havenhoofd, zaten een paar grauwe meeuwen uit te rusten. Een voor een tjoepden ze het water in. Hannes deed voorzichtig aan, om het krijt droog te houden. Schuin staken ze over, de bank was van deze kant niet ver en weldra hadden ze de harde zandrug onder de voet. Met dood tij gingen ze aan de andere kant van de bank te water. Jong, dat was breder! Je moest er niet over kletsen en er maar aan beginnen, nu ze zo ver waren. Eer ze halverwege waren merkten ze de stroom van het opkomend water. Toen schoten ze beter op, de zwarte steiger van Kamperland kwam schielijk naderbij. Toch zuchtte Bert stiekum, hij palmde zich bij het trapje op. Eerst even uitblazen, Daargunter lag ulder oude

stadje. De havenmond kon je van hier af nauwelijks onderscheiden, de mond van het kanaal iets beter. De Campveerse toren schoof breed naar voren, er achter stak de naalddunne toren van het stad-

huis hoog de lucht in. Het scheepje bovenop blonk in de gulle middagzon. Links, donker van oudheid zijn ronde kop, stond breed en zwaar, de dom, Zijn flanken gloeiden roodbruin met grijs. En helemaal achteraan stond de witte molen driftig te wenken, naar iets dat nooit kwam. „Kom, we gaan onze naam schrijven en terug.”

Hannes had het krijt al gereed, hij zocht een geschikt plekje en begon te schrijven. Zo deden ze om de beurt. Bert geeuwde wijd toen hij klaar was en zag om zich heen.

„Ik wou dat ik een boterham had, jongens. Zouden we niet.....?”

„Ik lust er wel drie, maar hoe wil je er aan komen?” informeerde Hannes.

„We zouden naar oom Simon kunnen gaan. Die woont hier, ee. We zijn al zo dikwijls.....”

„Och, zot jong! Hoe kunnen we nou zo door 't dorp lopen? En oom zou het vast aan vader vertellen. Nee...” kwam Frans.

„En dan loopt ommers de vloed al veel te hard ook”, viel Hannes bij. Daar moesten ze ook mee rekenen. „Nee, we gaan eind de dijk op en dan schuin naar de bank. Dan een eind lopen, en nog een stukje zwemmen en je kunt thuis om een boterham. Kom nu!”

't Viel niet mee om weer het water in. Ze hadden wel tien minuten gelopen en ulder lijf gestoofd in de zon. Hu, het water beet, ze bibberden ervan. Maar dat ging over, als je flink zwom vergat je de kou al gauw. De tocht ging gelukken, ulder naam stond aan de balk, teken dat ze zwemmen konden.

Ze bereikten de zandbank vrijwel gelijktijdig. Daarna liepen ze een flink stuk in de richting van Vrouwenpolder. De vloed kwam nu flink opzetten vanuit zee en hoe

meer ze die kant opgingen, des te beter konden ze van de vloedstroom profijt trekken. Dat hadden ze zo dikwijls afgeluisterd uit de gesprekken van de grote jongens. Zelf kenden ze de zee ook genoeg om dat te begrijpen en nooit te vergeten. Toen zette Hannes het ineens op een rennen.

„Kom jongens, vlug; Er komt zeedamp op! Straks zit alles potdicht!”

„Ja, 't wordt al veel koeler ook! Moet je zien...!”, riep Bert. Hij bleef stilstaan, wees in de verte. Maar geen mens luisterde, de anderen waren impersant gunter al. Toen zette hij de sokken er ook in. Van Schouwen, van de hoeken van Walcheren en Noord-Beveland was in een omzien niks meer te zien. Gelukkig was de breedte naar de havenmond niet zo groot meer. Maar in 't putje van zijn hart wenste Bert zich toch terug op de steiger, bij zijn kleren. Maar daar zei je niks van tegen de anderen, die zouden je uittlachen. Hu, het wier met de minuut killer, nu de zeedamp kwam opzetten. Gauw maar het water in!

Frans had al wat slagen gedaan doch Hannes wachtte op de dikke Bert.

„Opschieten nou!” maande hij. „Je kunt de steiger nog goed zien, straks is dat misschien ook voorbij”.

Het water was warm als een deken, rond ulder afgekoelde lichamen. Ze dreven met 't voorwaarts gaan, schielijk naar links af, de stroom zette flink op. Waren ze toch iets te laat aan de terugweg begonnen? Frans lag een heel stuk vooruit, hij wachtte op niemand, de grijsheid van de zeedamp liet nog amper toe, dat de anderen hem zagen. Toch kon je de Campveerse toren nog duidelijk zien, de dom en het stadhuis waren maar vaag te onderscheiden. Over het water klonken stemmen, op de steiger bij de veerboot klotsten voetstappen. Straks ging het bootje van halfvijf naar de overkant. Bert voelde zich op slag niet zo verlaten meer.

„We halen het best!” riep hij tegen Hannes.

„Ja, maar we zullen flink moeten zwemmen. De havenmond halen we niet. Maar 't kanaal is ook wel goed!”

Verder spaarden ze ulder adem, alleen hoorde Hannes zijn volgeling nog wat mopperen toen hij zich netelde aan een kwal. Toen was er ineens de zeedamp. Daareven kon je de mensen nog zien lopen op de steiger en nu zaten ze middenin de soep.

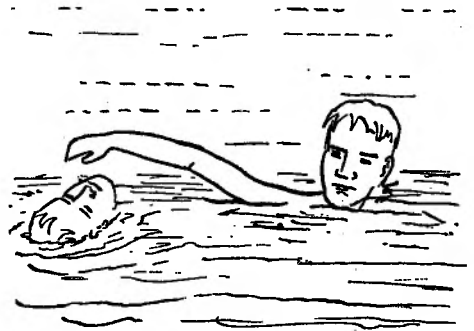
„Waar ben je, Hannes?”

„Hier, kom maar rustig verder, je ligt goed!”

„Ik zie je niet meer, ik zie niks meer. Waar.....?”

Het geblas van armen, het snuit van Hannes dook vlak bij hem op. Hij zuchtte van opluchting, hij was toch niet alleen! Vlak na zijn blijdschap kwam de pijn in

z'n buik. Dat doffe gevoel had hij al langer, bedacht hij. Maar hij had er niet op gelet totdat het doorzette. De armen breeduit, keerde hij zich op de rug, voor-

zichtig spreidde hij de benen. Hij zuchtte diep toen de pijn wat wegtrok, probeerde zich te bewegen. Want zwemmen was nodig, wist hij. Schijnbaar lag hij onbeweeglijk maar in werkelijkheid dreef hij snel af. Het ging een beetje, maar wezenlijk kracht zetten achter zijn slagen drufde hij nog niet, bang dat de pijn terug zou keren. Toen gebeurden er twee dingen tegelijk.

Zijn oren, onder water, vingen het snerpen van een sloopschroef op. De veerboot, dacht hij. Die zou vlak langs hem komen. Hij moest maar roepen! Dan konden ze hem oppikken, en dan...? Vader zou te weten komen wat ze gedaan hadden, in het stadje zouden ze uitgelachen worden en als ze naar school moesten zou meester er misschien nog wat straf bovenop leggen. Even aarzelde hij. Toch maar doen? Ja, dan was hij gered! Ze mochten lachen, vader mocht hem straf geven! Toen was daar ineens Hannes weerom, tegelijk met de nevelig opdruimende romp van de boot.

„Niet roepen! Niet...! Misschien zien ze ons niet!”

Hannes had er net zo over gedacht als hij, besepte Bert. Alleen had hij geen pijn in z'n buik...! Hela, wat was dat nu? De pijn was weg! Of, tenminste zo goed als! Hoera.....!

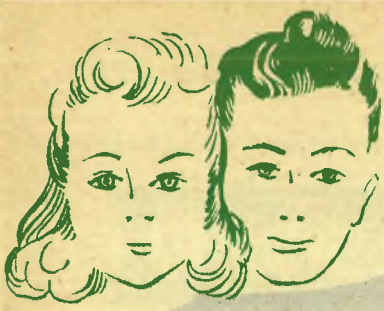
Ze hielden zich muisstil, de boot gleed op een paar meter voorbij. Aan ulder kant was geen mens te zien! Even voelden ze het trekken van de schroef, ze deinden een ogenblik in de boeggolf. Dan was de veerboot verdwenen, als een spookschip.

„Net als de Vliegende Hollander, ee. Weet je wel, waar meester van voorgelezen heeft. En.....”

„Ja” kwam Hannes, 'k weet nog best. Maar wat doe jij eigenlijk? Lag je te rentenieren? Straks landen we nog aan bij de Sloedam, of aan 't Sas van Goes. Waarom zwem je niet? Zo moe kun je nog niet zijn!”

(Slot volgt).

DE
NIEUW
KRANT

Onze eigen krant

voor Chr. Lagere Scholen, V.G.L.O., Nijverheidsscholen en Huishoudscholen

Red.: L. Meijer, Bedum, telef. 05901-2337, J. Bulthuis, Veenendaal, Tj. Schaafsma, Kampen
Administratie-adres: „DRUKKERIJ DE VRIES“ DELFZIJL — Telef. 05961-3547, postrek. 839559.

Hengelsport

Op 1 juni trekt een legertje van een half miljoen hengelaars naar de waterkant om de eerste visjes in dit seizoen te verschalken.

Wat een **variatie** in hengels, snoeren en dobbers! De peperdure werphengels en de eenvoudige bamboestokken, de „japannertjes“, liggen broederlijk naast elkaar.

Ieder die van vissen houdt, behoeft om de aanschaf van een hengel het niet te laten. Hij kan terecht vanaf één gulden tot..... zeshonderdvijftig gulden!

Het **nylonsnoer** heeft na de wereldoorlog in korte tijd de overwinning behaald op alle snoeren. Dobbers zijn er in zoveel maten en kleuren, dat men te kust en te keur kan gaan.

Elke hengelaar heeft zich te houden aan een aantal regels van de visserijwet. Boven de vijftien jaar moet men in bezit zijn van een visakte.

Te kleine vis, de ondermaatse, moet terug in het water. In de wet zijn de **minimum-lengten** aangegeven. Hier volgt een lijstje. Je weet dan, waar je je aan te houden hebt.

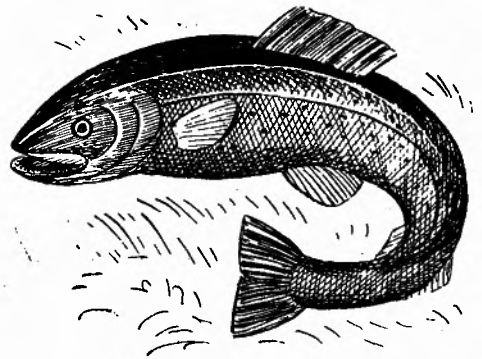
Witvis	15 cm.
Baars	22 cm.
Zeelt	21 cm.
Brasem	22 cm.
Paling	28 cm.
Karper	30 cm.

Snoek	40 cm.
Snoekbaars	40 cm.

Alleen de man met een snoekakte mag dertig ondermaatse visjes bezitten, die hij zal gebruiken als aas bij het vissen op snoek.

De reden voor de bepaling van de minimum-maten begrijpen jullie zeker wel? Wordt te jonge vis gevangen, dan zal de visstand snel dalen. Het is al moeilijk ze op peil te houden!

Er zijn tegenwoordig veel meer mensen die vissen dan vroeger. Dit is het ergste niet. Het schrikbeeld van de visserij is de waterverontreiniging door de fabrieken. Dat giftige afvalwater heeft heel wat kwaad berokkend.

ZALM

In de provincie Groningen, met de zui-
vel-, strokorton- en aardappelmeelfabri-
eken langs de kanalen, werd het water tot
„inkf'. Niet beter ging het in Drente langs
de Drentse Hoofdvaart, de Hoogeveense-
en Beilervaart Ook in Zuid-Holland kreeg
de visserij een geweldige klap door de
waterverontreiniging. Hier was in het be-
gin van deze eeuw een bloeiende visserij
op trekvissen. Zalm, steur en prik kwa-
men uit de zee onze grote rivieren op,
om dáár, of in de bovenloop van beken
te gaan paaien. Tegenwoordig wordt een
enkele maal een zalm gevangen op de
Lek. Maar het is niet meer het „neusje
van de zalm!" Meestal is de vangst waar-
deloos, doordat de smaak totaal is be-
dorven door het afvalwater.

De industrie is niet alleen de schuldige.
In water met veel plantengroei ontstaat
een tekort aan zuurstof. Dit gebeurt voor-
al 's nachts. Vissen kunnen in dit zuur-
stofarm water niet leven. Water, geheel
bedekt met eendekroos, is ook schadelijk
voor de visstand.

Er zijn hengilverenigingen, die zelf
hun eigen viswaters onderhouden, door
met een onderwatermaaimachine de over-
tollige planten te verwijderen.

*
**

Om de visstand op peil te houden
wordt door de Organisatie ter Verbete-
ring van de Binnenvisserij (O.V.B.) poot-
vis uitgezet. Ook de Ned. Heidemaat-
schappij neemt dit werk ter hand. Van
pootaardappelen heb je wel gehoord,
maar..... pootvis? Er worden geen
kleine visjes gepoot! Het gaat een beetje
anders. In de viskwekerijen zorgt men in

O.V.B.
Kwekerijen te
NIEUW VENNEP (N)
VALKENSWAARD (V)
GROUW (G)
BERGEYK (B)

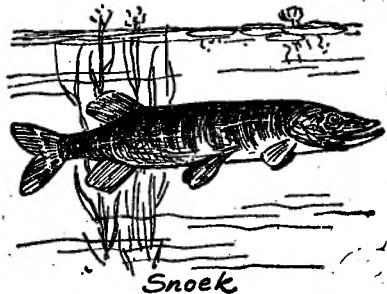
NED. HEIDEMAAT-
SCHAPPJ
Kwekerijen te
VAASSEN (Va)
ARNHEM (A)
GULPEN (G)
(zalm en forel)

bezig te komen van kuit. De kleine visjes
die uit dit kuit komen worden uitstekend
verzorgd. Zijn ze groot genoeg, dan wor-
den ze vervoerd naar visarm water en
daar laat men ze vrij zwemmen. Dat noemt
men het uitpoten (of uitzetten) van vis.

Kwekerijen te Nieuw-Vennep, Grouw

en Valkenswaard zorgen b.v. voor snoek-
broed. De kwekerij heeft een „broed-
kamer". Dit is de plaats waar het kuit
in kleine bakken is verzameld. Als de
snoekjes uit het eitje zijn gekropen, ko-
men ze enkele weken in grote betonnen-
of metalen bakken. In een kwekerij zijn
ruim dertig waterbakken en een water-
pompinstallatie voor het verversen van
het water.

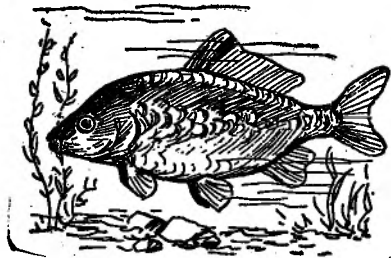
In het water krioelt het van peuterig-
kleine snoekjes. Dat er een geweldige
hoeveelheid is, begrijp je, als je weet,
dat dit wriemelende goedje totaal 120
pond „snoek" is.

Snoek

Deze baby's krijgen daags vijf voedin-
gen watervlooien. Per dag kost dat veer-
tig kilo watervlooien het leven! Het zijn
echte veelvraatjes, die snoekjes! Het voe-
ren moet zorgvuldig gebeuren. Brengt
men te veel plankton in de bakken, dan
is het zuurstofverbruik te groot en gaan
de visjes dood. Is er te weinig voedsel,
dan vechten ze met elkaar op leven en
dood. De broertjes eten met plezier de
zusjes op en omgekeerd ook!

Zijn de snoekjes vier cm. lang, dan is
de roverswaard zo sterk geworden, dat het
kannibalisme hoogtij viert. Het is dan
hoog tijd dat ze uit de overbevolkte bak-
ken worden overgebracht naar ruim wa-
ter.

Spiegelkarper

De visjes worden vervoerd in bussen.
Er gaan een 1000 tot 1500 exemplaren in.
Tijdens het vervoer worden de bussen

gekoeld. In deze lage temperatuur is het snoekje traag en lui! Het wil geen moeite doen zijn medereizigers op te peuzelen. Bij hoge temperaturen wordt de eetlust groot en vallen ze elkaar aan.

Uitgepoot in de viswaters hebben ze meer levensruimte. Nu kunnen ze uitgroeien tot de gevreesde rovers onder de vissen, elk met een ruim jachtgebied.

Te Bergeyk en Valkenswaard worden jonge karpertjes gekweekt.

*
**

Alle vissen gedragen zich niet gelijk. Wil je een goed visser worden, dan moet je wel iets afweten van hun gewoonten.

Snoek en baars zijn beide roofvissen, maar in het water doen ze heel ongelijk.

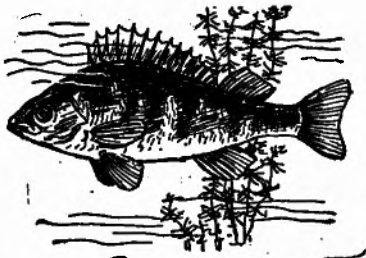
De snoek is olijfgroen, bezaaid met rose stippels. Als hij doodstil tussen de waterplanten op prooi staat te wachten, is hij bijna niet te onderscheiden. De kleur **camoufleert** hem voorbeeldig.

De bek is bezet met een massa scherpe tandjes. Het keelgat is groot. Hij is bijzonder vraatzuchtig en schiet op zijn prooi af. De hengelaar behoeft bij het vissen op snoek niet zo geduldig te zijn als bij het vissen op karper. De karper is achterdochtig en hapt niet zo vlug toe. De snoek kan zijn vraatzucht niet bedwingen en waagt daardoor veel meer.

Een snoek kan een enorm gewicht bereiken. Moet je de verhalen van de hengelaars maar eens horen! De armen van snoekvissers zijn soms te kort om de lengte van hun vangst uit te beelden!

Wel eens gehoord van visserslatijn? Het zijn geweldig overdreven verhalen over de belevenissen bij de hengelsport.

In een snoekemaag heeft men wonderlijke dingen aangetroffen: een bos sleutels, een pijp, een jonge eend! Eenmaal vond men in een enorme snoek een keeshondje, dat..... nog ademde. De snoek woog, buiten het keeshondje, 30 pond! Is dit visserslatijn of niet?

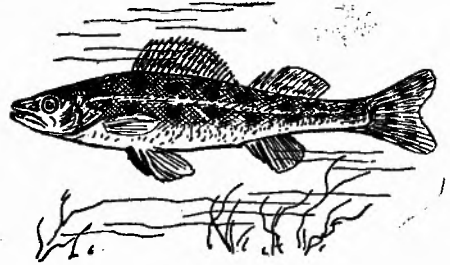

Baars

De baars komt in alle wateren voor. Als het aas hem aanstaat, een worm, een

levend visje, een krab of garnaal, dan bijt hij meteen toe en rukt het aas naar beneden. De dobber schiet plotseling diep weg.

De snoekbaars is ook een felle rover. Het zoet geworden water van het IJsselmeer was zijn geliefde woonplaats. Daar wemelde het van vette muggenlarven. In 1949 dachten de vissers hun ogen niet te kunnen geloven, zo groot was de vangst.

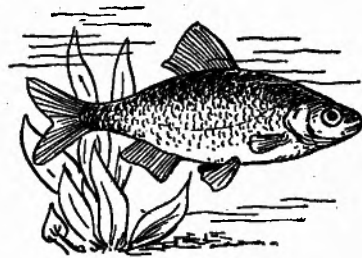

Snoekbaars

Nu is er een grote teruggang. Hoe komt dat? De hengelaars geven de schuld aan de kuilvisserij. In een net met kleine mazen voor het vangen van pos en spiering, die aan de vismeelfabrieken worden geleverd, wordt ook de jonge snoekbaars meegevangen.

De Visserij-inspectie denkt er anders over. Zij zegt, dat het jonge snoekbaarsbroed warm weer nodig heeft. En in ons klimaat zijn de maanden mei en juni te koud, zodat het broed sterft.

De voorn is een witvis. Er zijn soorten z.a. blankvoorn, ruisvoorn en blei. Ze

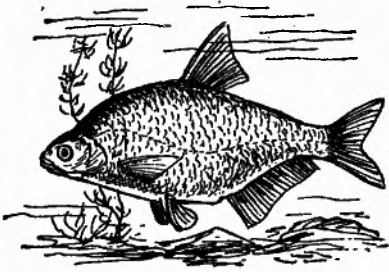

Voorn

gedragen zich allen ongeveer gelijk en laten zich met een stukje deeg als aas gemakkelijk vangen.

De brasem heeft een glibberige huid. Hij is nog al lui van aard. Als hij eenmaal gebeten heeft, het liefst in aardappel, biedt hij weinig tegenstand en laat zich gemakkelijk vangen. Een brasem wordt twee à drie pond zwaar. Het is een zomervis, die graag in dieper water bij rietkragen verblijft. 's Winters verbergt hij zich in de modder.

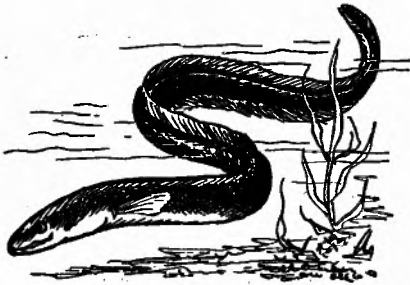
De karper is ook een aardappeleter, worm. Hij is erg wantrouwend en heel voorzichtig. Hij zwemt eerst een paar maal zichtig. Hij zwemt eerst een paar maal

Brasem

om het aas heen, voor hij toe bijt. Wil je op karper vissen, dan moet je een eendeloos geduld hebben en zeer rustig kunnen blijven zitten. Voelt de karper, dat iets „niet in de haak“ is, dan schiet hij met geweldige kracht weg.

Hij verzet zich tot het uiterste en het kan de hengelaar wel tien minuten kosten, voor hij de buit in het netje heeft.

Paling

De paling heeft een zeer bijzonder leven. Zoetwaterpalings, die in rivieren, plassen, vijvers en grachten voorkomen, trekken, als ze tien jaar oud zijn, naar zee. Niets houdt hen tegen op die tocht. Desnoods kruipen ze over land om de zee te bereiken. Ze trekken naar de Sargassozee. In diep water planten ze zich voort en gaan daar vermoedelijk dood.

Het jonge visje lijkt totaal niets op een paling. Het is plat en doorschijnend en word „glasvisje“ genoemd.

In de loop van drie jaar verplaatsen ze zich over de oceanen naar de kusten van Europa. Ze worden op die reis rondder. Met miljarden trekken ze de riviermonden op. Een groot deel gaat te gronde. De rest zoekt de bovenloop van de rivieren op of komt terecht in plassen en

kanalen, waar ze het grootste deel van het leven doorbrengt.

Het palinkje, dat aan je hengel kronkelt, heeft dus al een heel verre reis gemaakt.

Een vis verzorgt zijn broed niet. Alleen het kleine stekelbaarsje waakt voor zijn jongen. Het bouwt een nestje, waarbij het mannetje trouw de wacht houdt. Door met de borstsvinnen te waaieren zorgt het voor verversing van water in het nestje. Komen de visjes uit, dan moeten ze van pa nog een tijdje binnen blijven. De gevaren buiten het veilige nestje zijn te groot. Meent er eentje toch eens een kijkje buiten het nestje te kunnen wagen, dan duurt die pret maar heel kort. Pa Stekelbaarsje hapt de deugniet op en..... spuwt hem in het huisje terug!

1. Korte inhoud:

De hengelsport mag beginnen op..... Bepalingen voor het vissen worden gegeven door de o.a. de lengten van verschillende vissen.

De visstand is vooral gedaald door Trekvissen z.a. trekken vanuit de zee de grote rivieren op.

Door te veel plantengroei wordt het water

Kwekerijen van pootvis van de O.V.B. zijn te: Die van de Ned. Heidemaaatschappij zijn:

Roofvissen zijn de en de Veel snoekbaars werd in 1949 gevangen in het

De oorzaken waardoor het peil daalde zijn: en

In de winter kruipt de in de modder. Enkele witvissen zijn: De paling trekt naar de om te paaien. De jonge visjes heten Na jaar bereiken ze de kusten van Europa. Het bouwt een nestje en zorgt voor zijn broed.

2. Uitdrukkingen en spreekwoorden:

- peperduur =
- broederlijk naast elkaar =
- te kust en te keur kunnen gaan =
-
- ondermaats =
- op peil houden =
- het neusje van de zalm =
- achterdochtig zijn =
- visserlatijn =
- het is niet in de haak =
- kwaad berokkenen =
- hij kan zijn ogen niet geloven =
-

3. Moeilijke woorden zijn:

EENDRACHT MAAKT MACHT

Dit spreekwoord kennen we allemaal. 't Wordt ook wel eens zo gezegd: Eendracht maakt macht, tweedracht breekt kracht. Verklaring heeft dit spreekwoord niet nodig, 't is zo wel duidelijk, wat men er mee bedoelt.

Tweedracht, onenigheid is er bijvoorbeeld vaak in de Verenigde Naties, ook wel kortweg Uno genoemd. In het oktober-nummer van 1960 van O.E.K. kun je meer over die Uno lezen. Er zijn niet veel dingen, waarover alle landen in de wereld het eens zijn. Maar onlangs stond er toch in de kranten een berichtje, dat verschillende landen wilden samenwerken om iets moois tot stand te brengen. Kijk, dat doet een mens goed.

Wat men dan wel van plan is? Men wil een grote rivier zo gaan beteuvelen, dat 17 miljoen mensen in verschillende landen een beter en gezonder leven krijgen. 't Gaat om de rivier de Mekong. Kijk maar op het kaartje, dan weet je,

waar je die moet zoeken. Denk nu niet, dat die Mekong een klein stroompje is. 't Is een van de grootste rivieren van Azië, zelfs een van de grootste rivieren

ter wereld. De lengte is maar liefst 4500 km.! (De Rijn is „maar” 1326 km.)

De Mekong ontspringt op de bergen van Tibet, 6000 m. hoog en stroomt in grillige bochten door China en Achter-Indië naar zee. Vooral de landen Laos, Cambodja, Vietnam en Thailand (of Siam) hebben veel met de Mekong te maken. Over elk van die landen zou veel te vertellen zijn, maar 't gaat ons nu om de rivier de Mekong.

De bewoners in het stroomgebied van deze rivier hebben in deze rivier een vriend en een vijand tegelijk. Het water van deze Mekong kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de sawahs te bevoelien.

Achter-Indië is namelijk een rijstland. De uitvoer over de havens Bangkok en Saigon is zeer belangrijk.

Maar..... de Mekong is niet altijd een vriendelijke rivier. Grote massa's water vanuit de bergen veroorzaken in de lagere gebieden herhaaldelijk overstromingen. Een heel eind voor de rivier in zee uitmondt, vertakt de Mekong zich in

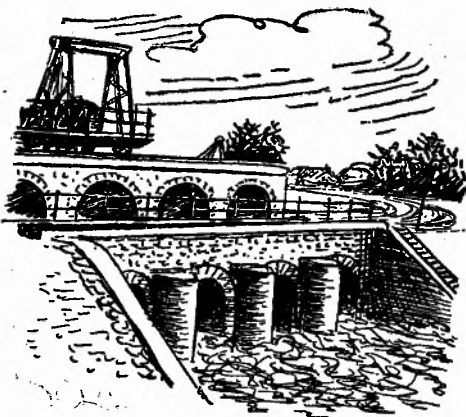
verschillende zijtakken, net als bijvoorbeeld de Nijl in Egypte. 't Gebied tussen die rivierarmen noemen we een **delta**. (Ook onze Nederlandse rivieren vertakken zich immers voor ze de zee bereiken. Wel eens gehoord van het „Delta-plan“?)

't Delta-gebied van de Mekong is zeer moerassig. In dat warme, **tropische** gebied **g**onst en krioelt het van muggen en andere insecten, die allerlei ziekten veroorzaken. 't Is daar dus ongezond wonen.

Nu heeft men een plan gemaakt om die woeste, ongebreidelde rivier te temmen. De grootste bochten wil men afsnijden, en de rivier voor grotere schepen bevaarbaar maken. Men wil kanalen graven om het bevoeiingswater verder het land in te voeren. Laaggelegen gebieden wil men tegen verdere overstromingen beveiligen en grote moerassen wil men droogleggen.

Maar daar blijft het niet bij. In het snelstromende water zit een **enorme** kracht. Die kracht wil men benutten, om elektriciteit op te wekken in grote hoeveelheden. Die elektriciteit kan dan gebruikt worden om veel nieuwe fabrieken in bedrijf te stellen.

Daarvoor is het o.a. nodig, dat er 7 dammen in de rivier gebouwd worden, waarachter het water zich zal opstuwten tot een bepaalde hoogte. Achter zo'n

stuwdam staat het water dus altijd op een bepaalde hoogte, waar grote schepen kunnen varen. Het water, dat zich over de dam stort, moet de machines in beweging brengen, die elektriciteit opwekken.

Je begrijpt, dat dit alles van grote betekenis is voor de 17 miljoen mensen, die in het stroomgebied van de Mekong leven. Maar je begrijpt ook wel, dat dit grote werk niet in een handomdraai voor elkaar is en dat het schatten zal kosten.

Men heeft uitgerekend, dat de uitvoering maar liefst 20 jaar zal duren.

En de kosten? Ongeveer 2 miljard gulden, dat wil zeggen: een 2 met negen nullen!

Zoveel kunnen de vier betrokken landen onmogelijk opbrengen. Evenmin beschikken ze over de nodige knappe **ingenieurs**, kostbare machines en **installaties**, bekwame vaklui en de benodigde materialen. Dus moest men het plan maar opgeven?

Gelukkig niet.

De Verenigde Naties werden ingeschakeld met als resultaat, dat het plan geheel werd uitgewerkt en nu uitgevoerd zal worden ook. Meer dan tien landen zullen samen de 2 miljard gulden opbrengen, die er voor nodig zijn.

Amerika, Engeland en Frankrijk zullen de technische uitrusting leveren, dus de machines en installaties, vrachtauto's enz.

Canada neemt de luchtfotografie voor zijn rekening, Japan zal lucht- en grondstudies maken. Australië helpt weer op een andere manier mee. En de materialen, de grondstoffen voor allerlei bouwwerken zoals stuwdammen, sluisen enz.? Daar zorgen weer andere landen voor.

Zo zullen Formosa en Israël het benodigde cement leveren, en Perzië de olie voor allerlei machines en auto's. De ingenieurs en andere vaklui komen eveneens uit verschillende landen. En natuurlijk dragen ook de vier betrokken landen het hunne bij.

Het blijkt dus, dat **internationale** samenwerking nog heel goed mogelijk is. Onder Gods zegen zullen dus straks de overstromingen hier voorkomen of beperkt kunnen worden, de scheepvaart krijgt nieuwe mogelijkheden en de **malaria** en andere ziekten kunnen met meer succes bestreden worden. De landbouw zal veel voordeel hebben van de betere bevoeiing en de algemene toestand in Achter-Indië kan er veel door verbeteren.

Verwerking:

1. Vier landen in Achter-Indië zijn....., en
2. De grootste rivier hier is de Hij ontspringt op de bergen van en is km. lang.
3. Twee havensteden in dit gebied zijn en
4. Er wordt veel uitgevoerd.
5. Het water van de Mekong wordt o.a. gebruikt voor be..... van de s.....

iets over Indianen

Een van de bekendste jaartallen is wel: 1492 Columbus ontdekt Amerika. Dat werelddeel heeft zich door de vestiging van de blanken reusachtig ontwikkeld. Vooral de Verenigde Staten van Noord-Amerika. 't Is nu één van de machtigste, zo niet dé machtigste, onder de landen der wereld.

Maar voor de oorspronkelijke bewoners van dat gebied betekende de komst van de blanken een ramp. Vroeger waren de Indianen heer en meester daar. Ze leefden er frank en vrij en zwierven, of liever snelden op hun paarden over de wijde prairies.

Zo omstreeks het jaar 1500 moeten er in het gebied, dat thans de Verenigde Staten heet, ongeveer 1 miljoen Indianen gewoond hebben. Ze leefden niet altijd in vrede met elkaar. Vaak waren er oorlogen tussen de verschillende stammen, want de Indianen waren toen verdeeld in zo'n 400 stammen.

Maar toen kwamen de blanken. Langzamerhand namen die de weiden en jachtvelden van de Roodhuiden in bezit. De Indianen hebben zich wel dapper verdedigd, maar de blanken hadden twee wapens, waardoor de Indianen de strijd wel moesten verliezen. Allereerst hadden de bleekgezichten vuurwapenen. Wat moesten de Roodhuiden met hun pijl en boog beginnen tegen de geweren en kanonnen van de blanken?

Steeds verder werden ze teruggedreven.

Het tweede wapen van de blanken was veel gemener en geniepiger nog dan

het buskruit. In de ruilhandel, die langzamerhand met de Indianen ontstond, leverden de blanken hun ook het „vuurwater“, zoals de prairiemensen de sterke drank noemden. De Indianen raakten er aan verslaafd en in enkele jaren waren de sterksten onder hen verzwakt en versuft. Hun heldhaftigheid en moed verdwenen en ze werden tot menselijke

wrakken. Duizenden Indianen sneuvelen op het slagveld, maar ook duizenden gingen ten onder aan de alcohol.

Ook werden ze bedreigd in hun bestaan, omdat de blanken hun steeds meer grond afnamen, hun jachtgebieden werden kleiner. Bovendien hielden de blanke jagers, soms enkel voor jachtgenot, grote drijfjachten, waarbij ze de kudden bisons afslachtten en bijna uitroeiden.

Zo kwam het, dat er zo'n honderd jaar

6. Het gebied tussen de zijtakken van de rivier bij de monding noemen we een
7. De Mekong veroorzaakt nogal eens o..... en 't deltagebied is zeer Insekten veroorzaken allerlei ziekten, zoals
8. De uitvoering van het plan, om de Mekong te beteugelen zal jaar duren en kost ± gulden.
9. Men wil de grootste afsnijden, graven voor de bevloeiing, zeven bouwen, de waterkracht gebruiken voor het opwekken van en droogleggen.
10. Meer dan 10 landen werken hieraan mee, o.a.,, en

geleden maar 245.000 Indianen over waren in de Verenigde Staten. De blanken hadden in de tijd van de oorlogen tegen de Indianen een bekende uitdrukking, waarin duidelijk uitkwam, hoe men over de Roodhuiden dacht. Men zei namelijk vaak: „Een goed Indiaan is een dode Indiaan.“

Heus, de blanken hebben zich tegenover deze inboorlingen ver van christelijk gedragen. 't Was hen enkel om winst, om geld en goud begonnen. Het gebod om de naaste lief te hebben als zichzelf was blijkbaar niet van toepassing tegenover de Indianen.

Gelukkig is die achteruitgang tot staan gekomen. De blanken uit latere tijden begonnen de fouten van de eerste kolonisten in te zien en er werden allerlei maatregelen getroffen om het Indianenvolk voor uitsterving te bewaren. Overal werden in de Verenigde Staten reservaten opgericht. In totaal zijn er hiervan 160, waarin Indianen van 200 stammen leven. Veel wordt er nu gedaan om de omstandigheden voor dit volk te verbeteren. Elk jaar geeft men ongeveer 50 miljoen dollar uit voor het welzijn van de Indianen. Zo behoren de Indianen niet meer tot de vogelvrij verklaarden, maar tot een beschermde volksgroep. Ze hebben nu net als de blanken de Amerikaanse burgerrechten en mogen dus bijvoorbeeld ook mee stemmen.

En zo is langzamerhand de achteruitgang tot staan gebracht. De Indianen hebben nog niet hun oude kracht herwonnen, maar toch nemen ze langzaam maar zeker weer in aantal toe. Nu leven er in de U.S.A. ongeveer een half miljoen, dat is dus ongeveer de helft van het aantal uit de tijd van Columbus, maar twee keer zo veel als 100 jaar geleden.

In Canada gaat het al ongeveer net als in de Verenigde Staten. Daar leven ongeveer 80.000 Indianen in reservaten. 't Vorig jaar hebben deze mensen kiesrecht gekregen. De Canadese regering wil hen graag doen opgaan in het geheel, zodat deze Indianen als Canadezen gaan leven. Maar zo ver is 't nog lang niet. De meeste Indianen houden vast aan de voorvaderlijke zeden en gewoonten. Zo was er twee jaar geleden nog opstand in een reservaat, omdat ze een nieuw bestuur moesten kiezen. „Niks te kiezen“, zeiden de Indianen. „Ons stamhoofd blijft de baas tot aan zijn dood en als hij sterft, kiezen we nog geen nieuwe, want dan volgt zijn zoon hem op. Weg met jullie kiesstelsel!“

Als een Indiaan niet langer in een reservaat wil blijven, mag hij rustig vertrekken en gaan wonen waar hij wil. Maar als hij er spijt van krijgt, en terug wil, valt hem dat niet mee. Want er is ruimte-tekort in de reservaten, omdat het Indiaanse geboorte-overschot ook in Canada groot is, d.w.z. dat er veel meer geboorten zijn dan sterfgevallen.

't Ligt in de bedoeling van de Canadezen om de reservaten tenslotte geheel te doen verdwijnen en de Indianen als gewone burgers op te nemen in de maatschappij. Veel Indianen trekken nu al naar de steden om daar te gaan werken. Een van hen heeft zelfs al zitting in de Senaat, te vergelijken met onze Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Maar 't zal nog wel heel wat jaartjes duren voor alle Indianen zich als echte Canadezen gaan voelen!

Verwerking:

1. In het jaar ontdekte Amerika.
2. Dit was voor de een ramp.
3. Indianen heten ook wel
4. De blanken bestreden hen met en met
5. Prairies zijn grote
6. De blanken namen de Indianen hun af en doodden de kudden
7. Veel Indianen in N. Amerika leven in
8. Tegenwoordig wordt het aantal Indianen in Amerika weer
9. Als er een geboorte-overschot is, betekent dat, dat er meer zijn dan
10. De Canadezen streven er naar om de op te heffen en de Indianen als gewone burgers op te nemen in de

Dit is het laatste nummer van de
16e jaargang.

Het eerste nummer van de
17e jaargang verschijnt D.V. op
vrijdag 18 augustus.

Het nieuwe, spannende
vervolgverhaal heet :
„De geheimzinnige diefstal“
door
Piet Prins.

Hengelsport

O.V.B.
Kwekerijen te
NIEUWVENNEP (N)
VALKENSWAARD (V)
GROUW (G)
BERGEYK (B)

NED. HEIDEMAATSCHAPPIJ
Kwekerijen te
VAASSEN (VA)
ARNHEM (A)
GULPEN (G)
(zalm en forel)

1. De hengelsport mag beginnen op 1 Juni
Bepalingen voor het vissen worden gegeven door
de O.V.B. o.a. de bepaalde
lengten van verschillende vissen. De visstand is
vooral gedaald door wateront-
reiniging Trekvissen z.a.: Paling
trekken vanuit de zee de grote rivieren op.

Door te veel plantengroei wordt het water
huurslofer Kwekerijen van pootvis van
de O.V.B. zijn te: Grouw, nu

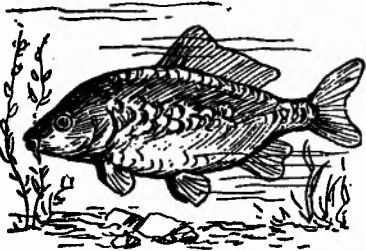
Valkenswaard en Nw. Venneep

Die van de Ned. Heidemaatschappij zijn:
Vaassen, Arnhem en Gulpen

Roofvissen zijn de snoek en de snoekbaars

Snoek

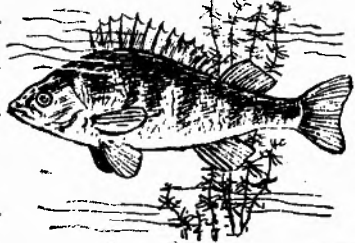
Spiegelkarper

Veel snoekbaars werd in 1949 gevangen in het y-
selmeer De oorzaken, waardoor het peil daalde
zijn: te koud, weer en
kuilvisserij In de winter kruipt
de Brasen in de modder. De paling trekt
naar de S. zee om te paaien. De jonge visjes
heten Agglarissen Na 3 jaar bereiken ze de

kusten van Europa. Het Skelbaarse bouwt
een nestje en zorgt voor zijn broed. Enkele witvissen zijn:

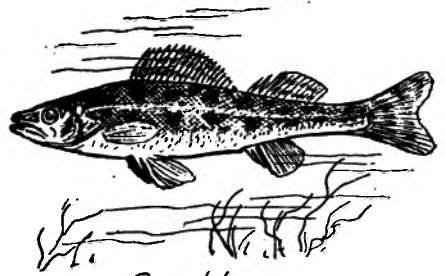
Blankworm, Blei en

2. Uitdrukkingen en spreekwoorden:
peperduur = meer duur, broederlijk naast

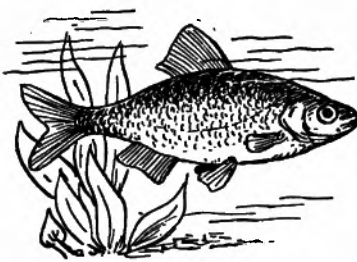
Baars

elkaar = *by elkaar*, te kust en te keur gaan = *goedgaan*, ondermaats = *onder de maat*, op peil houden = *standhouden*, het neusje van de zalm = *het bestje*, achterdochtig zijn = *achterdochtig*, *brutueel*, *water*, visserslatijn = *vissers taal*, het is niet in de haak = *niet in orde*,

Snoekbaars

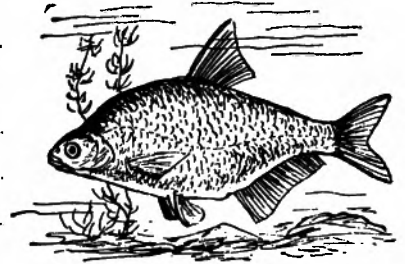
kwaad berokkenen = *kwaad* *sterken* *ng*, hij kan zijn ogen niet geloven = *ongloofelijk*

Voorn

3. Moeilijke woorden zijn:

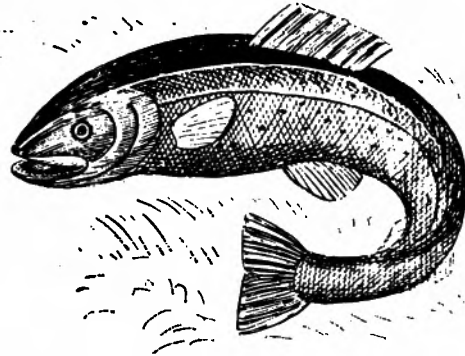
camoufleren *variatie*
exemplaren

Brasem

Paling

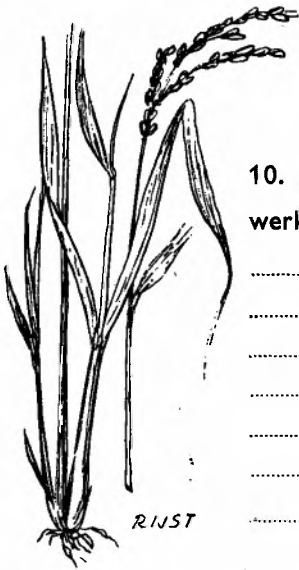
ZALM

EENDRACHT MAAKT MACHT

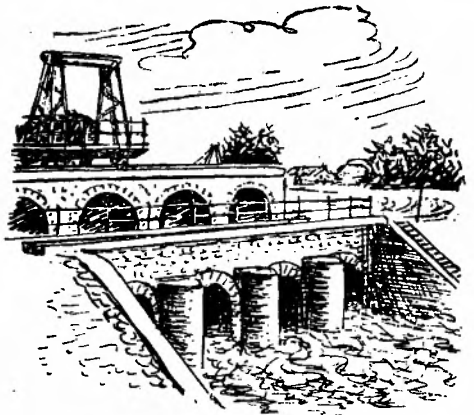
1. Vier landen in Achter-Indië zijn en
2. De grootste rivier hier is de Hij ontspringt op de bergen van en is km lang.
3. Twee havensteden in dit gebied zijn en
4. Er wordt veel uitgevoerd.

5. Het water van de Mekong wordt o.a. gebruikt voor be..... van de s.....
6. Het gebied tussen de zijtakken van de rivier bij de monding noemen we een
7. De Mekong veroorzaakt nogal eens o..... en 't deltagebied is zeer Insekten veroorzaken allerlei ziekten, zoals
8. De uitvoering van het plan, om de Mekong te beteugelen zal jaar duren en kost ± gulden.
9. Men wil de grootste afsnijden, graven voor de bevoeiing, zeven bouwen, de waterkracht gebruiken voor het opwekken van en droogleggen.

10. Meer dan 10 landen werken hier aan mee o.a.

IETS OVER INDIANEN

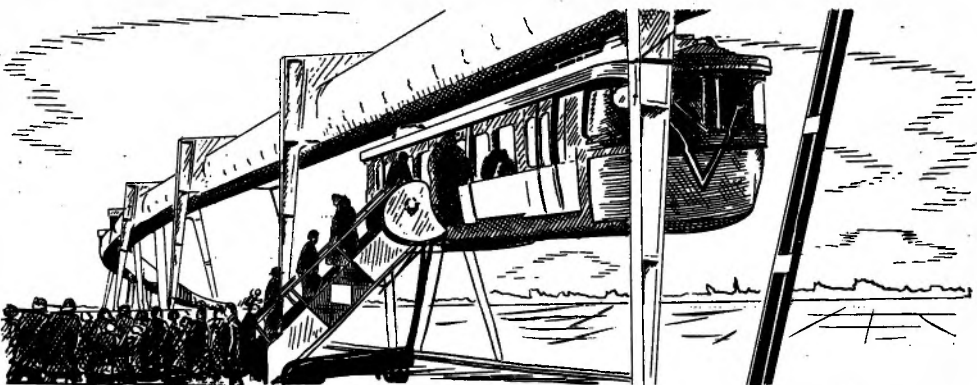
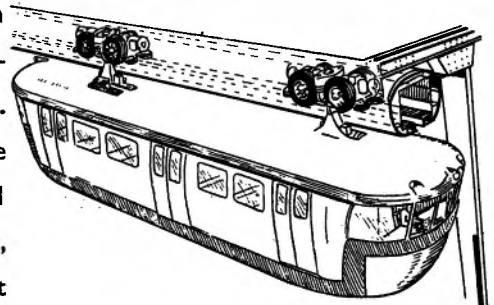
1. In het jaar ontdekte Amerika.
2. Dat was voor de een ramp.
3. Indianen heten ook wel
4. De blanken bestreden hen met en
5. Prairies zijn grote
6. De blanken namen de Indianen hun af en doodden de kudden

7. Veel Indianen in N. Amerika leven in
8. Tegenwoordig wordt het aantal Indianen in Amerika weer
9. Als er een geboorte overschot is, betekent dat, dat er meer zijn dan
10. De Canadezen streven er naar om de op te heffen en de indianen als gewone burgers op te nemen in de

DE FELLE SALAMANDER

Tot aan het midden van de vorige eeuw waren de vervoermiddelen: de de of dergelijke rijtuigen, het en per pedes apostolorum, d.i. De trein bracht een grote ommekeer. In reed de eerste trein van naar Er is sindsdien heel veel veranderd. Ruime, geriefelijke rijtuigen, 1ste- of 2de klasse, brengen ons in een m..... van tijd op de plaats van In een restauratiewagen kun je en krijgen. In een slaapwagon kun je In de grote steden zit men soms verlegen met het al meer toenemende verkeer. In, en andere wereldsteden kent men de Ook Rotterdam bouwt aan zijn Op het ogenblik rijdt in Frankrijk een demonstratiewagen van een lucht trein, hangend aan een rail. Ook in andere landen hebben wel lucht treinen gereden, zoals o.a. in in Duitsland, waar hij reeds vanaf nog dagelijks rijdt.

Toen Da Costa in de vorige eeuw door het rustige, Hollandse landschap een luidruchtige stoommachine, rokend en puffend zag voortzwoegen, waarachter wagens gekoppeld, waarin mensen hadden plaatsgenomen, kwam hij in vervoering en zong:

„Zie langs zijn tweelingslijn
die felle salamander.
Vuur sist het uit zijn buik,
die rammelt over d'aard.
Hij voert bevolkingen en
legers in zijn staart,
metalen tenten,
die met bliksemende wielen
wat stand houdt,
waar hij schreeuwt,
verplett'ren en vernielen.....”

Hoe durfden ze — de mensen van toen — in zo'n monster te gaan zitten. Met een snelheid van 38 km. per uur, reed de eerste trein van Amsterdam naar Haarlem. De reiziger zou door de snelheid stikken, hij zou een hersenziekte krijgen vanwege het geraas, zijn leven werd bedreigd door ontsparingen en ketelontploffingen. 't Was onverantwoord!! Het vee stond met grote angstogen dat lawaaiige monster na te kijken. De melk in de uiers zou van schrik zuur worden. De schipper op de trekschuit balde zijn vuist en liet lelijke woorden over zijn lippen komen.

Langs de baan hielden 21 wachters toezicht en gaven met rode en witte vlaggen elkaar de nodige seinen. De eerste dienstregeling vermeldde 4 treinen per dag in elke richting. Als het ogenblik van vertrek naderbij kwam, werd 5 minuten aan een klok geluid. Twee minuten vóór het vertrek werden de wachtkamerdeuren goed gesloten. Nu moesten alle reizigers gaan zitten en mochten persé niet gaan staan. Dan stak de **conducateur** zijn trompet en..... eindelijk kwam het geval zijgend in beweging.

Er is inmiddels bij de N.S. wel iets veranderd.

De snelheid is verdrievoudigd. Tussen Amsterdam en Haarlem rijden nu bijna

ononderbroken de snelle treinen, langs dubbel spoor, **vice versa**.

Prachtige treinstellen, ruim en van veel gerieven voorzien, brengen de mensen in heel korte tijd naar de plaats van bestemming. Ons land, in z'n volle lengte doorgereden, kost je, het wachten en overstappen meegerekend, slechts 5 à 6 uren.

Van lawaai en van schudden heb je bijna geen last meer.

Een **restaurantwag**en zorgt voor verkwikkende dranken en heerlijke gerechten.

Ga je verre reizen maken, de grenzen over — ik weet niet waarheen — dan kun je in een slaapwagon heerlijk naar bed gaan. Als jij slaapt, raast de trein voort langs hoge berghellingen en diepe ravijnen, tot je in de vroege morgen ontwaakt en het indrukwekkende berglandschap van Zwitserland ontdekt.

Vuurspuwende monsters trekken de „salamanders" niet meer. De stoomlocomotief — zowel de kleine „koffiemolen" als de zware Jumbo — is sinds enkele ja-

ren verdwenen en gevallen onder slopershanden. Grote, sterke elektrische locomotieven en gestroomlijnde diesels ja-

gen nu door bossen en weiden, langs akkers en meren.

Het lijkt alles als vanzelf te gaan. „Het rolt wel”, zeggen zorgeloze mensen. Maar ieder, die z'n ogen open heeft, ziet wel, dat het verkeer zó erg toeneemt, dat men de stroom van auto's, motorrijtuigen, brommers, fietsers en het reizend publiek van bus, tram en trein niet meer weet te verwerken. In de grote steden wordt het op sommige punten en tijden bijna onoplosbaar moeilijk.

Wat gaat men hier aan doen?

Ondergrondse vervoermiddelen lijken een ideale oplossing. In de wereldsteden als Londen en Parijs wordt inderdaad een reusachtig aantal reizigers per métro dagelijks vervoerd. Ook Rotterdam bouwt reeds aan zijn Métro.

Doch er is nog een andere oplossing. Men kan toch ook gebruik maken van luchttrains?

De idee van een luchttrain is al meer dan honderd jaar oud, hoor! In Engeland, Frankrijk en de V.S. hebben meer dan eens, gedurende korte of langere tijd, luchttrains gereden, doch álle zijn om de een of andere reden opgehouden te bestaan. Op één na en die rijdt nog dagelijks, reeds vanaf 1901, dat is die in het Duitse Wuppertal.

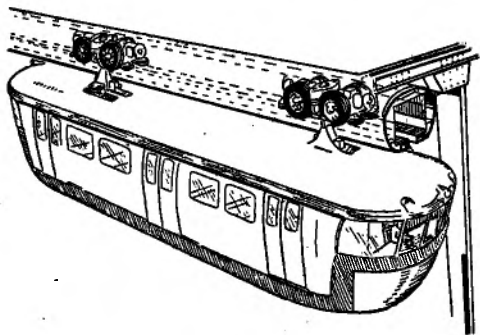
Er zijn luchttrains, die door rails gedragen worden en ook die aan rails zijn opgehangen. Die van Wuppertal is een van de laatste soort.

Erg aardig vond (en vindt) men over 't algemeen de luchttrains niet. Misschien omdat dit vervoermiddel zo'n lawaai maakte en omdat het stedschoon er niet door verhoogd werd.

Doch knappe ingenieurs, vooral in Frankrijk, hebben de luchttrain nog eens grondig bekeken en met behulp van de nieuwste technische mogelijkheden is ten Zuiden van Parijs, dichtbij Orleans, een

proefbaan geopend, waarlangs een demonstratietrein rijdt.

Het rijtuig hangt aan 2 boggies, die in een stalen roe lopen, welke aan steunzuilen is bevestigd. Zo'n zuil lijkt wel iets op een op de kop staande hoofdletter L. In elke boggie zitten 2 sterke motoren, die heel snel lopen en ook heel vlug afgeremd kunnen worden. Aan elke boggie zitten 4 draagwielen, die recht op staan

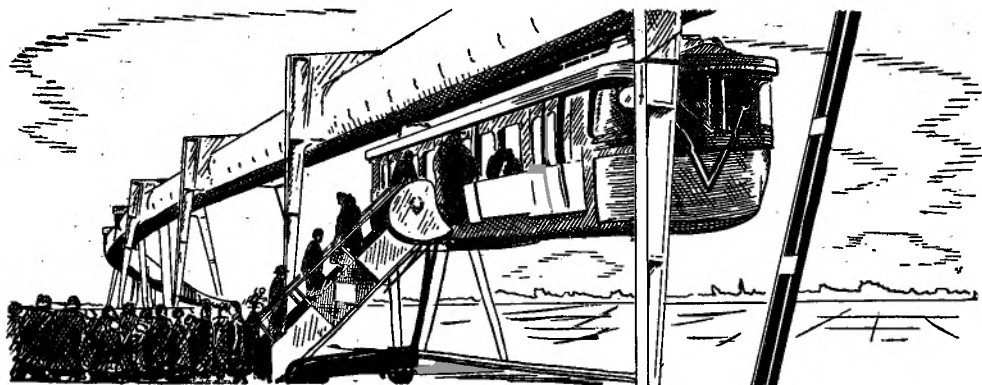

en 4 kleinere richtingswielen, die plat liggen, alle van rubberbanden voorzien.

De gemiddelde snelheid bedraagt 100 km. per uur. De treinstellen zijn bijna volautomatisch beveiligd. Zou de trein b.v. door een onveilig sein rijden, dan treedt automatisch een rem in werking en even later staat de trein uit zich zelf stil. Ieder stel telt 32 zitplaatsen en 90 staanplaatsen. Om de 1½ minuut zou een stel kunnen vertrekken en in korte tijd dus honderden reizigers wegbrengen.

En het aardige is, dat de kostprijs van een luchttrain 5 tot 6 keer zo goedkoop is, als die van een ondergrondse métrolijn.

't Is niet onmogelijk, dat de luchtmétro voor grote steden hét vervoermiddel van de toekomst wordt.

Voor je aantekenschrift:

Tot aan het midden van de vorige eeuw waren de vervoermiddelen: de de of dergelijke rijtuigen, het en per pedes apostolorum, d.i.:

De trein bracht een grote ommekeer. In reed de eerste trein van naar

Er is sindsdien heel veel veranderd. Ruime, geriefelijke rijtuigen, 1ste- of 2de klasse, brengen ons in een m..... van tijd op de plaats van

In een restauratiewagen kun je

en krijgen. In een slaapwagon kun je

In de grote steden zit men soms verlegen met het al meer toenemende verkeer.

In, en andere wereldsteden kent men de Ook Rotterdam bouwt aan zijn

Op het ogenblik rijdt in Frankrijk een demonstratiewagen van een lucht trein, hangend aan een rail.

Ook in andere landen hebben wel luchtreinen gereden, zoals o.a. in in Duitsland, waar hij reeds vanaf nog dagelijks rijdt.

IDYLLE

I

Toen kwam er een zuchtje van 't Zuiden gewaaid
En blies door heur zonnedoek, rood en doorzaaid
Met pekwarte stipjes.

Hij klapperd' en wapperde boven de haag,
Het windeke flodderde omhoog en omlaag
Z'n tipjes.

II

Heur donzige krullekens kroezelden vrij,
Heur fonk'lende kijkerijes loechen naar mij,
— Twee blauwende blinkers; —
Ik zag door de blären heur heldere jak
En 'k hoorde van klompen het klikkergeklak
Op klinkers...

III

Plots klonk er een stemmeke boven de haag.
Dat zong er een liedek, lijzekens traag;
Van simpele dingen,.....
De kruiwagen knerste van pieperdepiep;.....
Terwijl zij, al kruisende en lachende liep
Te zingen.....

IV

Opééns zweeg het wielke... Ze giechelde 't uit!
Ze wuifde,... ze knikte,... Was 't wijzeken uit
Van 'oud-Vlaamse lieke?
Och, neen!... maar een maaier, bezweet en bezond,
Riep ginder in 't koren, de hand aan de mond:
„Dag Mieke!”

Alice Nahon (1896—1933) - Uit: Vondelingskens

Beschrijving.

Het is een goede gewoonte, eerst een gedicht hardop te lezen. Dat moet zeker bij dit vers van ALICE NAHON, die eens gezegd heeft: „Ik heb mijn verzen wel honderd maal overluide gelezen, ik heb ze immers hardop gedicht.” Bij het luid lezen moet je om drie dingen denken:

1. Duidelijke, welluidende uitspraak.

Het woordje „zuchtje” spreek je uit als „zuchje” (I,1)

2. Je moet niet elk woord met dezelfde nadruk zeggen. Dan wordt het droog en saai. Het lijkt dan wel op gehakt stro. Het moet b.v. zo:

en BLIES door heur ZON-ne-doeK, ROOD en door-WAAID.

In dit lied van zon en zomer, van werk-

lust en blijdschap, van kleurenfeest en vrolijkheid is het ritme lichtvoetig en dansend.

3. Over de „overstap” van de ene regel in de volgende (I, 1 in 2 en 2 in 3) (IV, 2 in 3) lees je even precies na, wat in het vorige nummer staat. Achter alle andere regels staat een leesteken. Daar wacht je dus vanzelf.

Wat heb je bij het lezen opgemerkt? Juist, het is **Vlaams**. Dat zie je aan al die verkleinwoordjes op **ke**, aan **loechen**, waar wij zeggen lachten, aan het herhaaldelijk gebruik van „**heur**”, voor „haar”.

Alice was een stadskind. Ze was geboren in Antwerpen en 't valt je op, dat er toch echte liefde klinkt voor het land. Geen wonder: Ze heeft op een landbouwschool gegaan en ze heeft vaak gelogeerd in het dorp Putten bij haar tante, soms wel een jaar lang.

Als je nu strofe I en II nog eens scherp bekijkt, zul je zeggen: Wat is dat prachtig geschilderd. Ja, Alice heeft ook de tekenacademie bezocht.

Uit strofe III merk je wel hóe muzikaal ze was.

Haar moeder en haar tante Mieke uit Putten konden boeiend vertellen. Vind je ons gedicht ook niet een fijne vertelling? Geen wonder, dat een jury in Brussel het een eerste prijs verleende, als het beste der ingezonden „Volksliederen”.

Je moet dit gedicht voordragen, alsof het muziek was. Daarom moet je vooral letten op de **alliteratie**, d.i. het beginrijm. b.v.: Het **KlikkerkeKlak** van de **Klomp**en op de **stenen Klinkers**.

Het meisje duwt de knersende, piepende kruiwagen, het wielteje zal niet gesmeerd zijn. En ze zingt „lijzekens traag”, dus een beetje slepend en langzaam.

(III, 2). Dat heb ik vroeger nooit begrepen, ik vond het niks voor zo'n frisse, vrolijke meid. Maar toen ik eens alleen in een treincoupé wat zat te zingen, lukte het me niet, tegen de cadans, tegen het ritme van de trein in te zingen. En zo moest ook het meisje zich natuurlijk aanpassen aan het ritme van het piepende wielteje.

Nu komt het mooiste couplet. Al het vorige is maar inleiding. Hier gaat het om wat we wel eens noemen: Het hárnt van het gedicht. Opeens hoort Alice het wielteje niet meer knersen en piepen. Het gezang houdt ook op. Is ze boos, dat ze gestoord wordt? Kun je net denken. Ze vindt het wát fijn, dat die jongen haar „gedag” roept. Ze lacht, ze wuift, ze knikt. En ze is blij, dat hij Mieke ziet. Hij legt er zijn zicht, waarmee hij het koren maait, voor neer, maakt van zijn hand een trompet en roept: „Dag Mieke!” Je hoeft niet te vragen, hóe ze op elkaar gesteld zijn.

Je weet nu voor altijd, wat een **idylle** is als je dit **lieflijk tafereeltje** uit het **landleven** hebt geleerd.

Vind je 't niet vreemd, dat het vers begint met „toen”? Ja, ik stel het me zo voor: Alice heeft al een poos genoten van dat zonovergoten landschap. En..... **Toen** kwam dat meisje.

De dichteres is vaak ziek geweest. Ze is ook jong gestorven. Ik heb haar in Rotterdam eens een lezing horen houden. Ze droeg haar gedichten voor met een zachte stem. Maar die had zulk een fijne, heldere klank, dat ze tot in de verste uit hoeken van de grote zaal kon gehoord worden.

Het was voor ons allen een groot genot, deze blonde, slanke, gracieuze vrouw te mogen beluisteren.

Rotterdam,

Frans C. van Dorp

Beste jongens en meisjes,
'k Begin deze keer met de lange lijst van prijswinnaars:

1. T. Mulder, Staphorst
2. L. van Veen, Rotterdam

3. J. Blazet, Goor (Ov.)
4. S. Mulder, Hardegarijp (Fr.)
5. B. van Loopik, Leerdam
6. R. v. d. Schaft, Lunteren
7. D. de Bruin, Bergambacht

8. M. Lagendijk, Kampen
9. A. Stappenbelt, Arnhem
10. R. Koekoek, Nieuweroord
11. A. Siebelink, Breedenbroek (Gld.)
12. C. van Zweeden, Emmeloord (N.O.P.)
13. A. Klomp, Apeldoorn
14. T. Jagersma, Zwaagwesteinde
15. A. Koppenaal, Zalk
16. G. Pruntel, Hoogezand
17. A. Dam, Kollumerpomp
18. A. Pelleboer, Kampereiland
19. R. Otte, Warnsveld
20. W. Nijland, Rijssen (Ov.)
21. H. L. Zwaagstra, Kollumerzwaag
22. H. Hoogendoorn, Vreeswijk
23. F. Snelleman, Oudewater
24. H. Kroeze, Weiteveen
25. A. Furster, Zeist
26. G. Kerssies, Hoogeveen
27. M. de Wildt, Weesperkarspel
28. W. Verhoog, Waarder (Z.H.)
29. B. Halbersma, Garijp (Fr.)
30. K. Rombouts, Katwijk aan Zee

Alle gelukkigen van harte gefeliciteerd.

Een massa inzendingen waren er deze keer.

En pracht werk was er bij.

Heel erg jammer, dat ik verschillende klasse-inzendingen, die keurig waren, opzij moest leggen, vanwege een fout. Om een enkele, veelvoorkomende te noemen: hor.: 17 = bam, vert. 13 = las (en niet lis), hor. 16 = Alfa en niet Alla of alla, vert. 35 = Alva en niet alfa, hor. 32 = ijlt en niet ijd.

Voor het begeleidend schrijven van verschillende collega's, waaruit waardering sprak voor O.E.K., langs deze weg ook hartelijk dank.

De oplossing was:

Horizontaal:

1 = oor, 4 = nee, 7 = rem, 9 = ban, 12 = rail, 14 = orgel, 16 = alfa, 17 = bam, 19 = gal, 20 = pro, 22 = sap, 24

= eik, 25 = as, 26 = Jap, 28 = re, 29 = B.K., 30 = vla, 31 = ego, 32 = ijlt, 33 = tak, 34 = Enaks, 36 = lever, 39 = T.L., 40 = nek, 42 = Ur, 44 = oe, 45 = lama, 47 = lava, 49 = ido, 50 = gat, 51 = aard, 53 = baar, 54 = nr, 55 = li, 56 = mus, 58 = Ada, 60 = Lippe, 62 = Irene, 64 = pal, 65 = rei, 66 = Sem, 67 = elk, 69 end, 70 = Ir., 72 = pa, 73 = R.A.I., 74 = id., 75 = N.T. 76 = els, 78 = de, 80 = m.n., 81 = als, 82 = OMO, 83 = A.K.U.

Vertikaal:

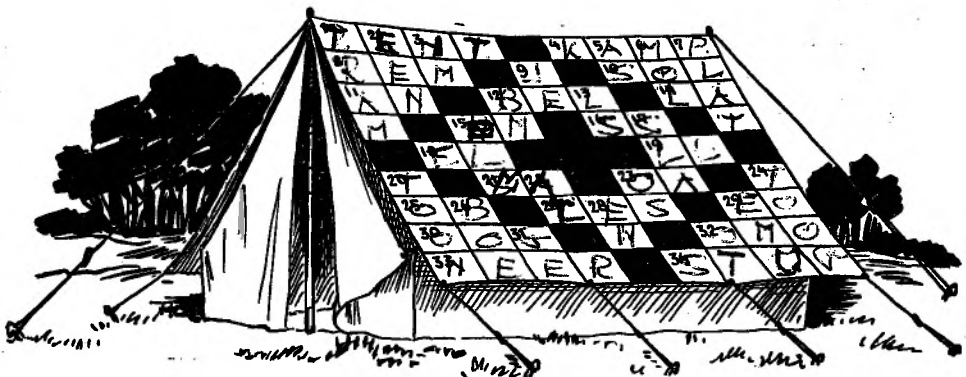
1 = Oranje, 2 = o.a., 3 = rib, 5 = e.o., 6 = erg, 7 = rel, 8 = el, 9 = B.L.O., 10 = af, 11 = Nassau, 13 = las, 15 = garf, 16 = ark, 18 = Marijke, 20 = pikken, 21 = page, 23 = pels, 24 = Ebal, 25 = al, 27 = pont, 30 = vleek, 35 = Alva, 37 = veel, 38 = Juliana, 41 = Beatrix, 43 = radar, 44 = ovaal, 46 = mor, 48 = Aga, 52 = drup, 53 = bede, 56 = mild, 57 = sprits, 58 = Armada, 59 = Aner, 60 = land, 61 = eer, 62 = iep, 63 = Elam, 64 = peil, 68 = kina, 71 = K.L.M., 75 = n.l., 76 = e.o., 77 = so, 79 = e.k.

In het mei-nummer stonden 10 zinnen met verborgen namen. Deze waren: 1. anjer, 2. aster, 3. ekster, 4. eend, 5. Berkel, 6. Hunze, 7. wolf, 8. eland, 9. Edam, 10. Nagele.

En verder, hoe lijkt je deze tent? Je krijgt al zin in de vakantie? Maar los eerst nog even het „tentraadsel” op.

Horizontaal:

1 = woonverblijf van zeildoek, 4 = terrein voor tenten b.v., 8 = zit aan je fiets, 10 = zangnoot, 11 = meisjesnaam, 12 = onmisbaar aan je fiets, 14 = deel van tafel of kast, 15 = afkorting, 16 = stoomschip, 18 = lengtemaat, 19 = laatstleden, 21 = gezinslid, 23 = afkorting,

25 = rivier in Siberië, 27 = oefening,
29 = en omstreken, 30 = lichaamsdeel,
32 = wasmiddel, 33 = tegengestelde van
op, 34 = niet vriendelijk.

Vertikaal:

1 = voertuig, 2 = lidwoord, 3 = maan-
gestalte, 5 = deel van wiel, 6 = insec-

teneter, 7 = niet bol, 9 = pers. vnv.,
12 = zeilboottype, 13 = heil den lezer,
15 = boom, 17 = groente, 20 = klank,
22 = bijwoord, 23 = viervoetig dier,
24 = o.v.t. van tijgen, 26 = geluid van
viervoetig dier, 28 = bijwoord, 29 = vo-
gel, 31 = zangnoot, 32 = deel Bijbel.

Je hoeft niets op te zenden.

HERSENGYMNASTIEK

Eerst maar de antwoorden op de vorige
vragen:

81. heinde = dichtbij
82. Agag, de koning der Amalekieten,
werd door Saul gespaard
83. Het zijn niet allen koks, die lange
messen dragen
84. Op 28 aug., op 3 oct.
85. Pison, Gihon, Frath en Hiddekel
86. boksring
87. Rusland, V.S., Australië, Spanje
88. schenker
89. strekel 90. de ontwerper van de
Nieuwe Waterweg.

En verder de nieuwe:

91. Wie zei: „Kan uit Nazareth iets
goeds voortkomen?”
92. Ken je een spreekwoord waarin
het woordje *haver* voorkomt?
93. Wat is een *caisson*?
94. Noem 'es enkele broers van de
Here Jezus
95. Wie won dit jaar de haringrace?
96. Voor welk land in het werelddeel
Afrika was 31 mei 1961 een heel
belangrijke datum?
97. Waar vind je Straat Magelhaens?
98. Noem 'es 2 meisjesnamen uit de
Bijbel
99. Noem de 5 plaatsen uit de Oost-
Flevopolder 'es
100. Noem eens 3 grote woestijnen.

Bert kreeg nieuwe moed, hij zwom met
forse slagen en vertelde Hannes, van de
pijn in zijn bulk. Hoe die ineens kwam en
zo weer verdween ook.

„Hoeitii! Fraaaaans!” galmde Hannes
over het grijze water. Van ver klonk zwak
een antwoord: Hoeitii, deze kaaaant op!”

Ze zwommen, het ging er goed door,
het kon niet ver meer zijn. Bert ging die-
per liggen, zijn slagen wieren trager. Han-
nes zette hem aan, vroeg naar pijn maar
kreeg geen antwoord. Toch kreeg hij ge-
daan dat Bert feller ging slaan, ze won-
nen weer. Van tijd tot tijd riep hij, zich
trappend wat boven 't water heffend. Op
de vage aanwijzing van Frans z'n stem
zwommen ze verder.

Ze wieren moe, ze wieren zo moe. Nu
even rusten, even op je rug rijden! Het
water deinde zo zoetjes en grijs dat je er
slaperig van wier. Zo moe...! Bert wen-
telde zich om, sloot de ogen. Even maar!

Ja, 't was net maar even. Daar kreeg hij
ineens een klap tegen zijn kop, bijna wil-
de hij om z'n moeder roepen.

„Waaaaat? O, help! Ik.....”

„Zwemmen moet je! Wil je hier nu gaan
dutten? Vooruit..., of je krijgt er nog een
die beter aankomt!”

Boe, nu was Hannes kwaad! Dat ge-
beurde ook niet dlkwijls! Nou, vooruit
dan! Hij zou zwemmen tot hij niet meer
kon! Hannes wees toen ze een tijdlang
gezwommen hadden. Kijk...! En Bert ver-
beet een snik die in zijn keel opkwam.
Daar was de Campveerse toren! Wel een
heel stuk naar rechts, maar wat deed dat
ertoe. Ze waren er! Ze waren over! Ze
moesten toch nog aardig ulder best doen
om aan de kanaalmond te landen. In zicht
van land merkte je pas goed, hoe hard
de stroom je zijwaarts wegzette. Ze lagen
met ulder beiden te hijgen aan de dijk,
als honden die van hier naar stad hard

gelopen hadden. En in ultiel diepste waren ze erg dankbaar dat ze daar lagen. Maar dat wilde je niet weten over elkaar. Vanzelfs niet. Hondsmoe sukkelden ze over de hoge dijk, naast het voetbalveld, naar ultiel kleren toe. Op de muur, bij het koperen kanonnetje, zat Frans, gekleed en wel.

„Hoorden je me roepen?”

„Je had anders wel eens kunnen wachten, ee” bromde Hannes nors.

„Ja, jij kunt dan tenminste nog zwemmen. Maar dat papkind daar...!”

Hannes deed er het zwijgen toe. Hij sloeg de arm over Berts schouder en samen gingen ze weg. Hem lieten ze achter.

Mokkend keek hij ze achterna. 't Was altoos Bert! Bij vader, bij moeder en Jantje Verlinde. Bij de meester en bij de moeder van Jantje. Hij wist het zelfs nog zo mooi te maken, dat hij beloond wier na het kersen pikken. De flemerd! Hij zou hem.....!

Die avond op bed gaf hij z'n broer onverwacht een paar stompen met z'n knie, tegen de buik. Dat jong kreunde ervan. Maar om moeder roepen, deed hij niet. Was hij toch flinker dan... Och, klets. 't Was een papkind! Met mooie praatjes haalde hij altoos een wit voetje! Maar om moeder roepen deed hij niet. En klikken? Toch was het een...! De wrevel in zijn hart was groter dan ooit, hij kon er een stuit lang niet van in slaap komen.

't Was nog wel een uur voor etenstijd toen ze de volgende avond thuis kwamen. Het was vreemd stil in huis, anders klonk er altoos gehamer uit de werkplaats, dikwijls begeleid door een opgewekt fluitdeuntje. Vooral de laatste tijd was dat zo, de kanaries moesten ommers leren fluiten. Maar nu...!

„Waar is vader, moe?”

„Zo Frans, ben jij daar? Je vader? Wel, er kwam een briefje van oom Simon. De man is ineens ziek geworden en hij vroeg of vader niet wat werk wilde overnemen. Dan moest hij het maar komen halen. Nou, we kunnen best wat extra gebruiken en dus...” Zij zweeg toen ze de uitdrukking op de wezens van haar schelmen zag, gaf er een verkeerde uitleg aan ook. „Nee, mee hadden je niet gekund. Ook al waren jullie thuis geweest. 't Kost drie stuivers voor jongens en de centen groeien ons niet op de rug, ee. Kijk daarom maar niet zo beteuterd Straks komt vader al terug. Voor het eten nog heeft hij beloofd”.

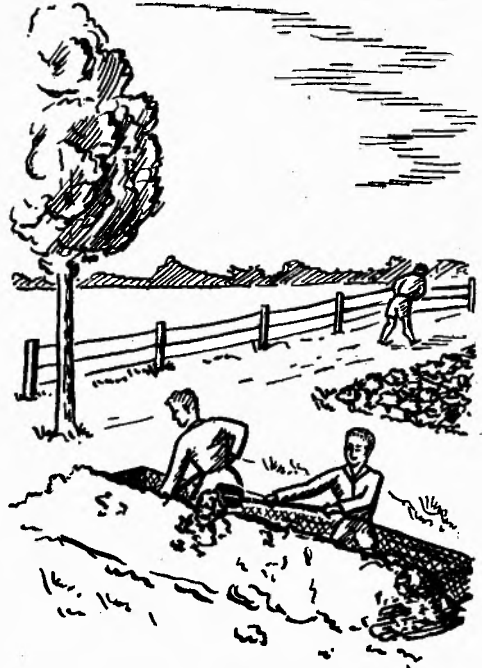
Bert draaide wat rond moeder heen. Zijn buik deed pijn, al heel de middag. Zou hij het zeggen? Nee, straks kwam vader thuis en wie weet, had hij ultiel namen zien staan, daargunter. En omdat hij hen zo dikwijls verboden had te doen, wat de grote jongens deden, was het wel zo gezond om niet thuis te zijn als hij aankwam. Later konden ze altoos nog

wel merken of hij ultiel namen gezien had.

„Moeder, heb je niiks es voor me?”

Moeder lachte toen ze Frans aan keek: „Ouwe hongerlijder, 'k zal es zien.....”

Met een handvol moppen van verleden zaterdag stuurde ze hen weg. Bert nam de zijne aan maar zin had hij eigenlijk niet eens. Als dat knagen van binnen nu eens beterde. Ze gingen Hannes opzoeken die in een hoek van ultiel rommelige tuin, een schans aan 't graven was. Later zou-

den ze daar een veldslag leveren, of de stad belegeren. Bert gaf zijn moppen aan Hannes, hij vond ze zo akelig smaken. 't Graven aan de aarden wal ging hem ook niet bijster af, een stuitje later zat hij lusteloos toe te zien bij 't werk van de anderen. En even nadien sloop hij op huis aan, de anderen hadden het niet eens in de gaten.

„Zo jong, ben je daar al terug?”

„Ja moe. Ik heb weer pijn in m'n buik. Mag ik naar bed?”

„Och, je moet niet ineens naar bed lopen, kind. Ga maar een stuitje in de voorkamer zitten. In dat lage stoeltje lig je bijna even goed als in bed. Straks moet vader maar eens zeggen of we om de dokter zullen gaan. Kom.....”

Het hielp al een hoop, als moeder meeging en je lekker neerlei in de zacht verende stoel. Hij sloot de ogen en dutte even weg. Toen was daar ineens de kwade stem van vader, moeder riep hem terug, maar hij stooft door. De deur zwaaide open, met een slag tegen de muur, de bekers op 't kammenet rinkelden er van.

„Zulke apen van jongens! Duizend keer

heb ik ze gewaarschuwd! En dan zie je daar ineens drie namen onder elkaar staan. Ik zal ze.....!"

Bert kromp ineem, hij had zich veel te heftig bewogen, de pijn greep in zijn buik met vurige klauwen. Dubbel gevouwen zat hij toen vader binnenkwam.

„Ha, daar zit één van die mooie jongens! Hier, zeg ik je! Ik zal je leren! Overzwemmen om je naam.....! Hier!"

„Nee, vader! Nee.....! Ik heb zo'n pijn! Zo'n erge pijn! Ik.....!"

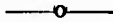
„Ja, dat had je gister moeten hebben. Nu is het telaar. Jullie beiden zullen er geducht van lusten! Kom hier.....!"

Toch aarzelde hij. Dit was hij niet gewoon van Bert. Was de jongen werkelijk ziek? Moeder greep vader bij de arm, fluisterde iets.

„Zo, en dat vertel je nu pas? Had hij al eerder.....? Maar dan ga ik nu om de dokter, 't kon weleens....."'

Nog geen uur later lag Bert al in de ziekenauto, hij zag hoogrood en durfde zich niet te bewegen. Af en toe kreunde hij, maar vaders hand was bij hem en dat hielp. Vader was niet eens kwaad meer. Ook op Frans niet. Dit was de laatste gedachte toen hij diep adem moest halen, toen de zuster naast hem zei dat hij tellen moest. Vijf....., vijf....., zes...., ze....., zeve..... Daarna was er niks meer voor de volgende dag. Vader was het eerste wat hij zag. Vader, de benen over elkaar en de hand met de peknaden die zijn kin ondersteunde. Zo zat vader altoos.

„Vader", prevelde hij. „Vader. Ik heb geslapen, ee?"

Drie dagen later kwam er deftig bezoek op de zaal. De zuster had hem netjes gewassen en zijn haar pront gekamd. Eerst kwamen vader en moeder met Frans en Hannes. Hannes zowaar! En ook schoon gewassen en op z'n Zondags. Daarna ging de deur weer open. Wie.....? Bert haalde diep adem. De burgemeester? De burgemeester die een Jonkheer van hier tot gunter was! Kwam die naar de zoon van de schoenlapper kijken? En dat was Volkers, waar hij toen met vader..... O ja, vader had verteld dat de boer ook wethouder was. En die ander, met z'n visserstrui was Jacob van de —14. Hem kende hij beter. Daar was ook de dokter, die kwam hem ook al een hand geven.

„Ja, ik ken jou nu ook een beetje", lachte de dokter. „Ik ken je van binnen en van buiten".

De anderen lachten. Bert kreeg het er warm van, hij wier compleet verlegen. En hij zweette helemaal eer de burgemeester met zijn toespraak klaar was. Was dat allemaal omdat hij.....?

De gemeenteraad had besloten, omdat hij zo dapper dat kleine Jantje uit het

water had opgedoken, hem een polshorloge te schenken als aandenken. En hij barstte plotseling in snikken uit. Het was teveel!

„Ik deed het voor Jantje. En ik wil er niks voor hebben, ook!"

Maar toen de heren de zaal uitgingen had hij een keurig horloge aan z'n pols. En van het Carnegie-heldenfonds kreeg hij misschien ook nog.....

Och, wat deed het ertoe. Hij was omers al lang blij mee 't geen hij had. En met de wetenschap dat de pijn in zijn buik nu niet meer terug zou komen. En bovenal omdat Frans niet meer kwaad op hem was. Hij had hem zelfs een hand gegeven en zijn mooiste glazen knikker. Die was wel twintig kleine knikkers waard. Toen de zuster terugkwam stond zijn kuif alweer stuk overeind en even was zij ongerust dat hij koorts had. En later, diep onder de dekens, dankte hij. Vader had hem gezegd dat niet te vergeeten. Een vreemd, diep geluksgevoel tintelde door hem heen.

Onder 't heengaan vertelde vader aan de burgemeester, die een Jonkheer was, wat de knapen enkele dagen voordien hadden uitgehaald.

„Ik was er vreed kwaad over. En als hij toen niet juist die hevige aanval gekregen had, zou ik hem er duchtig van langs gegeven hebben. Zulke blagen wagen ulder leven....."'

Maar moeder drong zich tussen beiden in. „Hij zelf was vroeger altoos zo'n brave jongen moet de burgemeester weten, ee", zei ze liefjes.

Toen lachten ze alle drie.

EINDE.

